

WOORD VOORAF

West-Vlaanderen ontcijferd.

West-Vlaanderen groeit.

Ontsproten aan een traditie van begin de jaren 2000 publiceert de Provincie West-Vlaanderen, ondertussen via haar ontwikkelingsmaatschappij, de POM, al 10 jaar de naakte feiten en cijfers over haar economie. Een publicatie die we nu kennen als "West-Vlaanderen Ontcijferd".

Deze tiende editie vormt een uitgelezen moment om enkele evoluties in West-Vlaanderen in de afgelopen 10 jaar even te belichten:

- de totale bevolking groeide met 3,6% tot 1.178.996 inwoners;
- de beroepsbevolking nam toe met 4,5% tot 539.693 personen;
- het aantal loontrekkenden steeg met 7,2% tot 409.321;
- de bruto toegevoegde waarde per inwoner groeide in West-Vlaanderen sneller dan in Vlaanderen. Dit maakt dat onze provincie stilaan het Vlaamse gemiddelde inhaalt.

Het verre Westen vergroot dus haar welvaart. Een vruchtbare bodem voor de verdere ontwikkeling van ons economisch weefsel!

Van de drie traditionele sectoren – Nieuwe Materialen (textiel en kunststoffen), Voeding en Mechatronica & Machinebouw – is Voeding de grootste sector met 15.879 werknemers, gevolgd door Nieuwe Materialen (13.967 werknemers) en Mechatronica & Machinebouw (11.918 werknemers).

Cijfers die ons sterken in onze opzet om - via ons op Vlaams niveau unieke instrument van de Fabrieken voor de Toekomst - samen met diverse stakeholders te blijven inzetten op een toekomstgerichte ontwikkeling van de sectoren die onze economie schragen.

Naast de vergelijking over de jaren heen zijn we er van overtuigd dat ook deze nieuwe publicatie, als vinger aan de pols, een nuttig instrument is voor beleidsverantwoordelijken en economische spelers in West-Vlaanderen.

Stefaan Matton
Algemeen Directeur POM West-Vlaanderen

Jean de Bethune
Gedeputeerde voor Economie
Voorzitter POM West-Vlaanderen

INHOUDSTAFEL

DEEL 1

Woord vooraf	1
1. Demografie	5
1. Totale bevolking	5
2. Beroepsbevolking	19
2. Huisvesting en ruimtelijke ordening	29
1. Woningen	29
2. Ruimte voor bedrijven	32
3. Welvaart	41
4. Arbeidsmarkt en opleiding	47
1. Tewerkstelling	47
A. Bezoldigde tewerkstelling	47
B. Grensarbeid	59
C. Zelfstandigen	61
2. Werkloosheid	72
A. Algemeen	72
B. Kansengroepen	82
3. Vacatures	86
4. Opleiding	92
A. Algemeen	92
B. Secundair onderwijs	94
C. Hoger onderwijs	99
D. Levenslang leren	106
5. Indicatoren van economische activiteit	113
1. Conjunctuur	113
2. Bruto toegevoegde waarde	116
3. Omzet en investeringen	122
4. Verloop van de ondernemingen	124
A. Actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen	124
B. Overlevingspercentage starters	127
C. Faillissementen	130
D. Verhuisbewegingen	133
E. Collectieve ontslagen	134
5. Onderzoek en ontwikkeling	135

6. Blik op sectoren	143
1. Land- en tuinbouw	143
2. Zeevisserij	149
3. Fabrieken voor de toekomst	151
4. Grootste sectoren	153
A. Inleiding	153
B. Metaalsector	155
C. Textielsector	156
D. Voedingssector	157
E. Bouwsector	158
F. Groothandel	159
G. Kleinhandel	160
H. Horeca	163
I. Transport, logistiek en post	164
J. Zakelijke dienstverlening	165
K. Openbaar bestuur	166
L. Onderwijs	167
M. Gezondheidszorg	168
5. Relatieve aanwezigheid en groei	169
 Afkortingen	 173
 Andere publicaties	 175

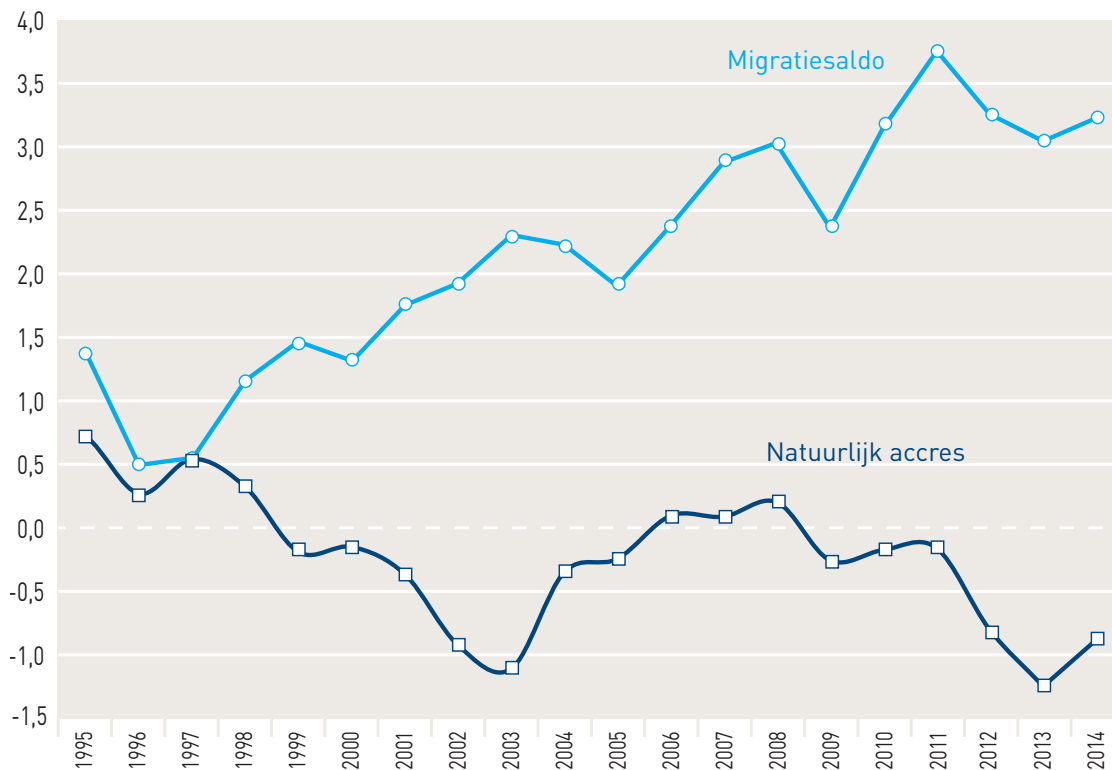
DEEL 2 (apart boekdeel)

1 DEMOGRAFIE

1. TOTALE BEVOLKING

De West-Vlaamse bevolking groeide de afgelopen 20 jaar met 5,2% tot 1.178.996 inwoners. Het migratiesaldo was belangrijker voor deze bevolkingsgroei dan het natuurlijk accres. Begin 2005 was 21,9% van de West-Vlamingen jonger dan 20 jaar; op 1 januari 2015 was dit percentage gedaald tot 20,3%. Het percentage 50-plussers steeg daarentegen van 38,1% op 1 januari 2005 tot 43,1% begin 2015. West-Vlaanderen telde 47.366 inwoners met een niet-Belgische nationaliteit op 1 januari 2015; dit is 4% van de totale bevolking. In de periode 2005-2015 steeg het aantal private huishoudens in West-Vlaanderen met 8,4% tot 516.093.

Figuur 1.1.1: Evolutie van het natuurlijk accres en het migratiesaldo per 1.000 inwoners in West-Vlaanderen, 1995-2014.

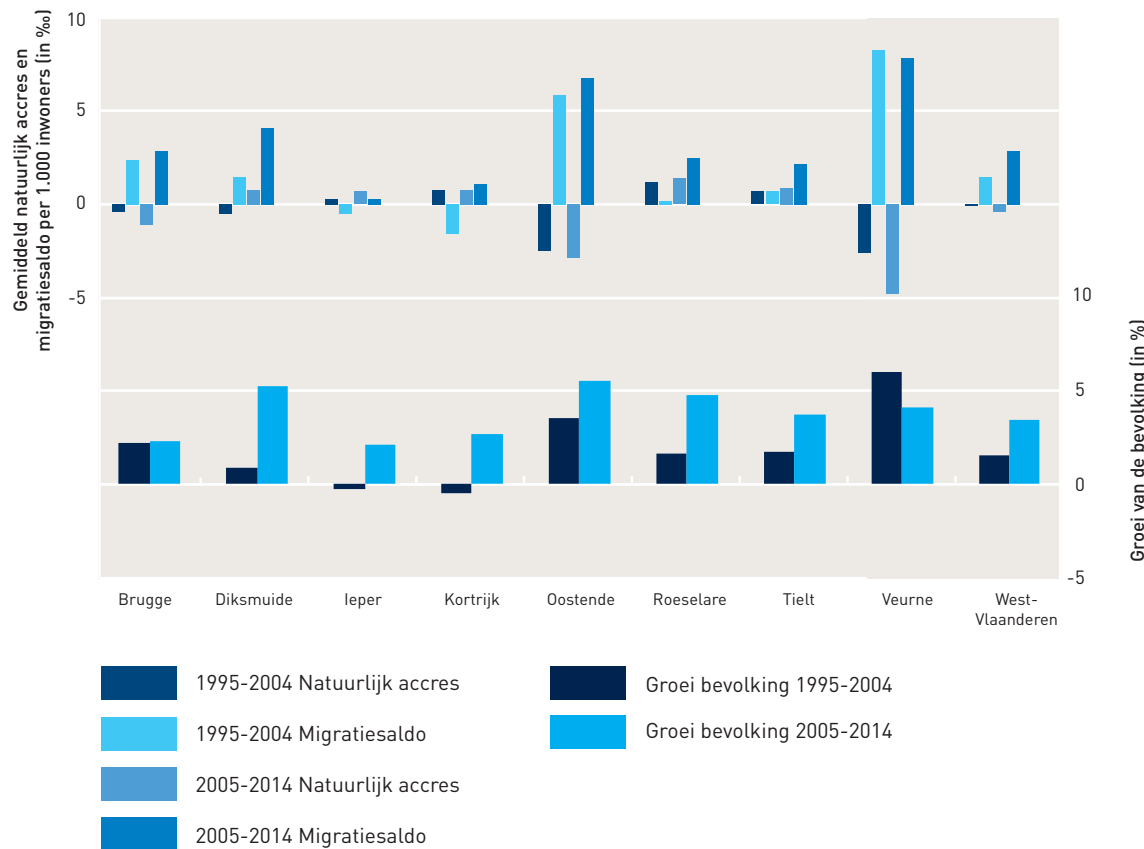
Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In West-Vlaanderen is het migratiesaldo belangrijker voor de bevolkingsgroei dan het natuurlijk accres. Tot en met 1997 kenden beide bevolkingscomponenten een gelijkaardige evolutie, nadien werd de divergentie tussen het migratiesaldo en het natuurlijk accres snel groter.
- Het migratiesaldo kent sinds 1997 bijna continu toenames. In 2011 piekte het inwijkingsoverschot in West-Vlaanderen (+3,8‰). In 2014 was het migratiesaldo opnieuw iets groter dan in 2013 (+3,1‰) en bereikte het net als in 2012 een waarde van +3,3‰.

- In de periode 1999-2005 kende West-Vlaanderen een negatief natuurlijk accres met een dieptepunt in 2003 (-1,1‰). Tussen 2006 en 2008 was er in West-Vlaanderen een licht geboorteoverschot, maar nadien was er opnieuw een sterfteoverschot. Tot en met 2011 bleef het sterfteoverschot vrij beperkt, maar sindsdien worden duidelijk grotere sterfteoverschotten genoteerd. In 2013 werd zelfs een nieuw dieptepunt bereikt (-1,3‰). In 2014 was het sterfteoverschot weer iets kleiner (-0,9‰).

Figuur 1.1.2: Evolutie van de bevolking en de bevolkingscomponenten, arrondissementen van West-Vlaanderen, periodes 1995-2004 en 2005-2014.

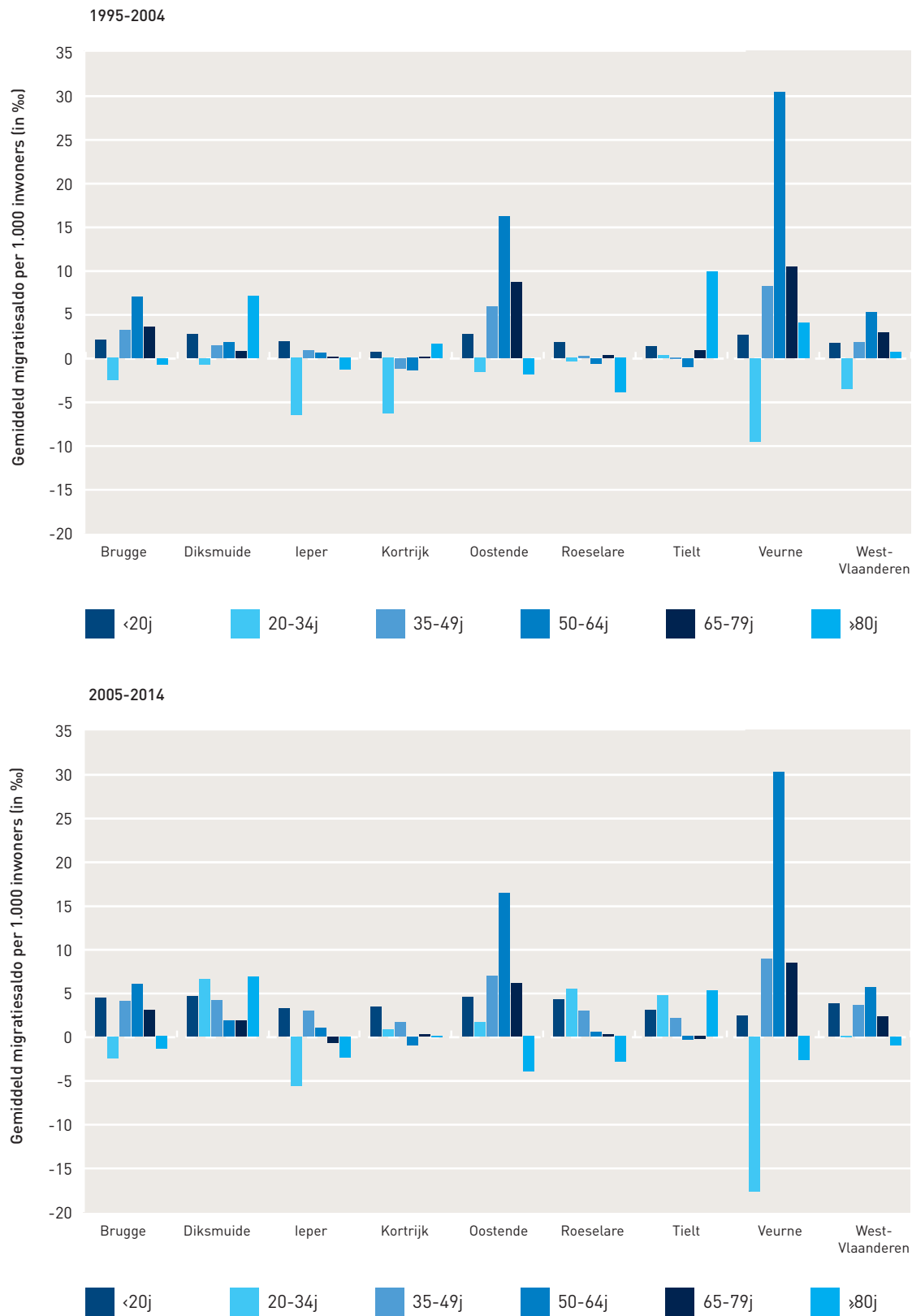
Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De West-Vlaamse bevolking groeide de afgelopen 20 jaar met 5,2%. In Vlaanderen (+9,9%) en België (+10,6%) groeide de bevolking in dezelfde periode een stuk sneller. Binnen West-Vlaanderen lieten de arrondissementen Veurne en Oostende de grootste bevolkingsgroei optekenen (respectievelijk +10,3% en +9,5%). In Ieper en Kortrijk was de bevolkingstoename in de periode 1995-2014 het kleinst (respectievelijk +1,8% en +2,5%).
- In de periode 2005-2014 groeide de bevolking in West-Vlaanderen sterker dan in de periode 1995-2004. Met uitzondering van Veurne was dit ook in alle West-Vlaamse arrondissementen het geval. In Ieper en Kortrijk werd de lichte bevolkingsafname in de periode 1995-2004 omgebogen in een toename in de periode 2005-2014.
- In de periode 1995-2004 kende West-Vlaanderen een licht sterfteoverschot dat iets groter werd in de periode 2005-2014. Ook in Brugge, Diksmuide, Oostende en Veurne was het natuurlijk accres negatief in de periode 1995-2004. In de daaropvolgende tien jaar werd het sterfteoverschot in deze arrondissementen groter, met uitzondering van Diksmuide waar een licht geboorteoverschot werd opgetekend. In Kortrijk bleef het geboorteoverschot in de periode 2005-2014 op hetzelfde niveau als in de periode 1995-2004, in de arrondissementen Ieper, Roeselare en Tielt werd het geboorteoverschot iets groter.

- Het inwijkingsoverschot in West-Vlaanderen was in de laatste tien jaar groter dan in de eerste tien jaar. Ook in Brugge, Diksmuide, Oostende, Roeselare en Tielt was dit het geval. In de arrondissementen Ieper en Kortrijk werd het uitwijkingsoverschot in de periode 1995-2004 omgebogen in een inwijkingsoverschot in de periode 2005-2014. In Veurne was het sterk positieve migratiesaldo in de laatste tien jaar iets kleiner dan in de eerste tien jaar.
- De sterke bevolkingsgroei in Veurne en Oostende in de afgelopen 20 jaar kan volledig worden toegeschreven aan een opvallend groot inwijkingsoverschot. De aanzienlijke sterfteoverschotten in beide arrondissementen werden hierdoor ruimschoots gecompenseerd.
- In Roeselare (+6,8%), Diksmuide (+6,5%) en Tielt (+5,4%) steeg de bevolking de afgelopen 20 jaar sterker dan gemiddeld in West-Vlaanderen. In Roeselare droegen een positief natuurlijk accres en een positief migratiesaldo in dezelfde mate toe tot de bevolkingstoename. In Diksmuide en Tielt was een positief migratiesaldo de belangrijkste factor bij de toename van de bevolking in de voorbije 20 jaar.
- In Brugge (+4,7%), Kortrijk (+2,5%) en Ieper (+1,8%) bleef de bevolkingsgroei de afgelopen 20 jaar onder het West-Vlaamse gemiddelde. In Brugge is de toename van de bevolking volledig te danken aan inwijkingsoverschotten die de sterfteoverschotten in zowel de periode 1995-2004 als de periode 2005-2014 voldoende konden compenseren. In Kortrijk en Ieper was de bevolkingsgroei de resultante van een positief natuurlijk accres in zowel de eerste als de laatste tien jaar en een uitwijkingsoverschot in de periode 1995-2004 dat in de periode 2005-2014 werd omgebogen in een inwijkingsoverschot.

Figuur 1.1.3: Evolutie van het migratiesaldo per 1.000 inwoners naar leeftijd, arrondissementen van West-Vlaanderen, periodes 1995-2004 en 2005-2014.

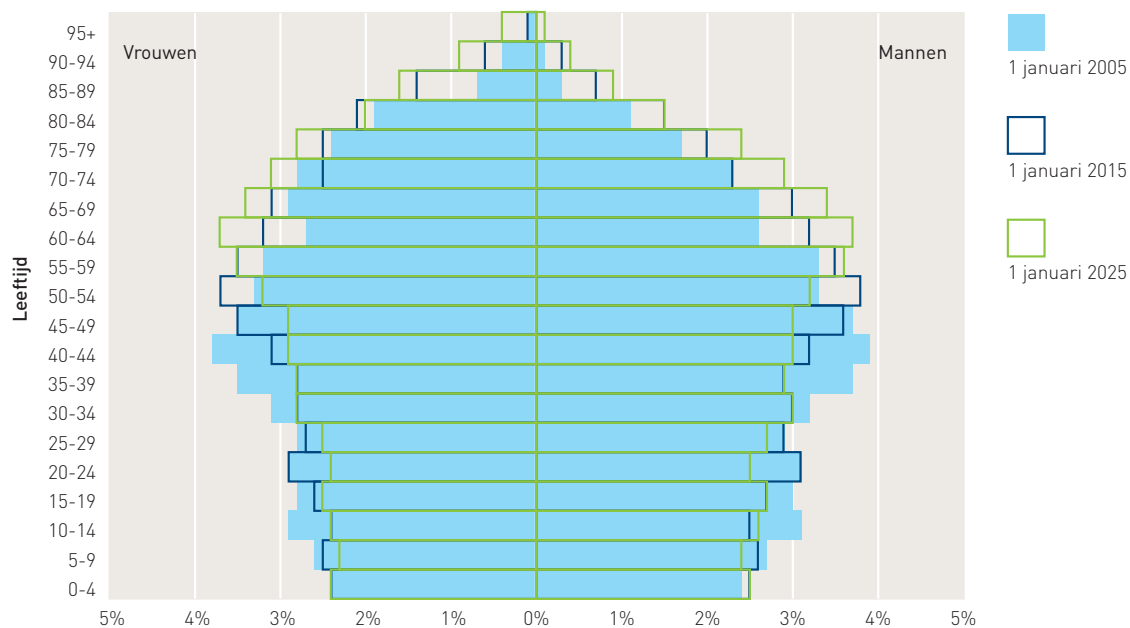

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In de periode 1995-2004 was er in West-Vlaanderen enkel bij de 20- tot 34-jarigen een negatief migratiesaldo (-3,5‰). Bij de 50- tot 64-jarigen was het inwijkingsoverschot het grootst (+5,2‰). In de periode 2005-2014 was er bij de 20- tot 34-jarigen nog een miniem uitwijkingsoverschot (-0,1‰); bij de 80-plussers was het uitwijkingsoverschot in deze periode iets groter (-1‰). Bij de min 20-jarigen en de 35- tot 49-jarigen was het inwijkingsoverschot in de periode 2005-2014 een stuk groter dan in de eerste tien jaar, maar nog steeds kleiner dan bij de 50- tot 64-jarigen (+5,6‰).
- Op arrondissementeel niveau zijn er binnen West-Vlaanderen enkele opvallende verschillen. Zo was het inwijkingsoverschot bij de 50- tot 64-jarigen in de periode 1995-2004 in Veurne (+30,3‰), Oostende (+16,1‰) en in mindere mate Brugge (+7‰) duidelijk groter dan gemiddeld in West-Vlaanderen. Ook in de daaropvolgende tien jaar was de inwijking in deze kustarrondissementen merkbaar groter dan de uitwijking.
- In de periode 1995-2004 was het inwijkingsoverschot bij de 65- tot 79-jarigen in de kustarrondissementen Veurne (+10,4‰), Oostende (+8,6‰) en Brugge (+3,6‰) groter dan gemiddeld in West-Vlaanderen. Ook in de laatste tien jaar was dit het geval, al is het verschil tussen in- en uitwijking wel iets kleiner geworden. In Ieper en Tielt werd het inwijkingsoverschot bij 65- tot 79-jarigen in de periode 1995-2004 omgebogen in een uitwijkingsoverschot in de periode 2005-2014.
- Bij de 80-plussers was er in de periode 1995-2004 in vier arrondissementen een inwijkingsoverschot. In Tielt (+9,8‰) en Diksmuide (+7,1‰) was het verschil tussen in- en uitwijking bij 80-plussers het grootst. In de periode 2005-2014 waren Diksmuide en Tielt nog de enige West-Vlaamse arrondissementen met een inwijkingsoverschot bij 80-plussers.
- Met uitzondering van Tielt was de uitwijking bij de 20- tot 34-jarigen in de periode 1995-2004 in elk West-Vlaams arrondissement groter dan de inwijking. In Veurne (-9,5‰), Ieper (-6,5‰) en Kortrijk (-6,3‰) was het uitwijkingsoverschot het grootst. In de laatste tien jaar is het uitwijkingsoverschot in Veurne een stuk groter geworden (-17,7‰). Daarnaast is er ook in Ieper en Brugge nog sprake van een uitwijkingsoverschot; in Diksmuide, Kortrijk, Oostende en Roeselare is het uitwijkingsoverschot bij 20- tot 34-jarigen omgebogen in een inwijkingsoverschot. In Tielt is het inwijkingsoverschot groter geworden.

Figuur 1.1.4: Bevolking naar leeftijd en geslacht in West-Vlaanderen, 1 januari 2005, 1 januari 2015 en 1 januari 2025.

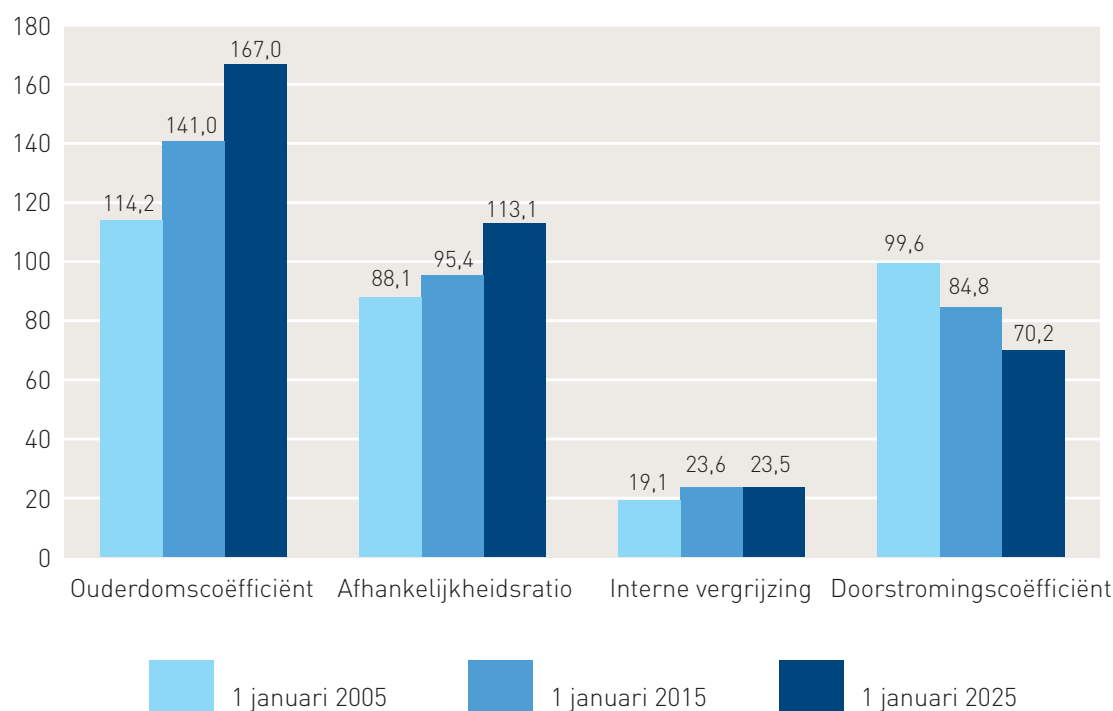

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2005 en 1 januari 2015), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2025), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De basis van de West-Vlaamse bevolkingspiramide wordt steeds smaller. Zo was 20,3% van de West-Vlamingen op 1 januari 2015 jonger dan 20 jaar. Tien jaar eerder was dit nog 21,9%. Volgens prognoses zal het aandeel jongeren verder dalen tot 19,9% begin 2025.
- De top van de West-Vlaamse bevolkingspiramide wordt daarentegen steeds breder. Op 1 januari 2005 was 38,1% van de West-Vlamingen 50 jaar of ouder. Tien jaar later is dit percentage toegenomen tot 43,1% en verwacht wordt dat 46,7% van de West-Vlamingen op 1 januari 2025 ouder zal zijn dan 50 jaar. Ook het aandeel 80-plussers binnen de West-Vlaamse bevolking steeg sterk van 4,8% op 1 januari 2005 tot 6,8% op 1 januari 2015. Volgens prognoses zal het aandeel 80-plussers verder toenemen tot 7,8% op 1 januari 2025.
- West-Vlaanderen telde begin 2015 iets meer vrouwelijke dan mannelijke inwoners (50,6% ten opzichte van 49,4%). In de leeftijdscategorieën tot 60 jaar telde West-Vlaanderen meer mannen dan vrouwen; vanaf 60 jaar – en nog meer uitgesproken vanaf 70 jaar – zijn de vrouwen sterker vertegenwoordigd.
- Ook in de bevolkingspiramides van de West-Vlaamse regio's wordt de evolutie naar een steeds smaller wordende basis en een steeds breder wordende top duidelijk. Er zijn hierbij enkele opvallende verschillen tussen de regio's onderling. Zo kende Oostende op 1 januari 2015 een opvallend kleiner percentage jongeren (18%) dan gemiddeld in West-Vlaanderen (20,3%). Nog in Oostende lag het aandeel 50-plussers (47,8%) begin januari 2015 ver boven het West-Vlaamse gemiddelde (43,1%) en zelfs al boven de prognose voor West-Vlaanderen voor 1 januari 2025 (46,7%). Verwacht wordt dat ruim de helft (51,2%) van de inwoners van Oostende op 1 januari 2025 ouder zal zijn dan 50 jaar. Het aandeel 80-plussers zal volgens prognoses op 1 januari 2025 het hoogst zijn in Oostende (8,6%) en Brugge (8,4%). Zuid- en Midden-West-Vlaanderen zijn de enige West-Vlaamse regio's waar wordt verwacht dat het aandeel jongeren niet onder de 20% zal zakken tegen 1 januari 2025 (respectievelijk 21,6% en 21,4%).

Figuur 1.1.5: Bevolkingsmaatstaven (in %) voor West-Vlaanderen, 1 januari 2005, 1 januari 2015 en 1 januari 2025.

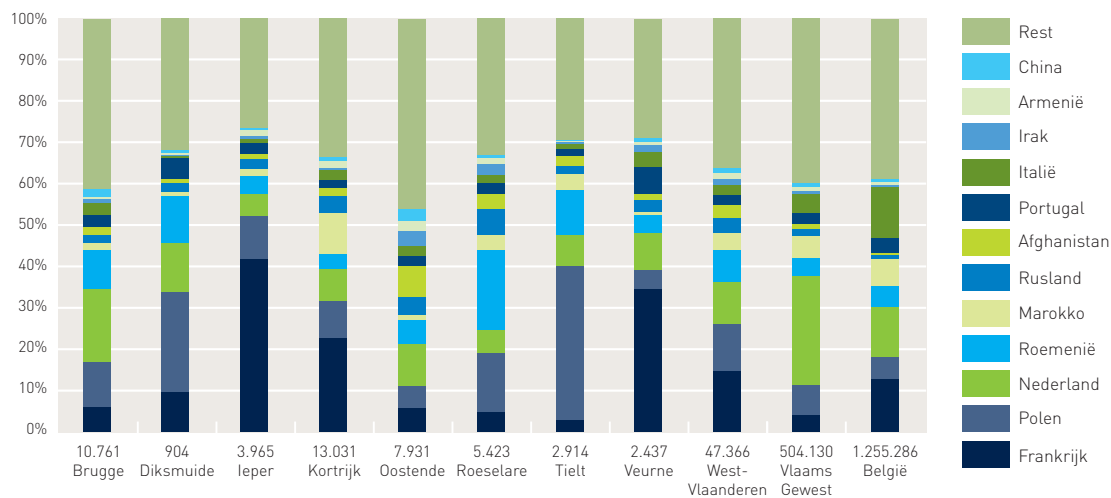

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2005 en 1 januari 2015), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2025), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op 1 januari 2005 telde West-Vlaanderen 114,2 ouderen per 100 jongeren. Begin 2015 is de **ouderdomscoëfficiënt** toegenomen tot 141%. Volgens prognoses zal het onevenwicht tussen 60-plussers en min 20-jarigen nog groter worden en zal de ouderdomscoëfficiënt toenemen tot 167% op 1 januari 2025. Deze evolutie zal ongetwijfeld een belangrijke impact hebben op het sociaaleconomisch beleid (wonen, werken, ...).
- Begin 2005 waren er in West-Vlaanderen 88,1 niet-actieven per 100 actieven. Tien jaar later is de **afhankelijkheidsratio** gestegen tot 95,4%. Verwacht wordt dat West-Vlaanderen op 1 januari 2025 meer niet-actieven dan actieven zal tellen en dat de verhouding tussen beiden zal oplopen tot 113,1%.
- Van alle 60-plussers in West-Vlaanderen was 19,1% ouder dan 80 jaar op 1 januari 2005. Begin 2015 was de **interne vergrijzing** toegenomen tot 23,6%. Volgens prognoses zal het aandeel 80-plussers in de West-Vlaamse bevolking van 60 jaar en ouder op 1 januari 2025 op nagenoeg hetzelfde niveau blijven (23,5%).
- Op 1 januari 2005 telde West-Vlaanderen nagenoeg evenveel potentiële instromers als potentiële uitstromers op de arbeidsmarkt; de verhouding tussen beiden bedroeg 99,6%. Op 1 januari 2015 is de **doorstromingscoëfficiënt** in West-Vlaanderen gedaald tot 84,8% waardoor de vervanging van uittreeders op de arbeidsmarkt vanuit een puur demografisch oogpunt niet meer gegarandeerd is. Verwacht wordt dat de doorstromingscoëfficiënt verder zal dalen tot 70,2% op 1 januari 2025.

Figuur 1.1.6: Niet-Belgen naar voornaamste nationaliteiten, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 1 januari 2015.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

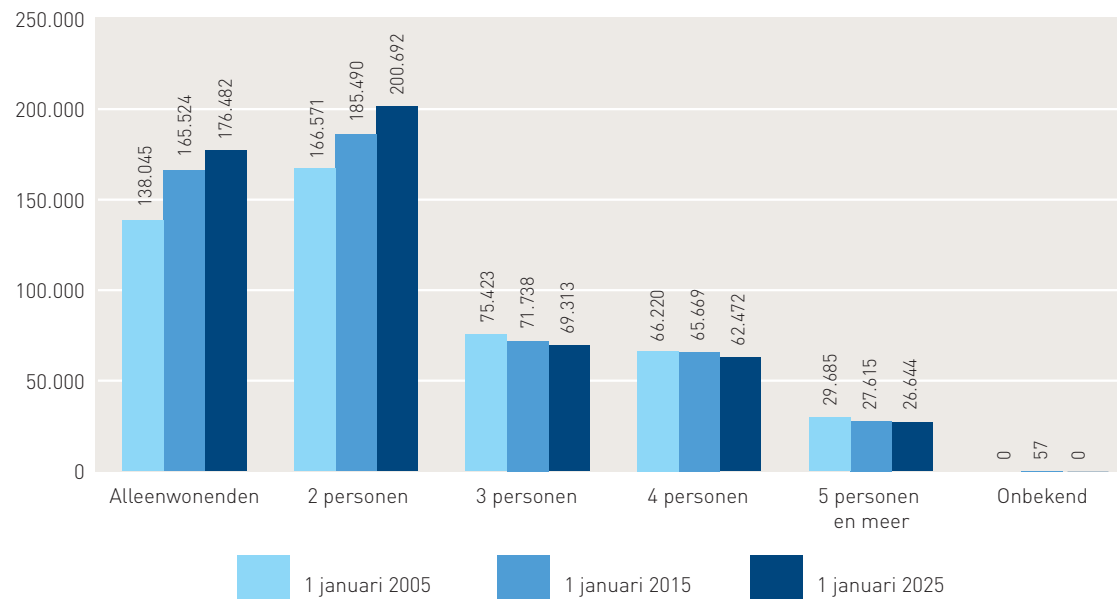
VASTSTELLINGEN

- Op 1 januari 2015 telde West-Vlaanderen 47.366 inwoners met een niet-Belgische nationaliteit. Dit is 9,4% van het totale aantal niet-Belgen in het Vlaamse Gewest. In West-Vlaanderen vertegenwoordigen de inwoners met een niet-Belgische nationaliteit 4% van de totale bevolking. In Vlaanderen en België lag het aandeel niet-Belgen een stuk hoger (respectievelijk 7,8% en 11,2%).
- Van alle West-Vlamingen met een niet-Belgische nationaliteit woont 27,5% in Kortrijk en 22,7% in Brugge. Het arrondissement Oostende vervolledigt op geruime afstand de top drie met 16,7%. In het arrondissement Diksmuide is het aandeel West-Vlamingen met een niet-Belgische nationaliteit het kleinst (1,9%).
- Van alle niet-Belgen in West-Vlaanderen hebben er 6.929 (of 14,6%) de Franse nationaliteit. In de grensarrondissementen Ieper (41,7%), Veurne (34,5%) en Kortrijk (22,5%) is het aandeel inwoners met een Franse nationaliteit duidelijk groter dan in de andere West-Vlaamse arrondissementen. In absolute termen staat Kortrijk op kop met 2.934 inwoners met een Franse nationaliteit, gevolgd door Ieper (1.655 Fransen) en Veurne (841 Fransen).
- De 5.394 inwoners met een Poolse nationaliteit vertegenwoordigen 11,4% van alle West-Vlamingen met een niet-Belgische nationaliteit. In Tielt is het aandeel niet-Belgen met een Poolse nationaliteit opvallend hoog (37,3%) en ook in Diksmuide ligt het percentage niet-Belgen met een Poolse nationaliteit (24,2%) een eind boven het West-Vlaamse gemiddelde. In absolute cijfers telt Brugge het grootste aantal Polen (1.187 personen of 11% van alle niet-Belgen), gevolgd door Kortrijk en Tielt (respectievelijk 1.167 en 1.087 Polen).
- De niet-Belgen met een Nederlandse nationaliteit zijn met 4.785 en vertegenwoordigen in West-Vlaanderen de op twee na grootste groep (10,1%). In het grensarrondissement Brugge ligt het aandeel niet-Belgen met een Nederlandse nationaliteit (17,6%) een eind boven het West-Vlaamse gemiddelde.
- Op arrondissementeel niveau zijn er binnen West-Vlaanderen nog enkele opvallende verschillen. Zo ligt het aandeel niet-Belgen met een Roemeense nationaliteit in Roeselare (19,4%) een eind boven het West-Vlaamse gemiddelde (7,8%). Ondanks het feit dat Brugge bijna evenveel Roemenen telt als Roeselare (1.005 personen ten opzichte van 1.054 personen) vertegenwoordigt deze groep in Brugge slechts 9,3% van alle niet-Belgen. In Roeselare ligt het percentage niet-Belgen met een Russische nationaliteit (6,3% of 344 personen) het verst boven het West-Vlaamse gemiddelde (3,6%), maar in absolute termen telt Kortrijk het meest Russische inwoners (558 personen of 4,3% van alle niet-Belgen). In Kortrijk springt

het percentage niet-Belgen met een Marokkaanse nationaliteit in het oog (9,9% of 1.295 personen ten opzichte van gemiddeld 4,2% in West-Vlaanderen). Van alle niet-Belgen in Oostende hebben er 614 of 7,7% de Afghaanse nationaliteit. Oostende ligt hiermee het verst boven het West-Vlaamse gemiddelde van 3%.

- Ook tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen zijn er enkele opmerkelijke verschillen. Zo is het percentage niet-Belgen met een Franse nationaliteit in West-Vlaanderen (14,6%) opvallend groter dan in Vlaanderen (4%). Het aandeel niet-Belgen met een Nederlandse nationaliteit is in West-Vlaanderen dan weer een stuk kleiner dan in het Vlaamse Gewest (10,1% ten opzichte van 26,4%). De verschillen tussen West-Vlaanderen en België zijn minder groot, enkel het aandeel niet-Belgen met een Poolse nationaliteit ligt in België (5,4%) een eind onder het West-Vlaamse gemiddelde (11,4%).
- Uit de bevolkingskubus van de Provincie West-Vlaanderen bleek dat 93,1% van de West-Vlaamse inwoners zowel bij geboorte als op 1 januari 2015 de Belgische nationaliteit had. De inwoners die niet-Belg waren bij geboorte maar op 1 januari 2015 genaturaliseerd waren, vertegenwoordigen 2,9% van alle West-Vlamingen. Van alle West-Vlaamse inwoners had 4% zowel bij geboorte als op 1 januari 2015 een niet-Belgische nationaliteit. Daarnaast telde West-Vlaanderen op 1 januari 2015 ook 150 inwoners die bij geboorte de Belgische nationaliteit hadden, maar ondertussen een andere nationaliteit hebben gekregen.

Figuur 1.1.7: Evolutie van het aantal private huishoudens naar grootte in West-Vlaanderen, 1 januari 2005, 1 januari 2015 en 1 januari 2025.

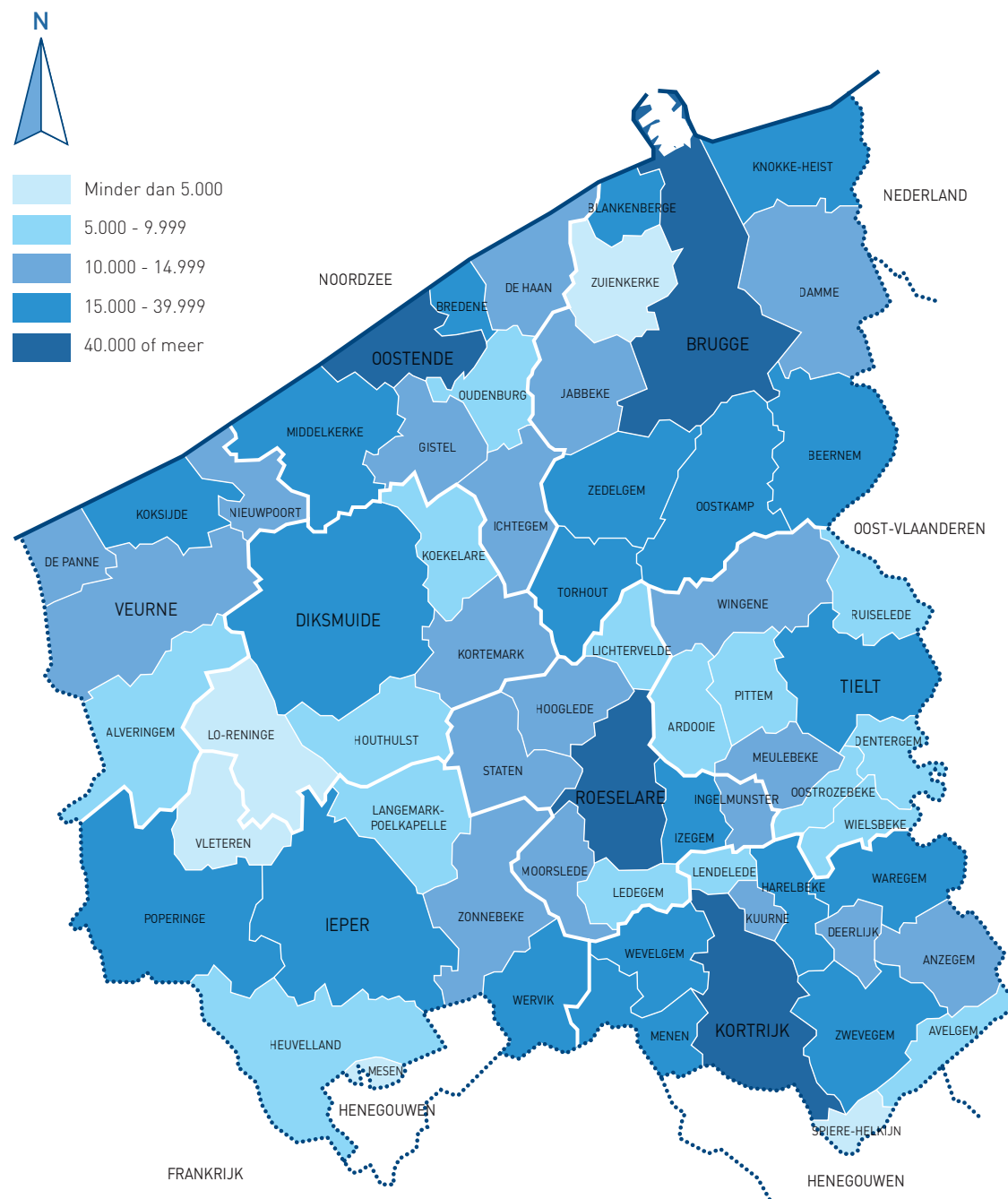

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2005 en 1 januari 2015), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2025), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op 1 januari 2015 telde West-Vlaanderen 516.093 private huishoudens; dit is een toename met 8,4% ten opzichte van 1 januari 2005. Volgens prognoses zal het aantal private huishoudens de komende tien jaar verder toenemen met 3,8% tot 535.603.
- Begin 2015 lag het aantal alleenwonenden in West-Vlaanderen 19,9% hoger dan op 1 januari 2005. Het aantal tweepersoonshuishoudens kende in dezelfde periode een minder sterke toename van 11,4%. Bij de huishoudens met drie of meer personen was er in de periode 2005-2015 een afname met 3,7%. Verwacht wordt dat het aantal alleenwonenden en tweepersoonshuishoudens in de periode 2015-2025 verder zal stijgen, zij het minder sterk dan in de periode 2005-2015 (respectievelijk +6,6% en +8,2%). Volgens prognoses zal het aantal huishoudens met drie of meer personen in de periode 2015-2025 een gelijkaardige afname kennen (-4%) als in de afgelopen tien jaar.
- Als gevolg van de sterke toename van het aantal alleenwonenden tussen 1 januari 2005 en 1 januari 2015 is hun aandeel in het totale aantal private huishoudens sterk toegenomen van 29% tot 32,1%. Ook het aandeel tweepersoonshuishoudens kende in deze periode een toename (van 35% naar 35,9%), maar die was minder groot dan bij de alleenwonenden. Het aandeel huishoudens met drie of meer personen daalde daarentegen van 36% begin 2005 tot 32% begin 2015. Verwacht wordt dat deze evoluties zich zullen verder zetten in de periode 2015-2025. Volgens prognoses zullen de aandelen alleenwonenden en tweepersoonshuishoudens toenemen tot respectievelijk 33% en 37,5% en zal het percentage huishoudens met drie of meer personen afnemen tot 29,6%.

Kaart 1.1.1: Totale bevolking, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2015.

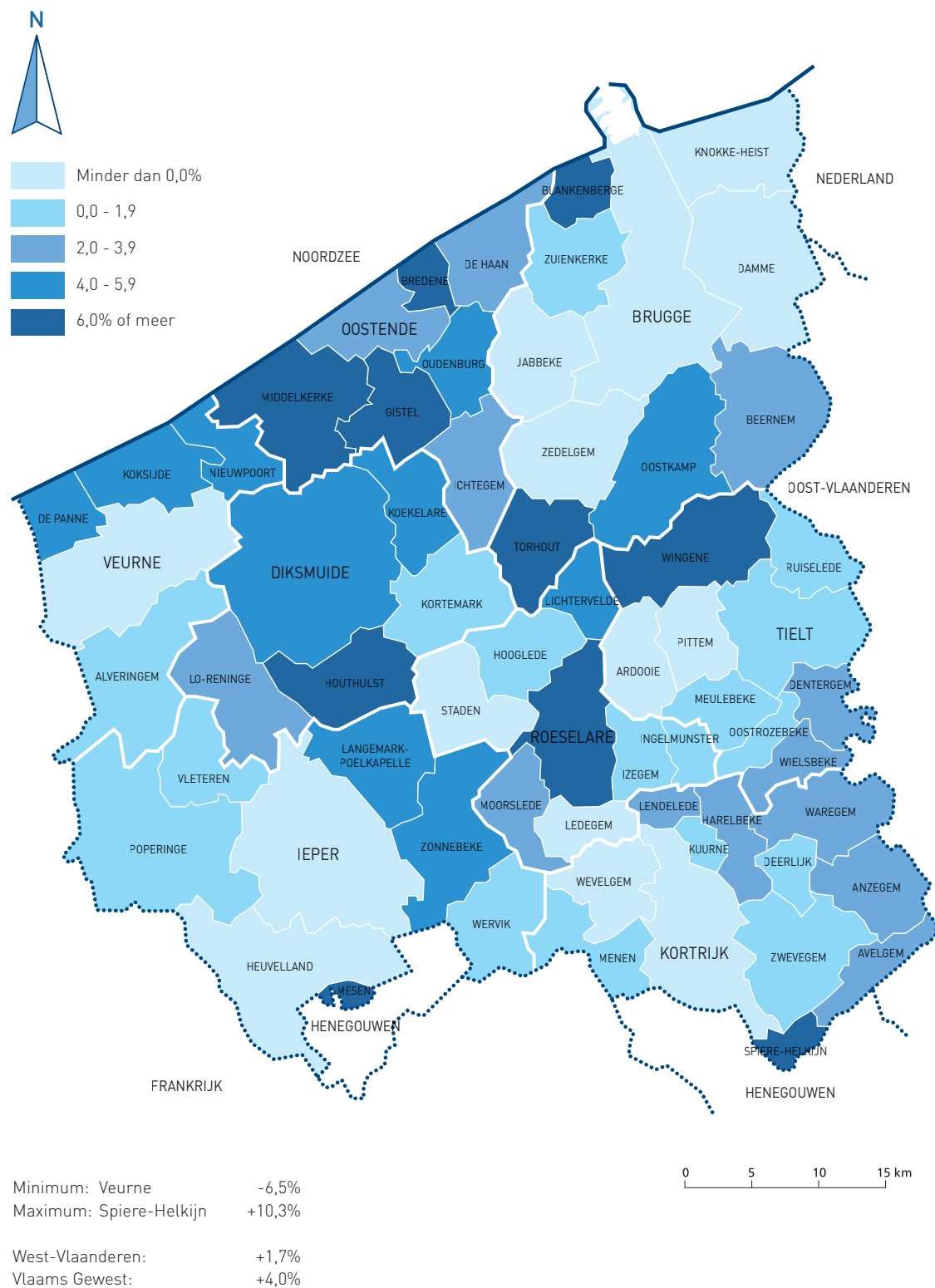
Minimum: Mesen 1.037
 Maximum: Brugge 117.886

West-Vlaanderen: 1.178.996
 Vlaams Gewest: 6.444.127
 België: 11.209.044

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

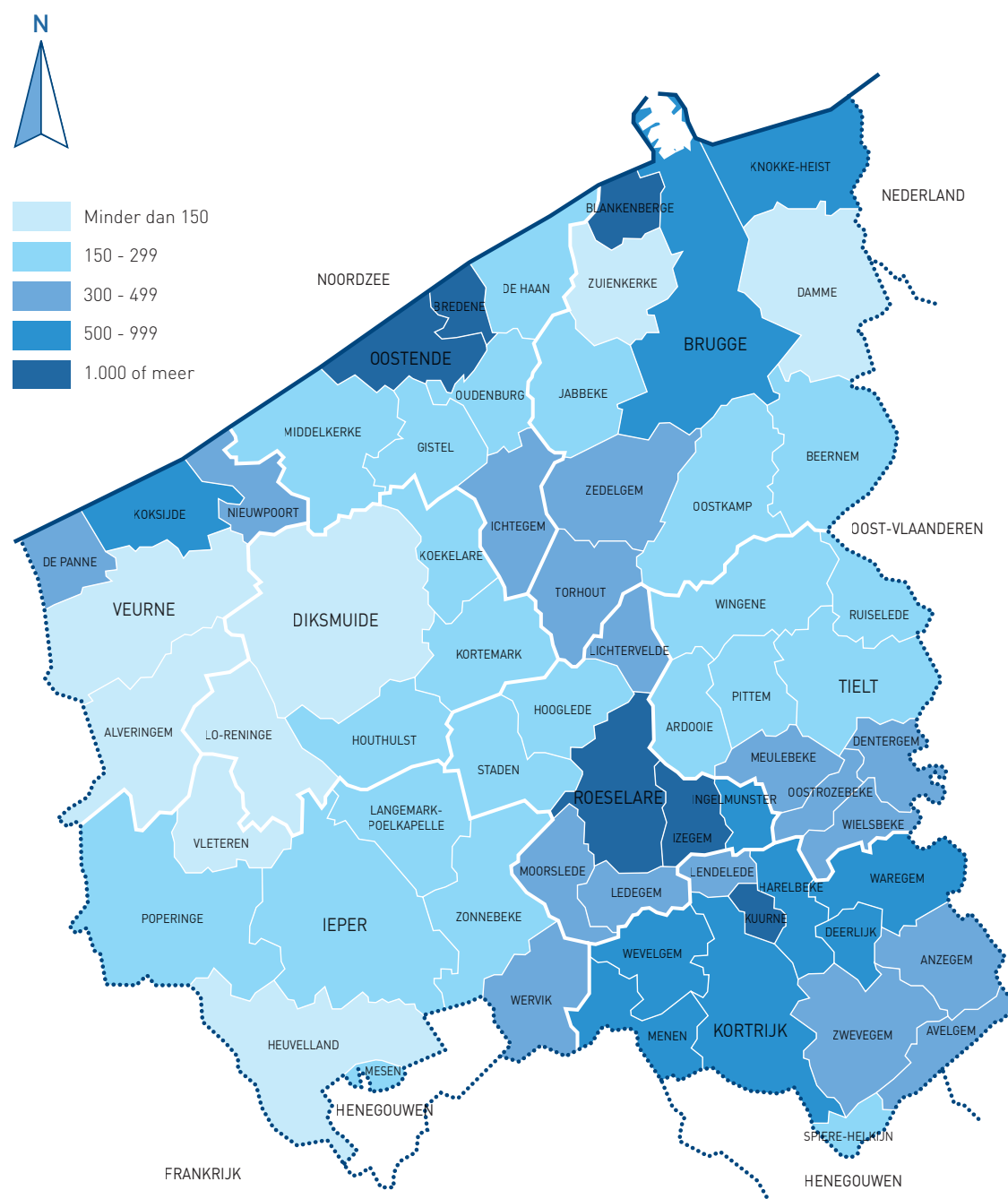
Kaart 1.1.2: Verwachte bevolkingsgroei, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2015 - 1 januari 2025.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister (1 januari 2015), Bevolkingsprognoses SVR (1 januari 2025), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.1.3: Bevolkingsdichtheid, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2015.

Minimum: Lo-Reninge 52
 Maximum: Oostende 1.868

West-Vlaanderen: 375
 Vlaams Gewest: 477
 België: 367

0 5 10 15 km

Bron: FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. BEROEPSBEVOLKING

In de periode 2009-2014 groeide de West-Vlaamse bevolking op beroepsactieve leeftijd met 0,3% tot 704.949 personen. Zowel de werkzaamheids- als de activiteitsgraad bij 18- tot 64-jarigen lagen in 2014 in West-Vlaanderen hoger dan in Vlaanderen en België. Bovendien groeiden beide ratio's in de periode 2009-2014 het snelst in West-Vlaanderen. Bij de 50-plussers was de werkzaamheidsgraad in 2014 in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen en België. De activiteitsgraad bij 50-plussers was in 2014 iets groter in Vlaanderen dan in West-Vlaanderen en België. Bij de mannen zijn zowel de werkzaamheids- als de activiteitsgraad groter dan bij de vrouwen. Als gevolg van een afname bij de mannen en een toename bij de vrouwen werd bij beide ratio's de kloof tussen mannen en vrouwen kleiner in de periode 2009-2014.

Tabel 1.2.1: Evolutie van de bevolking 18-64 jaar naar socio-economische positie, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2014.

		Werkenden 18-64j (1)	Niet- werkende zoekenden 18-64j (2)	Beroeps- bevolking 18-64j (1) + (2) = (3)	Niet- beroeps- actieven 18-64j (4)	Totale bevolking 18-64j (3) + (4)
West- Vlaanderen	2009	499.839	30.870	530.709	172.277	702.986
	2014	505.470	34.223	539.693	165.255	704.949
	evolutie	+1,1%	+10,9%	+1,7%	-4,1%	+0,3%
Vlaams Gewest	2009	2.691.150	199.702	2.890.853	985.091	3.875.944
	2014	2.742.684	231.184	2.973.868	969.655	3.943.524
	evolutie	+1,9%	+15,8%	+2,9%	-1,6%	+1,7%
België	2009	4.339.551	550.902	4.890.453	1.839.701	6.730.155
	2014	4.437.462	595.392	5.032.854	1.861.762	6.894.616
	evolutie	+2,3%	+8,1%	+2,9%	+1,2%	+2,4%

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De West-Vlaamse bevolking op beroepsactieve leeftijd groeide in de periode 2009-2014 met 0,3% tot 704.949 personen. In Vlaanderen en België groeide de bevolking tussen 18 en 64 jaar duidelijk sterker met respectievelijk 1,7% en 2,4%. Hierdoor daalde het West-Vlaamse aandeel in de totale Vlaamse bevolking op beroepsactieve leeftijd van 18,1% in 2009 tot 17,9% in 2014. In West-Vlaanderen en Vlaanderen was de toename van de bevolking tussen 18 en 64 jaar een combinatie van een toename van de beroepsbevolking en een afname van de niet-beroepsactieven. In België was er bij zowel de beroepsbevolking als de niet-beroepsactieven sprake van een toename in de periode 2009-2014.
- In de periode 2009-2014 groeide de West-Vlaamse beroepsbevolking met 1,7% tot 539.693 personen. In zowel Vlaanderen als België groeide de beroepsbevolking in dezelfde periode nog sterker met 2,9%. Hierdoor daalde het aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse beroepsbevolking van 18,4% in 2009 tot 18,1% in 2014.
- In 2014 telde West-Vlaanderen 1,1% meer werkenden dan in 2009. In Vlaanderen en België was de toename in dezelfde periode iets groter (respectievelijk +1,9% en +2,3%), waardoor het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen daalde van 18,6% in 2009 tot 18,4% in 2014.

- In de periode 2009-2014 steeg het aantal niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen met 10,9%. Aangezien de toename in het Vlaamse Gewest in dezelfde periode een stuk groter was (+15,8%), daalde het West-Vlaamse aandeel van 15,5% in 2009 tot 14,8% in 2014. In België was de toename van het aantal niet-werkende werkzoekenden het kleinst (+8,1%).
- In West-Vlaanderen en Vlaanderen groeide het aantal werkenden in de periode 2009-2014 sterker dan de bevolking op beroepsactieve leeftijd, waardoor de verhouding tussen beiden, de werkzaamheidsgraad, steeg. In België was het omgekeerde het geval en kende de werkzaamheidsgraad een kleine afname (cfr. infra).
- In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België steeg de beroepsbevolking in de periode 2009-2014 sterker dan de bevolking op beroepsactieve leeftijd, waardoor de verhouding tussen beiden, de activiteitsgraad, steeg (cfr. infra).

Tabel 1.2.2: Evolutie van de bevolking 50-64 jaar naar socio-economische positie, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2014.

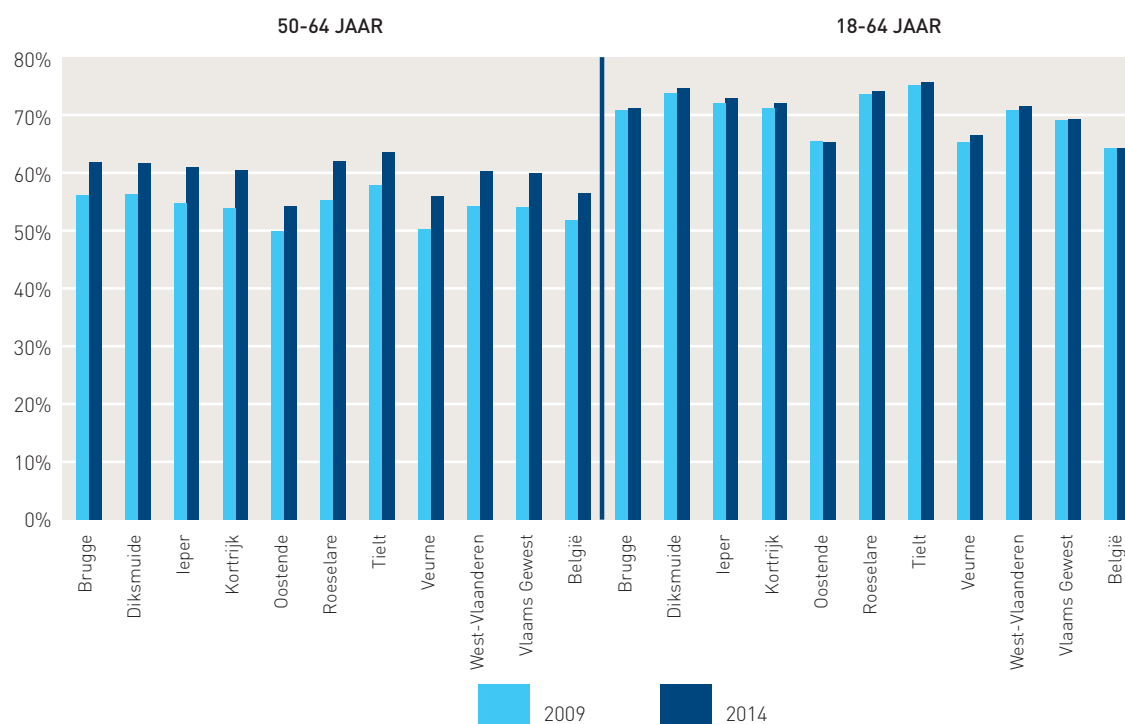
		Werkenden 50-64j (1)	Niet- werkende werk- zoekenden 50-64j (2)	Beroeps- bevolking 50-64j (1) + (2) = (3)	Niet- beroeps- actieven 50-64j (4)	Totale bevolking 50-64j (3) + (4)
West- Vlaanderen	2009	125.922	8.503	134.425	96.852	231.277
	2014	148.143	9.395	157.538	87.844	245.382
	evolutie	+17,6%	+10,5%	+17,2%	-9,3%	+6,1%
Vlaams Gewest	2009	661.492	49.298	710.790	509.839	1.220.629
	2014	791.082	58.809	849.891	466.501	1.316.392
	evolutie	+19,6%	+19,3%	+19,6%	-8,5%	+7,8%
België	2009	1.073.314	117.315	1.190.629	877.490	2.068.119
	2014	1.256.393	142.784	1.399.177	816.489	2.215.666
	evolutie	+17,1%	+21,7%	+17,5%	-7,0%	+7,1%

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In West-Vlaanderen groeide de bevolking tussen 50 en 64 jaar in de periode 2009-2014 met 6,1% tot 245.382 personen. In België en Vlaanderen was de toename in dezelfde periode iets groter (respectievelijk +7,1% en +7,8%). Het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse totaal liep hierdoor terug van 18,9% in 2009 tot 18,6% in 2014. In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België was de toename van de bevolking tussen 50 en 64 jaar een combinatie van een toename van de beroepsbevolking en een afname van de niet-beroepsactieven.
- De West-Vlaamse beroepsbevolking tussen 50 en 64 jaar steeg in de periode 2009-2014 met 17,2% tot 157.538 personen. In België (+17,5%) en Vlaanderen (+19,6%) steeg de beroepsbevolking in dezelfde periode iets sterker waardoor het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal daalde van 18,9% in 2009 tot 18,5% in 2014.
- De invloed van het activeringsbeleid voor oudere werknemers en niet-werkende werkzoekenden blijkt duidelijk uit de cijfers. Aan de ene kant blijven werkende 50-plussers langer aan het werk. Zo telde West-Vlaanderen 17,6% meer werkenden in 2014 dan in 2009. Ook in België en Vlaanderen waren er gelijkaardige toenames (respectievelijk +17,1% en +19,6%). Aan de andere kant worden werkloze 50-plussers minder snel uitgeschreven als niet-werkende werkzoekende. Dit vertaalt zich in een toename van het aantal niet-werkende werkzoekende 50-plussers (+10,5% in West-Vlaanderen, +19,3% in Vlaanderen en +21,7% in België) en een afname van het aantal niet-beroepsactieve 50-plussers (-9,3% in West-Vlaanderen, -8,5% in Vlaanderen en -7% in België).
- In zowel West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest als België steeg het aantal werkende 50-plussers sterker dan de totale bevolking tussen 50 en 64 jaar waardoor de werkzaamheidsgraad bij de 50- tot 64-jarigen toenam (cfr. infra). Ook de beroepsbevolking tussen 50 en 64 jaar groeide in de drie regio's sterker dan de totale bevolking tussen 50 en 64 jaar waardoor de activiteitsgraad bij de 50- tot 64-jarigen toenam (cfr. infra).

Figuur 1.2.1: Evolutie van de werkzaamheidsgraad naar leeftijd, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2014.

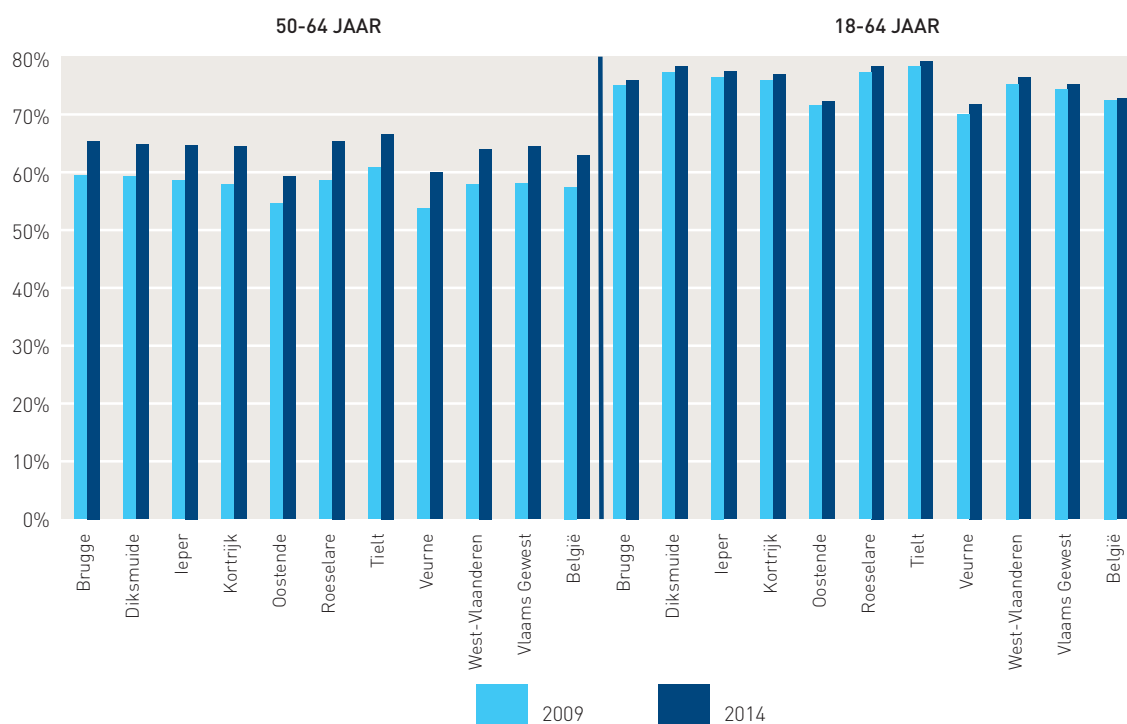

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De werkzaamheidsgraad bij de **18- tot 64-jarigen** lag in 2014 in West-Vlaanderen (71,7%) hoger dan in Vlaanderen (69,5%) en België (64,4%). In de periode 2009-2014 steeg de werkzaamheidsgraad in West-Vlaanderen met 0,6%punt. In Vlaanderen bleef de toename beperkt tot 0,1%punt en in België was er in dezelfde periode een minieme afname met 0,1%punt.
- Binnen West-Vlaanderen staan de arrondissementen Tielt, Diksmuide en Roeselare in de top drie met werkzaamheidsgraden van respectievelijk 75,9%, 74,9% en 74,3%. Onderaan de rangschikking vinden we Oostende (65,6%) en Veurne (66,7%). In de periode 2009-2014 steeg de werkzaamheidsgraad in alle West-Vlaamse arrondissementen, met uitzondering van Oostende (-0,1%punt).
- Ook de werkzaamheidsgraad bij de **50- tot 64-jarigen** was in 2014 in West-Vlaanderen (60,4%) groter dan in Vlaanderen (60,1%) en België (56,7%). In 2014 lag de werkzaamheidsgraad bij 50- tot 64-jarigen in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen 5,9%punt hoger dan in 2009; in België bleef de toename van de werkzaamheidsgraad bij 50-plussers beperkt tot 4,8%punt.
- In de arrondissementen Tielt (63,8%), Roeselare (62,2%) en Brugge (62,1%) was de werkzaamheidsgraad bij 50-plussers in 2014 het grootst. In Oostende (54,4%) en Veurne (56,1%) was de werkzaamheidsgraad bij 50-plussers het laagst. In 2014 was de werkzaamheidsgraad bij de 50- tot 64-jarigen in alle West-Vlaamse arrondissementen groter dan in 2009. Deze toenames waren ook telkens duidelijk groter dan bij de 18- tot 64-jarigen.

Figuur 1.2.2: Evolutie van de activiteitsgraad naar leeftijd, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2014.

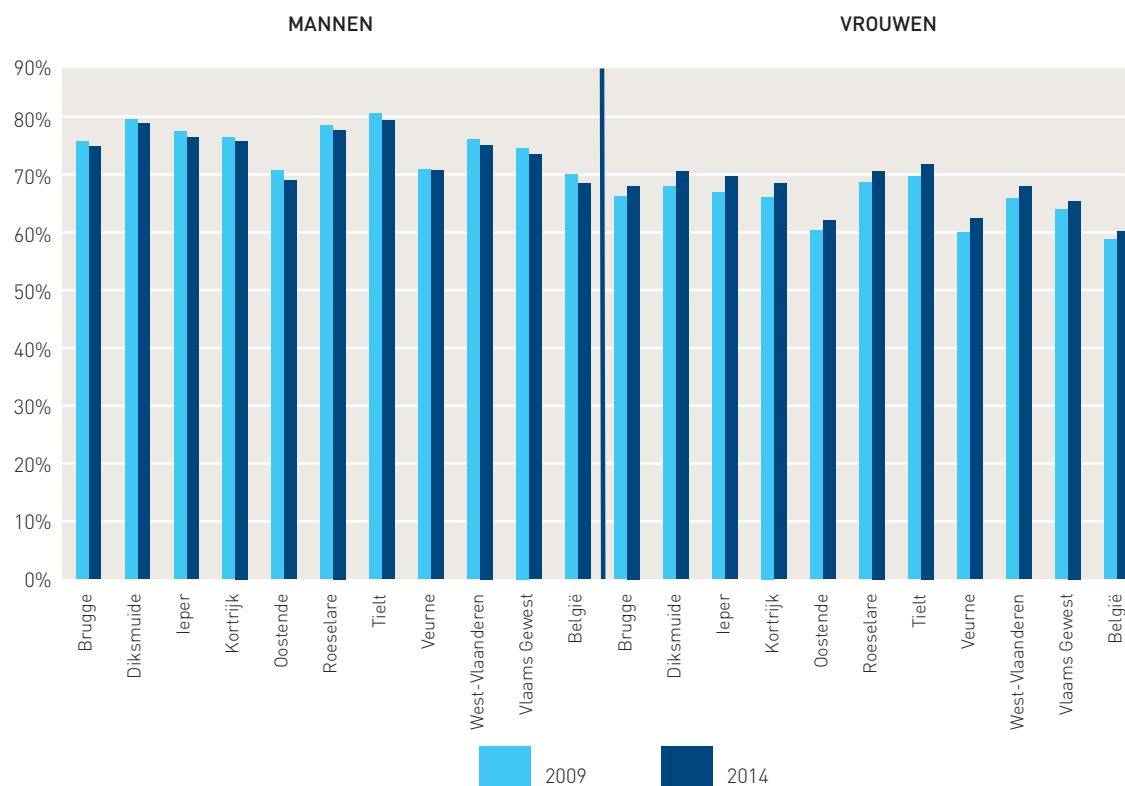

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De activiteitsgraad bij de **18- tot 64-jarigen** was in 2014 in West-Vlaanderen (76,6%) groter dan gemiddeld in Vlaanderen (75,4%) en België (73%). In de periode 2009-2014 steeg de activiteitsgraad in West-Vlaanderen (+1,1%punt) sterker dan in Vlaanderen (+0,8%punt) en België (+0,3%punt).
- Binnen West-Vlaanderen was de activiteitsgraad in 2014 het hoogst in Tielt (79,4%), Roeselare (78,6%) en Diksmuide (78,5%). Onderaan de rangschikking vinden we Veurne en Oostende met activiteitsgraden van respectievelijk 72% en 72,5%. In 2014 lag de activiteitsgraad in alle West-Vlaamse arrondissementen hoger dan in 2009.
- In West-Vlaanderen was de activiteitsgraad bij de **50- tot 64-jarigen** in 2014 iets kleiner dan in Vlaanderen (64,2% ten opzichte van 64,6%) maar groter dan gemiddeld in België (63,1%). Tussen 2009 en 2014 steeg de activiteitsgraad bij 50-plussers iets sterker in Vlaanderen (+6,3%punt) dan in West-Vlaanderen (+6,1%punt) en België (+5,6%punt).
- Binnen West-Vlaanderen staat het arrondissement Tielt op kop met een activiteitsgraad van 66,8% in 2014. De arrondissementen Roeselare en Brugge vervolledigen de top drie met elk een activiteitsgraad van 65,6%. In Oostende (59,5%) en Veurne (60,1%) was de activiteitsgraad bij 50-plussers het kleinst. In de periode 2009-2014 steeg de activiteitsgraad in elk West-Vlaams arrondissement. Deze toenames waren ook telkens groter dan bij de 18- tot 64-jarigen.

Figuur 1.2.3: Evolutie van de werkzaamheidsgraad (a) naar geslacht, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2014.

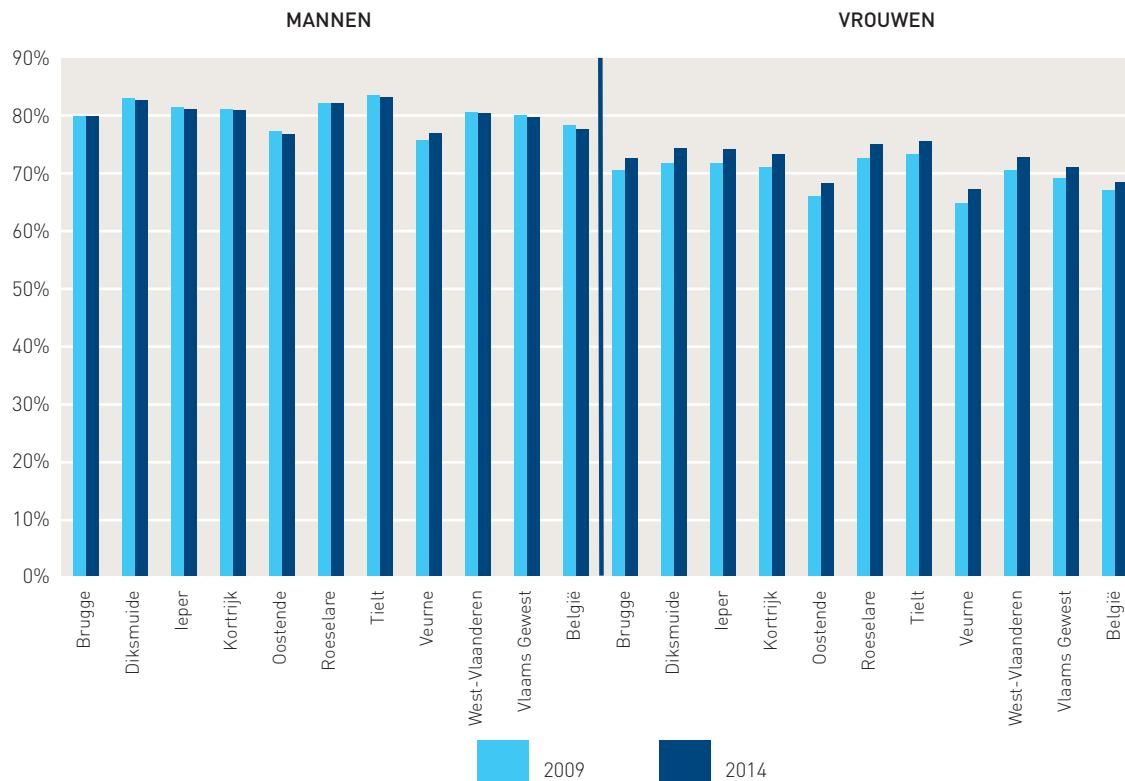
[a] Bevolking 18-64 jaar.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2014 was de werkzaamheidsgraad bij mannen in West-Vlaanderen (75,2%) groter dan in Vlaanderen (73,5%) en België (68,5%). Ook bij de vrouwen was de werkzaamheidsgraad in West-Vlaanderen (68%) groter dan in Vlaanderen (65,5%) en België (60,2%).
- In zowel West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest als België was de werkzaamheidsgraad in 2014 groter bij mannen dan bij vrouwen. In de periode 2009-2014 was er bij de mannen een afname van de werkzaamheidsgraad terwijl er bij de vrouwen een toename was, waardoor de kloof tussen mannen en vrouwen kleiner werd.
- Binnen West-Vlaanderen was de werkzaamheidsgraad in 2014 bij zowel mannen als vrouwen het grootst in het arrondissement Tielt (79,5% bij de mannen en 71,9% bij de vrouwen) en het laagst in het arrondissement Oostende (69% bij de mannen en 62,1% bij de vrouwen).
- In alle West-Vlaamse arrondissementen daalde de werkzaamheidsgraad bij de mannen, met uitzondering van Veurne waar de werkzaamheidsgraad in de periode 2009-2014 status quo bleef. Bij de vrouwen was er in dezelfde periode in alle West-Vlaamse arrondissementen een toename van de werkzaamheidsgraad, waardoor de kloof tussen mannen en vrouwen overall kleiner werd.

Figuur 1.2.4: Evolutie van de activiteitsgraad (a) naar geslacht, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2009-2014.

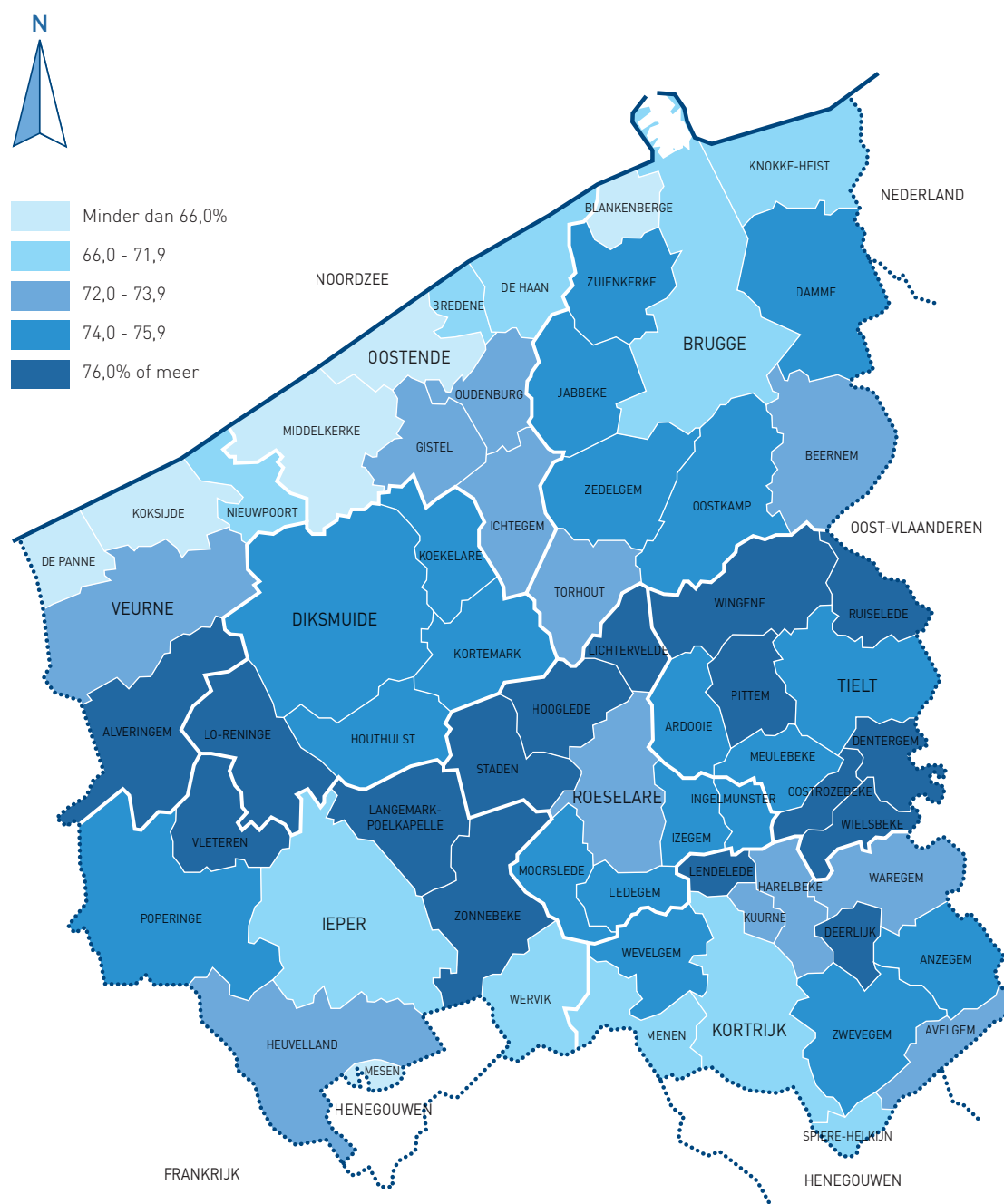
(a) Bevolking 18-64 jaar.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2014 was in West-Vlaanderen de activiteitsgraad bij mannen (80,3%) iets groter dan in Vlaanderen (79,7%) en een stuk groter dan in België (77,6%). Bij de vrouwen was de activiteitsgraad in West-Vlaanderen (72,7%) duidelijk groter dan in Vlaanderen (71%) en België (68,4%).
- De activiteitsgraad bij mannen was in 2014 in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België groter dan bij vrouwen. Tussen 2009 en 2014 daalde de activiteitsgraad bij mannen en steeg die bij vrouwen waardoor de kloof tussen mannen en vrouwen minder groot werd.
- In het arrondissement Tielt was de activiteitsgraad zowel bij mannen (83,1%) als bij vrouwen (75,5%) het grootst. Onderaan de rangschikking vinden we bij de mannen het arrondissement Oostende (76,7%) en bij de vrouwen het arrondissement Veurne (67,2%).
- In de periode 2009-2014 daalde de activiteitsgraad bij mannen in vijf West-Vlaamse arrondissementen. Veurne (toename), Brugge en Roeselare (status quo) vormden hierop een uitzondering. Bij de vrouwen was er in elk West-Vlaams arrondissement een toename van de activiteitsgraad. In Veurne was deze toename groter dan bij de mannen. Hierdoor werd de kloof tussen de mannelijke en de vrouwelijke activiteitsgraad in elk West-Vlaams arrondissement kleiner.

Kaart 1.2.1: Werkzaamheidsgraad (a), gemeenten van West-Vlaanderen, 2014.

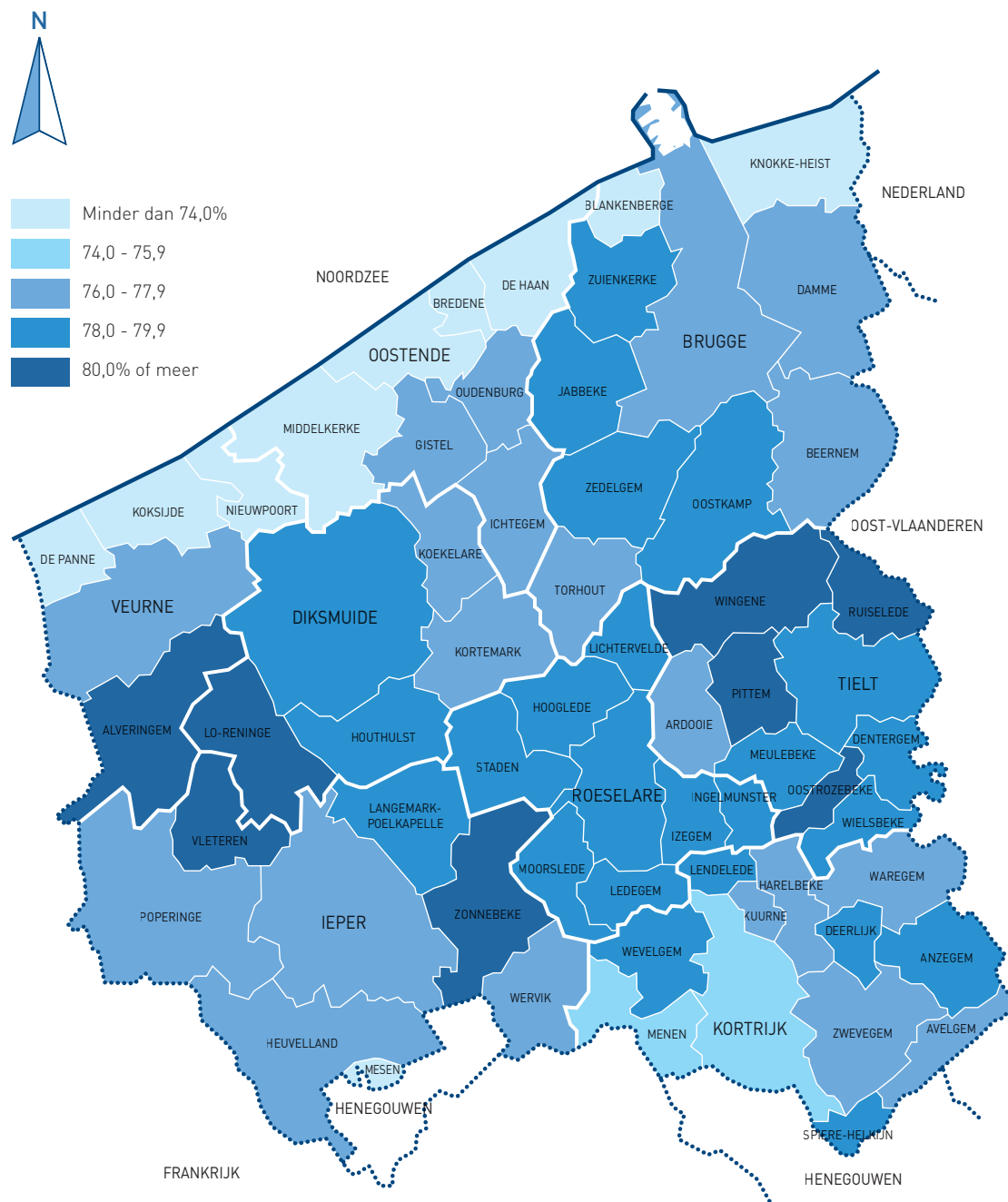
Minimum: Oostende en Mesen	61,6%
Maximum: Wingene	78,5%
West-Vlaanderen:	71,7%
Vlaams Gewest:	69,5%
België:	64,4%

[a] Bevolking 18-64 jaar.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 1.2.2: Activiteitsgraad (a), gemeenten van West-Vlaanderen, 2014.

Minimum: Koksijde	68,0%
Maximum: Wingene	81,4%
West-Vlaanderen:	76,6%
Vlaams Gewest:	75,4%
België:	73,0%

(a) Bevolking 18-64 jaar.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

DEFINITIES EN METHODOLOGIE

Activiteitsgraad

Verhouding van de beroepsbevolking in een bepaalde leeftijdsklasse naar woonplaats ten opzichte van de totale bevolking (werkenden, niet-werkende werkzoekenden en niet-beroepsactieven) in die leeftijdsklasse.

Afhankelijkheidsratio

Bevolking van 60 jaar en ouder en bevolking jonger dan 20 jaar ten opzichte van de bevolking van 20 tot 60 jaar. Deze ratio is een benadering voor het percentage niet-actieven ten opzichte van het aantal actieven.

Beroepsbevolking

Werkenden en niet-werkende werkzoekenden.

Bevolkingsdichtheid

Aantal inwoners per km².

Doorstromingscoëfficiënt

Bevolking van 15 tot 24 jaar ten opzichte van de bevolking van 55 tot 64 jaar. Deze ratio is een indicatie voor de mate waarin - vanuit demografisch oogpunt - de potentiële uitstroom uit de arbeidsmarkt kan worden opgevangen door de potentiële instroom.

Interne vergrijzing

Bevolking van 80 jaar en ouder ten opzichte van de bevolking van 60 jaar en ouder. Dit is een maat voor het aandeel hoogbejaarden in de oudere bevolking.

Ouderdomscoëfficiënt

Bevolking van 60 jaar en ouder ten opzichte van de bevolking jonger dan 20 jaar.

Werkzaamheidsgraad

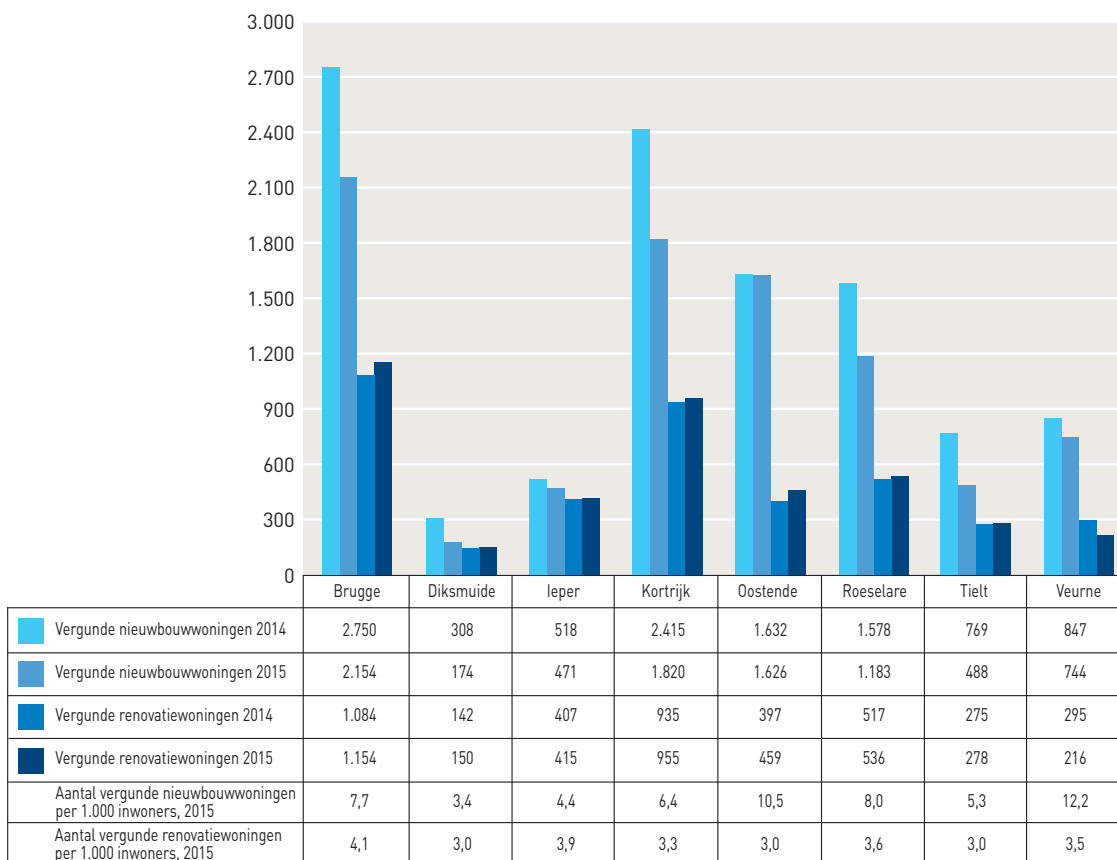
Aantal werkenden in een bepaalde leeftijdsklasse naar woonplaats in verhouding tot de totale bevolking (werkenden, niet-werkende werkzoekenden en niet-beroepsactieven) in die leeftijdsklasse.

2 HUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

1. WONINGEN

In 2015 werden in West-Vlaanderen 8.660 nieuwbouwwoningen en 4.163 renovatiewoningen vergund. Het aantal vergunde nieuwbouwwoningen in West-Vlaanderen lag 19,9% lager in 2015 dan in 2014. Bij de vergunde renovatiewoningen was er in de periode 2014-2015 in West-Vlaanderen een lichte toename met 2,7%. Ruim twee derde (67,5%) van het totale aantal woningen dat in 2015 in West-Vlaanderen werd vergund was een nieuwbouwwoning. Zowel de nieuwbouw- als de renovatie-intensiteit liggen in West-Vlaanderen boven het Vlaamse en Belgische cijfer.

Figuur 2.1.1: Evolutie van het aantal vergunde woningen, nieuwbouw of renovatie, in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014-2015.

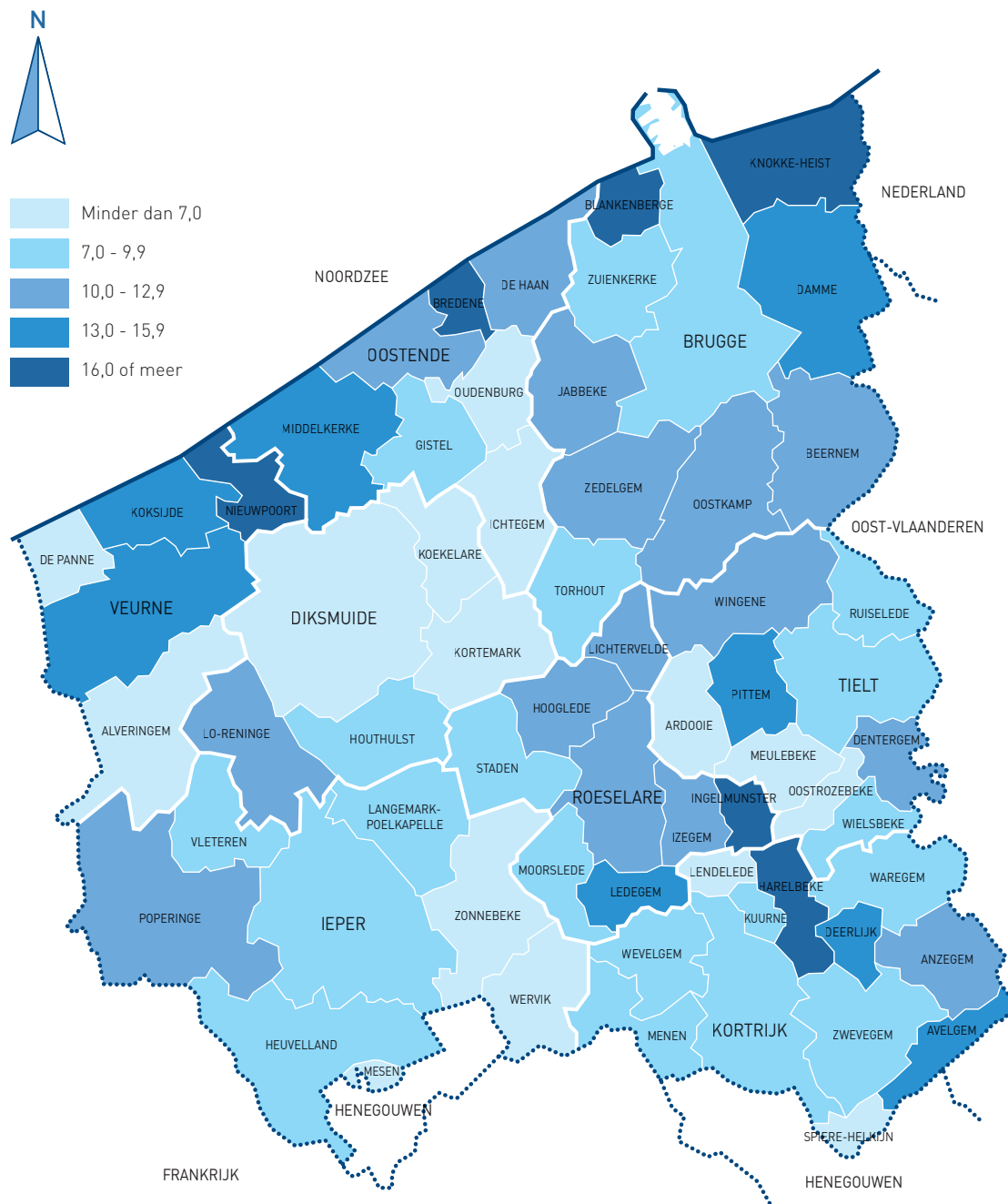
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 werden in West-Vlaanderen 8.660 nieuwbouwwoningen vergund; dit is 24,6% van het Vlaamse totaal. Binnen West-Vlaanderen staan de arrondissementen Brugge, Kortrijk en Oostende op kop met respectievelijk 24,9%, 21% en 18,8% van alle vergunde nieuwbouwwoningen in West-Vlaanderen.

- Het aantal nieuwbouwwoningen dat in West-Vlaanderen werd vergund lag 19,9% lager in 2015 dan in 2014. In Vlaanderen en België was de afname van het aantal vergunde nieuwbouwwoningen in dezelfde periode iets kleiner (respectievelijk -16,6% en -14,6%). Alle West-Vlaamse arrondissementen telden in 2015 minder vergunde nieuwbouwwoningen dan in 2014. In Oostende was de afname miniem (-0,4% of -6 woningen). Ook in Ieper was de afname in absolute en relatieve termen vrij beperkt (-47 woningen of -9,1%). Het aantal vergunde nieuwbouwwoningen daalde in de periode 2014-2015 in absolute cijfers het sterkst in Brugge (-596 woningen of -21,7%), Kortrijk (-595 woningen of -24,6%) en Roeselare (-395 woningen of -25%). In Diksmuide was de procentuele afname het grootst (-43,5% of -134 woningen).
- Van alle te renoveren woningen die in 2015 in Vlaanderen werden vergund kon 21,4% in West-Vlaanderen worden gesitueerd. Ruim een kwart (27,7%) van deze 4.163 vergunde renovatiewoningen kunnen we situeren in het arrondissement Brugge. Kortrijk staat op de tweede plaats met 22,9% en Roeselare vervolledigt op geruime afstand de top drie met 12,9%.
- In de periode 2014-2015 steeg het aantal vergunde te renoveren woningen in West-Vlaanderen met 2,7%, wat meer is dan in Vlaanderen (+1,3%), maar iets minder dan in België (+3,1%). Met uitzondering van Veurne (-79 woningen of -26,8%) werden in alle West-Vlaamse arrondissementen in 2015 meer renovatiewoningen vergund dan in 2014. De grootste toenames, zowel in absolute als relatieve termen, waren voor Brugge (+70 woningen of +6,5%) en Oostende (+62 woningen of +15,6%).
- Van alle in 2015 vergunde woningen in West-Vlaanderen was 67,5% een nieuwbouwwoning en 32,5% een renovatiewoning. In Vlaanderen en vooral België lag het aandeel vergunde te renoveren woningen hoger dan in West-Vlaanderen (respectievelijk 35,5% en 41,4%). In alle West-Vlaamse arrondissementen werden in 2015 meer nieuwbouwwoningen dan te renoveren woningen vergund. In Oostende (78%) en Veurne (77,5%) was het aandeel vergunde nieuwbouwwoningen het grootst. In Ieper (53,2%) en Diksmuide (53,7%) werden net iets meer nieuwbouwwoningen dan renovatiewoningen vergund.
- Het aantal vergunde nieuwbouwwoningen per 1.000 inwoners lag in 2015 in West-Vlaanderen duidelijk hoger dan gemiddeld in Vlaanderen en België (7,3 ten opzichte van respectievelijk 5,5 en 4,4). Binnen West-Vlaanderen springt de nieuwbouwintensiteit in Veurne en Oostende in het oog (respectievelijk 12,2 en 10,5 vergunde nieuwbouwwoningen per 1.000 inwoners). Onderaan de rangschikking vinden we Diksmuide (3,4) en Ieper (4,4). De nieuwbouwintensiteit in de kustarrondissementen (9,1) lag een eind boven het Vlaamse en Belgische gemiddelde.
- In 2015 werden in West-Vlaanderen 3,5 renovatiewoningen vergund per 1.000 inwoners, wat iets meer is dan gemiddeld in België (3,1) en Vlaanderen (3,0). Binnen West-Vlaanderen was de renovatie-intensiteit het grootst in Brugge (4,1) en Ieper (3,9). In de kustarrondissementen lag de renovatie-intensiteit (3,7) boven het Vlaamse en Belgische cijfer, maar het verschil is minder groot dan bij de nieuwbouwintensiteit.

Kaart 2.1.1: Vergunde nieuwbouw- en renovatiewoningen per 1.000 inwoners, gemeenten van West-Vlaanderen, 2015.

Minimum: Spiere-Helkijn	3,7
Maximum: Nieuwpoort	31,6
West-Vlaanderen:	10,9
Vlaams Gewest:	8,5
België:	7,4

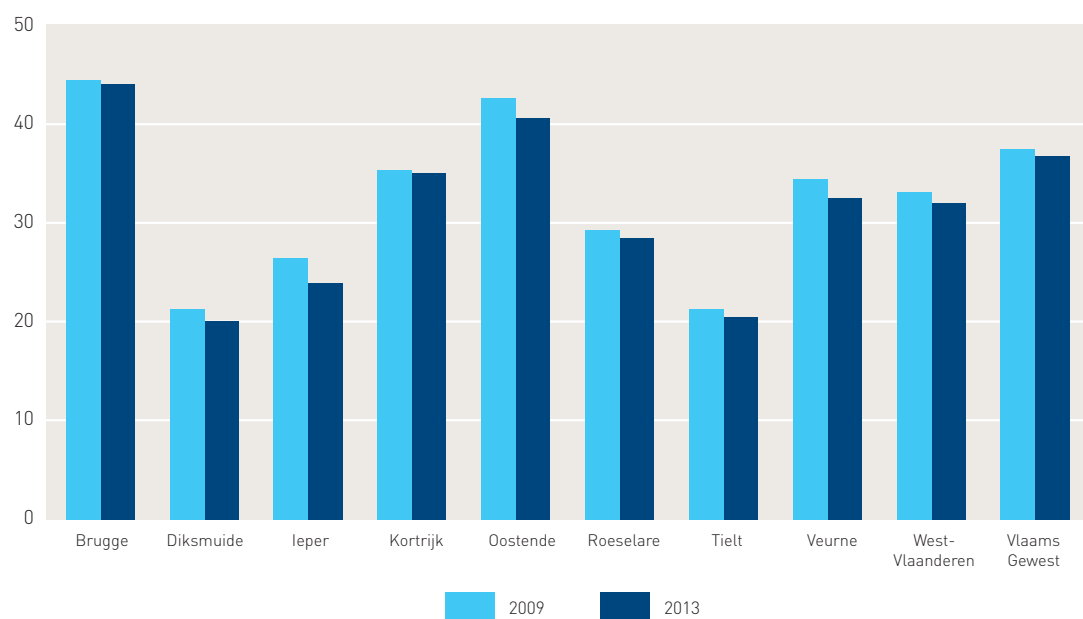
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. RUIMTE VOOR BEDRIJVEN

Met 32 werkenden per hectare economisch bezette bodem bleef de ruimteproductiviteit in West-Vlaanderen in 2013 onder het Vlaamse cijfer (36,7). Van de 971,4 ha aan beschikbare bedrijventerreinen in West-Vlaanderen op 1 januari 2015 was meer dan de helft terug te vinden in Kortrijk (31,9%) en Roeselare (22%). Van de 7.792,4 ha aan benutte bedrijventerreinen kunnen we 27,7% situeren in Kortrijk en 23,7% in Brugge. Bijna de helft (48,3%) van de in West-Vlaanderen benutte bedrijventerreinen wordt ingenomen door tertiaire activiteiten.

Figuur 2.2.1: Evolutie van de ruimteproductiviteit, arrondissementen van West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2009-2013.

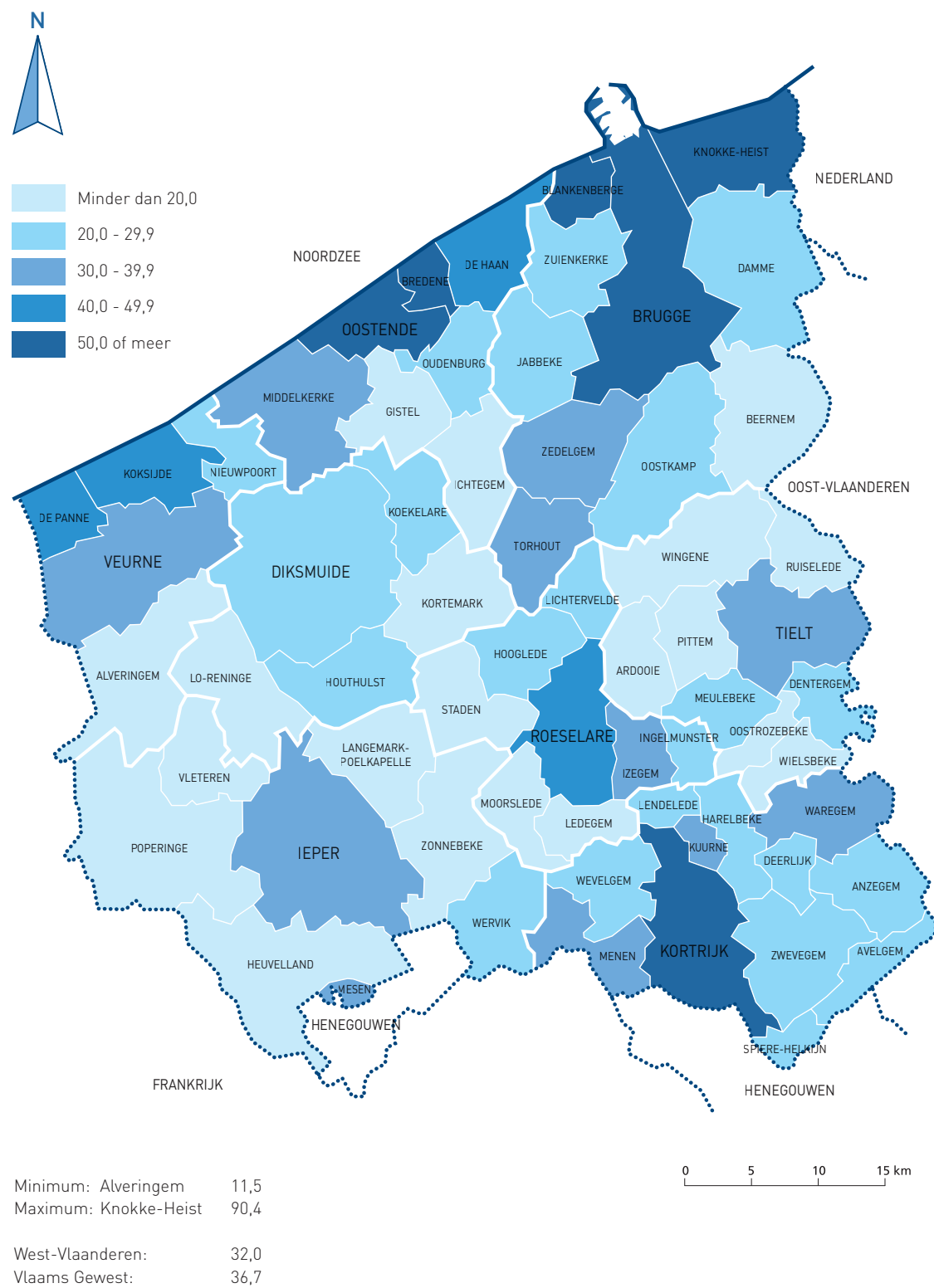

Bron: FOD Economie (ADSEI), Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2013 telde West-Vlaanderen 32 werkenden per hectare economisch bezette bodem. Hiermee bleef de West-Vlaamse ruimteproductiviteit een eind onder het Vlaamse gemiddelde (36,7). Binnen West-Vlaanderen was de ruimteproductiviteit het grootst in de arrondissementen Brugge (44) en Oostende (40,5). Onderaan de rangschikking vinden we Diksmuide en Tielt met respectievelijk 20 en 20,4 werkenden per hectare economisch bezette bodem. De verschillen in economische structuur verklaren de verschillen in ruimteproductiviteit.
- In de periode 2009-2013 daalde de ruimteproductiviteit in West-Vlaanderen met 3,4% van 33,1 in 2009 tot 32 in 2013. In het Vlaamse Gewest bleef de afname van de ruimteproductiviteit in dezelfde periode beperkt tot 1,9% (van 37,4 in 2009 tot 36,7 in 2013). Alle West-Vlaamse arrondissementen telden in 2013 minder werkenden per hectare economisch bezette bodem dan in 2009. In zowel Brugge als Kortrijk was er een minieme afname met 0,9%; in Ieper was de afname in relatieve termen het grootst (-9,4%).
- De afname van de ruimteproductiviteit in de periode 2009-2013 was in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen het gevolg van een toename van het aantal werkenden en een nog grotere relatieve toename van het aantal hectare economisch bezette bodem. Ook in de arrondissementen Brugge, Diksmuide, Ieper, Kortrijk, Roeselare en Tielt was dit het geval. In Oostende en Veurne zorgden een lichte daling van het aantal werkenden en een toename van het aantal hectare economisch bezette bodem voor een afname van de ruimteproductiviteit in de periode 2009-2013. Een groeiende ruimtelijke spreiding van wonen en werken en een extensiever ruimtegebruik liggen hiervan aan de basis. Zo nam bijvoorbeeld de commerciële suburbanisatie of migratie vanuit de stad naar het omringende platteland de laatste vijf jaar sterk toe.

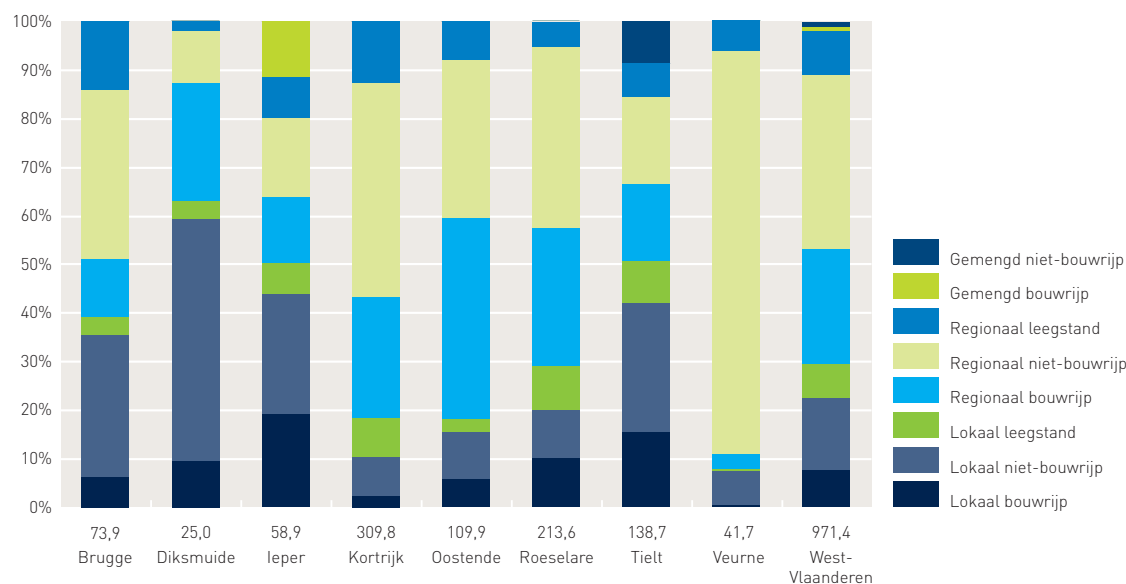
Kaart 2.2.1: Ruimteproductiviteit, gemeenten van West-Vlaanderen, 2013.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 2.2.2: Beschikbaar aanbod bedrijventerreinen (in ha) naar type en bebouwbaarheid, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2015.

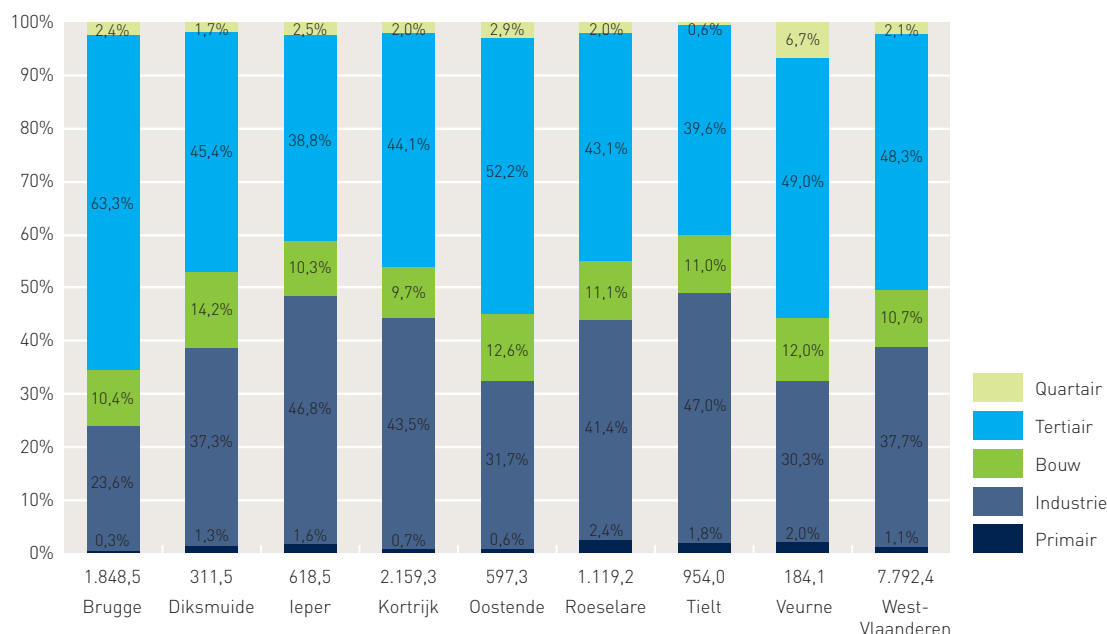
Bron: Ruimtemonitor POM West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 was er 971,4 ha aan bedrijventerreinen beschikbaar in West-Vlaanderen, waarvan 666,5 ha (of 68,6%) regionaal, 286 ha (of 29,4%) lokaal en 18,9 ha (of 1,9%) gemengd lokaal-regionaal. Het gaat hier om bedrijventerreinen die volgens het gewestplan, BPA's of RUP's bestemd zijn om ontwikkeld te worden als bedrijventerrein. Meer dan de helft van het beschikbare aanbod is terug te vinden in de arrondissementen Kortrijk en Roeselare (respectievelijk 31,9% en 22%). In Diksmuide (2,6%), Veurne (4,3%) en Ieper (6,1%) is het beschikbare aanbod het kleinst.
- In absolute termen vinden we het grootste aanbod aan lokale bedrijventerreinen in Tielt (70 ha), Roeselare (61,7 ha) en Kortrijk (56,9 ha). In Diksmuide (63,1%), Tielt (50,5%) en Ieper (50,3%) vertegenwoordigen de lokale bedrijventerreinen meer dan de helft van het totale beschikbare aanbod. Beschikbare regionale bedrijventerreinen zijn voornamelijk gelegen in Kortrijk (252,9 ha) en Roeselare (151,9 ha); beide arrondissementen vertegenwoordigen samen 60,7% van het totale aanbod aan regionale bedrijventerreinen in West-Vlaanderen. In Veurne (92,3%), Oostende (81,9%) en Kortrijk (81,6%) is het aandeel regionale bedrijventerreinen aanzienlijk groter dan het West-Vlaamse gemiddelde (68,6%). Gemengde bedrijventerreinen zijn enkel beschikbaar in Tielt en Ieper waar ze respectievelijk 8,7% en 11,5% van het beschikbare aanbod aan bedrijventerreinen uitmaken.
- Het aandeel bouwrijpe bedrijventerreinen is in de arrondissementen Oostende (47%) en Ieper (44%) opvallend hoger dan het West-Vlaams gemiddelde (32%). In Veurne is slechts 3,4% van het totale aanbod aan bedrijventerreinen bouwrijp. Uitgedrukt in hectare situeert het grootste aanbod aan bouwrijpe bedrijventerreinen zich vooral in Kortrijk (84,4 ha) en Roeselare (82,2 ha); beide arrondissementen zijn samen goed voor 53,6% van het West-Vlaamse totaal. Ook op het vlak van niet-bouwrijpe bedrijventerreinen is het aanbod het grootst in de arrondissementen Kortrijk en Roeselare (respectievelijk 161,5 ha en 100,5 ha), goed voor 51,7% van het West-Vlaamse totaal. In Veurne, Brugge, Diksmuide, Tielt en Kortrijk is meer dan de helft van het totale aanbod aan bedrijventerreinen niet-bouwrijp. In Kortrijk situeert zich 41,5% (of 64 ha) van het leegstaande aanbod aan bedrijventerreinen in West-Vlaanderen. Het gaat hier om terreinen met panden die voorkomen in de inventaris van leegstaande en verwaarloosbare bedrijfsruimten of die gevonden werden via immowebistes.

- Het aanbod aan lokale bouwrijpe bedrijventerreinen is vooral terug te vinden in Tielt (21,4 ha) en Roeselare (21,3 ha); beide arrondissementen zijn samen goed voor 57,5% van het West-Vlaamse totaal. Wat betreft de regionale bouwrijpe bedrijventerreinen zien we het grootste aanbod in Kortrijk en Roeselare (respectievelijk 77,3 ha en 60,9 ha); deze arrondissementen vertegenwoordigen 60,1% van het totale aanbod aan regionale bouwrijpe bedrijventerreinen in West-Vlaanderen. Ieper is het enige arrondissement met een bouwrijp aanbod aan gemengde lokaal-regionale bedrijventerreinen (6,8 ha). Het aandeel lokale bouwrijpe bedrijventerreinen ligt in Ieper (19%) en Tielt (15,4%) ver boven het West-Vlaamse gemiddelde (7,6%). In Oostende is het aandeel regionale bouwrijpe bedrijventerreinen (41,3%) opvallend hoger dan gemiddeld in West-Vlaanderen (23,7%).

Figuur 2.2.3: Oppervlakte benutte bedrijventerreinen naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, november 2015.

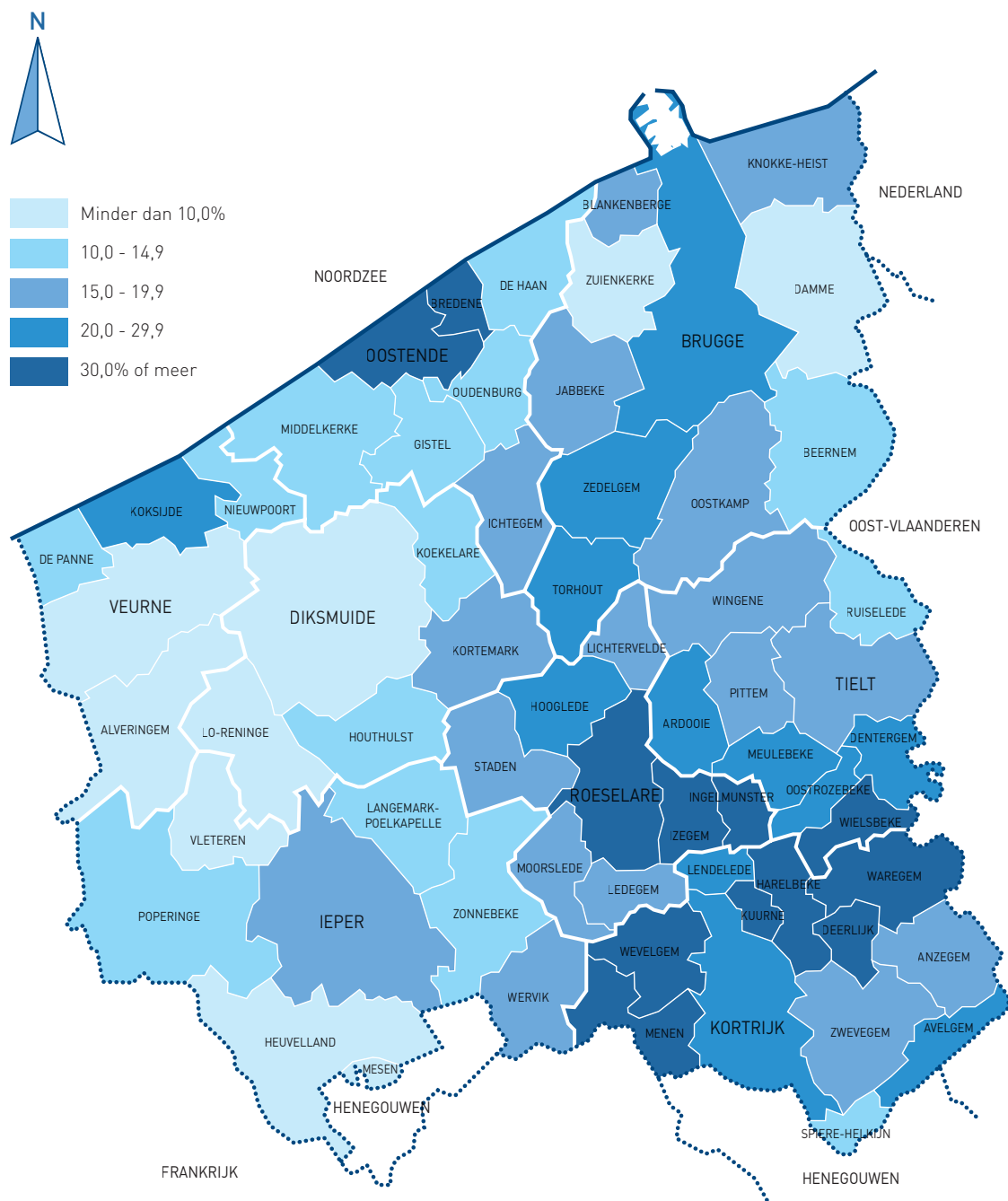

Bron: Agentschap Innoveren & Ondernemen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Van de 7.792,4 ha aan benutte bedrijventerreinen kunnen we 27,7% situeren in Kortrijk en 23,7% in Brugge. Op geruime afstand daarvan volgen de arrondissementen Roeselare en Tielt met respectievelijk 14,4% en 12,2% van de totale oppervlakte aan benutte bedrijventerreinen in West-Vlaanderen. Onderaan de rangschikking vinden we Veurne (2,4%) en Diksmuide (4%).
- Bijna de helft (48,3%) van de in West-Vlaanderen benutte bedrijventerreinen wordt ingenomen door tertiaire activiteiten. Industriële activiteiten nemen 37,7% van de totale oppervlakte aan benutte bedrijventerreinen in en bouwactiviteiten vervolledigen op geruime afstand de top drie met 10,7%. De quartaire en primaire activiteiten nemen respectievelijk slechts 2,1% en 1,1% van de totale oppervlakte aan benutte bedrijventerreinen in.
- Binnen West-Vlaanderen zien we op arrondissementeel niveau enkele opvallende verschillen. Zo wordt in Brugge 63,3% (of 1.169,9 ha) van de bedrijventerreinen benut voor tertiaire activiteiten. Ook in Oostende wordt meer dan de helft (52,2% of 311,8 ha) van de benutte bedrijventerreinen ingenomen voor tertiaire activiteiten. In absolute termen vinden we in Kortrijk de op één na grootste oppervlakte bedrijventerreinen die voor tertiaire activiteiten wordt benut (952 ha). In Tielt (47% of 448,7 ha) en Ieper (46,8% of 289,4 ha) is het aandeel bedrijventerreinen dat wordt aangewend voor industriële activiteiten het grootst. In absolute termen wordt Tielt echter voorbijgestoken door Kortrijk en Roeselare waar respectievelijk 939,5 ha en 463,5 ha wordt ingenomen voor industriële activiteiten. In Diksmuide ligt het percentage bedrijventerreinen dat voor bouwactiviteiten wordt benut (14,2% of 44,3 ha) het verst boven het West-Vlaamse gemiddelde. In Veurne is dat het geval voor de terreinen die voor quartaire activiteiten worden aangewend (6,7% of 12,3 ha).

Kaart 2.2.2: Aandeel bebouwde oppervlakte in totale oppervlakte, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2015.

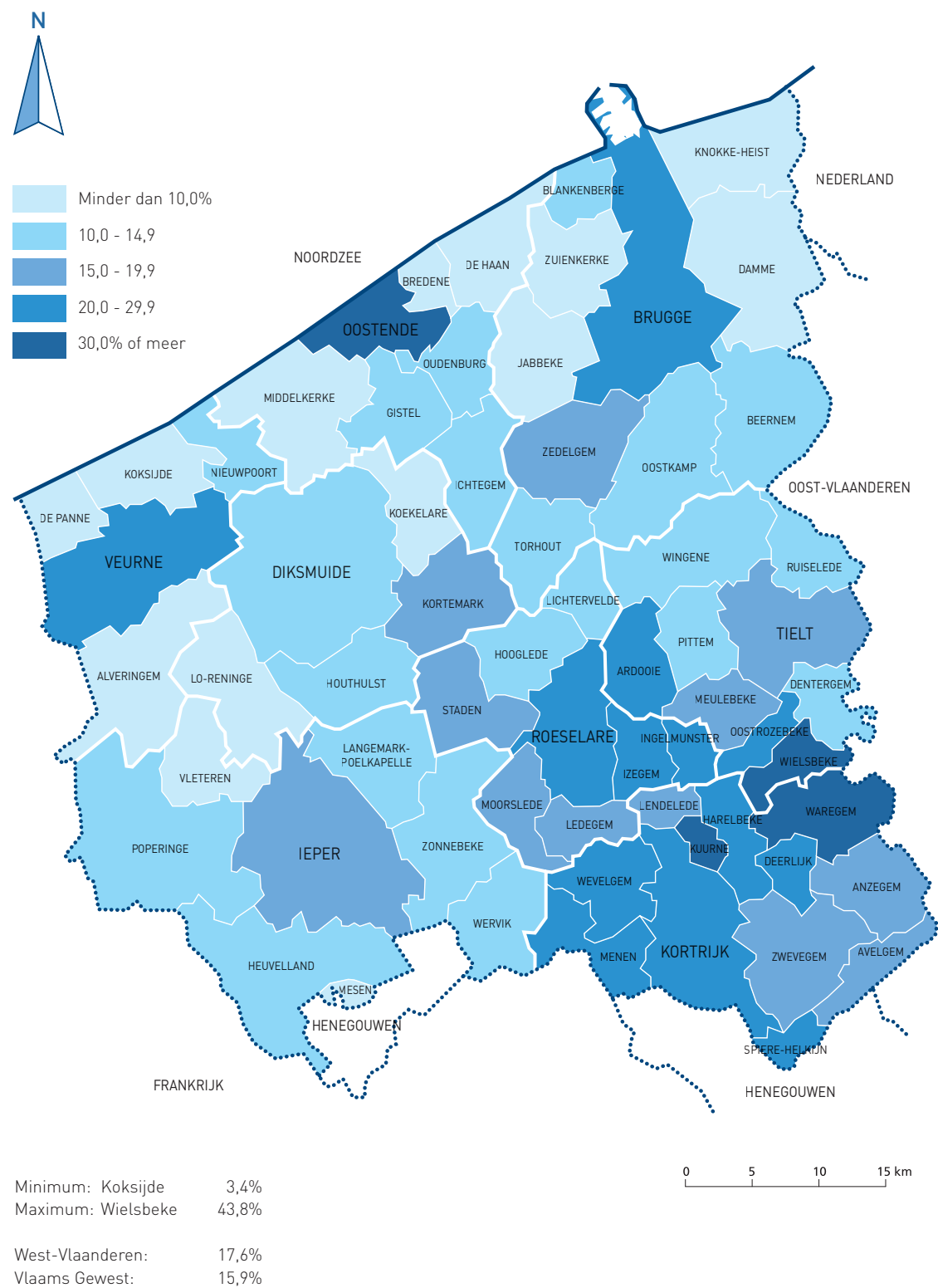
Minimum: Zuienkerke 5,0%
 Maximum: Kuurne 46,5%

West-Vlaanderen: 17,0%
 Vlaams Gewest: 18,9%

0 5 10 15 km

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 2.2.3: Aandeel oppervlakte voor bedrijvigheid in bebouwde oppervlakte, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 januari 2015.

DEFINITIES EN METHODOLOGIE

Bebouwde oppervlakte

Oppervlakte van percelen met gebouwen.

Economisch bezette bodem

Oppervlakte van percelen met bijgebouwen (inclusief serres), ambachts- en industriegebouwen, opslagruimten, kantoorgebouwen, gebouwen met handelsbestemming, openbare gebouwen, gebouwen voor nutsvoorzieningen, gebouwen voor sociale zorg en ziekenzorg en gebouwen voor onderwijs, onderzoek en cultuur.

Oppervlakte voor bedrijvigheid

Oppervlakte van percelen met ambachts- en industriegebouwen, opslagruimten, kantoorgebouwen en gebouwen met handelsbestemming.

Ruimtemonitor

De ruimtemonitor bestaat uit een kwantitatieve inventaris van het beschikbare aanbod aan bedrijventerreinen in de provincie West-Vlaanderen en werd ontwikkeld om de evolutie in de ontwikkeling en het gebruik van bedrijventerreinen correct in te kunnen schatten. Overheden krijgen op die manier een duidelijk beeld van de nog beschikbare bouwrijpe bedrijventerreinen en de niet-ontwikkelde bestemde terreinen. Daarnaast wordt ook duidelijk waar er knelpunten zitten en kunnen de cijfers gebruikt worden als onderbouwing voor nieuwe planinitiatieven.

De inventarisatie baseert zich op een grondige screening van de beschikbare ruimtelijke gegevens van de POM West-Vlaanderen en de diensten Economie en Ruimtelijke Planning van de Provincie West-Vlaanderen. De gegevens werden daarnaast afgetoetst aan de realiteit via terreinwaarneming en overleg met de betrokken gemeenten.

Om de kwaliteit van de ruimtemonitor te verzekeren, actualiseert de POM West-Vlaanderen jaarlijks de gegevens.

Ruimteproductiviteit

De verhouding van het aantal werkenden ten opzichte van het aantal hectare economisch bezette bodem. Algemeen beschouwd kan een hoge ruimteproductiviteit of een toename daarvan beschouwd worden als een duurzame ontwikkeling, met name het zuiniger of intensiever omgaan met de economische ruimte, zeker als die al bebouwd is.

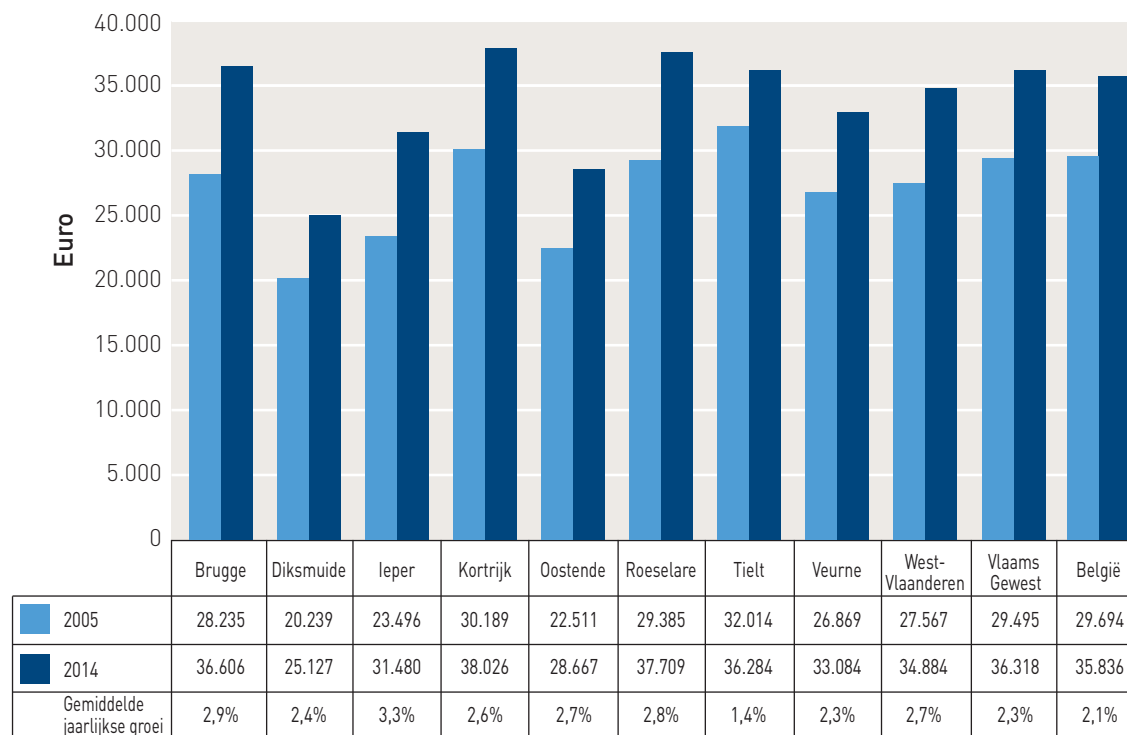
Werkenden

Alle personen tussen 15 en 64 jaar met een hoofdjob als loontrekkende, zelfstandige of helper in een bepaalde regio.

3 WELVAART

Doordat het BBP per inwoner in de periode 2005-2014 sterker groeide dan in Vlaanderen en België kon West-Vlaanderen het verschil met Vlaanderen en België verkleinen. Ook het beschikbaar inkomen per inwoner groeide in West-Vlaanderen sneller dan in Vlaanderen en België. West-Vlaanderen maakte hier een inhaalbeweging ten opzichte van het Vlaamse Gewest en vergrootte het verschil met België.

Figuur 3.1: Evolutie van het BBP per inwoner, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2005-2014.

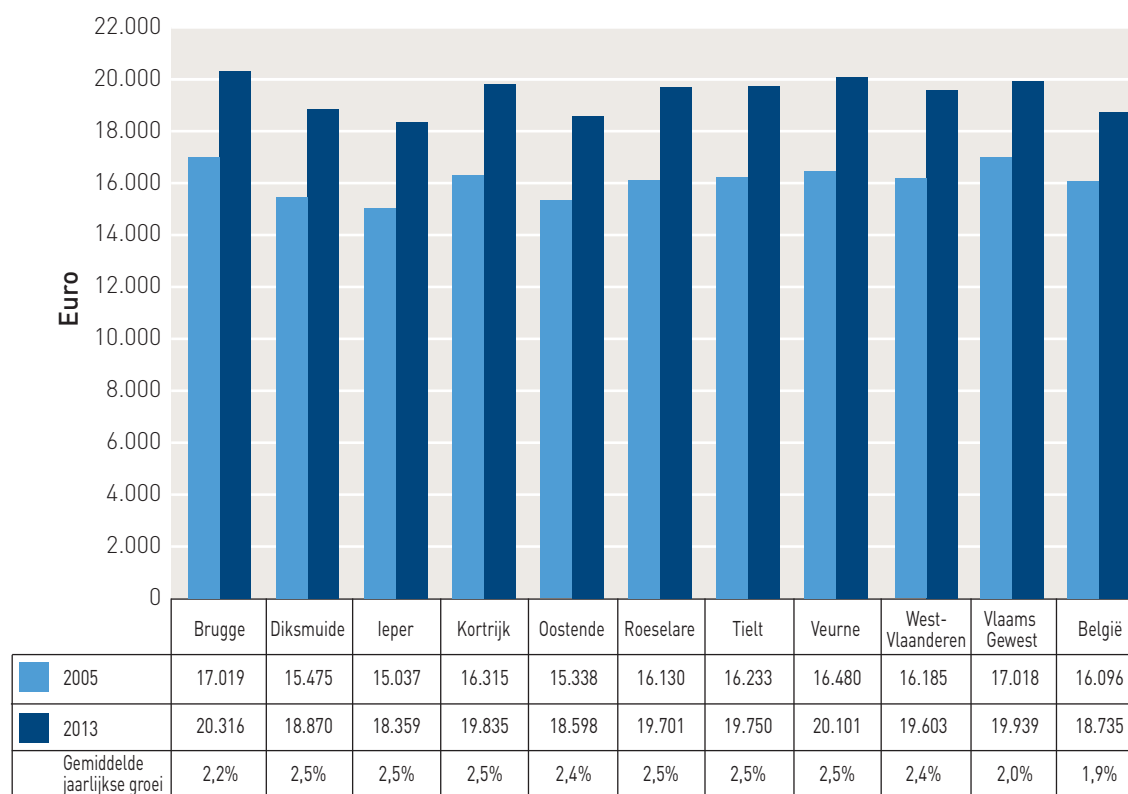

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Het BBP per inwoner steeg in de periode 2005-2014 met gemiddeld 2,7% per jaar in West-Vlaanderen. Het verschil met Vlaanderen en België verkleinde hierdoor, want de gemiddelde jaarlijkse groei was in Vlaanderen en België merkbaar kleiner (respectievelijk 2,3% en 2,1%).
- Binnen West-Vlaanderen groeide het BBP per inwoner het sterkst in Ieper (3,3%) en het zwakst in Tielt (1,4%).
- Door de kleine relatieve groei in het arrondissement Tielt, veranderde de rangorde van de West-Vlaamse arrondissementen danig aan de top. Tielt had in 2005 nog het hoogste BBP per inwoner, gevolgd door Kortrijk, Roeselare en Brugge. In 2014 stond Kortrijk op de eerste plaats gevolgd door Roeselare en Brugge; Tielt kwam pas op de vierde plaats in de rangschikking. Bij de vier laagst gerangschikte arrondissementen veranderde er niets.

Figuur 3.2: Evolutie van het beschikbaar inkomen per inwoner, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2005-2013.

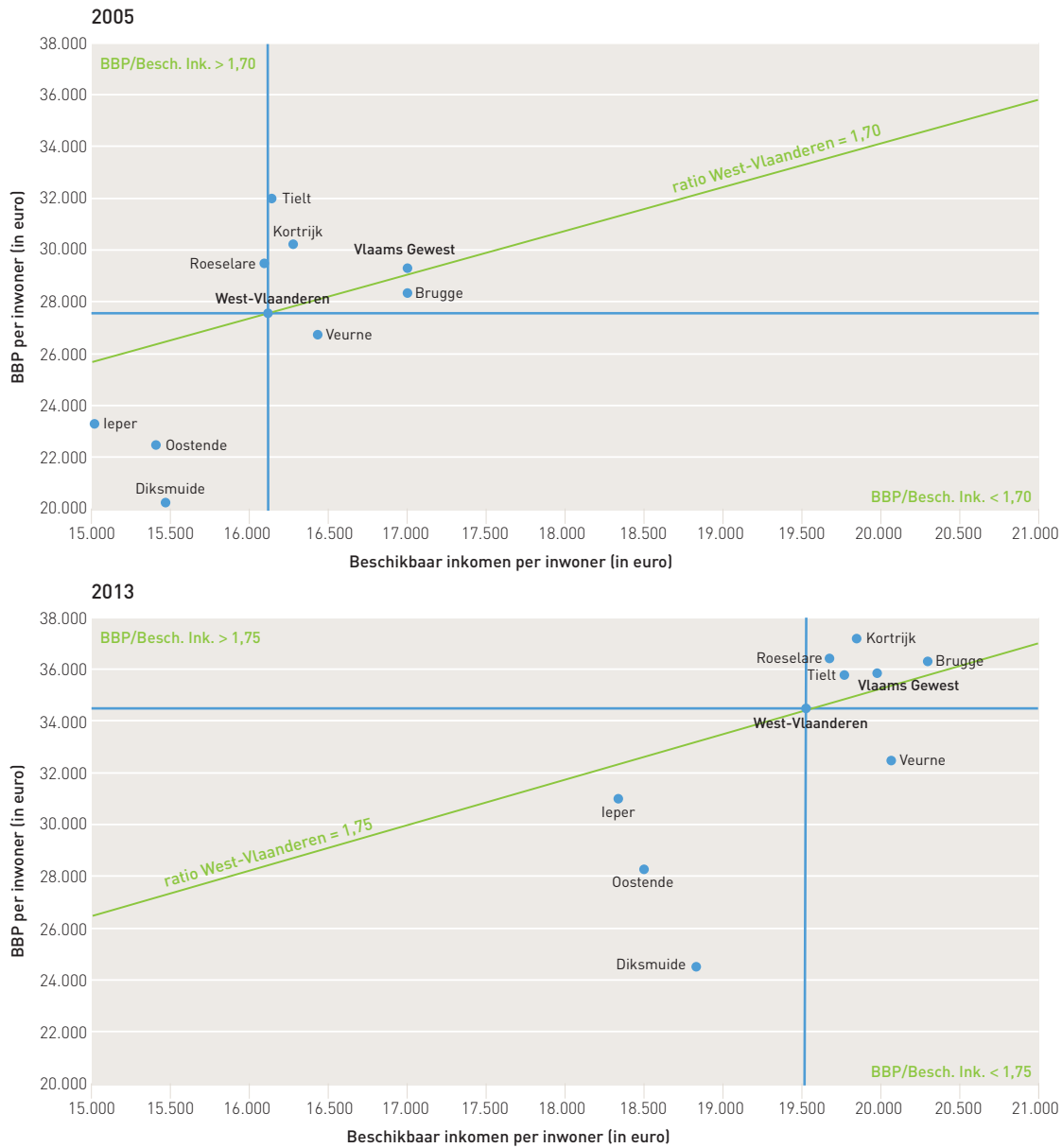

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Ook het beschikbaar inkomen per inwoner groeide sneller in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen en België. In de periode 2005-2013 bedroeg de gemiddelde jaarlijkse groei respectievelijk 2,4%, 2% en 1,9%.
- Door herverdelingseffecten zijn de verschillen tussen de West-Vlaamse arrondissementen minder groot voor het beschikbaar inkomen per inwoner dan voor het BBP per inwoner.
- De rangschikking van de West-Vlaamse arrondissementen bleef tussen 2005 en 2013 ongewijzigd. Brugge staat op kop, gevolgd door Veurne, Kortrijk en Tielt.

Figuur 3.3: Relatie tussen de geproduceerde en de verdiende welvaart, arrondissementen van West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2005 en 2013.

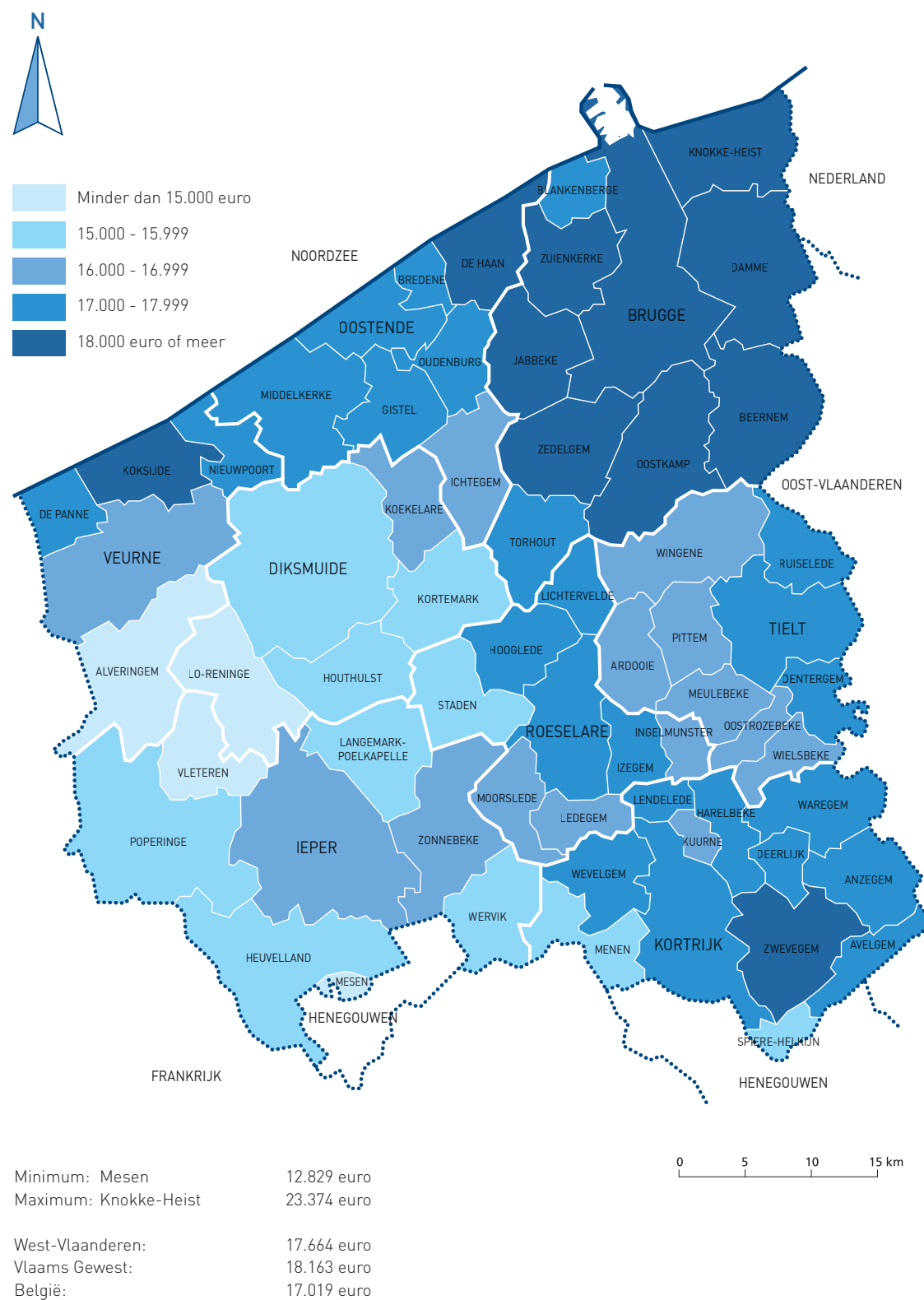

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Wanneer we de geproduceerde welvaart (BBP per inwoner) vergelijken met de verdiende welvaart (beschikbaar inkomen per inwoner), zien we dat de verhouding tussen beide indicatoren in West-Vlaanderen evolueerde van 1,70 in 2005 naar 1,75 in 2013. De geproduceerde welvaart steeg bijgevolg sneller dan de verdiende welvaart.
- In de arrondissementen die boven de ratio van West-Vlaanderen liggen is de kloof tussen geproduceerde en verdiende welvaart groter dan in West-Vlaanderen. In 2005 was dit het geval voor Tielt, Kortrijk en Roeselare. In 2013 kwam daar Brugge bij.
- Wanneer we de figuur op een andere manier bekijken, zien we ook dat een aantal arrondissementen hun positie ten opzichte van Vlaanderen duidelijk verbeterden op vlak van BBP per inwoner tussen 2005 en 2013. Dit was het geval voor Roeselare en Brugge. De positie van Tielt werd minder goed, maar dat konden we eerder al vaststellen. Wat het beschikbaar inkomen betreft, had in 2005 enkel Brugge een cijfer dat op hetzelfde niveau lag als het Vlaamse. In 2013 stegen Brugge en Veurne licht boven het Vlaamse cijfer uit.

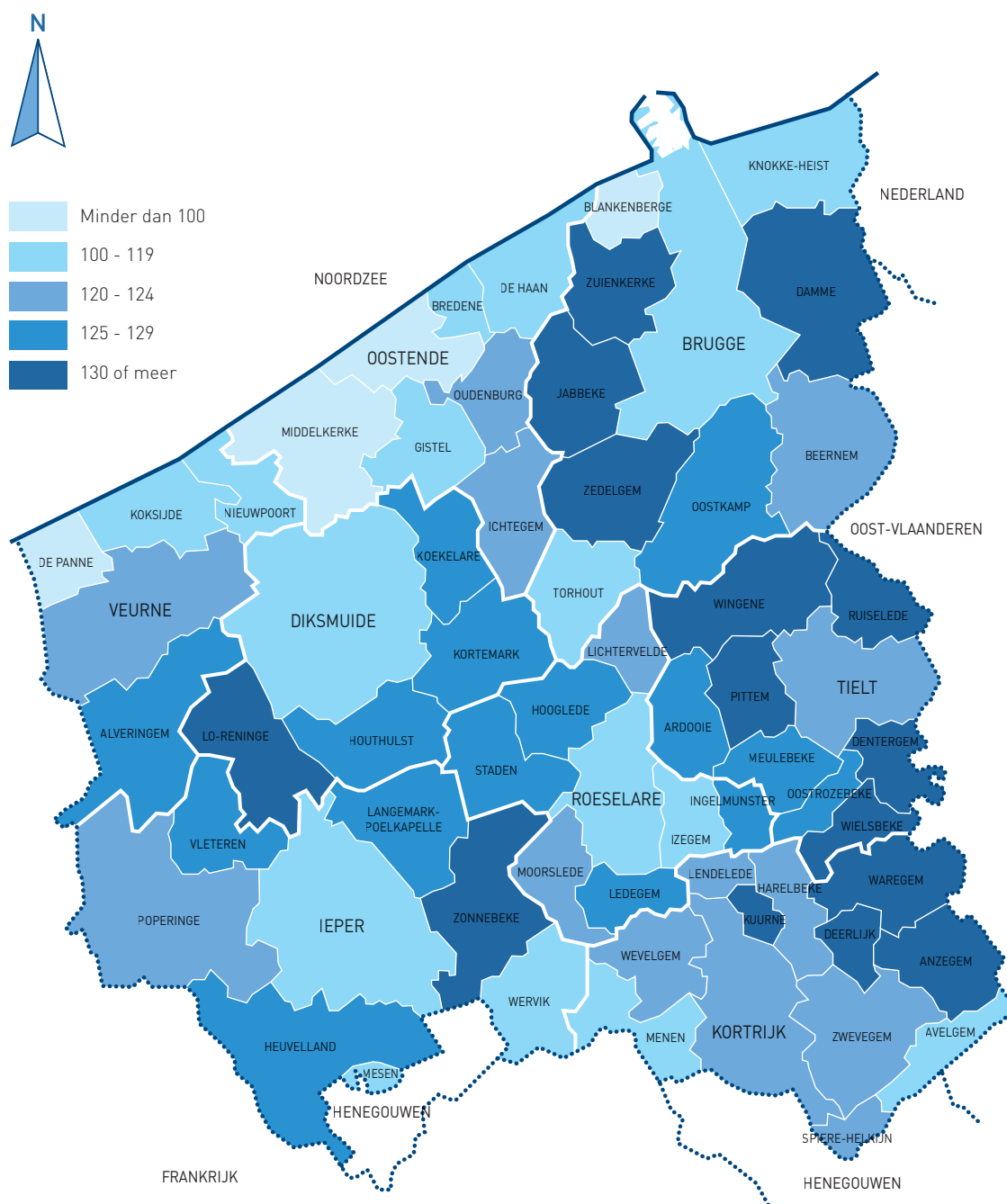
Kaart 3.1: Belastbaar inkomen per inwoner, gemeenten van West-Vlaanderen, inkomen 2013, aanslagjaar 2014.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Fiscale Statistiek, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 3.2: Aantal personenwagens per 100 gezinnen, gemeenten van West-Vlaanderen, 1 augustus 2015.

Minimum: Oostende en Blankenberge	77
Maximum: Kuurne	187
West-Vlaanderen:	116
Vlaams Gewest:	123
België	117

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

DEFINITIES EN METHODOLOGIE

Beschikbaar inkomen per inwoner

Een maatstaf voor het meten van de verdiende welvaart van een regio of de welvaart van de inwoners van een regio. Het beschikbaar inkomen is de som van lonen, sociale premies ten laste van de werkgevers en nettovermogensinkomens plus de ontvangen sociale uitkeringen en overdrachten, verminderd met de belastingen op inkomen en vermogen en de betaalde sociale premies en overdrachten.

Bruto Binnenlands Product (BBP) per inwoner

Een maatstaf voor het meten van de geproduceerde of voortgebrachte economische welvaart in een land of een regio. Het BBP wordt samengesteld door bij de bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen de productgebonden belastingen op productie en invoer op te tellen en de productgebonden subsidies op productie en invoer af te trekken.

Vanaf september 2014 is het ESR 2010-rekeningenstelsel van toepassing. Het is een update van het vorige ESR 1995-stelsel en stemt beter overeen met de huidige economische omgeving. Het is niet mogelijk om cijfers volgens beide methodologieën met elkaar te vergelijken.

De overgang naar het nieuwe ESR 2010-rekeningenstelsel ging gepaard met een aantal wijzigingen die een invloed hadden op onder andere het BBP. Zo worden uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling niet langer als intermediair verbruik beschouwd, maar wel als bruto-investeringen in vaste activa. Dit zorgt voor een aanzienlijk positief effect op het BBP. Naast de overschakeling naar het ESR 2010-stelsel werden ook nog enkele wijzigingen doorgevoerd die een beperkte invloed hadden op het BBP. Voor meer informatie hieromtrent verwijzen we naar: <https://www.nbb.be/nl/statistieken/nationaleregionale-rekeningen>.

4 ARBEIDSMARKT EN OPLEIDING

1. TEWERKSTELLING

A. Bezoldigde tewerkstelling

Ruim de helft van de 409.321 loontrekkenden in West-Vlaanderen eind 2014 was actief in de arrondissementen Kortrijk (27,5%) en Brugge (25,1%). In West-Vlaanderen vertegenwoordigden de tertiaire en de quataire sector respectievelijk 37% en 35,8% van alle loontrekkenden. Van alle loontrekkende jobs in West-Vlaanderen eind 2014 werd 53,8% ingevuld door bedienden en 46,2% door arbeiders. Ruim een kwart (26,3%) van alle werknemers in West-Vlaanderen was een 50-plusser en 21,4% was jonger dan 30 jaar. In West-Vlaanderen was 46,3% van alle bezoldigden actief in een vestiging met minder dan 50 werknemers. Van alle bezoldigden die in West-Vlaanderen aan de slag waren, was 14,4% (of 57.417 personen) woonachtig buiten West-Vlaanderen. Omgekeerd waren er 70.309 West-Vlamingen (of 17,1%) actief als loontrekkende buiten West-Vlaanderen.

Vanaf 2014 worden werknemers bij buitenlandse werkgevers zonder vestiging in België geteld in het gewest - zonder verdere specificatie - waar zij hoofdzakelijk tewerkgesteld zijn. Vóór 2014 werden deze werknemers toegewezen aan de NIS-code van de werkgever, in de praktijk vaak het adres van de mandataris (hetzij de werknemer zelf, het adres van een onderneming uit dezelfde groep of het adres van het sociaal secretariaat).

Tabel 4.1.1: Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 31 december 2013 en 31 december 2014.

	31/12/13	31/12/14	Evolutie 31/12/13 - 31/12/14
West-Vlaanderen	406.016	409.321	+0,8%
Vlaams Gewest	2.181.218	2.202.641	+1,0%
België	3.813.212	3.835.451	+0,6%

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2014 telde West-Vlaanderen 409.321 werknemers; dit is 18,6% van het Vlaamse totaal.
- In de periode 2013-2014 steeg het aantal loontrekkenden in West-Vlaanderen met 0,8%. In Vlaanderen was de relatieve toename van het aantal bezoldigden iets groter (+1%) en in België iets kleiner (+0,6%).

Tabel 4.1.2: Verdeling van de bezoldigde tewerkstelling en aantal bezoldigden per 1.000 inwoners, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 31 december 2014.

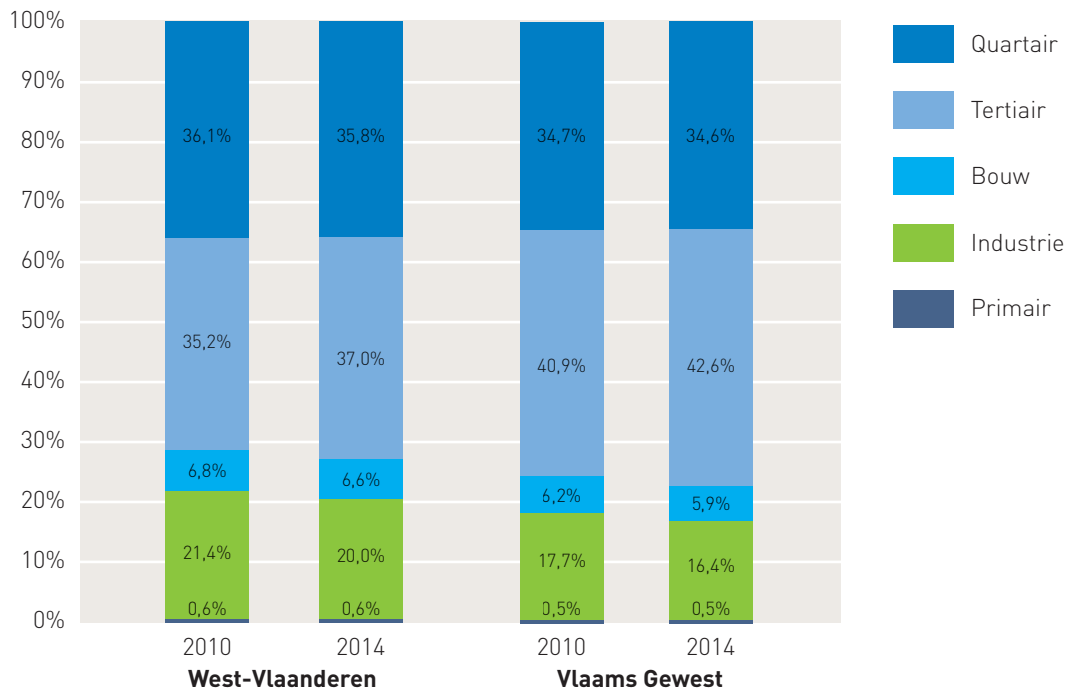
Arrondissement	Bezoldigden 31/12/14	Aandeel in WV 31/12/14	Bevolking 01/01/15	Aantal bezoldigden per 1.000 inwoners 31/12/14
Brugge	102.683	25,1%	280.153	367
Diksmuide	11.801	2,9%	50.844	232
Ieper	33.445	8,2%	106.295	315
Kortrijk	112.423	27,5%	285.509	394
Oostende	39.859	9,7%	154.577	258
Roeselare	60.467	14,8%	148.778	406
Tielt	31.056	7,6%	91.910	338
Veurne	17.587	4,3%	60.930	289
West-Vlaanderen	409.321	100%	1.178.996	347
Vlaams Gewest	2.202.641		6.444.127	342
België	3.835.451		11.209.044	342

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Ruim de helft (52,6%) van alle loontrekkenden in West-Vlaanderen is actief in de arrondissementen Kortrijk (27,5%) en Brugge (25,1%). Roeselare vervolledigt de top drie met 14,8% van alle werknemers in West-Vlaanderen. Onderaan de rangschikking vinden we Diksmuide en Veurne met respectievelijk 2,9% en 4,3% van alle bezoldigden in West-Vlaanderen.
- Uitgedrukt per 1.000 inwoners telt West-Vlaanderen meer bezoldigden dan Vlaanderen en België (347 ten opzichte van telkens 342 werknemers per 1.000 inwoners). Binnen West-Vlaanderen staat het arrondissement Roeselare op kop met 406 werknemers per 1.000 inwoners. Kortrijk volgt op de tweede plaats met 394 loontrekkenden per 1.000 inwoners. In Diksmuide (232), Oostende (258) en Veurne (289) is het gemiddeld aantal werknemers per 1.000 inwoners het kleinst.

Figuur 4.1.1: Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2010 – 31 december 2014.

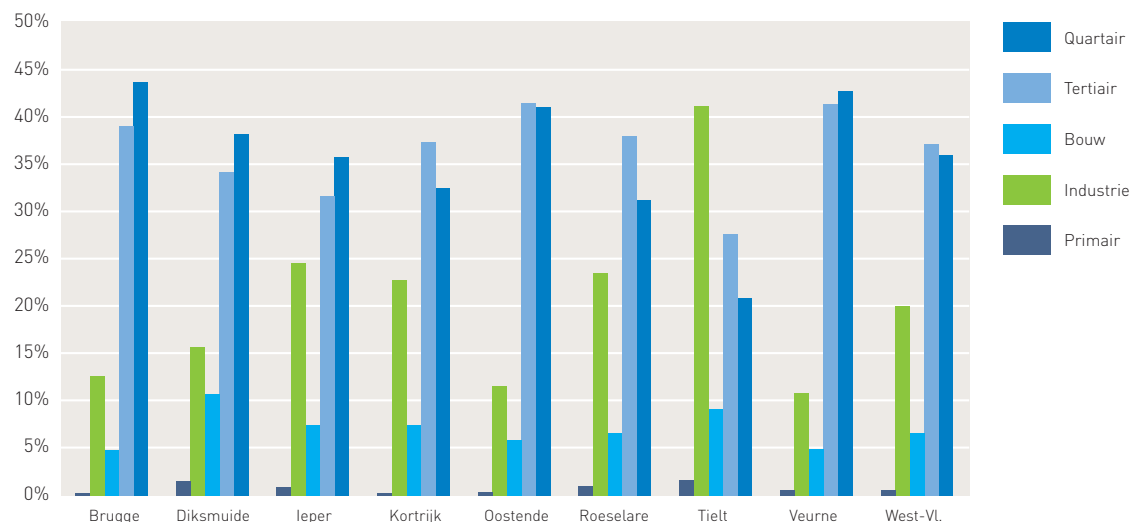

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In West-Vlaanderen vertegenwoordigden de tertiaire en de quataire sector eind 2014 respectievelijk 37% en 35,8% van alle loontrekkenden. In het Vlaamse Gewest was de tertiaire sector met 42,6% van alle werknemers duidelijk groter dan de quataire sector (34,6%).
- In zowel West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest volgt de industrie op de derde plaats. In West-Vlaanderen vertegenwoordigt de industrie wel beduidend meer loontrekkenden dan in Vlaanderen (20% ten opzichte van 16,4%).
- De bouwsector en de primaire sector vertegenwoordigden in West-Vlaanderen iets meer werknemers dan in Vlaanderen. In West-Vlaanderen was 6,6% van alle loontrekkenden actief in de bouwsector; in het Vlaamse Gewest was dit 5,9%. De primaire sector in West-Vlaanderen telde 0,6% van alle werknemers tegenover 0,5% in Vlaanderen.
- In de periode 2010-2014 bleef het aandeel loontrekkenden in de primaire sector in zowel West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest ongewijzigd. Zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen kenden in deze periode een lichte afname van het percentage bezoldigden in de bouw en de quataire sector. Een grotere daling was er van het percentage werknemers dat actief is in de industrie, namelijk van 21,4% in 2010 naar 20% in 2014 in West-Vlaanderen en van 17,7% in 2010 naar 16,4% in 2014 in het Vlaamse Gewest. De tertiaire sector was de enige sector waar het aandeel loontrekkenden in de periode 2010-2014 toenam en dit in zowel West-Vlaanderen (van 35,2% in 2010 naar 37% in 2014) als Vlaanderen (van 40,9% in 2010 naar 42,6% in 2014).

Figuur 4.1.2: Aandeel van bezoldigde tewerkstelling naar sector in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 31 december 2014.

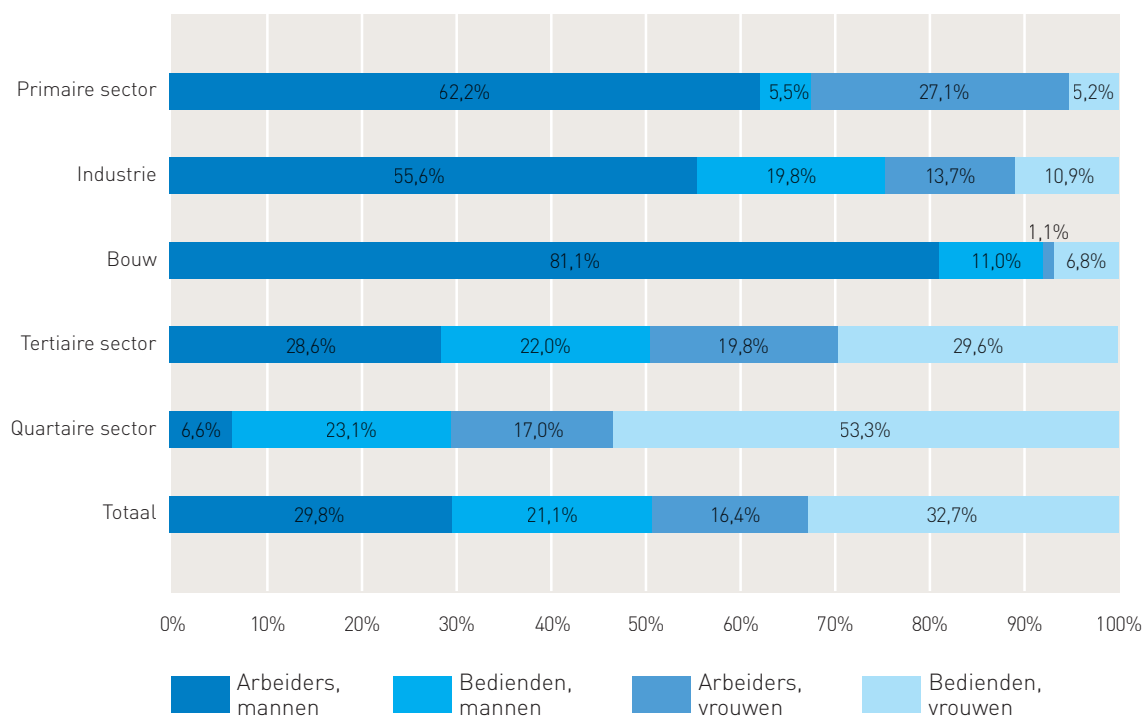

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In Tielt en Diksmuide lag het aandeel loontrekkenden in de **primaire sector** een eind boven het West-Vlaamse gemiddelde (respectievelijk 1,6% en 1,5% ten opzichte van 0,6%).
- Wat betreft het percentage werknemers in de **industrie** springt het arrondissement Tielt in het oog (41%). In Veurne (10,8%), Oostende (11,5%) en Brugge (12,6%) vertegenwoordigde de industrie het minst bezoldigden in vergelijking met het West-Vlaamse gemiddelde (20%).
- Van alle loontrekkenden in Diksmuide en Tielt was respectievelijk 10,7% en 9,1% actief in de **bouwsector**, wat een stuk meer is dan het West-Vlaamse gemiddelde (6,6%).
- In Tielt lag het aandeel werknemers in de **tertiaire sector** het verst onder het West-Vlaamse cijfer (27,5% ten opzichte van 37%). In Oostende en Veurne was meer dan vier op de tien werknemers actief in de tertiaire sector (respectievelijk 41,3% en 41,2%).
- Ook het aandeel werknemers in de **quartaire sector** was het kleinst in Tielt (20,8%). In Brugge, Veurne en Oostende was meer dan 40% van alle werknemers actief in de quadaire sector (respectievelijk 43,5%, 42,6% en 40,9%), wat merkkelijk meer is dan gemiddeld in West-Vlaanderen (35,8%).

Figuur 4.1.3: Verdeling van de bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen naar sector, geslacht, arbeiders en bedienden (a), 31 december 2014.

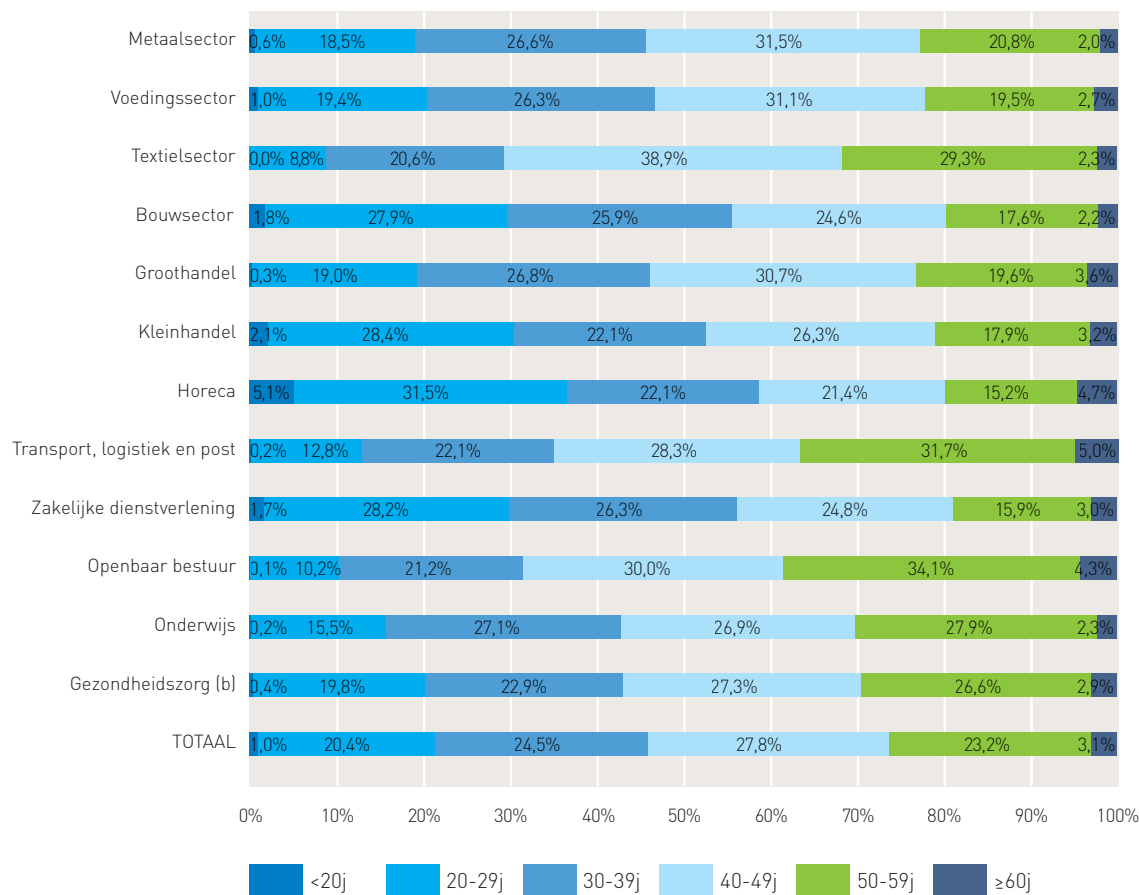
(a) Inclusief ambtenaren.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2014 telde West-Vlaanderen meer mannelijke dan vrouwelijke loontrekkenden. In vergelijking met 2013 neemt de gendersegregatie op de arbeidsmarkt echter af: 51,2% mannen en 48,8% vrouwen in 2013, tegenover 50,9% mannen en 49,1% vrouwen in 2014. In de bouwsector waren bijna uitsluitend mannen (92,1%) aan de slag. Ook in de industrie (75,4%) en de primaire sector (67,7%) was de overgrote meerderheid van de loontrekkenden in West-Vlaanderen een man. De tertiaire sector telde nagenoeg evenveel mannelijke als vrouwelijke werknemers (50,6% mannen tegenover 49,4% vrouwen). In de quartaire sector is er een duidelijk overwicht aan vrouwelijke loontrekkenden (70,2% vrouwen tegenover 29,8% mannen).
- Van alle loontrekkende jobs in West-Vlaanderen eind 2014 werd 53,8% ingevuld door bedienden en 46,2% door arbeiders. Voornamelijk in de quartaire sector (76,4%) maar ook in de tertiaire sector (51,6%) is er een overwicht van loontrekkenden met een bediendenstatuut. In de primaire sector (89,3%) en de bouwsector (82,2%) is ruim acht op de tien loontrekkenden een arbeider. Ook in de industrie heeft de overgrote meerderheid van alle werknemers (69,3%) een arbeidersstatuut.

Figuur 4.1.4: Verdeling van de bezoldigde tewerkstelling naar leeftijd in de grootste sectoren in West-Vlaanderen, 31 december 2013 (a).

(a) Bij de opmaak van deze publicatie waren de RSZ- en RSZPPO-gegevens voor 31 december 2014 nog niet beschikbaar in de kubus.

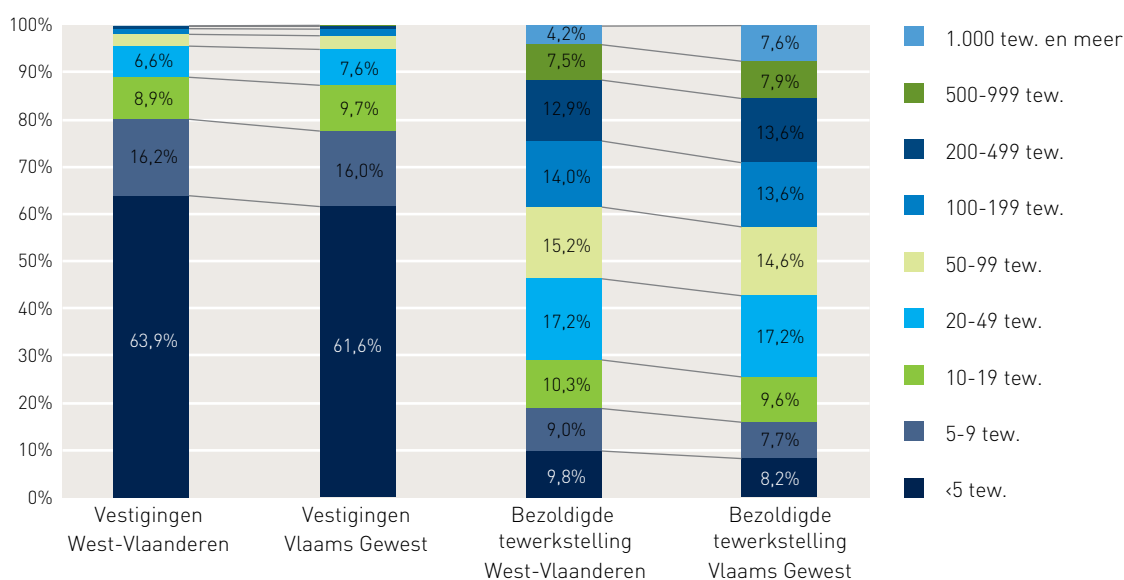
(b) Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening.

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen o.b.v. RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2013 was 27,8% van alle loontrekkenden in West-Vlaanderen 40 tot 49 jaar oud. De werknemers tussen 30 en 39 jaar vertegenwoordigden de op één na grootste groep (24,5%). In West-Vlaanderen was ruim een kwart (26,3%) van alle werknemers een 50-plusser; eind 2012 was dit nog 25,3%. Tot slot was 21,4% van alle bezoldigden eind 2013 jonger dan 30 jaar; eind 2012 was dit 21,8%.
- Er zijn enkele opvallende sectorale verschillen. Het percentage werknemers jonger dan 30 jaar is merkelijk groter dan gemiddeld in de horeca (36,6%), de kleinhandel (30,4%), de zakelijke dienstverlening (29,9%) en de bouwsector (29,7%). In deze sectoren is ook het percentage werknemers jonger dan 20 jaar het grootst. Sectoren als textiel, openbaar bestuur en transport, logistiek en post tellen daarentegen relatief weinig loontrekkenden jonger dan 30 jaar (respectievelijk 8,9%, 10,4% en 13%).
- Het aandeel 50-plussers is het grootst in de sectoren openbaar bestuur (38,4%), transport, logistiek en post (36,6%), textiel (31,6%) en onderwijs (30,2%). In drie sectoren is minder dan een vijfde van het personeelsbestand ouder dan 50 jaar, met name de zakelijke dienstverlening (19%), de horeca en de bouwsector (beiden 19,8%).

Figuur 4.1.5: Verdeling van het aantal vestigingen en de bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest naar grootteklasse, 31 december 2014.

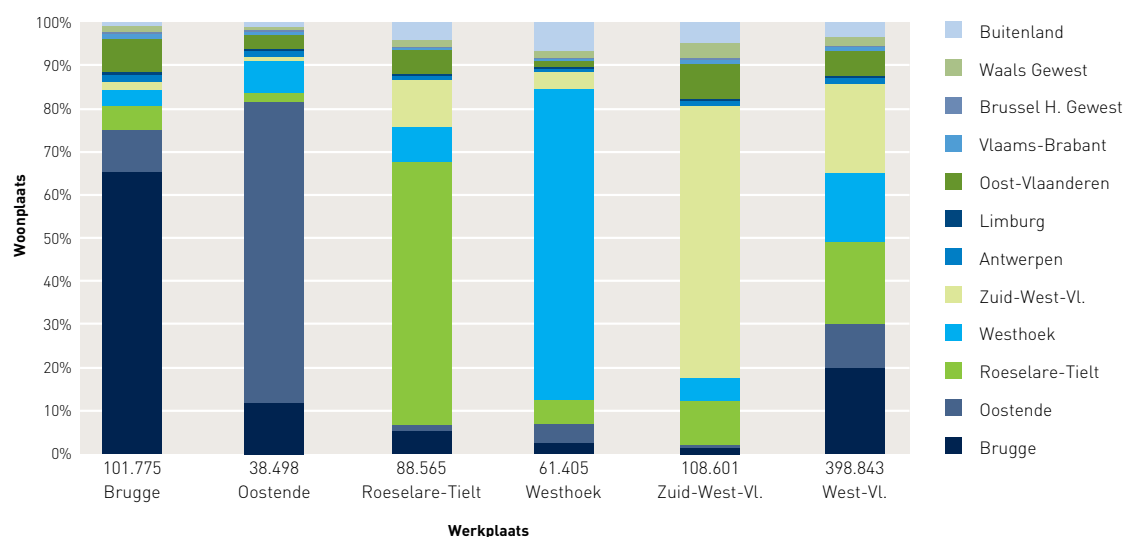

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2014 was 95,6% van de West-Vlaamse vestigingen een **kleine** vestiging met minder dan 50 werknemers. In het Vlaamse Gewest lag het percentage kleine vestigingen iets lager (94,9%). Het grotere aandeel kleine vestigingen in West-Vlaanderen kan vooral worden toegeschreven aan de vestigingen met minder dan vijf werknemers (63,9% in West-Vlaanderen ten opzichte van 61,6% in Vlaanderen). In West-Vlaanderen was 46,3% van alle bezoldigden actief in een kleine vestiging, wat meer is dan in het Vlaamse Gewest (42,7%).
- In West-Vlaanderen kan 3,8% van alle vestigingen bestempeld worden als **middelgroot** (50 tot 200 werknemers), wat iets minder is dan in het Vlaamse Gewest (4,2%). Toch telde West-Vlaanderen relatief meer werknemers in middelgrote vestigingen dan Vlaanderen (29,2% ten opzichte van 28,3%).
- Het percentage **grote** vestigingen (200 werknemers of meer) is in West-Vlaanderen nagenoeg even groot als in Vlaanderen (0,7% ten opzichte van 0,8%). Wat betreft het percentage werknemers dat in een grote vestiging werkt, is er wel een duidelijk verschil tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen. In Vlaanderen is 29% van alle loontrekkenden aan de slag in een grote vestiging tegenover slechts 24,5% in West-Vlaanderen.
- In West-Vlaanderen telt een vestiging gemiddeld 11,7 werknemers, wat minder is dan gemiddeld in Vlaanderen (13,6) en België (13,7). Een kleine vestiging telt in West-Vlaanderen nagenoeg evenveel werknemers als gemiddeld in Vlaanderen en België (5,7 ten opzichte van respectievelijk 6,1 en 6). Ook het gemiddeld aantal werknemers in een middelgrote vestiging ligt in West-Vlaanderen (90,5) dicht bij het Vlaamse (90,7) en Belgische (91,8) cijfer. Bij de grote vestigingen zijn de verschillen groter. Zo telt een grote vestiging in West-Vlaanderen gemiddeld 430,9 werknemers, wat een stuk minder is dan het Vlaamse (476,7) en Belgische (505) gemiddelde.

Figuur 4.1.6: Inkomende pendel bij loontrekkenden, regio's van West-Vlaanderen, 2013.

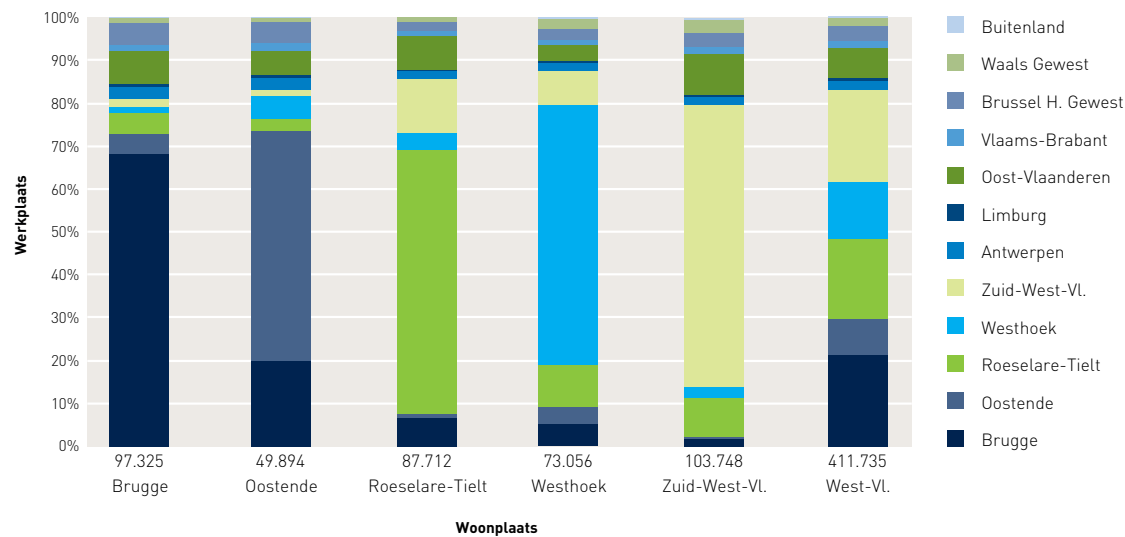

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Van alle bezoldigden die in 2013 in West-Vlaanderen aan de slag waren, was 14,4% (of 57.417 personen) woonachtig buiten West-Vlaanderen. Hiervan woont 41,5% in Oost-Vlaanderen en 25,2% in het buitenland. De 11.282 Franse werknemers vertegenwoordigden 77,9% van alle buitenlandse werknemers die in West-Vlaanderen aan de slag waren in 2013. Het percentage loontrekkenden dat in West-Vlaanderen werkt maar er niet woont, was in Zuid-West-Vlaanderen (19,4%) een stuk hoger dan in de andere West-Vlaamse regio's. In Oostende was het aandeel loontrekkenden dat niet in West-Vlaanderen woont het laagst (8%).
- Voor de overgrote meerderheid van de loontrekkenden in West-Vlaanderen geldt dat de werkregio dezelfde is als de woonregio. Het percentage werknemers dat woont en werkt in dezelfde regio is het hoogst in de Westhoek (71,9%) en het laagst in de regio Roeselare-Tielt (60,9%).
- In de grensregio's Zuid-West-Vlaanderen (8,1%) en Brugge (7,8%) was het percentage loontrekkenden dat in Oost-Vlaanderen woont aanzienlijk groter dan in de andere regio's en het gemiddelde voor West-Vlaanderen (6%).
- Van alle loontrekkenden in de regio Zuid-West-Vlaanderen was 3,7% woonachtig in het Waalse Gewest, wat meer is dan in de andere regio's en het gemiddelde voor West-Vlaanderen (2%).
- De Westhoek telde procentueel het meest buitenlandse loontrekkenden (6,7%). Ook in Zuid-West-Vlaanderen (4,7%) en Roeselare-Tielt (4,3%) waren de buitenlandse loontrekkenden sterker vertegenwoordigd dan gemiddeld in West-Vlaanderen (3,6%).

Figuur 4.1.7: Uitgaande pendel bij loontrekkenden, regio's van West-Vlaanderen, 2013.

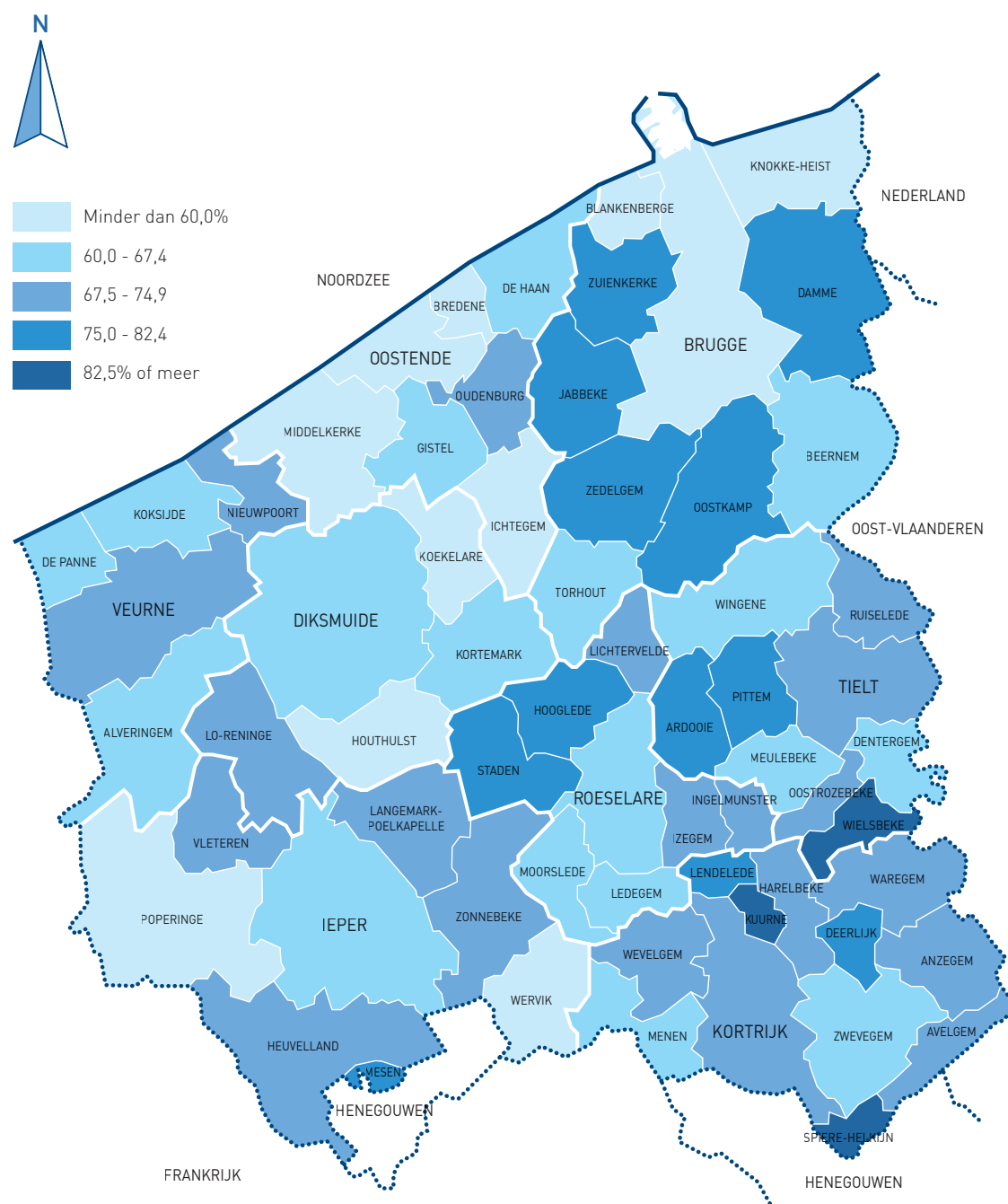

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2013 waren er 70.309 West-Vlamingen (of 17,1%) actief als loontrekkende buiten West-Vlaanderen. Hiervan was 42,1% aan de slag in Oost-Vlaanderen en 20,9% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Binnen West-Vlaanderen was het percentage werknemers dat buiten West-Vlaanderen ging werken het hoogst in Zuid-West-Vlaanderen (20,4%) en het laagst in de Westhoek (12,7%).
- Voor alle West-Vlaamse regio's geldt dat de meerderheid van alle loontrekkenden tewerkgesteld was in dezelfde regio als de woonregio. Het percentage werknemers dat in de eigen regio werkt was binnen West-Vlaanderen het hoogst in de regio Brugge (68%) en het laagst in de regio Oostende (53,6%).
- In de grensregio's Zuid-West-Vlaanderen (9,6%), Roeselare-Tielt en Brugge (beiden 7,7%) lag het aandeel loontrekkenden dat werkzaam is in Oost-Vlaanderen een stuk hoger dan in de andere West-Vlaamse regio's en het gemiddelde voor West-Vlaanderen (7,2%).
- In Zuid-West-Vlaanderen en de Westhoek (respectievelijk 3,2% en 2,3%) gingen merkelijk meer werknemers werken in het Waalse Gewest dan gemiddeld in West-Vlaanderen (1,8%).
- In de regio's Brugge (5,1%) en Oostende (4,9%) was het aandeel loontrekkenden dat actief was in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een stuk groter dan in de andere West-Vlaamse regio's. Ook het percentage loontrekkenden dat naar de provincie Antwerpen ging werken was in Oostende (3%) en Brugge (2,9%) duidelijk groter dan in de andere West-Vlaamse regio's. Inzake het absolute aantal werknemers dat naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Antwerpen ging werken staat Brugge op kop en werd Oostende telkens voorbijgestoken door Zuid-West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.1: Inkomende pendelintensiteit bij loontrekkenden, gemeenten van West-Vlaanderen, 2013.

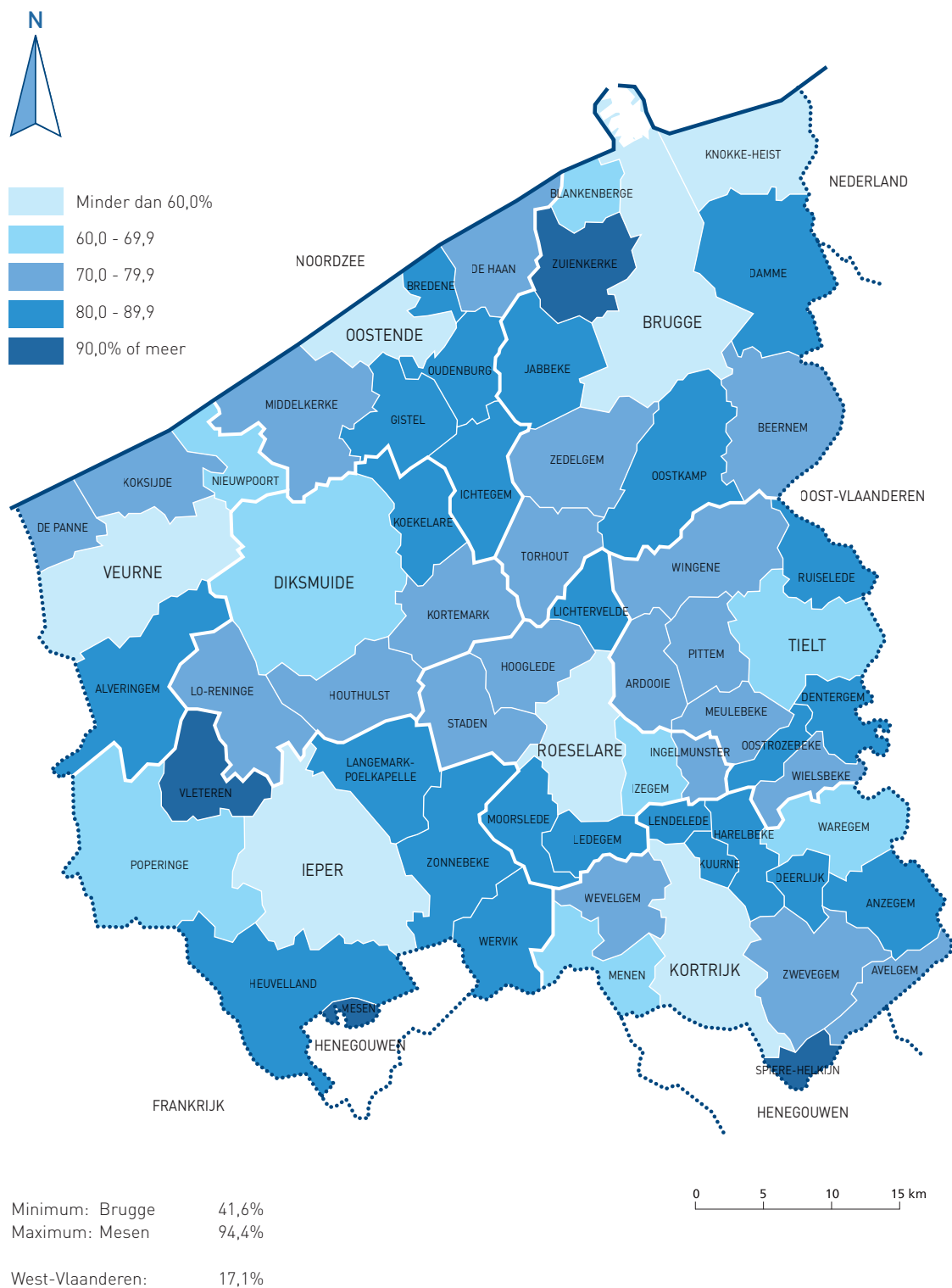
Minimum: Blankenberge 47,1%
 Maximum: Spiere-Helkijn 90,3%

West-Vlaanderen: 14,4%

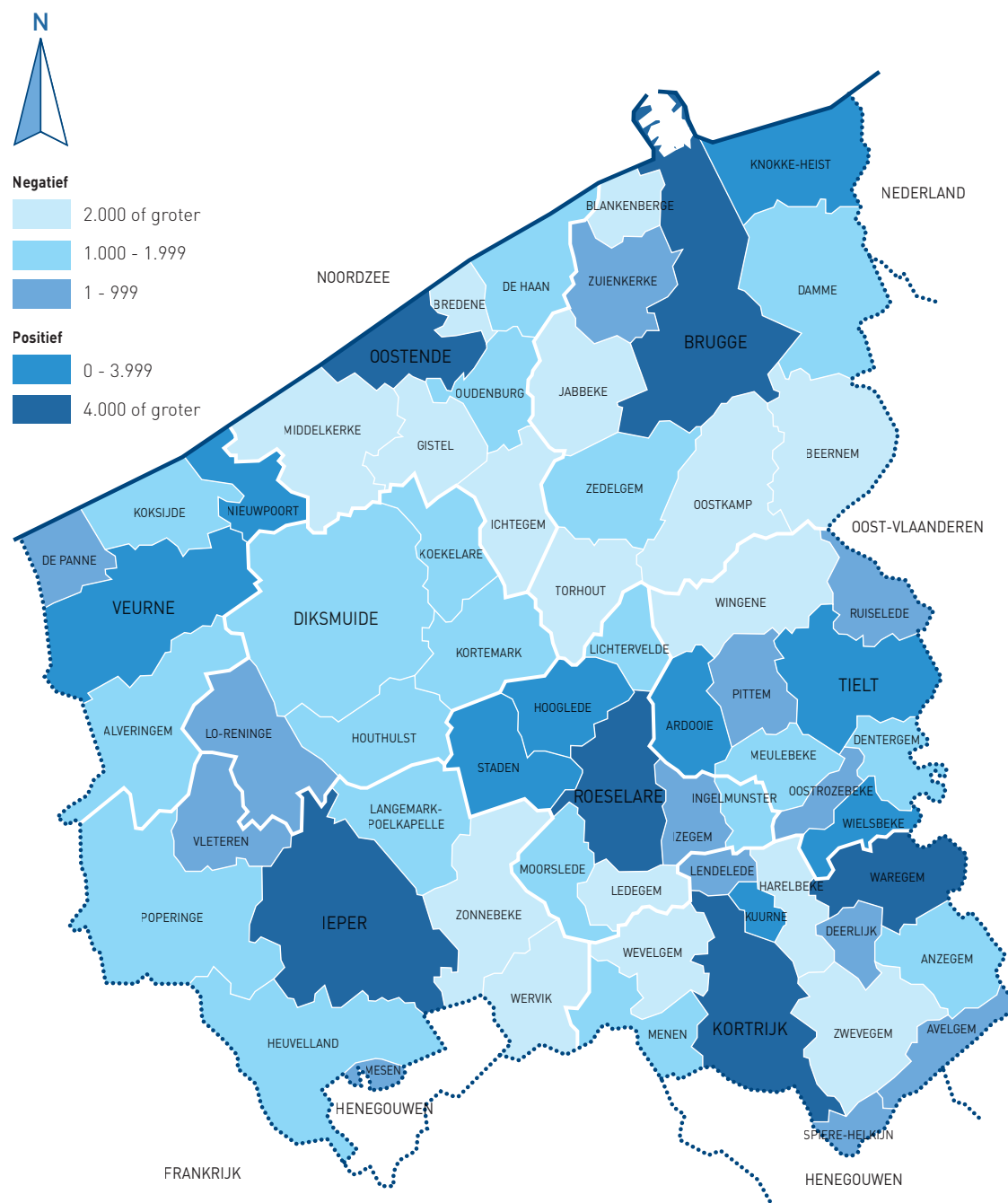
Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.2: Uitgaande pendelintensiteit bij loontrekkenden, gemeenten van West-Vlaanderen, 2013.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 4.1.3: Pendelsaldo bij loontrekkenden, gemeenten van West-Vlaanderen, 2013.

Minimum: Zwevegem -4.240
 Maximum: Brugge +18.797

West-Vlaanderen: -12.892

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

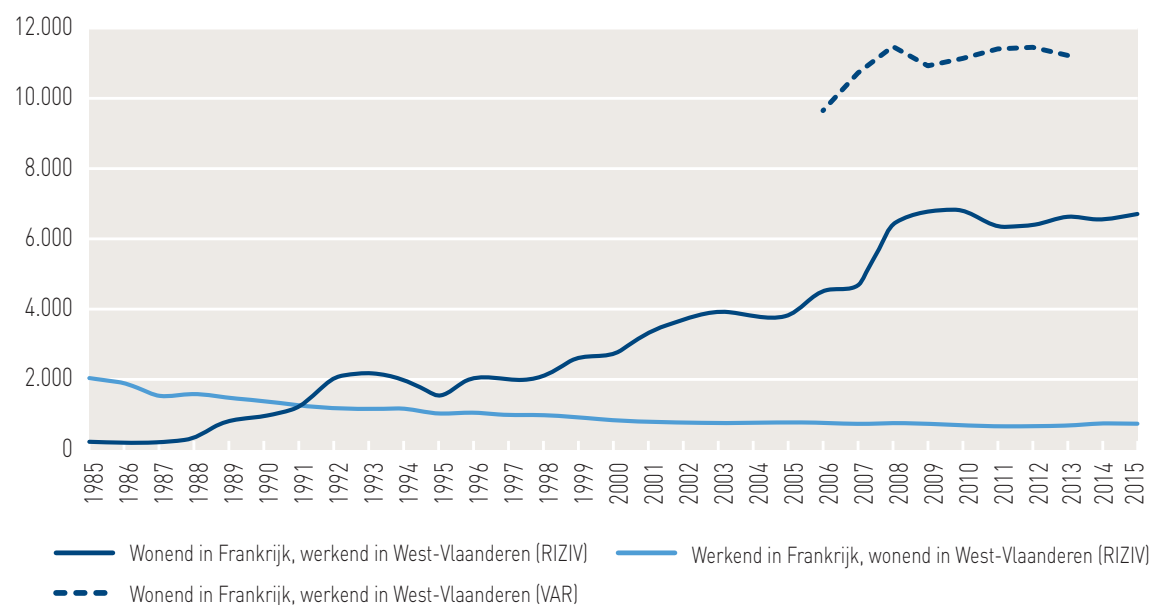

B. Grensarbeid

Op 30 juni 2015 waren 6.770 Franse grensarbeiders aan de slag in West-Vlaanderen; dit zijn er 162 of 2,5% meer dan eind juni 2014. Omgekeerd gingen 803 West-Vlaamse grensarbeiders werken in Frankrijk. Eind juni 2015 werkten 823 Nederlandse grensarbeiders in West-Vlaanderen. In vergelijking met eind juni 2014 is dit een toename met 40 personen of 5,1%. In de omgekeerde richting gingen 361 West-Vlamingen werken in Nederland.

GRENSARBEID TUSSEN FRANKRIJK EN WEST-VLAANDEREN

Figuur 4.1.8: Evolutie van de grensarbeid tussen Frankrijk en West-Vlaanderen, 1985-2015 (a).

(a) Vanaf 2005: inclusief zelfstandigen.

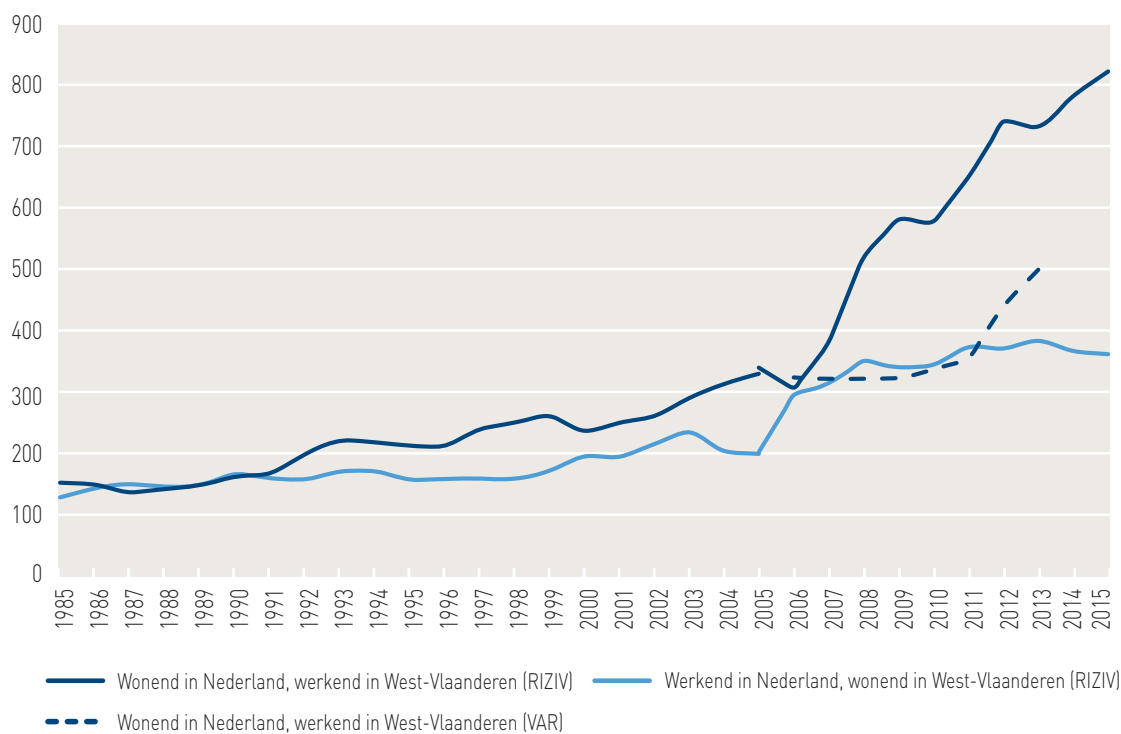
Bron: RIZIV, Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op 30 juni 2015 waren volgens het RIZIV 6.770 Franse grensarbeiders aan de slag in West-Vlaanderen. Dit zijn er slechts 162 of 2,5% meer dan eind juni 2014. Vanaf 2009 stagneert het aantal Franse grensarbeiders dat in West-Vlaanderen werkt. De impact van de nieuwe grensarbeidersregeling, waardoor vanaf 1 januari 2012 geen nieuwe werknemers meer het statuut van grensarbeider kunnen verwerven, lijkt tot nu toe evenwel beperkt in die zin dat het aantal grensarbeiders niet afneemt. Dit is onder meer omdat Franse grensarbeiders die vóór 1 januari 2012 het grensarbeidersstatuut verworven hebben hiervan kunnen blijven genieten tot eind 2033. De West-Vlaamse arbeidsmarkt blijft bovendien aantrekkelijk voor Franse grensarbeiders als gevolg van de hoge werkloosheidsgraad in de Franse grensregio en de vaak hogere lonen in West-Vlaanderen in vergelijking met Frankrijk.
- Omgekeerd gingen 803 West-Vlaamse grensarbeiders eind juni 2015 werken in Frankrijk. Dit zijn er 11 of 1,4% minder dan op 30 juni 2014. Ook hier heeft de nieuwe grensarbeidersregeling geen duidelijke impact.
- Volgens statistieken van de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) lag het aantal Franse loontrekkenden dat naar West-Vlaanderen kwam werken een stuk hoger dan volgens de RIZIV-cijfers. In 2013 waren volgens de VAR 11.282 loontrekkenden afkomstig uit Frankrijk aan de slag in West-Vlaanderen. Dit cijfer ligt duidelijk hoger dan de 6.690 Franse grensarbeiders die het RIZIV telde op 30 juni 2013. Voor een verklaring voor de verschillen tussen RIZIV- en VAR-cijfers verwijzen we naar de methodologie.

GRENSARBEID TUSSEN NEDERLAND EN WEST-VLAANDEREN

Figuur 4.1.9: Evolutie van de grensarbeid tussen Nederland en West-Vlaanderen, 1985-2015 (a).

(a) Vanaf 2005: inclusief zelfstandigen.

Bron: RIZIV, Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De omvang van de grensarbeid tussen Nederland en West-Vlaanderen is veel beperkter dan deze tussen Frankrijk en West-Vlaanderen.
- Op 30 juni 2015 waren volgens het RIZIV 823 Nederlandse grensarbeiders actief in West-Vlaanderen. In vergelijking met eind juni 2014 is dit een toename met 40 personen of 5,1%. Ook tussen eind juni 2013 en eind juni 2014 was er al een toename met 53 personen of 7,3%.
- In de omgekeerde richting gingen 361 West-Vlamingen eind juni 2015 werken in Nederland. Dit is een minieme afname met vijf personen of 1,4% in vergelijking met eind juni 2014.
- Volgens statistieken van de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) voor 2013 kwamen 499 Nederlandse loontrekkenden werken naar West-Vlaanderen. Dit cijfer ligt een stuk lager dan de 730 Nederlandse grensarbeiders die het RIZIV telde op 30 juni 2013 (cfr. supra).

C. Zelfstandigen

De 106.143 zelfstandigen en helpers die West-Vlaanderen telde eind 2014 vertegenwoordigden 22% van het Vlaamse totaal. Bijna een kwart (24,5%) van alle West-Vlaamse zelfstandigen en helpers woonde in het arrondissement Brugge. De zelfstandigen en helpers in de tertiaire sector waren in West-Vlaanderen het sterkst vertegenwoordigd (61,7%). Eind 2014 was 45,8% van alle zelfstandigen en helpers in West-Vlaanderen een 50-plusser; 11,3% was ouder dan 65 jaar. In de loop van 2014 startten in West-Vlaanderen 9.654 personen een zelfstandige activiteit terwijl 5.797 personen hun activiteiten als zelfstandige of helper stop zetten. Met 72,7 jobs per 100 inwoners lag de jobratio in West-Vlaanderen in 2013 een eind boven het Vlaamse gemiddelde (67,6).

Tabel 4.1.3: Evolutie van het aantal zelfstandigen en helpers in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 31 december 2013 en 31 december 2014 (a).

	Evolutie		
	31/12/13	31/12/14	31/12/13 - 31/12/14
West-Vlaanderen	105.400	106.143	+0,7%
Vlaams Gewest	476.803	483.332	+1,4%
België	778.423	790.301	+1,5%

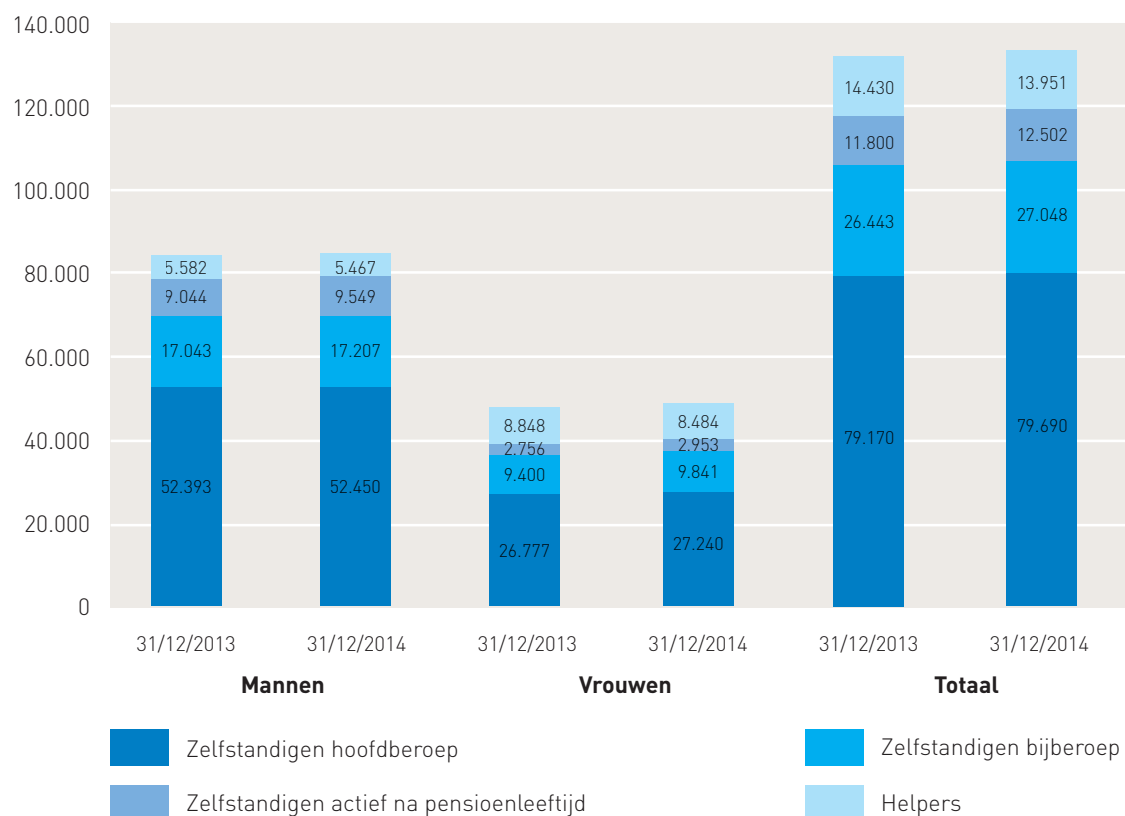
(a) Totaal aantal zelfstandigen en helpers, exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2014 waren in West-Vlaanderen 0,7% meer zelfstandigen en helpers (exclusief zelfstandigen in bijberoep) actief dan in vergelijking met eind 2013. In Vlaanderen en België was de relatieve toename van het aantal zelfstandigen en helpers in deze periode iets groter (respectievelijk +1,4% en +1,5%).
- De 106.143 zelfstandigen en helpers die West-Vlaanderen telde op 31 december 2014 vertegenwoordigden 22% van het Vlaamse totaal.

Figuur 4.1.10: Evolutie van het totale aantal zelfstandigen en helpers naar aard van de activiteit en naar geslacht in West-Vlaanderen, 31 december 2013 – 31 december 2014.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op 31 december 2014 telde West-Vlaanderen 133.191 zelfstandigen en helpers (inclusief zelfstandigen in bijberoep). In vergelijking met eind 2013 betekent dit een toename met 1.348 personen of 1%. Bij de vrouwelijke zelfstandigen en helpers was de toename in de periode 2013-2014 zowel in absolute als in relatieve cijfers (+737 personen of +1,5%) groter dan bij de mannelijke zelfstandigen en helpers (+611 personen of +0,7%). Hierdoor steeg het aandeel vrouwelijke zelfstandigen licht van 36,2% eind 2013 naar 36,4% eind 2014.
- Van alle zelfstandigen en helpers in West-Vlaanderen op 31 december 2014 was 59,8% actief als zelfstandige in hoofdberoep. De zelfstandigen in bijberoep vertegenwoordigden met 20,3% van alle zelfstandigen en helpers de op één na grootste groep, gevolgd door de help(st)ers (10,5%) en de zelfstandigen actief na pensioenleeftijd (9,4%). De zelfstandigen in hoofd- en bijberoep vertegenwoordigden zowel bij de mannen als de vrouwen de twee grootste groepen. Bij de mannelijke zelfstandigen en helpers was 61,9% zelfstandig in hoofdberoep en 20,3% in bijberoep; bij de vrouwelijke zelfstandigen en helpers was dit respectievelijk 56,1% en 20,3%. Met 11,3% van alle mannelijke zelfstandigen en helpers waren de zelfstandigen actief na pensioenleeftijd sterker vertegenwoordigd dan de helpers (6,5%). Bij de vrouwen daarentegen was het aandeel helpsters (17,5%) duidelijk groter dan het aandeel zelfstandigen actief na pensioenleeftijd (6,1%).
- In de periode 2013-2014 kenden de zelfstandigen actief na pensioenleeftijd zowel in absolute als relatieve termen de grootste toename (+702 personen of +5,9%). Ook bij de zelfstandigen in bijberoep (+605 personen of +2,3%) en de zelfstandigen in hoofdberoep (+520 personen of +0,7%) waren er aanzienlijke absolute toenames. Bij de zelfstandigen actief na pensioenleeftijd kan de toename vooral worden toegeschreven aan de mannen (+505 mannen ten opzichte van +197 vrouwen), hoewel de relatieve toename groter was

bij de vrouwen (+7,1% ten opzichte van +5,6% bij de mannen). Bij de zelfstandigen in bij- en hoofdberoep waren de toenames in de periode 2013-2014 zowel in absolute als relatieve termen groter bij vrouwen dan bij mannen. De afname van het aantal helpers in de periode 2013-2014 (-479 personen of -3,3%) kan zowel aan de mannen (-115 personen of -2,1%) als de vrouwen (-364 personen of -4,1%) worden toegeschreven.

Tabel 4.1.4: Verdeling van het aantal zelfstandigen en helpers en het aantal zelfstandigen en helpers per 1.000 inwoners, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 31 december 2014 (a).

Arrondissement	Zelfstandigen en helpers 31/12/14	Aandeel in WV 31/12/14	Bevolking 01/01/15	Aantal zelfstandigen en helpers per 1.000 inwoners 31/12/14
Brugge	26.014	24,5%	280.153	93
Diksmuide	5.576	5,3%	50.844	110
Ieper	10.067	9,5%	106.295	95
Kortrijk	23.220	21,9%	285.509	81
Oostende	11.171	10,5%	154.577	72
Roeselare	13.320	12,5%	148.778	90
Tielt	10.363	9,8%	91.910	113
Veurne	6.412	6,0%	60.930	105
West-Vlaanderen	106.143	100%	1.178.996	90
Vlaams Gewest	483.332		6.444.127	75
België	790.301		11.209.044	71

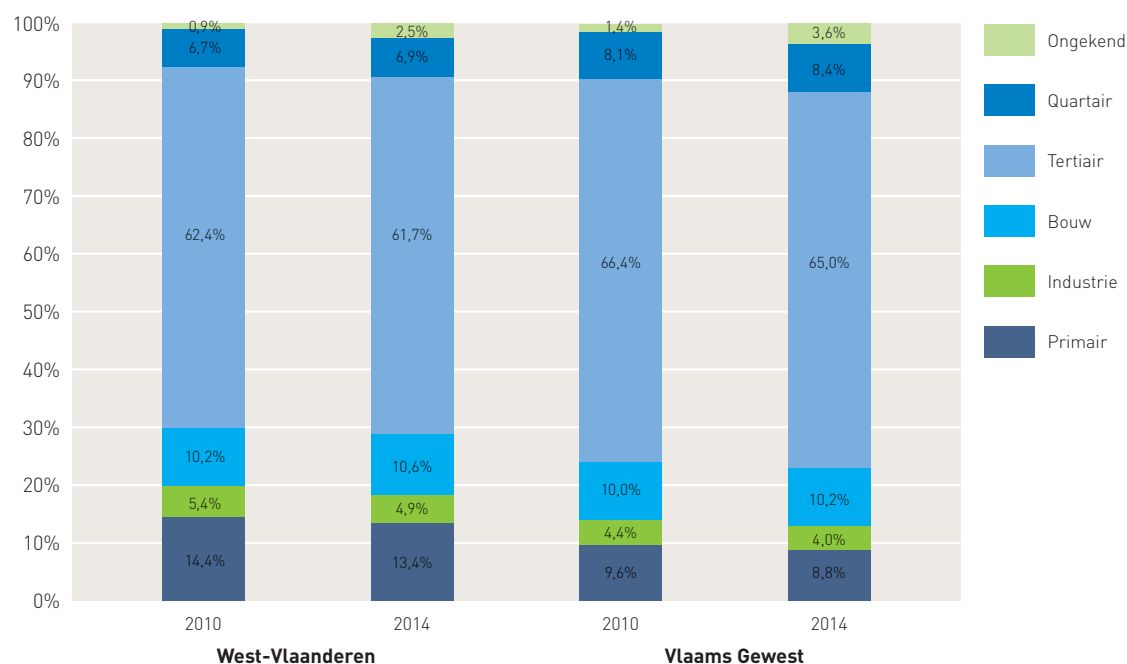
(a) Totaal aantal zelfstandigen en helpers exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Bijna een kwart (24,5%) van alle West-Vlaamse zelfstandigen en helpers op 31 december 2014 woont in het arrondissement Brugge. De arrondissementen Kortrijk en Roeselare vervulden de top drie met respectievelijk 21,9% en 12,5% van alle zelfstandigen en helpers in West-Vlaanderen. In de arrondissementen Diksmuide (5,3%) en Veurne (6%) was het aandeel zelfstandigen en helpers het kleinst.
- Uitgedrukt per 1.000 inwoners telde West-Vlaanderen 90 zelfstandigen en helpers op 31 december 2014. Daarmee lag het West-Vlaamse gemiddelde een eind boven dat van Vlaanderen en België (respectievelijk 75 en 71 zelfstandigen en helpers per 1.000 inwoners). Binnen West-Vlaanderen staat het arrondissement Tielt op kop met 113 zelfstandigen en helpers per 1.000 inwoners, gevolgd door de arrondissementen met het kleinste aandeel zelfstandigen, namelijk Diksmuide (110) en Veurne (105). Oostende is het enige West-Vlaamse arrondissement waar het aantal zelfstandigen en helpers per 1.000 inwoners (72) onder het Vlaamse gemiddelde ligt.

Figuur 4.1.11: Evolutie van de zelfstandigen en helpers naar sector, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2010 – 31 december 2014 (a).

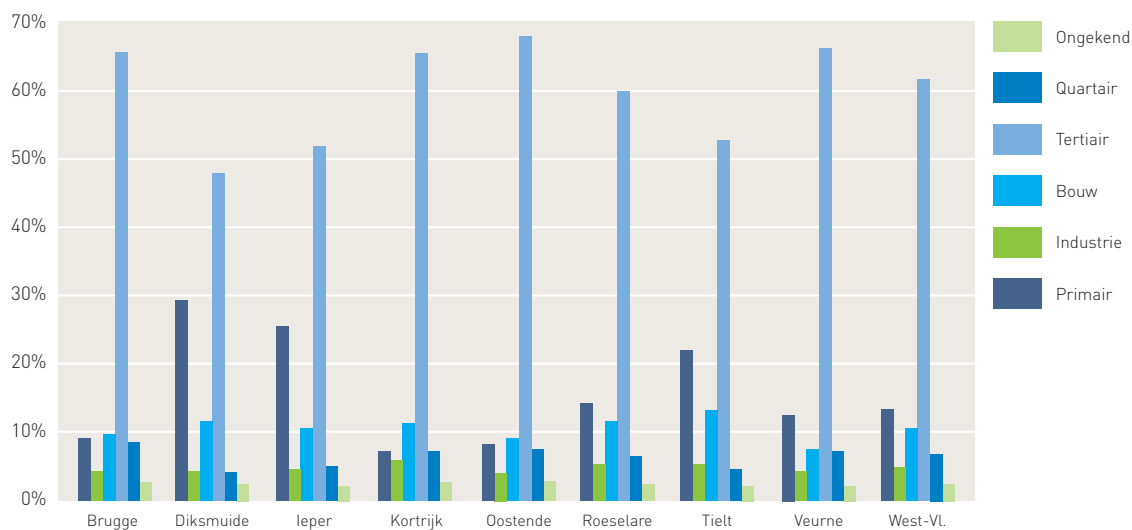
(a) Totaal aantal zelfstandigen en helpers exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2014 waren in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen de zelfstandigen en helpers in de tertiaire sector het sterkst vertegenwoordigd. In Vlaanderen lag het aandeel zelfstandigen en helpers dat in de tertiaire sector actief is (65%) boven het West-Vlaamse gemiddelde (61,7%).
- De zelfstandigen en helpers die actief zijn in de primaire sector en de bouwsector vertegenwoordigden in West-Vlaanderen respectievelijk 13,4% en 10,6%. In het Vlaamse Gewest stond de bouwsector op de tweede plaats (10,2%) gevolgd door de primaire sector met 8,8% van alle zelfstandigen en helpers eind 2014.
- Zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen telden het minst zelfstandigen en helpers in de quartaire sector en de industrie. In West-Vlaanderen was het aandeel zelfstandigen en helpers in de quartaire sector kleiner dan in Vlaanderen (6,9% ten opzichte van 8,4%), maar was het aandeel van de industrie groter (4,9% in West-Vlaanderen ten opzichte van 4% in Vlaanderen).
- In de periode 2010-2014 kenden West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest een gelijkaardige evolutie wat betreft de verdeling van de zelfstandigen en helpers naar sector. In beide regio's daalde het aandeel zelfstandigen in de tertiaire en primaire sector en de industrie en steeg het aandeel licht bij de quartaire sector en de bouwsector.

Figuur 4.1.12: Aandeel van zelfstandigen en helpers naar sector in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 31 december 2014 (a).

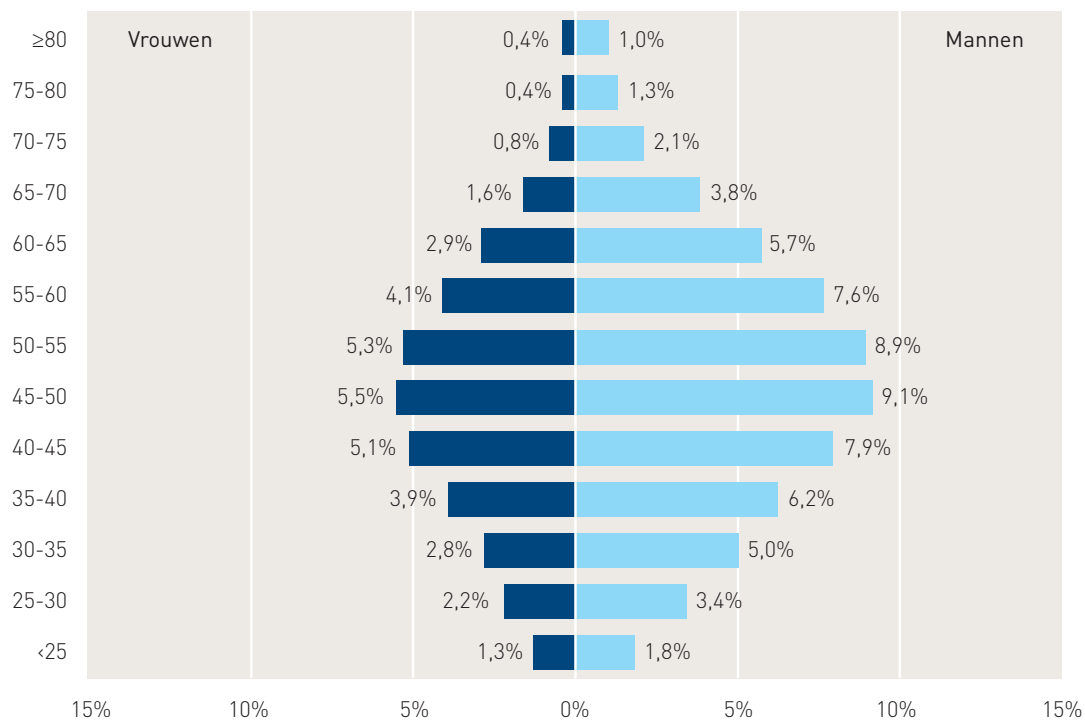

(a) Totaal aantal zelfstandigen en helpers exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op arrondissementeel niveau zijn er binnen West-Vlaanderen enkele opvallende verschillen en dit vooral in de tertiaire en primaire sector. Zo lag het aandeel zelfstandigen en helpers in de tertiaire sector in Oostende (68%) ver boven het West-Vlaamse gemiddelde (61,7%). In Diksmuide (48%), Ieper (51,9%) en Tielt (52,8%) lag het aandeel zelfstandigen en helpers in deze sector dan weer het verst onder het West-Vlaamse gemiddelde. In dezelfde arrondissementen was het percentage zelfstandigen en helpers in de primaire sector (29,4% in Diksmuide, 25,6% in Ieper en 22% in Tielt) veel groter dan gemiddeld in West-Vlaanderen (13,4%). In Kortrijk (7,3%) en Oostende (8,3%) was het percentage zelfstandigen en helpers in de primaire sector het kleinst.
- In de industrie, de bouwsector en de quartaire sector zijn de verschillen op arrondissementeel niveau minder groot.

Figuur 4.1.13: Leeftijdsofbouw van de West-Vlaamse zelfstandigen en helpers naar geslacht, 31 december 2014 (a).

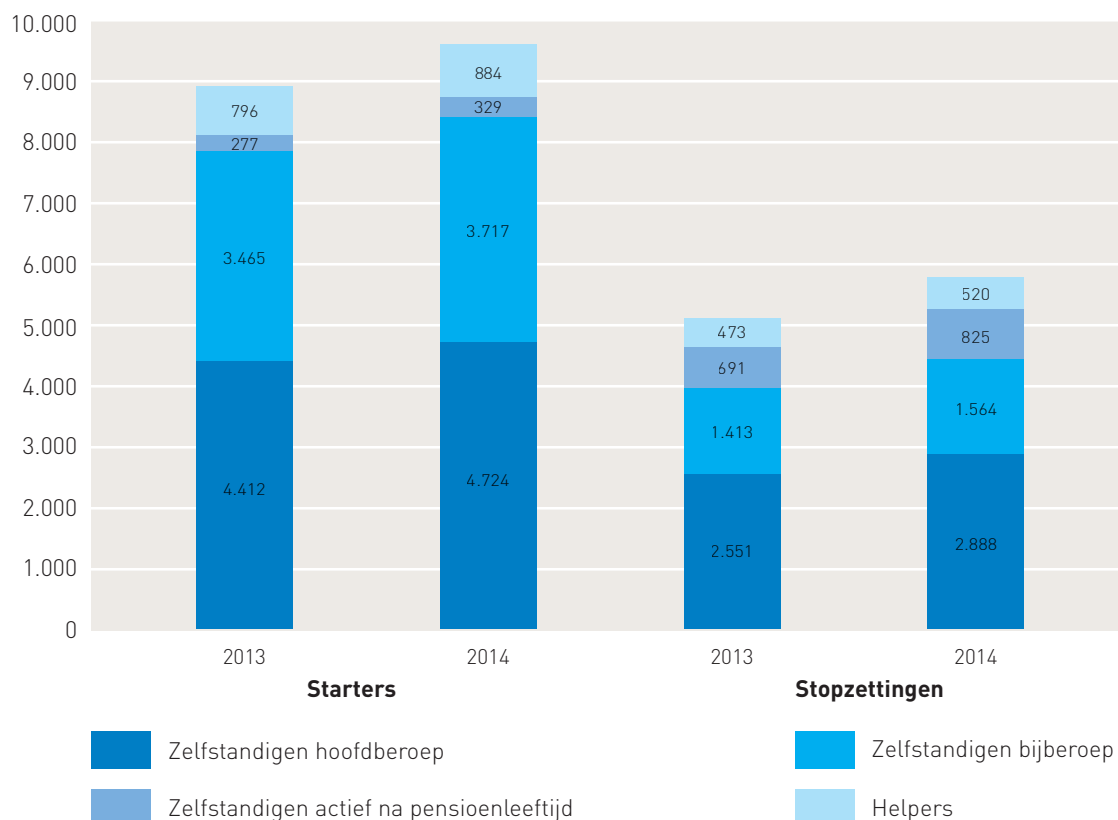
(a) Totaal aantal zelfstandigen en helpers exclusief de zelfstandigen in bijberoep.

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op 31 december 2014 telde elke leeftijdsklasse in West-Vlaanderen meer mannelijke dan vrouwelijke zelfstandigen en helpers. In West-Vlaanderen was 63,6% van alle zelfstandigen en helpers een man, 36,4% was een vrouw. In het Vlaamse Gewest was het percentage mannelijke zelfstandigen en helpers zelfs nog iets groter (65,6% mannen ten opzichte van 34,4% vrouwen).
- In West-Vlaanderen vertegenwoordigden de 45- tot 50-jarige zelfstandigen en helpers zowel bij de mannen als de vrouwen de grootste groep.
- Eind 2014 was 45,8% van alle zelfstandigen en helpers in West-Vlaanderen een 50-plusser en was 11,3% ouder dan 65 jaar. Ter vergelijking: tien jaar eerder was 37,3% van alle West-Vlaamse zelfstandigen en helpers ouder dan 50 jaar en was 8% ouder dan 65 jaar.
- In het Vlaamse Gewest was eind 2014 zowel het aandeel 50-plussers (43,5%) als het aandeel zelfstandigen en helpers van 65 jaar en ouder (10,3%) kleiner dan in West-Vlaanderen.

Figuur 4.1.14: Evolutie van het aantal starters en het aantal stopzettingen naar aard van de activiteit in West-Vlaanderen, 2013-2014.

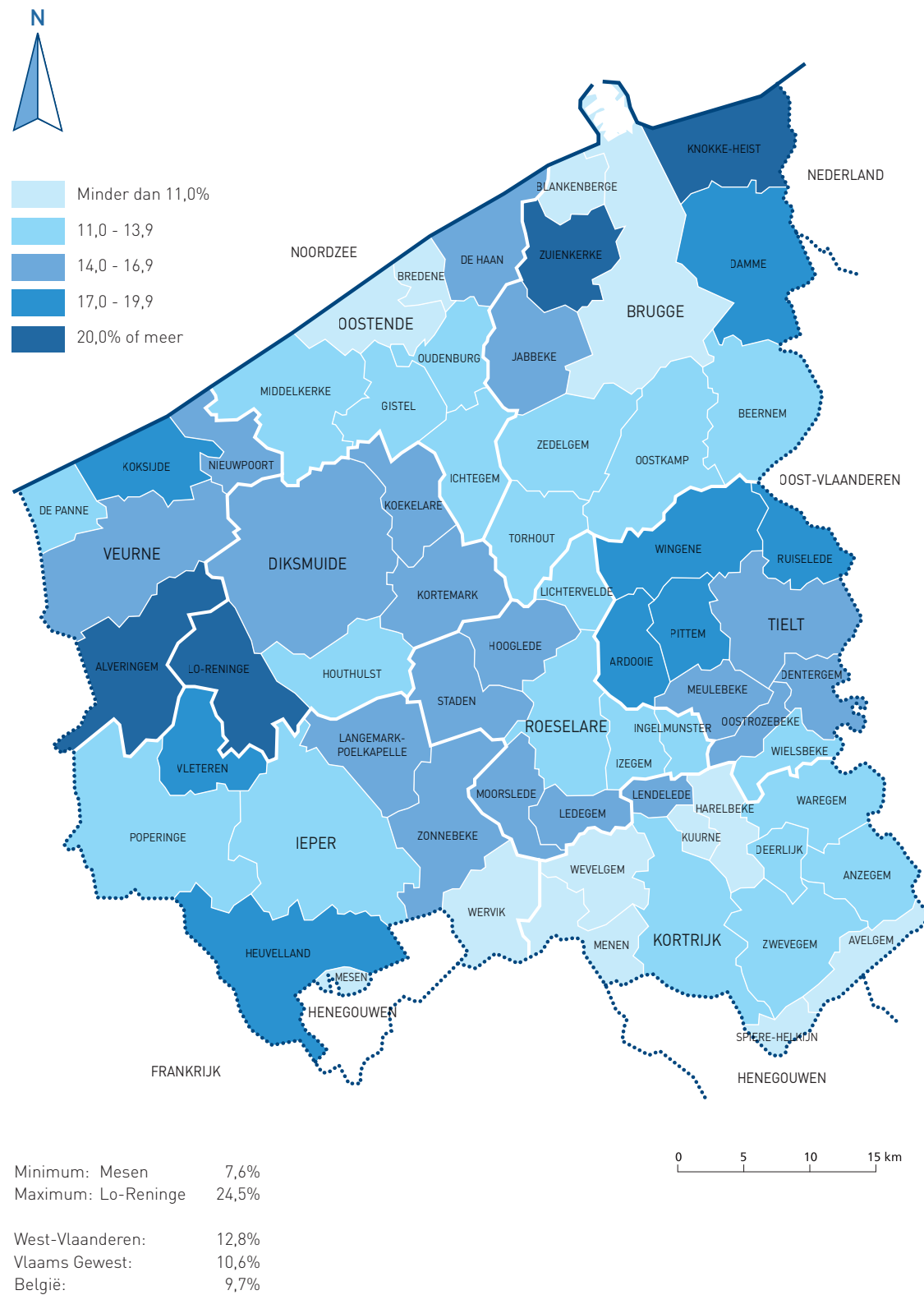

Bron: RSVZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

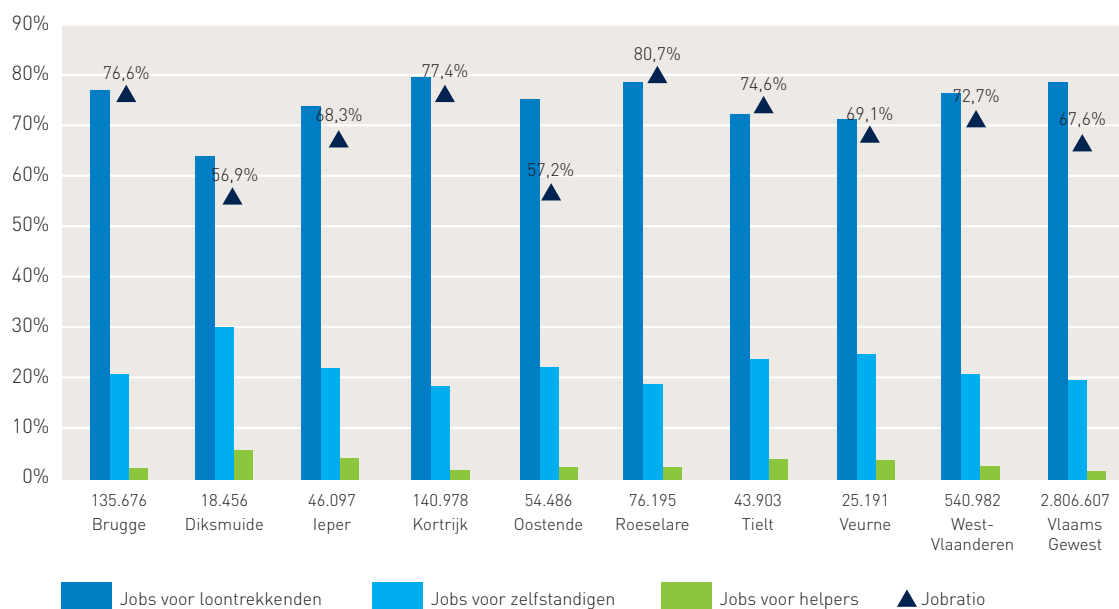
VASTSTELLINGEN

- In de loop van 2014 startten in West-Vlaanderen 9.654 personen een activiteit als zelfstandige of helper. In vergelijking met 2013 is dit een toename met 704 personen of 7,9%. In 2014 lag de startersratio op 7,2, wat hoger is dan in 2013 (6,8). Bij de zelfstandigen in bijberoep was de startersratio (13,7) in 2014 duidelijk hoger dan bij de helpers (6,3), de zelfstandigen in hoofdberoep (5,9) en de zelfstandigen actief na pensioenleeftijd (2,6).
- In 2014 lagen de aandelen starters die een activiteit begonnen als zelfstandige in hoofdberoep (48,9%) of als zelfstandige in bijberoep (38,5%) iets lager dan in 2013 (respectievelijk 49,3% en 38,7%). West-Vlaanderen telde in 2014 procentueel iets meer zelfstandigen na pensioenleeftijd die een activiteit startten (3,4% ten opzichte van 3,1% in 2013) en startende helpers (9,2% ten opzichte van 8,9% in 2013).
- In de loop van 2014 telde West-Vlaanderen 5.797 personen die hun activiteit als zelfstandige of helper stop zetten. Dit is een toename met 669 personen of 13% in vergelijking met 2013. De stopzettingsratio lag in 2014 (4,4) hoger dan in 2013 (3,9). In 2014 was de stopzettingsratio het grootst bij de zelfstandigen actief na pensioenleeftijd (6,6) en de zelfstandigen in bijberoep (5,8). Bij de helpers (3,7) en de zelfstandigen in hoofdberoep (3,6) was de stopzettingsratio kleiner.
- Bijna de helft (49,8%) van alle zelfstandigen en helpers die in 2014 hun activiteit stop zetten, was actief als zelfstandige in hoofdberoep. In 2013 was het aandeel van deze groep nagenoeg even groot (49,7%). De zelfstandigen in bijberoep vertegenwoordigden de op één na grootste groep bij de stopzettingen; hun aandeel was in 2014 (27%) iets kleiner dan in 2013 (27,6%). Van alle zelfstandigen en helpers die in 2014 hun activiteit stop zetten was 14,2% zelfstandig na pensioenleeftijd. Hiermee ligt hun aandeel iets hoger dan in 2013 (13,5%). De helpers die hun activiteit stop zetten vertegenwoordigden in 2014 een nagenoeg even grote groep als in 2013 (9% ten opzichte van 9,2% in 2013).

Kaart 4.1.4: Ondernemersgraad, gemeenten van West-Vlaanderen, 2014.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

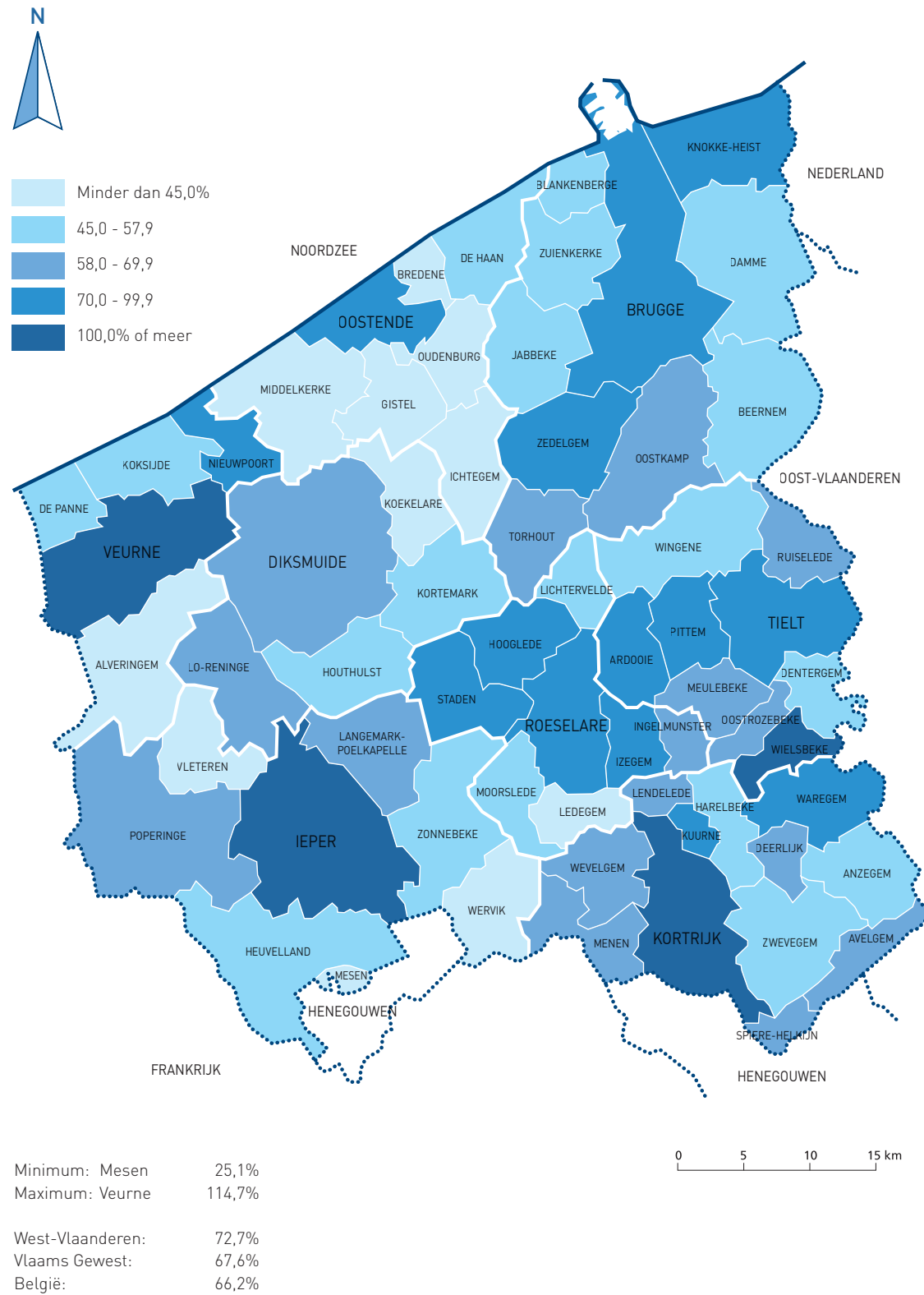
Figuur 4.1.15: Verdeling van het aantal jobs naar statuut en jobratio in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 2013.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2013 telde West-Vlaanderen 540.982 jobs; dit is 19,3% van het Vlaamse totaal. Van alle jobs in West-Vlaanderen waren er 76,4% voor loontrekkenden, 20,9% voor zelfstandigen en 2,7% voor helpers. Het Vlaamse Gewest telde procentueel meer jobs voor loontrekkenden (78,7%) en minder voor zelfstandigen (19,6%) en helpers (1,6%).
- Van alle jobs in West-Vlaanderen in 2013 situeerde 26,1% zich in Kortrijk en 25,1% in Brugge. Het arrondissement Roeselare vervulde op geruime afstand de top drie met 14,1% van alle jobs in West-Vlaanderen. In Diksmuide en Veurne was het aantal jobs het kleinst (respectievelijk 3,4% en 4,7% van het West-Vlaamse totaal).
- Inzake de verdeling van het aantal jobs naar statuut springen vooral de arrondissementen Kortrijk en Diksmuide in het oog. In Kortrijk is bijna vier op de vijf jobs (79,7%) voor loontrekkenden. Hiermee steekt Kortrijk het verst uit boven het West-Vlaamse gemiddelde (76,4%). De jobs voor zelfstandigen (18,4%) en helpers (1,8%) zijn in Kortrijk het minst sterk vertegenwoordigd in vergelijking met de andere West-Vlaamse arrondissementen. In Diksmuide zien we het tegenovergestelde. Slechts 63,9% van alle jobs in Diksmuide is voor loontrekkenden, maar de aandelen jobs voor zelfstandigen (30,2%) en jobs voor helpers (5,9%) liggen ver boven het West-Vlaamse gemiddelde.
- West-Vlaanderen telde 72,7 jobs per 100 inwoners in 2013. De jobratio in West-Vlaanderen lag hiermee een eind boven het Vlaamse gemiddelde (67,6%). Binnen West-Vlaanderen staan Roeselare en Kortrijk op kop met respectievelijk 80,7 en 77,4 jobs per 100 inwoners. Onderaan de rangschikking vinden we Diksmuide en Oostende met jobratio's van respectievelijk 56,9% en 57,2%.

Kaart 4.1.5: Jobratio, gemeenten van West-Vlaanderen, 2013.

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. WERKLOOSHEID

A. Algemeen

In 2015 waren er in West-Vlaanderen 38.073 werklozen; in vergelijking met 2014 betekent dit een afname met 5%. In de periode 2014-2015 daalde de werkloosheid bij vrouwen sterker dan bij mannen, waardoor het aandeel vrouwen in het totale aantal werklozen daalde van 47,9% in 2014 tot 47,2% in 2015. De werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen (5,4%) lag in 2015 onder het Vlaamse cijfer (6,5%) en ver onder het Belgische gemiddelde (9,1%). Met 7,7 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature was de arbeidsmarktkrapte in 2015 in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen (9,3).

Tabel 4.2.1: Evolutie van het aantal werklozen in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en België, 2014-2015 (a).

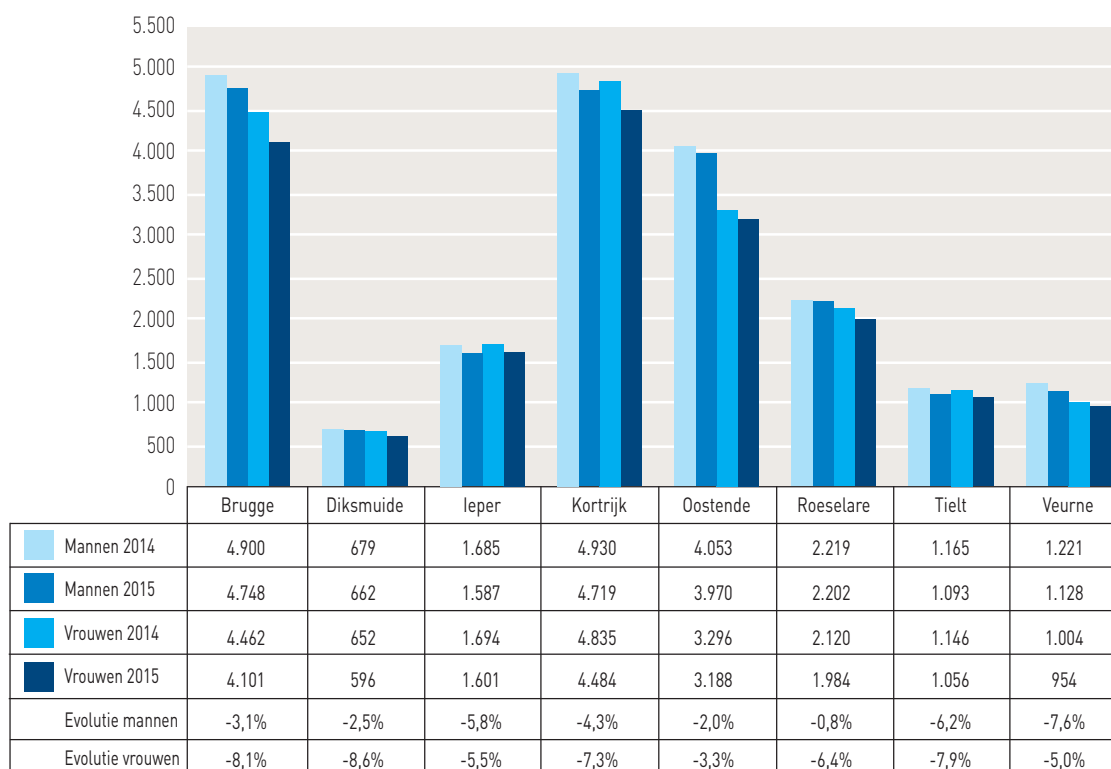
	2014	2015	Evolutie in a.c.	Evolutie in %
West-Vlaanderen	40.061	38.073	-1.988	-5,0%
Vlaams Gewest	263.620	256.908	-6.712	-2,5%
België	656.159	627.625	-28.534	-4,3%

(a) Niet-werkende werkzoekenden inclusief oudere werklozen.

Bron: VDAB, RVA, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Van de 256.908 werklozen die Vlaanderen telde in 2015 woonden er 38.073 (of 14,8%) in West-Vlaanderen.
- In vergelijking met 2014 telde West-Vlaanderen 5% minder werklozen in 2015. De werkloosheid in West-Vlaanderen daalde in de periode 2014-2015 dus duidelijk sterker dan in Vlaanderen (-2,5%).
- Het aantal werklozen in heel België kende ook een sterke afname (-4,3%). Deze kan vooral worden toegeschreven aan afnames in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (-6,4%) en het Waalse Gewest (-5,2%) waar de werkloosheid in de periode 2014-2015 een stuk sterker daalde dan in Vlaanderen. Dit heeft uiteraard te maken met de hogere werkloosheidsdruk in het Waalse en Brussels Hoofdstedelijk Gewest (cfr. infra).

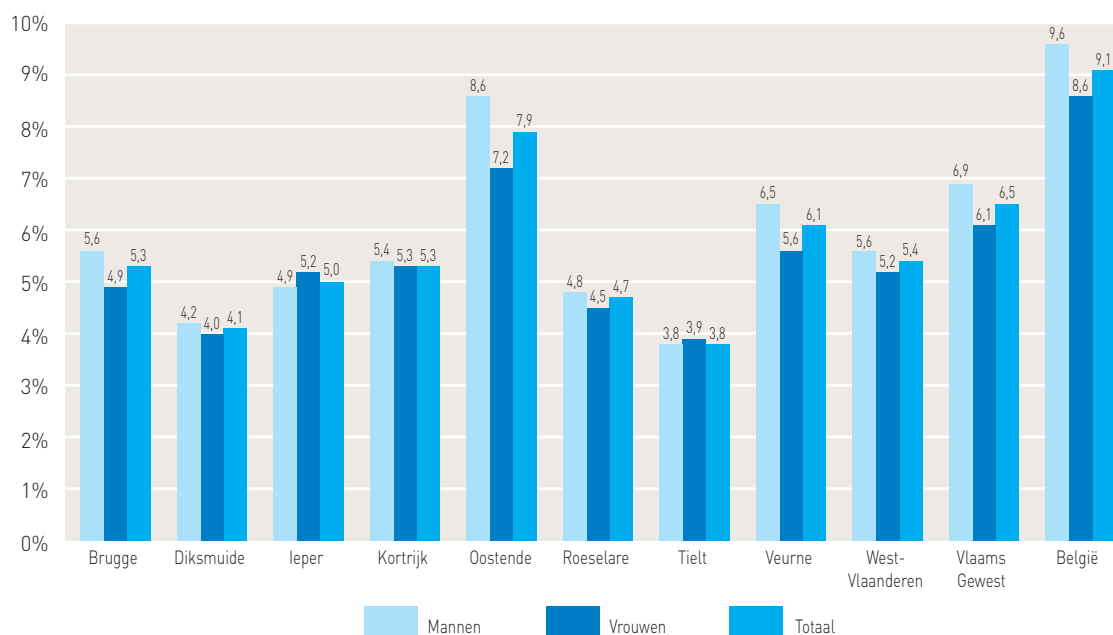
Figuur 4.2.1: Evolutie van het aantal werklozen naar geslacht, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014-2015 (a).

(a) Niet-werkende werkzoekenden inclusief oudere werklozen.

Bron: VDAB, RVA, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In elk West-Vlaams arrondissement was er in de periode 2014-2015 een afname van het aantal werklozen. In absolute termen was de afname het grootst in Kortrijk (-562 werklozen of -5,8%) en Brugge (-513 werklozen of -5,5%). In relatieve termen liet Tielt de grootste afname optekenen (-162 werklozen of -7%). In Diksmuide was de absolute afname van het aantal werklozen het kleinst (-73 werklozen of -5,5%); in relatieve termen bleef de afname in Oostende (-191 werklozen of -2,6%) het verst onder het West-Vlaamse gemiddelde.
- In de periode 2014-2015 daalde het aantal mannelijke werklozen in West-Vlaanderen met 3,6%. Bij de vrouwelijke werklozen was de afname in dezelfde periode nog groter (-6,5%) waardoor het aandeel vrouwen in het totale aantal werklozen daalde van 47,9% in 2014 tot 47,2% in 2015. Ieper was in 2015 het enige West-Vlaamse arrondissement dat net iets meer vrouwelijke dan mannelijke werklozen telde (50,2% vrouwen ten opzichte van 49,8% mannen). In Oostende was het aandeel vrouwelijke werklozen het kleinst (44,5% vrouwen ten opzichte van 55,5% mannen).
- Elk West-Vlaams arrondissement telde in 2015 minder mannelijke en vrouwelijk werklozen in vergelijking met 2014. Met uitzondering van Ieper en Veurne was de relatieve afname van het aantal werklozen in de periode 2014-2015 bij vrouwen telkens groter dan bij mannen. In Roeselare bleef de afname van het aantal mannelijke werklozen zeer beperkt (-0,8%). In Veurne was de relatieve afname van het aantal mannelijke werklozen het grootst (-7,6%); bij de vrouwen was de afname procentueel het grootst in Diksmuide (-8,6%).

Figuur 4.2.2: Werkloosheidsdruk naar geslacht, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2015 (a).

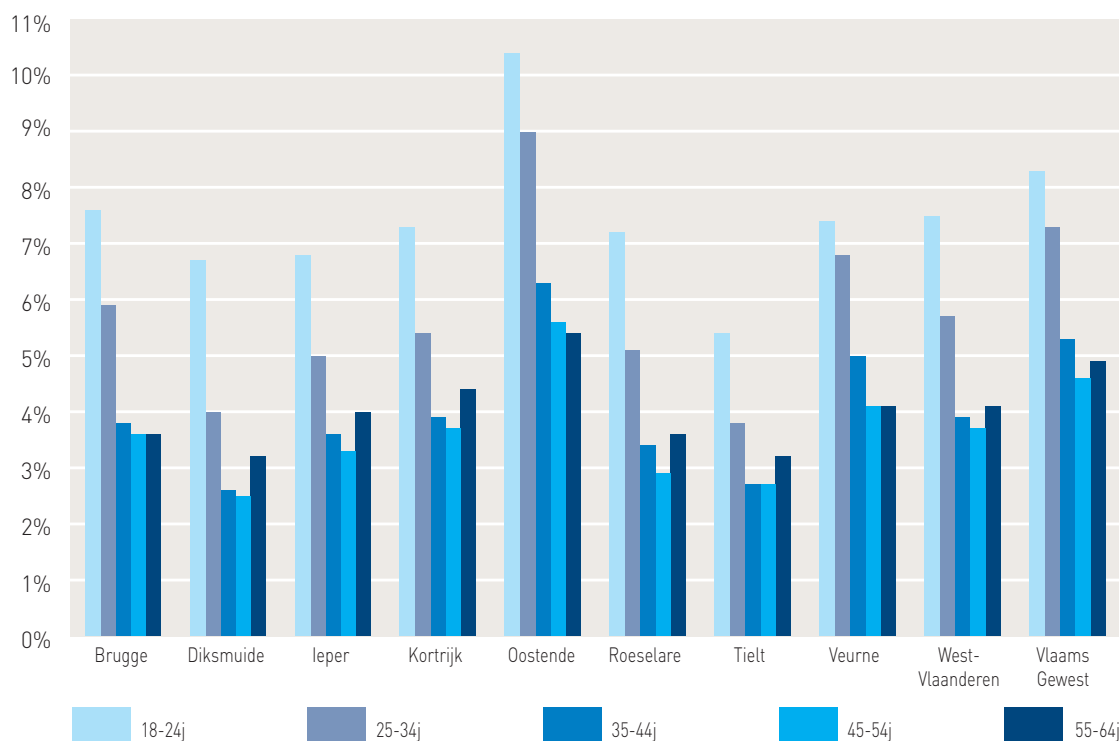
(a) Niet-werkende werkzoekenden inclusief oudere werklozen.

Bron: VDAB, RVA, FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 telde West-Vlaanderen 5,4 werklozen per 100 inwoners op beroepsactieve leeftijd. De werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen ligt hiermee onder het Vlaamse cijfer (6,5%) en ver onder het Belgische gemiddelde (9,1%). In het Waalse en Brussels Hoofdstedelijk Gewest lag de werkloosheidsdruk in 2015 nog hoger (respectievelijk 11,9% en 14,6%). Binnen West-Vlaanderen was de werkloosheidsdruk het hoogst in Oostende (7,9%) en het laagst in Tielt (3,8%).
- In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België was de werkloosheidsdruk bij mannen in 2015 groter dan bij vrouwen. Ook voor de meeste West-Vlaamse arrondissementen was dit geval; enkel Ieper en Tielt vormden hierop een uitzondering.
- De werkloosheidsdruk lag in 2015 in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België onder het niveau van 2014. Dit was eveneens het geval voor alle West-Vlaamse arrondissementen. Ook wanneer we mannen en vrouwen afzonderlijk bekijken, zien we in alle West-Vlaamse arrondissementen, Vlaanderen en België een daling van de werkloosheidsdruk tussen 2014 en 2015.

Figuur 4.2.3: Werkloosheidsdruk naar leeftijdsklasse in de arrondissementen van West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2015 (a).

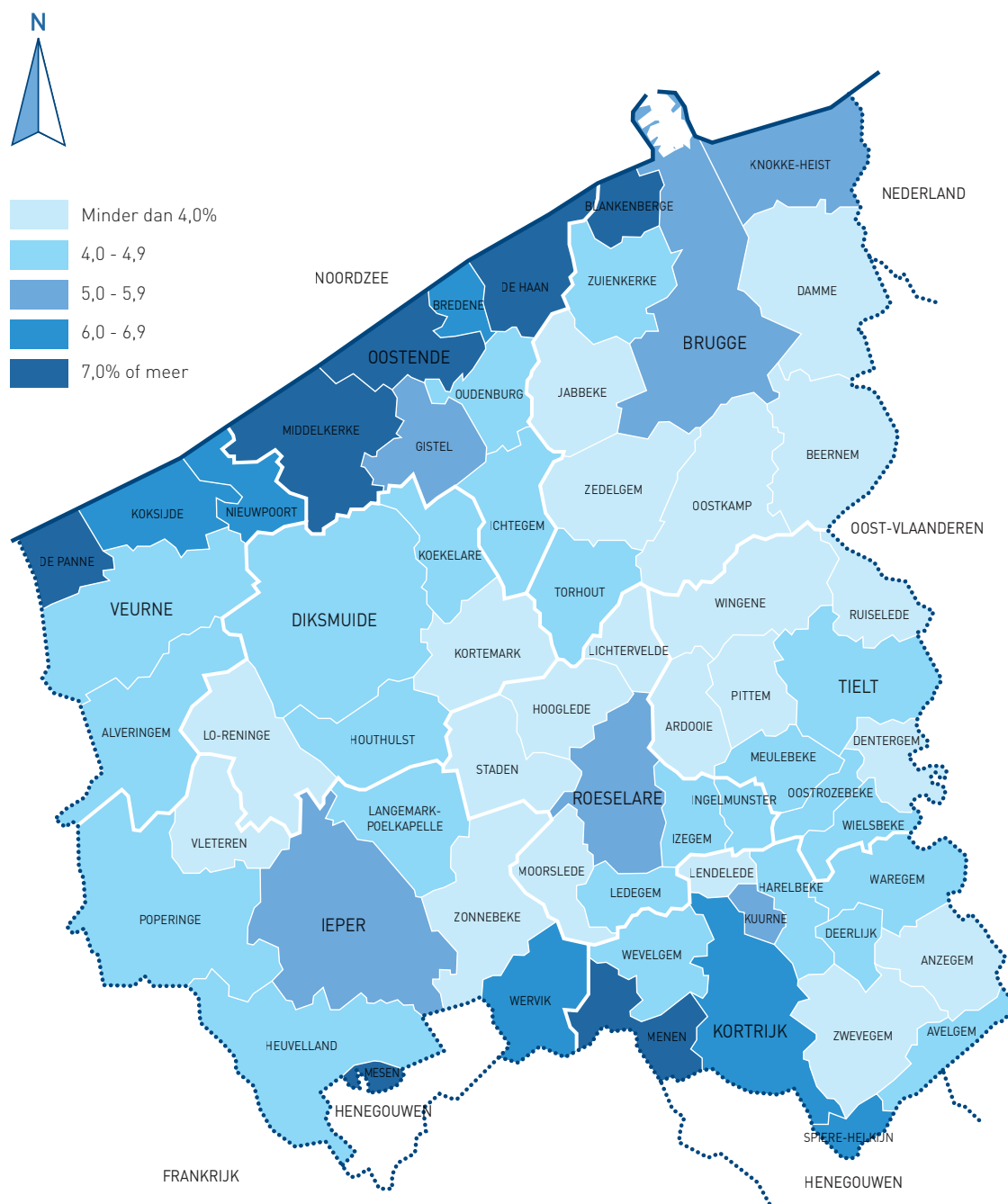
(a) Niet-werkende werkzoekenden.

Bron: VDAB, FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Voor alle leeftijdsklassen lag de werkloosheidsdruk in 2015 in West-Vlaanderen onder het Vlaamse cijfer.
- Vergelijken we de werkloosheidsdruk over de verschillende leeftijdsklassen heen, dan blijkt dat de werkloosheidsdruk bij 18- tot 24-jarigen het hoogst was in alle West-Vlaamse arrondissementen en het Vlaamse Gewest. In Vlaanderen, West-Vlaanderen en vier West-Vlaamse arrondissementen – Diksmuide, Ieper, Kortrijk en Roeselare – was de werkloosheidsdruk het laagst bij de 45- tot 54-jarigen. In Brugge en Veurne was de werkloosheidsdruk bij de 55- tot 64-jarigen even laag als bij de 45- tot 54-jarigen; in Tielt was dat het geval voor de werkloosheidsdruk bij de 35- tot 44-jarigen. In Oostende was de werkloosheidsdruk bij de 55- tot 64-jarigen het laagst.
- Bekijken we de werkloosheidsdruk binnen de verschillende leeftijdsklassen, dan zien we dat in het arrondissement Oostende de werkloosheidsdruk in elke leeftijdsklasse het verst boven het West-Vlaamse gemiddelde lag. Bij de 18- tot 24-jarigen en de 25- tot 34-jarigen was de werkloosheidsdruk het laagst in Tielt. Bij de 55- tot 64-jarigen lieten Tielt en Diksmuide de laagste werkloosheidsdruk optekenen. Bij de 35- tot 44-jarigen en de 45- tot 54-jarigen was de werkloosheidsdruk in Diksmuide net iets lager dan in Tielt.

Kaart 4.2.1: Werkloosheidsdruk, gemeenten van West-Vlaanderen, 2015.

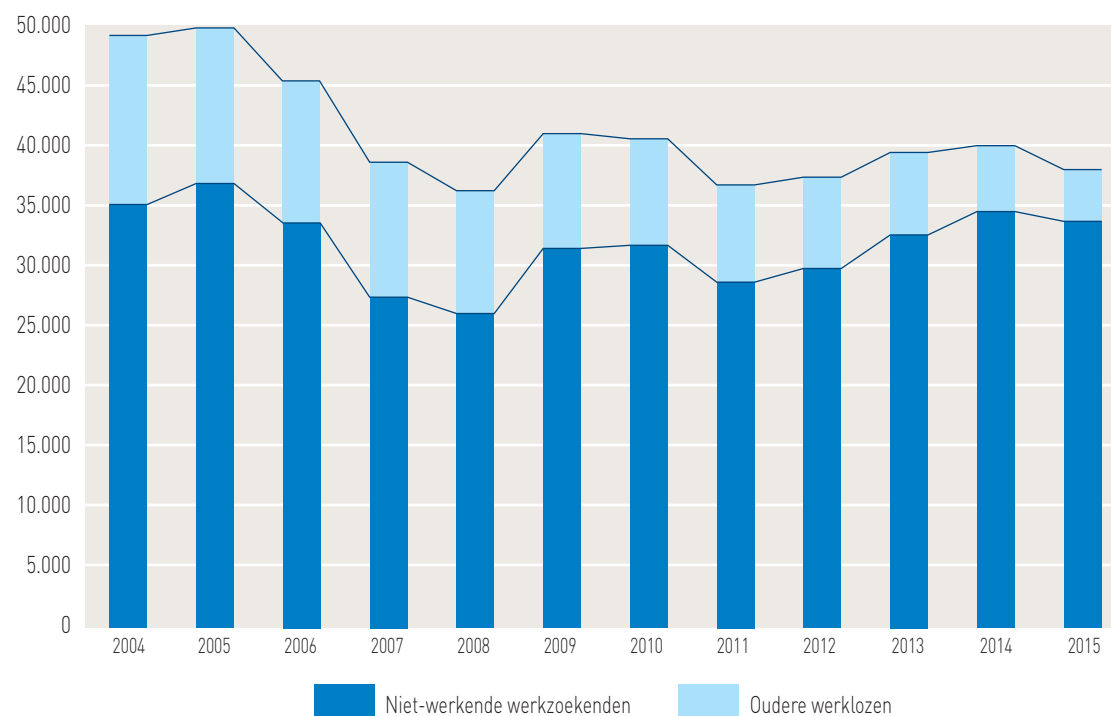
Minimum: Lo-Reninge 2,8%
 Maximum: Oostende 10,2%

West-Vlaanderen: 5,4%
 Vlaams Gewest: 6,5%
 België: 9,1%

0 5 10 15 km

Bron: VDAB, RVA, FOD Economie (ADSEI), Rijksregister, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.2.4: Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden en het aantal oudere werklozen in West-Vlaanderen, 2004-2015 (a).

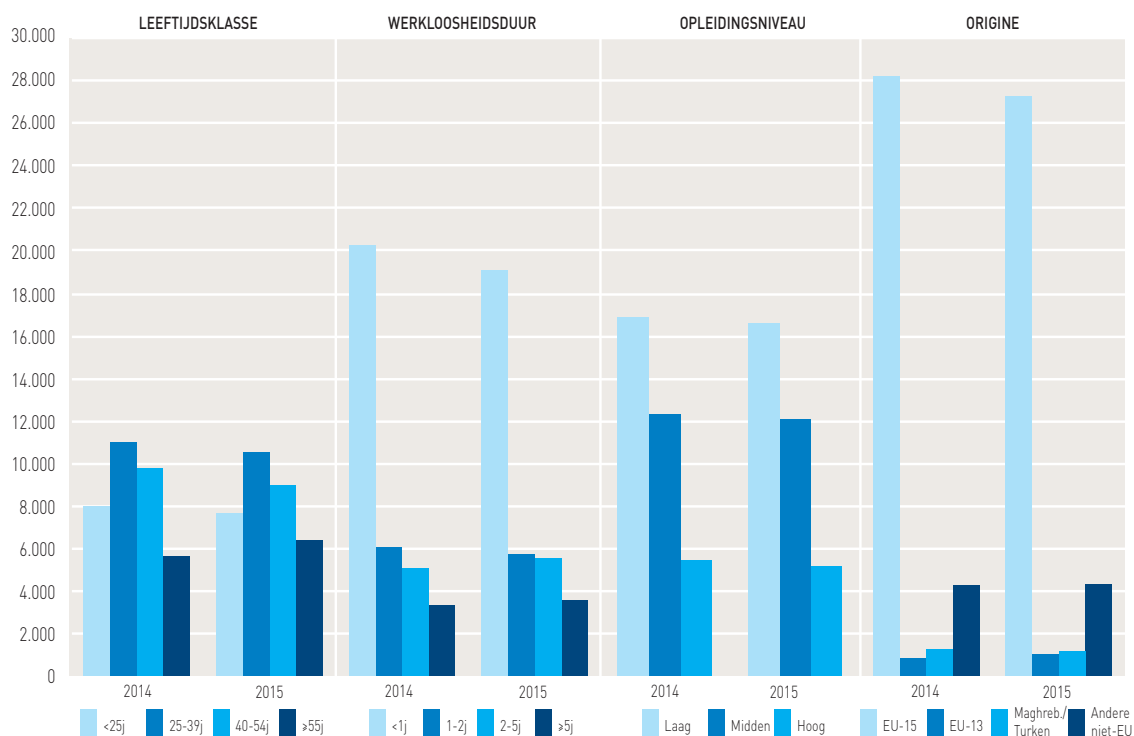
(a) De evolutie van de werkloosheid wordt beïnvloed door administratieve wijzigingen.

Bron: VDAB, RVA, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2002 werden de voorwaarden voor oudere werklozen om zich uit te laten schrijven als niet-werkende werkzoekende strenger. Dit kwam tot uiting in een geleidelijke uitstroom van 50-plussers uit de categorie 'oudere werklozen' en een instroom in de categorie 'niet-werkende werkzoekenden' bij de oudste leeftijdsgroepen (55 jaar of ouder). Deze beweging blijkt ook duidelijk uit de cijfers: tussen 2004 en 2015 daalde het aantal oudere werklozen met maar liefst 69,4% tot 4.298.
- Het aandeel oudere werklozen daalde van 28,5% in 2004 tot 11,3% in 2015. In 2006 en 2007 werd deze dalende trend onderbroken doordat het aantal niet-werkende werkzoekenden sterker daalde dan het aantal oudere werklozen. Deze forse daling van het aantal niet-werkende werkzoekenden is deels administratief te verklaren door de overschakeling naar DIMONA en deels conjunctureel. Ook in 2011 daalde het aantal niet-werkende werkzoekenden sneller dan het aantal oudere werklozen, waardoor het aandeel oudere werklozen iets hoger lag dan in 2010.
- Als gevolg van een verslechterende conjunctuur en de ermee gepaard gaande toename van het aantal niet-werkende werkzoekenden, liep het aandeel oudere werklozen in de periode 2012-2014 sterk terug van 20,2% in 2012 naar 13,7% in 2014. In 2015 verbeterde de conjuncturele toestand en was er een lichte afname van het aantal niet-werkende werkzoekenden. Het aantal oudere werklozen daalde echter veel sterker, waardoor hun aandeel in het totale aantal werklozen verder daalde tot 11,3%.

Figuur 4.2.5: Aantal niet-werkende werkzoekenden naar leeftijdsklasse, werkloosheidsduur, opleidingsniveau en origine in West-Vlaanderen, 2014-2015.

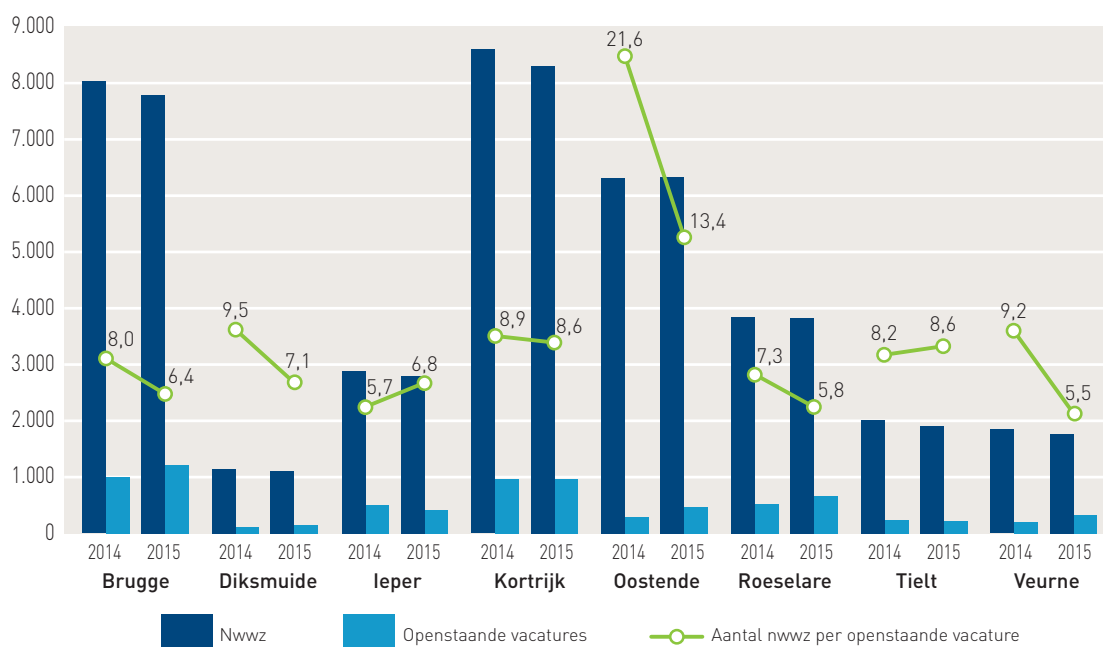
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De verdeling van de niet-werkende werkzoekenden (nwwz) naar **leeftijdsklassen** toont dat bijna één derde (31,4%) van alle nwwz in West-Vlaanderen in 2015 tussen de 25 en 39 jaar oud was. De 40- tot 54-jarigen vertegenwoordigden de op één na grootste groep van nwwz (26,8%), gevolgd door de min 25-jarige nwwz (22,9%) en de nwwz ouder dan 55 jaar (19%). In de periode 2014-2015 was er enkel bij de nwwz van 55 jaar of ouder een toename (+775 nwwz of +13,7%). De maatregelen waardoor oudere werkzoekenden langer beschikbaar moeten blijven op de arbeidsmarkt spelen hierin duidelijk een rol. Bij de 40- tot 54-jarige nwwz was de afname in zowel absolute als relatieve termen het grootst (-827 nwwz of -8,4%).
- Ingedeeld naar **werkloosheidsduur** blijkt dat ruim de helft (56,3%) van alle nwwz in West-Vlaanderen in 2015 minder dan één jaar werkloos was. De nwwz die één tot twee jaar werkloos zijn (16,8%) waren nagenoeg even sterk vertegenwoordigd als de nwwz die twee tot vijf jaar werkloos zijn (16,4%). De nwwz die meer dan vijf jaar werkloos zijn vertegenwoordigden 10,5% van alle nwwz in West-Vlaanderen. De afname van het aantal nwwz in de periode 2014-2015 kan vooral worden toegeschreven aan de nwwz die minder dan één jaar werkloos zijn (-1.185 nwwz of -5,9%). Bij de nwwz die één tot twee jaar werkloos zijn was er een even grote relatieve afname maar in absolute cijfers ging het om slechts 353 nwwz. Bij de nwwz die twee tot vijf jaar werkloos zijn (+490 nwwz of +9,7%) en de nwwz die meer dan vijf jaar werkloos zijn (+231 nwwz of +7%) waren er toenames.
- Kijken we naar het **opleidingsniveau** van de nwwz in West-Vlaanderen in 2015, dan zien we dat bijna de helft (49%) laaggeschoold was, 35,7% middengeschoold en 15,3% hooggeschoold. In 2015 lag het aantal nwwz in elke opleidingscategorie lager dan in 2014. Bij de laaggeschoolde nwwz was de afname in absolute termen het grootst (-318 nwwz of -1,9%). Bij de hooggeschoolde nwwz (-253 nwwz of -4,7%) en de middengeschoolde nwwz (-240 nwwz of -2%) was de daling in absolute cijfers iets kleiner.

- Uit de verdeling naar **origine** blijkt dat de overgrote meerderheid (80,8%) van alle nwwz in West-Vlaanderen in 2015 een EU-15-origine had. De nwwz met een andere niet-EU-origine vertegenwoordigden 12,7% van alle nwwz, gevolgd door de nwwz met een Maghrebijnse of Turkse origine (3,5%) en de nwwz met een EU-13-origine (2,9%). De afname van het aantal nwwz in de periode 2014-2015 kan nagenoeg uitsluitend worden toegeschreven aan de nwwz met een EU-15-origine (-942 nwwz of -3,3%). Bij de nwwz met een Maghrebijnse of Turkse origine bleef de afname beperkt tot 72 nwwz of 5,8%. Bij de nwwz met een EU-13-origine (+148 nwwz of +17,5%) en de nwwz met een andere niet-EU-origine (+55 nwwz of +1,3%) waren er kleine absolute toenames.

Figuur 4.2.6: Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014-2015.

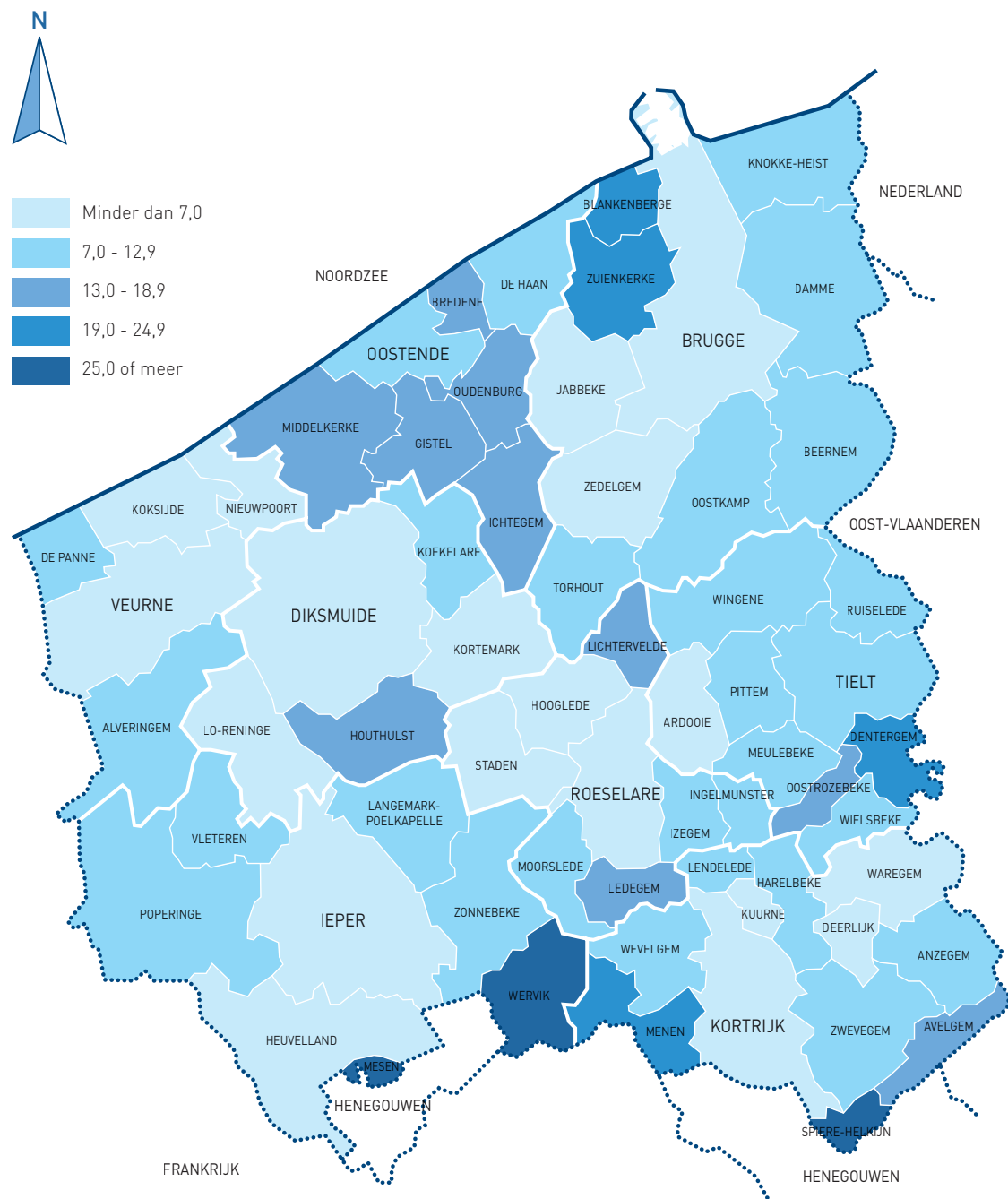

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 telde West-Vlaanderen 7,7 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature. De verhouding was in het Vlaamse Gewest (9,3) groter dan in West-Vlaanderen, wat betekent dat de arbeidsmarktkrapte in Vlaanderen minder groot was.
- Binnen West-Vlaanderen springt het arrondissement Oostende in het oog met 13,4 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature. In Veurne (5,5) en Roeselare (5,8) is het aantal niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature het kleinst en de arbeidsmarktkrapte dus het grootst.
- Door een dalend aantal niet-werkende werkzoekenden en een stijgend aantal ontvangen vacatures daalde de verhouding tussen beiden tussen 2014 en 2015 in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen. Dat is goed nieuws voor de werkzoekenden, maar minder goed voor de werkgevers die voor één vacature moeten kiezen uit minder kandidaten.
- Binnen West-Vlaanderen was er in zes arrondissementen een toename van de arbeidsmarktkrapte. In Brugge, Diksmuide, Kortrijk, Roeselare en Veurne was die het gevolg van een daling van het aantal niet-werkende werkzoekenden en een toename van het aantal openstaande vacatures. In Oostende werd een minieme stijging van het aantal niet-werkende werkzoekenden gecombineerd met een sterke toename van het aantal openstaande vacatures, waardoor de verhouding tussen beiden daalde. Ieper en Tielt waren de enige West-Vlaamse arrondissementen waar de arbeidsmarktkrapte afnam in de periode 2014-2015, en dit als gevolg van een afname van het aantal niet-werkende werkzoekenden en een nog grotere procentuele afname van het aantal openstaande vacatures.

Kaart 4.2.2: Aantal niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature, gemeenten van West-Vlaanderen, 2015.

Minimum: Lo-Reninge 2,5
 Maximum: Spiere-Helkijn 82,0
 West-Vlaanderen: 7,7
 Vlaams Gewest: 9,3

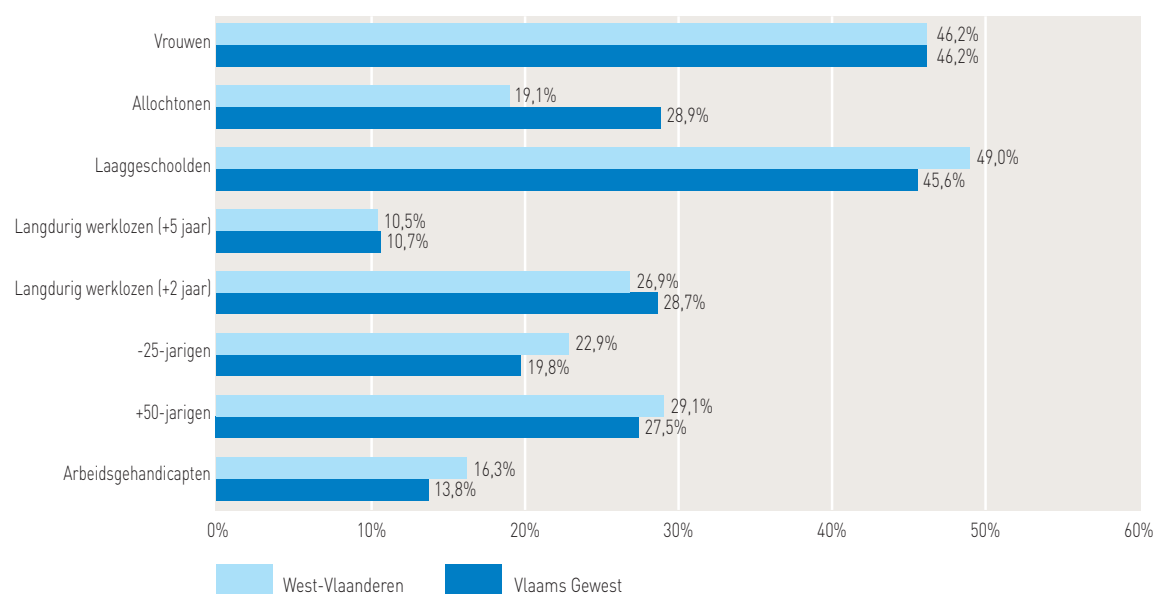
0 5 10 15 km

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

B. Kansengroepen

De laaggeschoolden, min 25-jarigen, arbeidsgehandicapten en 50-plussers waren in 2015 oververtegenwoordigd in de West-Vlaamse werkloosheidscijfers in vergelijking met het Vlaamse Gewest.

Figuur 4.2.7: Aandeel van de kansengroepen in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2015.

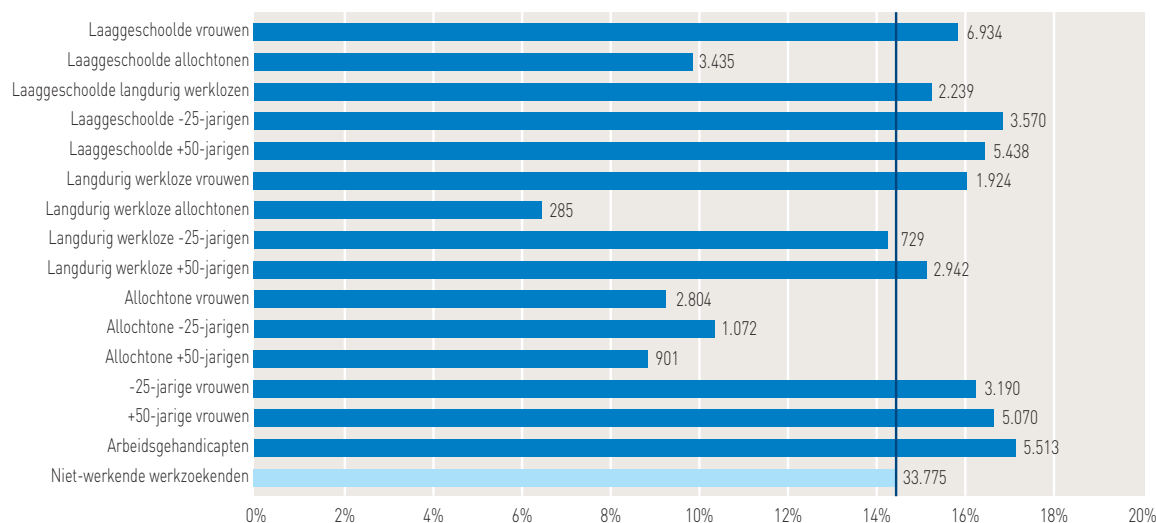

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 waren er vier groepen niet-werkende werkzoekenden (nwwz) die in West-Vlaanderen een groter aandeel uitmaakten van het totale aantal niet-werkende werkzoekenden dan in het Vlaamse Gewest, namelijk laaggeschoolden, min 25-jarigen, arbeidsgehandicapten en 50-plussers.
- Slechts 19,1% van alle nwwz in West-Vlaanderen is van allochtone origine (buiten EU-15) ten opzichte van 28,9% in het Vlaamse Gewest. De geringere aanwezigheid van alloctonen in de West-Vlaamse bevolking in vergelijking met andere Vlaamse provincies speelt hierbij een rol.
- Ook de aandelen nwwz die meer dan twee jaar en meer dan vijf jaar werkloos zijn, lagen in West-Vlaanderen onder het Vlaamse gemiddelde (respectievelijk 26,9% en 10,5% in West-Vlaanderen tegenover 28,7% en 10,7% in Vlaanderen).

Figuur 4.2.8: Aantal niet-werkende werkzoekenden volgens combinatie van kansengroepen (a), aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest, 2015.

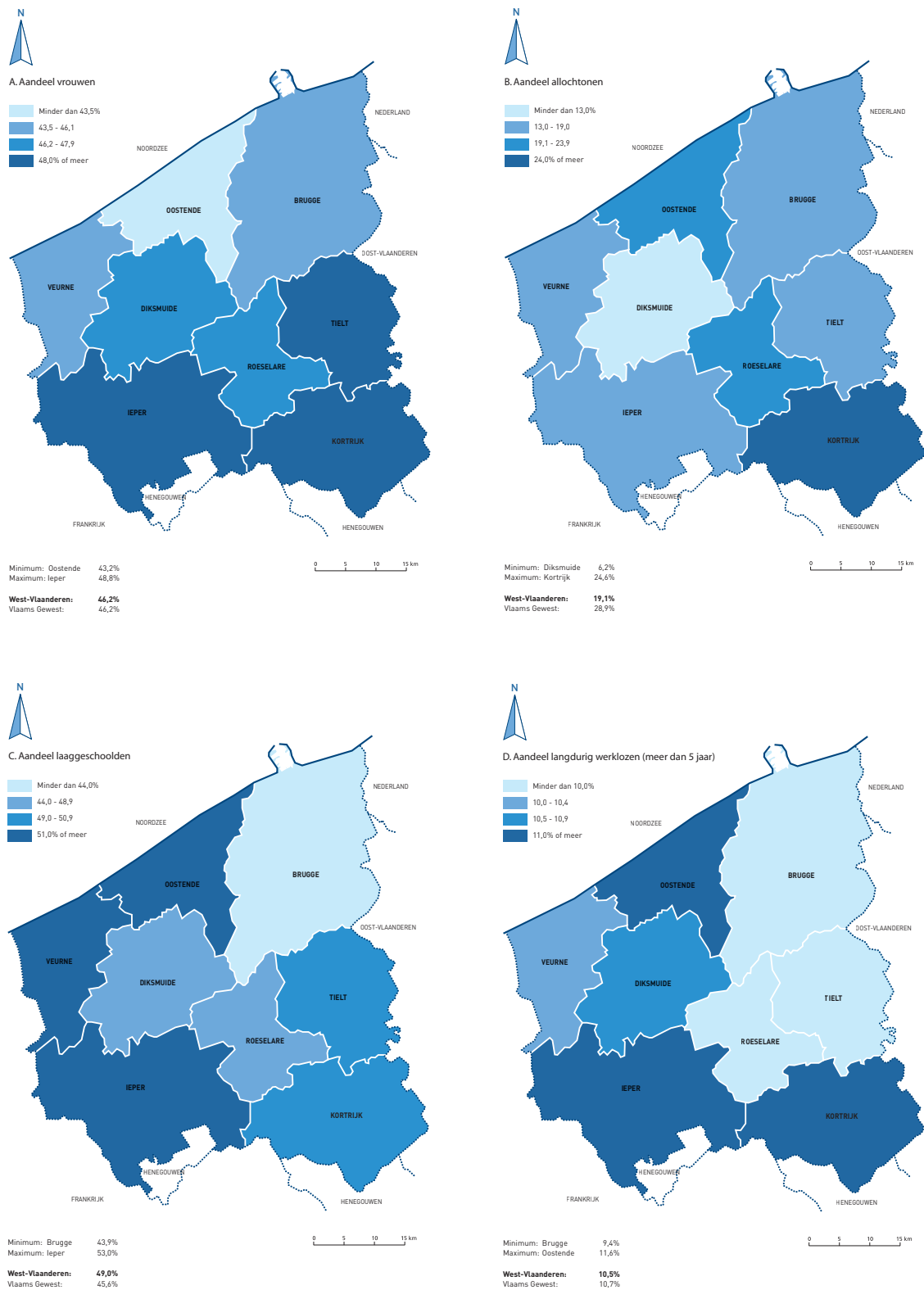
(a) Langdurig werklozen: ten minste vijf jaar werkloos, behalve bij de jongeren: ten minste twee jaar werkloos.

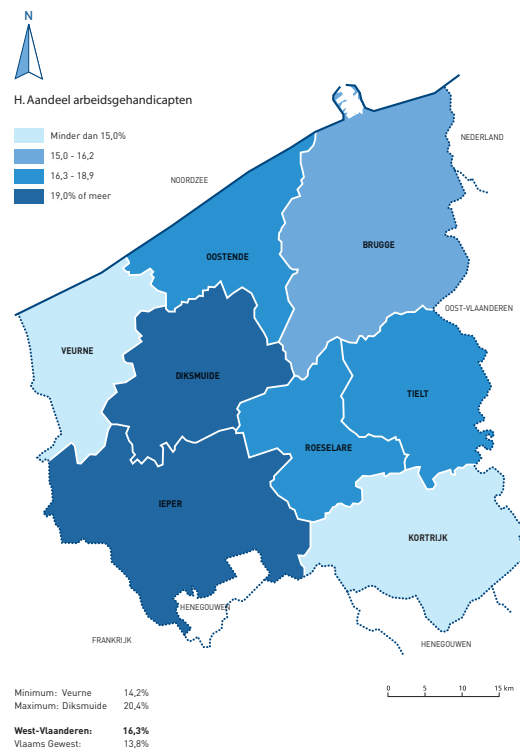
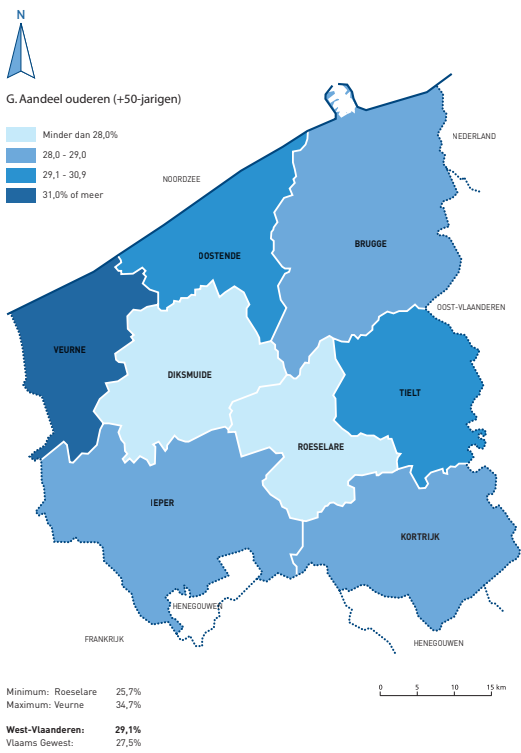
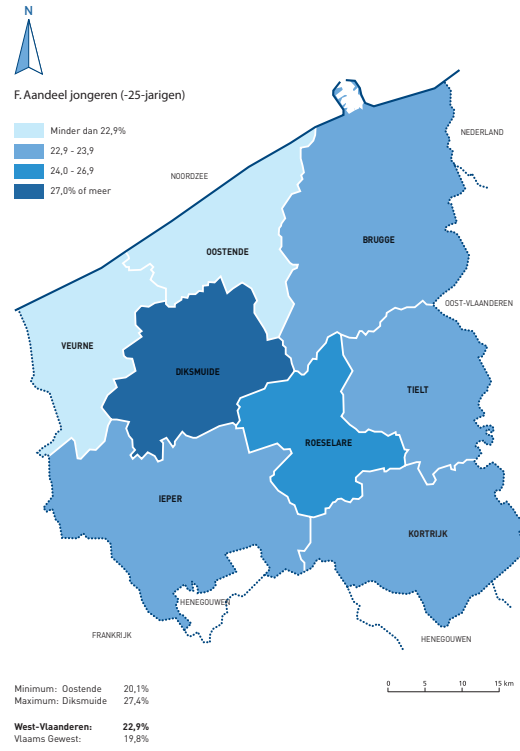
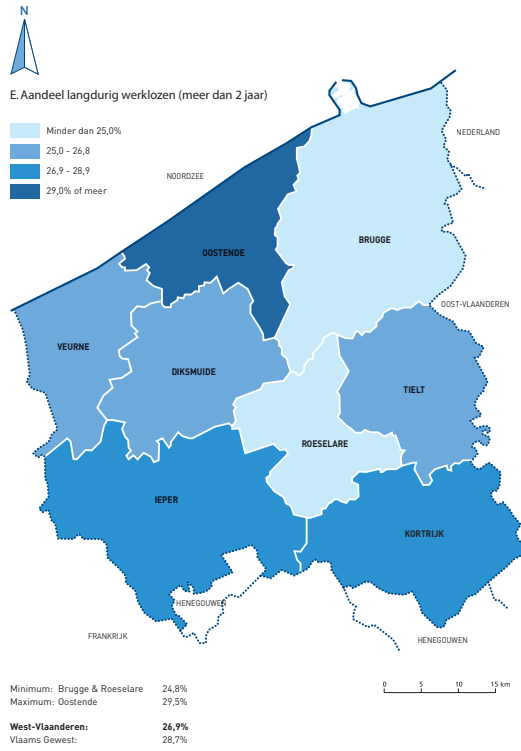
Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 telde West-Vlaanderen 33.775 niet-werkende werkzoekenden, wat overeenkomt met 14,5% van alle nwwz in het Vlaamse Gewest (weergegeven door de verticale lijn in de figuur).
- Voor negen van de vijftien combinaties van kansengroepen is het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest groter dan het aandeel van West-Vlaanderen in alle Vlaamse nwwz, namelijk arbeidsgehandicapten (17,2%), laaggeschoolde min 25-jarigen (16,9%), plus 50-jarige vrouwen (16,7%), laaggeschoolde plus 50-jarigen (16,5%), min 25-jarige vrouwen (16,3%), langdurig werkloze vrouwen (16,1%), laaggeschoolde vrouwen (15,9%), laaggeschoolde langdurig werklozen (15,3%) en langdurig werkloze plus 50-jarigen (15,2%).
- Voor alle combinaties van allochtone nwwz ligt het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest een heel stuk lager dan het aandeel van West-Vlaanderen in het totale aantal nwwz in Vlaanderen. Bij de langdurig werkloze jongeren (-25 jaar en ten minste twee jaar werkloos) is het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen (14,3%) iets kleiner dan het aandeel van West-Vlaanderen in alle Vlaamse nwwz.

Kaart 4.2.3: Aandeel van de kansengroepen in het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2015.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3. VACATURES

In 2015 ontving de VDAB voor West-Vlaanderen 29.220 vacatures; dit is een toename met 15,2% in vergelijking met 2014. Ruim de helft van de in 2015 ontvangen werkaanbiedingen kwam uit Brugge (29%) en Kortrijk (22,1%). Voor bijna de helft (48,1%) van alle West-Vlaamse vacatures was geen diploma vereist, hooguit een getuigschrift van de tweede graad secundair onderwijs. Bij 59% van de werkaanbiedingen werd ervaring gevraagd.

In 2014 ontving de VDAB voor West-Vlaanderen 8.008 vacatures voor knelpuntberoepen; dit is 19,4% van het Vlaamse totaal. In West-Vlaanderen was 31,6% van deze vacatures een knelpuntvacature met een looptijd van meer dan 90 dagen. Ruim de helft (55,1%) van de in West-Vlaanderen geregistreerde knelpuntvacatures werd bestempeld als kritiek met een looptijd van meer dan 180 dagen.

Tabel 4.3.1: Evolutie van het aantal ontvangen vacatures in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2014-2015.

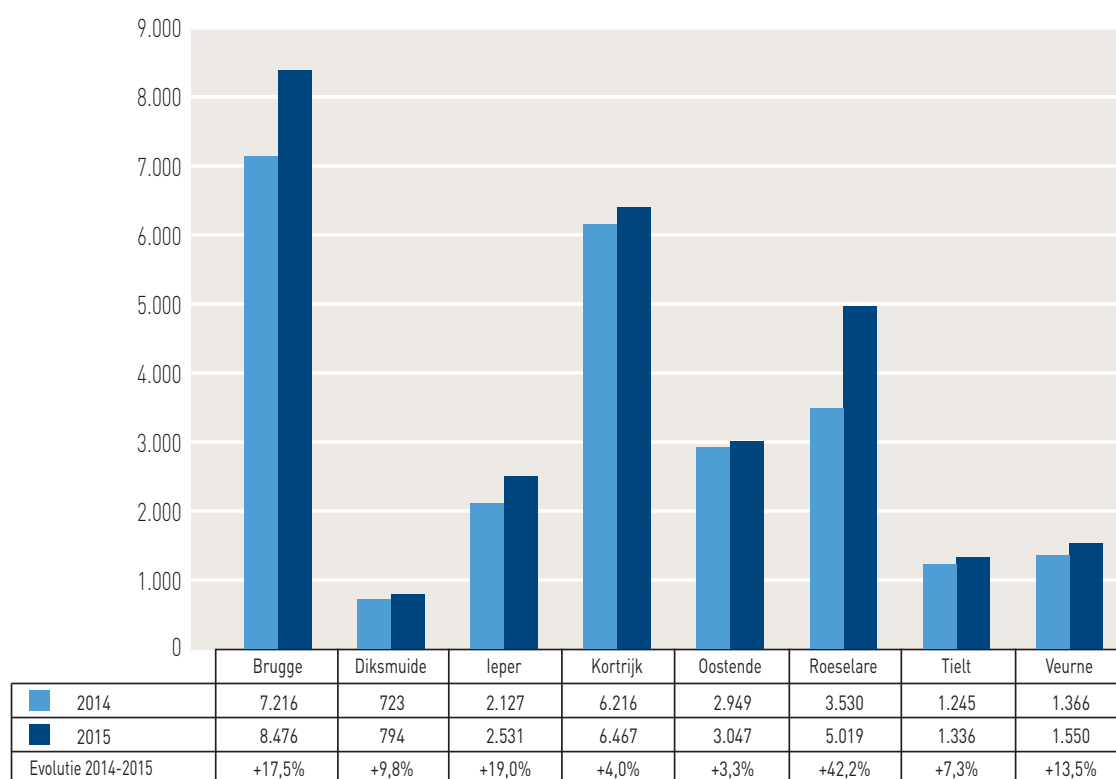
	2014	2015	Evolutie in a.c.	Evolutie in %
West-Vlaanderen				
NECzU (a)	25.372	29.220	+3.848	+15,2%
Uitzendopdrachten	75.841	157.166	+81.325	+107,2%
Vlaams Gewest				
NECzU (a)	159.088	179.308	+20.220	+12,7%
Uitzendopdrachten	303.801	475.401	+171.600	+56,5%

(a) Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 ontving de VDAB voor West-Vlaanderen 29.220 vacatures in het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten (NECzU). Dit is 16,3% van het Vlaamse totaal.
- In vergelijking met 2014 ontving de VDAB in 2015 voor West-Vlaanderen 15,2% meer vacatures. In Vlaanderen was de relatieve groei in dezelfde periode iets kleiner (+12,7%).
- Daarnaast registreerde de VDAB in 2015 ook 157.166 interim-vacatures in West-Vlaanderen. In vergelijking met 2014 is dit meer dan een verdubbeling (+107,2%). Ook in Vlaanderen was er in de periode 2014-2015 een aanzienlijke toename van het aantal ontvangen interim-vacatures (+56,5%). Doordat het aantal ontvangen interim-vacatures in West-Vlaanderen tussen 2014 en 2015 een stuk sterker groeide dan in Vlaanderen, steeg het West-Vlaamse aandeel van 25% in 2014 naar 33,1% in 2015.

Figuur 4.3.1: Evolutie van het aantal ontvangen vacatures (a), arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014-2015.

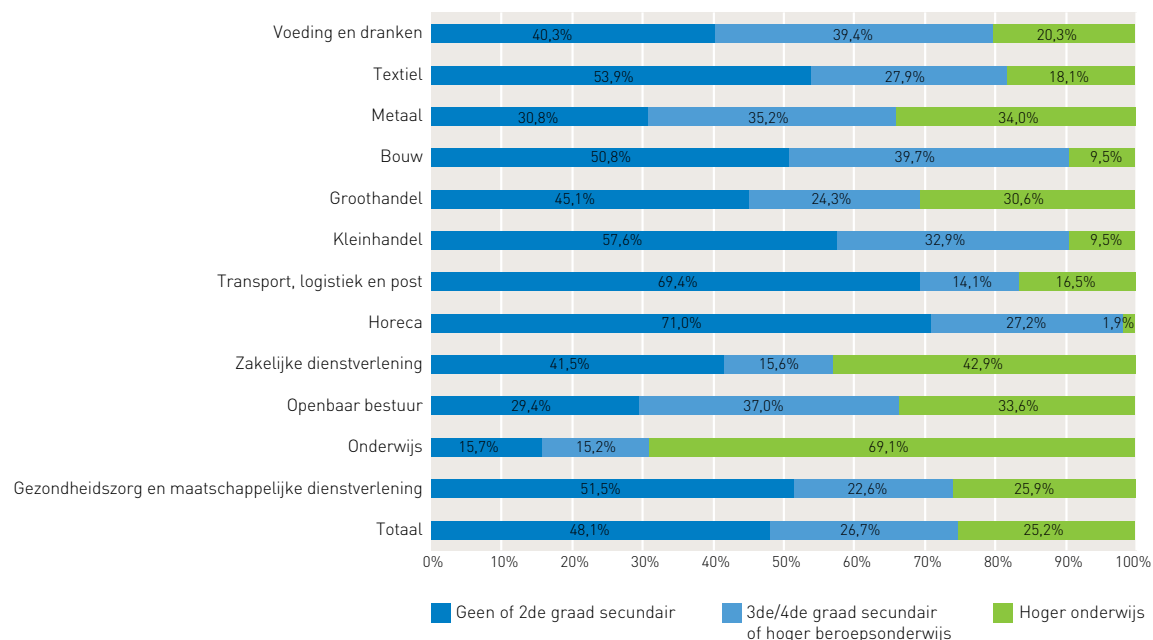
(a) In het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Ruim de helft (51,1%) van de 29.220 vacatures die de VDAB in 2015 ontving voor West-Vlaanderen kwam uit Brugge (29%) en Kortrijk (22,1%). Roeselare vervolledigt op geruime afstand de top drie met 17,2% van alle voor West-Vlaanderen ontvangen vacatures. Onderaan de rangschikking vinden we de arrondissementen Diksmuide (2,7%), Tielt (4,6%) en Veurne (5,3%).
- In alle West-Vlaamse arrondissementen waren er in 2015 meer vacatures dan in 2014. De grootste toename in absolute en relatieve termen was voor Roeselare (+1.489 vacatures of +42,2%). Ook in Brugge was er in de periode 2014-2015 een forse toename van het aantal ontvangen vacatures (+1.260 vacatures of +17,5%).

Figuur 4.3.2: Ontvangen vacatures (a) in de grootste sectoren (b) naar vereist diploma in West-Vlaanderen, 2015.

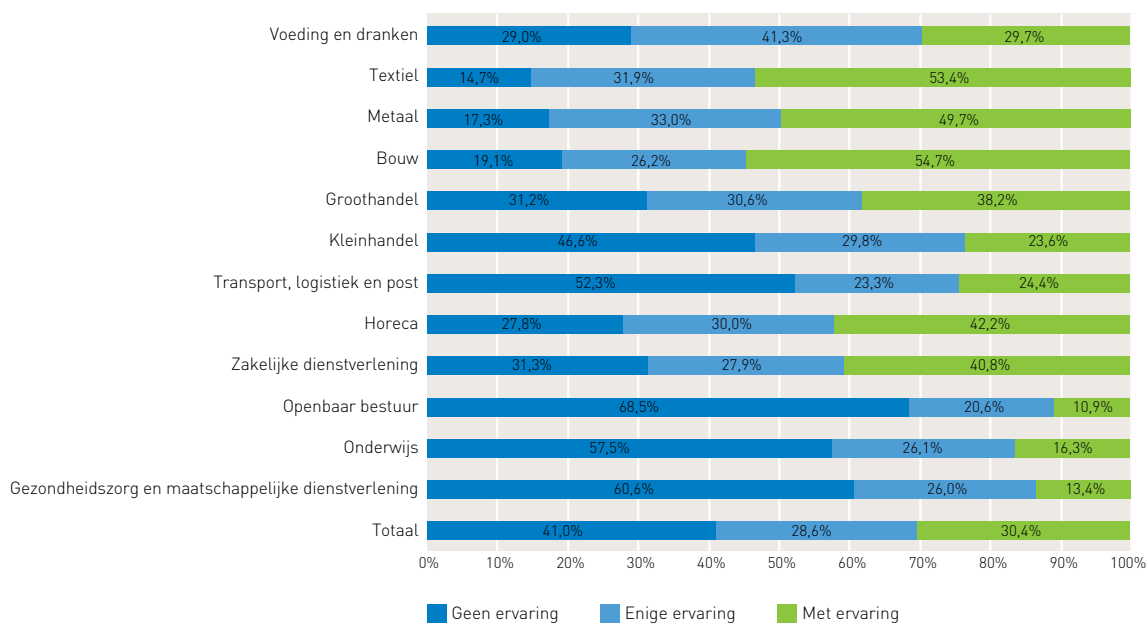
(a) In het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten.

(b) Sectorindeling op basis van de Nace-Belnoemenclatuur 2003.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Voor bijna de helft (48,1%) van alle vacatures die de VDAB in 2015 ontving voor West-Vlaanderen was geen diploma vereist, hooguit een getuigschrift van de tweede graad secundair onderwijs. Voor 26,7% van alle vacatures moest een diploma secundair of hoger beroepsonderwijs worden voorgelegd en voor 25,2% was een diploma hoger onderwijs noodzakelijk.
- Er zijn in West-Vlaanderen enkele opvallende verschillen op sectoraal niveau. Zo was in de sectoren horeca (71%) en transport, logistiek en post (69,4%) bij ruim twee derde van de ontvangen vacatures geen diploma secundair onderwijs vereist.
- In de sectoren bouw (39,7%), voeding en dranken (39,4%), openbaar bestuur (37%) en metaal (35,2%) moest voor ruim een derde van de ontvangen vacatures een diploma secundair of hoger beroepsonderwijs worden voorgelegd.
- In de onderwijssector was voor ruim twee op de drie (69,1%) ontvangen vacatures een diploma hoger onderwijs vereist. Ook in de sectoren zakelijke dienstverlening (42,9%), metaal (34%) en openbaar bestuur (33,6%) was het aandeel vacatures waarvoor een diploma hoger onderwijs werd gevraagd een stuk hoger dan het gemiddelde voor alle sectoren samen.

Figuur 4.3.3: Ontvangen vacatures (a) in de grootste sectoren (b) naar vereiste ervaring in West-Vlaanderen, 2015.

(a) In het Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten.

(b) Sectorindeling op basis van de Nace-Belomenclatuur 2003.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Voor 41% van alle vacatures die de VDAB in 2015 voor West-Vlaanderen ontving was geen ervaring vereist. Bij ruim de helft van de werkaanbiedingen vroeg men 'met ervaring' (30,4%) of 'enige ervaring' (28,6%).
- Ook bij de verdeling van de ontvangen vacatures naar vereiste ervaring zijn er enkele duidelijke sectorale verschillen. Zo werd in de sectoren bouw en textiel bij ruim de helft van alle vacatures 'met ervaring' aangeduid (respectievelijk 54,7% en 53,4%). Bij de vacatures in de metaalsector was dat het geval voor net niet de helft van alle vacatures (49,7%). In deze sectoren was het aandeel vacatures waarvoor helemaal geen ervaring wordt gevraagd opvallend laag in vergelijking met de andere sectoren. In de voedingssector lag het percentage vacatures waarvoor 'enige ervaring' is vereist een heel eind boven het gemiddelde voor alle sectoren samen. In de sectoren openbaar bestuur (68,5%), gezondheidszorg (60,6%), onderwijs (57,5%) en transport, logistiek en post (52,3%) was het aandeel vacatures waarvoor helemaal geen ervaring was vereist het grootst.
- In de sectoren bouw en horeca is het hebben van ervaring duidelijk van groter belang dan het hebben van een diploma. In de sectoren onderwijs en openbaar bestuur is het omgekeerde het geval en is de diplomavereiste duidelijk belangrijker dan de ervaringsvereiste.

Tabel 4.3.2: Evolutie van het aantal ontvangen vacatures voor knelpuntberoepen en (kritieke) knelpuntvacatures (a), West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2013-2014 (b).

	2013	2014	Evolutie in a.c.	Evolutie in %
West-Vlaanderen				
Vacatures voor knelpuntberoepen	10.015	8.008	-2.007	-20,0%
Knelpuntvacatures	2.877	2.532	-345	-12,0%
Kritieke knelpuntvacatures	1.235	1.396	+161	+13,0%
Vlaams Gewest				
Vacatures voor knelpuntberoepen	51.504	41.377	-10.127	-19,7%
Knelpuntvacatures	15.191	12.893	-2.298	-15,1%
Kritieke knelpuntvacatures	6.252	6.701	+449	+7,2%

(a) Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten, in gedeeld beheer (werkgever + VDAB).

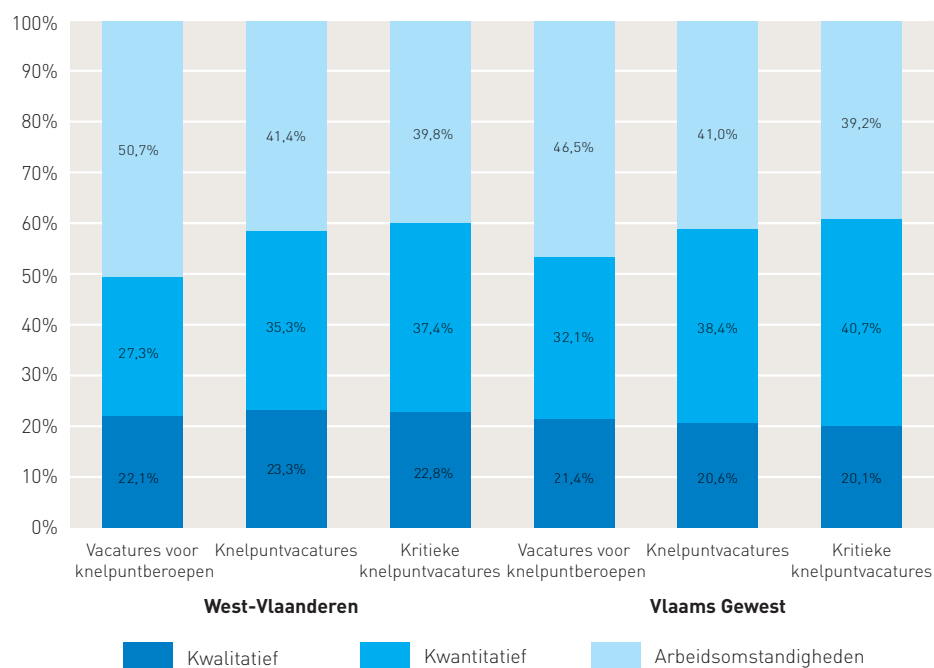
(b) De statistiek voor 2015 was bij de opmaak van de publicatie nog niet beschikbaar.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2014 ontving de VDAB voor West-Vlaanderen 8.008 **vacatures voor knelpuntberoepen**. In vergelijking met 2013 betekent dit een afname met 20%. In het Vlaamse Gewest was er in dezelfde periode een gelijkaardige afname (-19,7%) waardoor het West-Vlaamse aandeel in het aantal ontvangen vacatures voor knelpuntberoepen in Vlaanderen in de periode 2013-2014 op hetzelfde niveau bleef (19,4%).
- In West-Vlaanderen hadden 2.532 (of 31,6%) van de in 2014 ontvangen vacatures voor knelpuntberoepen een looptijd van meer dan 90 dagen. Deze moeilijk in te vullen vacatures worden bestempeld als **knelpuntvacatures**. In Vlaanderen was 31,2% van alle ontvangen vacatures voor knelpuntberoepen een knelpuntvacature. In de periode 2013-2014 daalde het aantal knelpuntvacatures in West-Vlaanderen met 12%. In het Vlaamse Gewest was de relatieve afname iets groter (-15,1%), waardoor het West-Vlaamse aandeel steeg van 18,9% in 2013 tot 19,6% in 2014.
- Van alle knelpuntvacatures die de VDAB in West-Vlaanderen registreerde in 2014 was ruim de helft (55,1%) een **kritieke knelpuntvacature** met een looptijd van meer dan 180 dagen. In Vlaanderen werd 52% van alle knelpuntvacatures bestempeld als kritiek. In de periode 2013-2014 steeg het aantal kritieke knelpuntvacatures in West-Vlaanderen met 13%; in het Vlaamse Gewest was de relatieve toename minder groot (+7,2%). Hierdoor steeg het aandeel van West-Vlaanderen in het totale aantal kritieke knelpuntvacatures in Vlaanderen van 19,8% in 2013 tot 20,8% in 2014.
- Het West-Vlaamse aandeel in de Vlaamse vacatures voor knelpuntberoepen (19,4%), de knelpuntvacatures (19,6%) en de kritieke knelpuntvacatures (20,8%) was in 2014 opvallend hoger in vergelijking met het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse aantal niet-werkende werkzoekenden (14,8%), het aantal openstaande vacatures (16,9%) en het aantal ontvangen vacatures (15,9%).

Figuur 4.3.4: Ontvangen vacatures voor knelpuntberoepen en (kritieke) knelpuntvacatures (a) ingedeeld naar knelpuntoorzaak, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014 (b).

(a) Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten, in gedeeld beheer (werkgever + VDAB).

(b) De statistiek voor 2015 was bij de opmaak van de publicatie nog niet beschikbaar.

Bron: VDAB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2014 waren de arbeidsomstandigheden in West-Vlaanderen bij iets meer dan de helft (50,7%) van de vacatures voor knelpuntberoepen de oorzaak van dat knelpuntkarakter. Kwantitatieve oorzaken stonden op de tweede plaats (27,3%), gevolgd door kwalitatieve oorzaken (22,1%). In het Vlaamse Gewest kon het knelpuntkarakter van knelpuntberoepen bij 46,5% van de vacatures worden toegeschreven aan arbeidsomstandigheden. Bij bijna één derde (32,1%) van de vacatures had het knelpuntkarakter een kwantitatieve oorzaak en bij 21,4% een kwalitatieve oorzaak.
- In zowel West-Vlaanderen als het Vlaamse Gewest blijkt dat, naarmate de looptijd van de vacatures voor knelpuntberoepen langer wordt, de verklaring voor het knelpuntkarakter van deze vacatures vaker toe te schrijven is aan een kwantitatief tekort aan arbeidskrachten en minder aan de arbeidsomstandigheden. In West-Vlaanderen tekent deze trend zich nog iets scherper af dan in Vlaanderen.

4. OPLEIDING

A. Algemeen

In 2015 had 30% van de West-Vlamingen tussen 15 en 64 jaar een diploma hoger of universitair onderwijs.

Tabel 4.4.1: Evolutie van de scholingsgraad van de bevolking (a), West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2010-2015.

		West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	België
Laaggeschoold	2010	31,5%	30,1%	32,6%
	2015	27,1%	25,9%	28,7%
Middengeschoold	2010	41,5%	38,9%	36,7%
	2015	42,9%	40,7%	38,7%
Hooggeschoold	2010	27,0%	31,1%	30,7%
	2015	30,0%	33,4%	32,7%
Totaal	2010	745.658	4.120.500	7.176.834
	2015	741.367	4.156.668	7.280.778

(a) Bevolking 15-64 jaar.

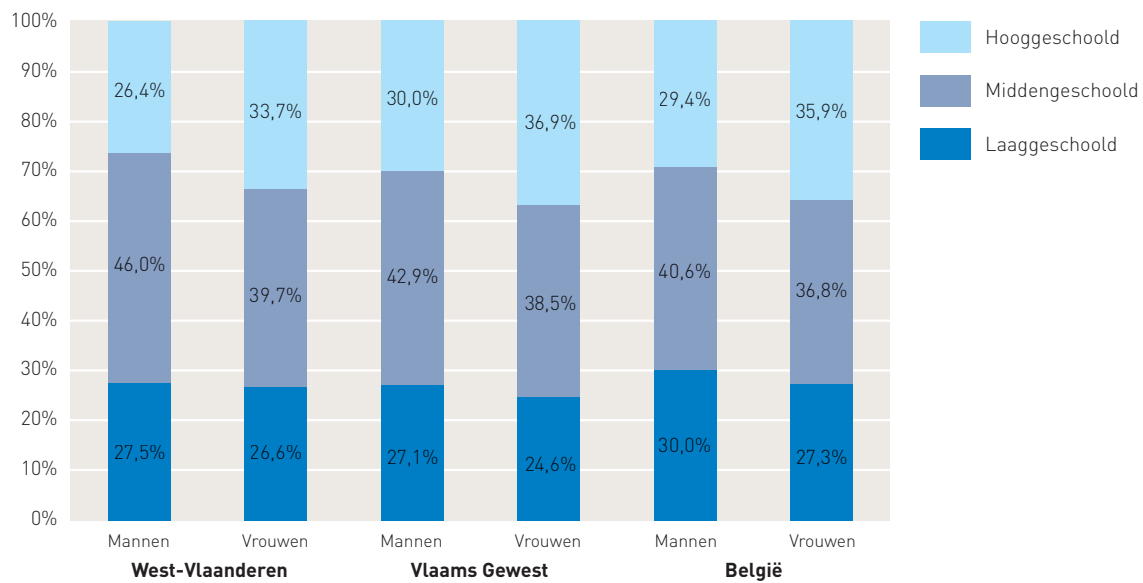
Bron: FOD Economie (ADSEI), Enquête naar Arbeidskrachten, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 was 27,1% van de West-Vlamingen tussen 15 en 64 jaar laaggeschoold, 42,9% was middengeschoold en 30% was hooggeschoold. Het aandeel laaggeschoolden in West-Vlaanderen lag tussen het cijfer van Vlaanderen (25,9%) en België (28,7%). Het aandeel hooggeschoolden was in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen (33,4%) en België (32,7%); het aandeel middengeschoolden was in West-Vlaanderen groter dan in Vlaanderen (40,7%) en België (38,7%).
- In 2015 telde West-Vlaanderen 17,8% van de Vlaamse bevolking tussen 15 en 64 jaar. In vergelijking met dit cijfer waren de midden- en laaggeschoolden in West-Vlaanderen oververtegenwoordigd (respectievelijk 18,8% en 18,7%) terwijl de hooggeschoolden ondervertegenwoordigd waren (16%).
- In vergelijking met 2010 lag het aandeel laaggeschoolden in West-Vlaanderen lager en het aandeel midden- en hooggeschoolden hoger in 2015. Ook in Vlaanderen en België was dit het geval.

Figuur 4.4.1: Scholingsgraad van de bevolking (a) naar geslacht, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2015.

(a) Bevolking 15-64 jaar.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Enquête naar Arbeidskrachten, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

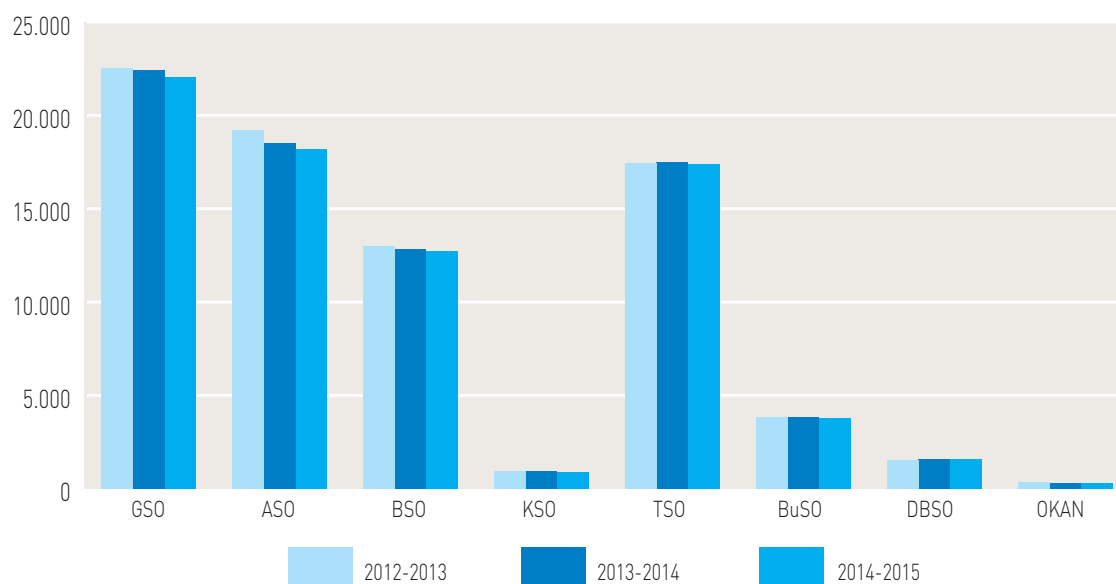
VASTSTELLINGEN

- In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België vormden de middengeschoolden in 2015 de grootste groep, en dit zowel bij de mannen als bij de vrouwen. In West-Vlaanderen was het percentage middengeschoolden zowel bij mannen als bij vrouwen groter dan in Vlaanderen en België.
- Het aandeel hooggeschoolden lag in West-Vlaanderen zowel bij mannen als bij vrouwen onder het Belgische en Vlaamse cijfer. Het percentage laaggeschoolden lag in West-Vlaanderen zowel bij mannen als bij vrouwen boven het Vlaamse gemiddelde maar onder het Belgische cijfer.
- In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België zijn relatief meer mannen dan vrouwen laag- en middengeschoold; bij de hooggeschoolden zijn vrouwen sterker vertegenwoordigd dan mannen.

B. Secundair onderwijs

In het schooljaar 2014-2015 liepen 77.201 West-Vlaamse leerlingen school in het secundair onderwijs; dat is 1,1% minder dan het schooljaar ervoor. De richtingen personenzorg, handel en mechanica-elektriciteit zijn de populairste richtingen bij laatstejaarsleerlingen in het TSO. In het BSO vertegenwoordigt de richting hout na de richtingen personenzorg en handel het meest laatstejaarsleerlingen, op de voet gevolgd door de richting mechanica-elektriciteit.

Figuur 4.4.2: Evolutie van het totale aantal West-Vlaamse leerlingen in het secundair onderwijs naar onderwijsvorm, 1 februari 2013-2014-2015.

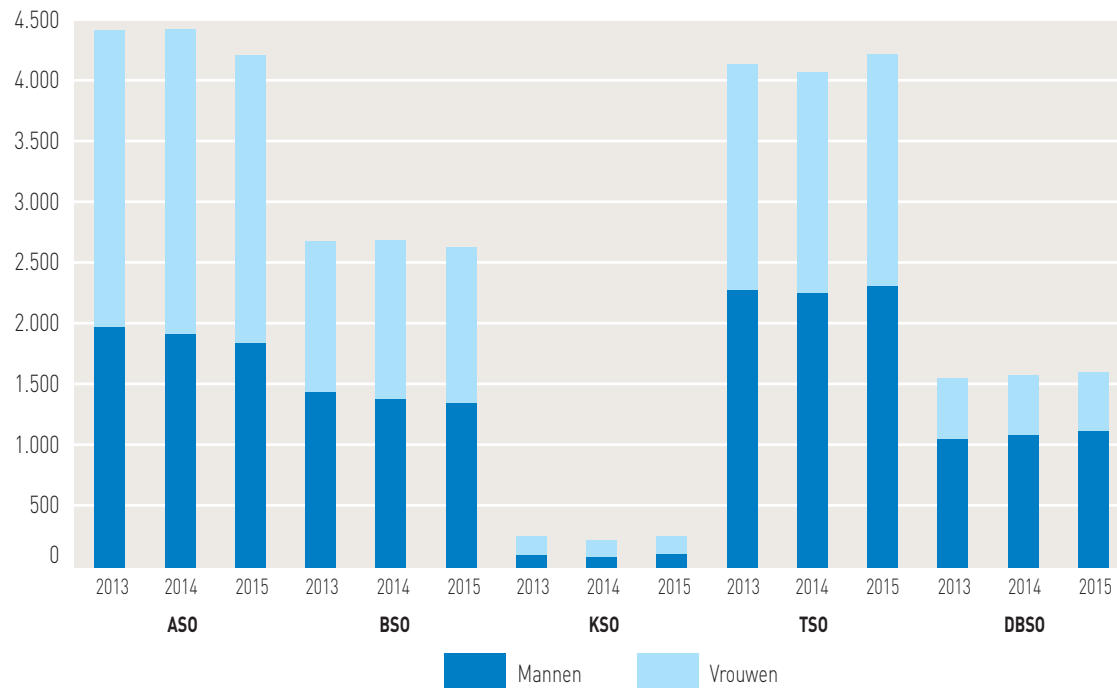
Bron: Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In het schooljaar 2014-2015 (telling 1 februari 2015) volgden in totaal 77.201 West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs. Dat is 1,1% minder dan in het voorgaande schooljaar en 2,3% minder dan in het schooljaar 2012-2013. Van alle Vlaamse leerlingen in het secundair onderwijs in het schooljaar 2014-2015 woonde 18,1% in West-Vlaanderen.
- In het schooljaar 2014-2015 zaten 22.115 West-Vlaamse leerlingen (of 28,6%) in de eerste graad gemeenschappelijk secundair onderwijs (GSO). Vanaf de tweede graad zitten de meeste leerlingen in het ASO (18.272 leerlingen of 23,7% van alle West-Vlaamse leerlingen secundair onderwijs), gevolgd door het TSO (17.421 leerlingen of 22,6%) en het BSO (12.787 leerlingen of 16,6%).
- In vergelijking met het schooljaar 2013-2014 nam het aantal leerlingen in het schooljaar 2014-2015 af in alle onderwijsvormen van het secundair onderwijs, met uitzondering van het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO, +25 leerlingen of +1,6%) en de onthaakklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN, +24 leerlingen of +8,3%). In het GSO (-374 leerlingen of -1,7%) en het ASO (-284 leerlingen of -1,5%) was de afname in dezelfde periode in absolute en relatieve termen het grootst.

Figuur 4.4.3: Evolutie van het aantal West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen in het secundair onderwijs naar onderwijsvorm en geslacht, 1 februari 2013-2014-2015.

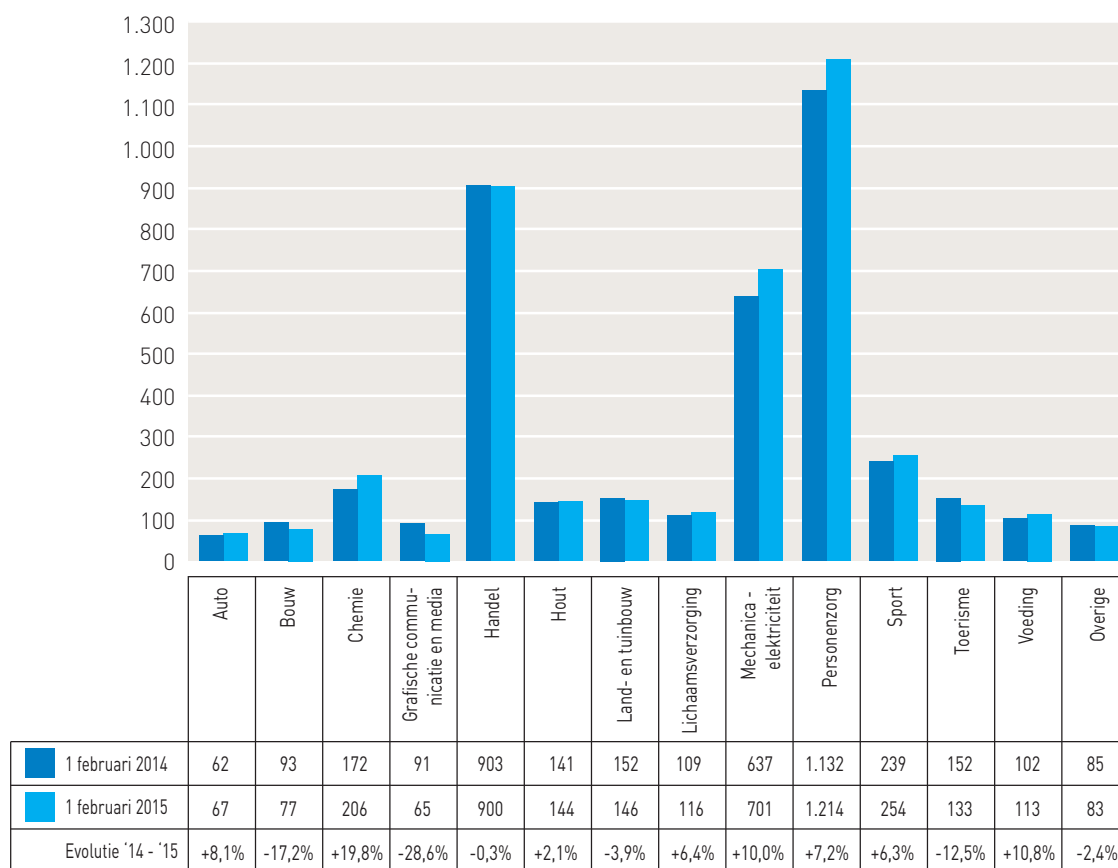

Bron: Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Op 1 februari 2015 zaten er 12.935 West-Vlaamse leerlingen in het laatste jaar van het secundair onderwijs. Het grootste deel van deze leerlingen zat in het ASO en het TSO (beiden 32,6%) gevolgd door het BSO met 20,4% van alle West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen.
- In vergelijking met het schooljaar 2013-2014 telde West-Vlaanderen iets minder laatstejaarsleerlingen in het schooljaar 2014-2015 (-66 leerlingen of -0,5%).
- In de laatste drie schooljaren kenden de aandelen van alle onderwijsvormen een schommelend verloop. In het ASO en BSO werd het percentage laatstejaarsleerlingen in schooljaar 2013-2014 eerst iets groter om in schooljaar 2014-2015 terug af te nemen. Bij het KSO en het TSO stellen we het omgekeerde vast. Het DBSO vertegenwoordigde een steeds groter aandeel laatstejaarsleerlingen.
- Over alle onderwijsvormen heen zaten er in het schooljaar 2014-2015 in het laatste jaar van het secundair onderwijs meer jongens (52,2%) dan meisjes (47,8%). Ook in het DBSO (70%), het TSO (54,9%) en het BSO (51,4%) waren de jongens in de meerderheid. In het KSO (57,6%) en het ASO (56,3%) vormden de meisjes de grootste groep.

Figuur 4.4.4: Evolutie van het aantal West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen in het voltijds TSO naar studierichting, 1 februari 2014 en 1 februari 2015.

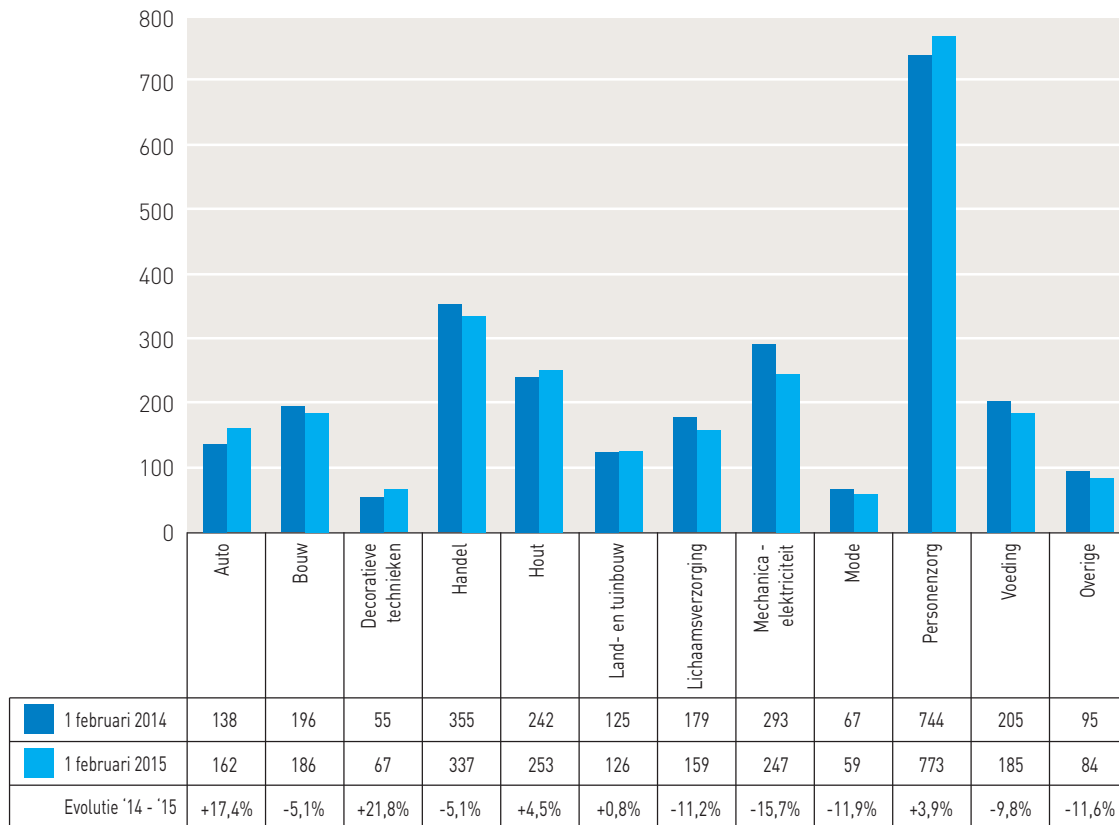
Bron: Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Twee op de drie (66,7%) leerlingen in het laatste jaar van het TSO volgde les in de richtingen personenzorg (28,8%), handel (21,3%) en mechanica-elektriciteit (16,6%).
- In vergelijking met het voorgaande schooljaar zaten er op 1 februari 2015 meer leerlingen in het laatste jaar van het TSO (+3,7% of +149 leerlingen). In de richtingen personenzorg (+82 leerlingen of +7,2%), mechanica-elektriciteit (+64 leerlingen of +10%) en chemie (+34 leerlingen of +19,8%) waren de toenames in absolute termen het grootst. Ook in de richtingen sport, voeding, lichaamsverzorging, auto en hout waren er - beperkte - toenames. In de andere richtingen daalde het aantal laatstejaarsleerlingen. De grootste absolute en relatieve afnames waren voor de studierichtingen grafische communicatie en media (-26 leerlingen of -28,6%), toerisme (-19 leerlingen of -12,5%) en bouw (-16 leerlingen of -17,2%).

Figuur 4.4.5: Evolutie van het aantal West-Vlaamse laatstejaarsleerlingen in het voltijds BSO naar studierichting, 1 februari 2014 en 1 februari 2015.

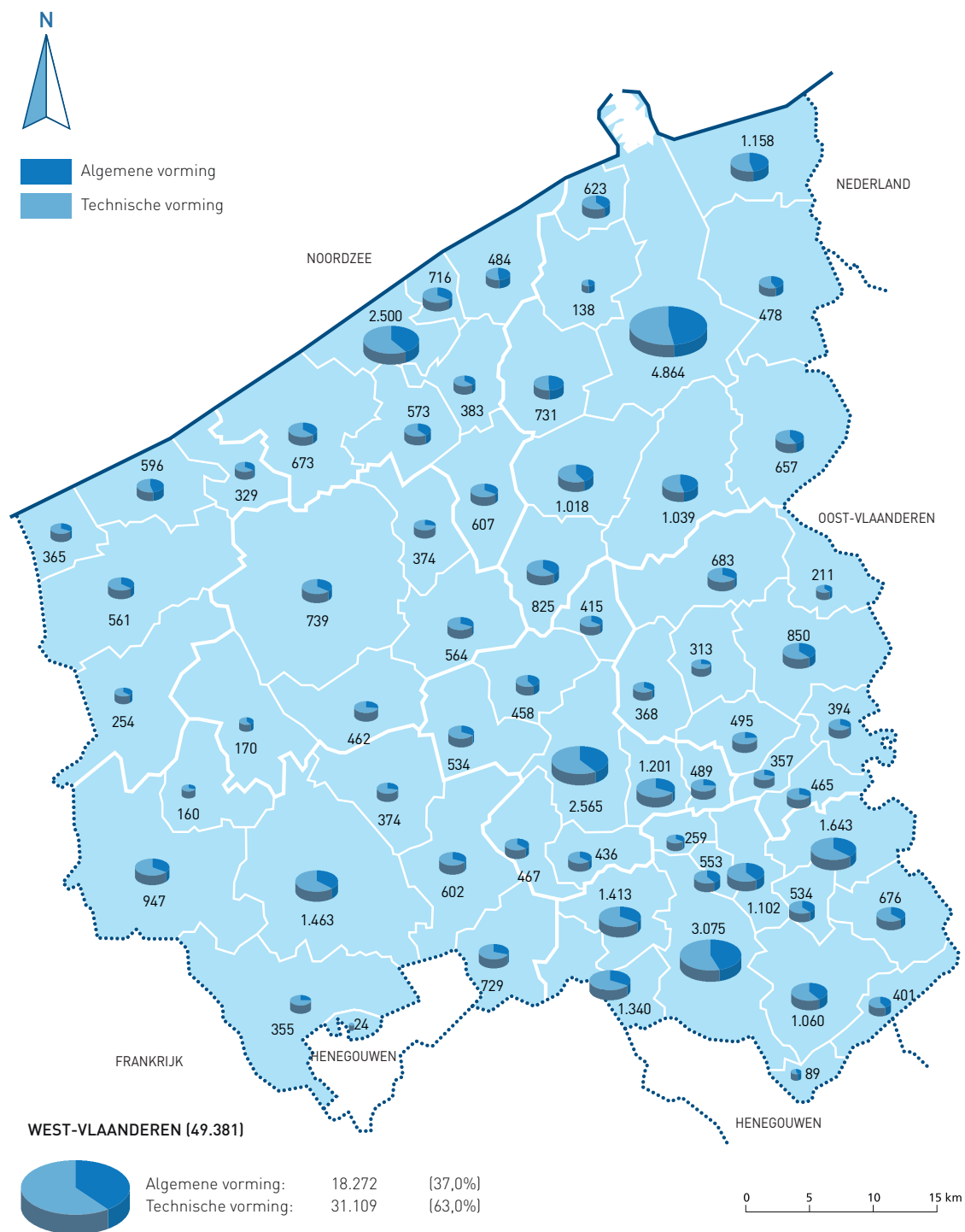

Bron: Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In het laatste jaar van het voltijds BSO kiezen de meeste leerlingen voor personeelzorg (29,3%), handel (12,8%), hout (9,6%) en mechanica-elektriciteit (9,4%). Deze vier richtingen zijn samen goed voor 61% van alle laatstejaarsleerlingen in het BSO.
- In vergelijking met het schooljaar 2013-2014 zaten er 2,1% minder laatstejaarsleerlingen (of -56 leerlingen) in het BSO in het schooljaar 2014-2015. In de richtingen mechanica-elektriciteit (-46 leerlingen of -15,7%), lichaamsverzorging (-20 leerlingen of -11,2%), voeding (-20 leerlingen of -9,8%) en handel (-18 leerlingen of -5,1%) waren de absolute afnames het grootst. Ook in de richtingen bouw en mode waren er - kleinere - afnames. In de andere studierichtingen van het BSO werden in het schooljaar 2014-2015 meer laatstejaarsleerlingen geteld dan in het schooljaar 2013-2014. In de richtingen personeelzorg (+29 leerlingen of +3,9%) en auto (+24 leerlingen of +17,4%) waren de toenames in absolute cijfers het grootst.

Kaart 4.4.1: Leerlingen in de tweede en derde graad secundair onderwijs naar woonplaats en onderwijsvorm (a), gemeenten van West-Vlaanderen, 1 februari 2015 (schooljaar 2014-2015).

(a) *Algemene vorming: Algemeen Secundair Onderwijs (ASO).
 Technische vorming: Beroepssecundair Onderwijs (BSO), Technisch Secundair Onderwijs (TSO) en Kunstsecundair Onderwijs (KSO).*

Bron: Onderwijskubus Provincie West-Vlaanderen, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

C. Hoger onderwijs

In het academiejaar 2014-2015 waren er 37.266 West-Vlaamse studenten hoger onderwijs. Hiervan was 55,1% ingeschreven aan een hogeschool en 44,9% aan een universiteit. Bij de West-Vlaamse hogeschoolstudenten koos 80,9% een richting in de menswetenschappen; bij de universiteitsstudenten was dit percentage een stuk kleiner (54,3%). Van alle West-Vlaamse studenten hoger onderwijs in het academiejaar 2014-2015 studeerde 38,6% in West-Vlaanderen en 61,4% buiten West-Vlaanderen. Deze hoge uitstroom kan vooral worden toegeschreven aan de universiteitsstudenten: als gevolg van het beperktere aanbod aan universitair onderwijs in West-Vlaanderen volgde 88,6% een opleiding buiten West-Vlaanderen. Omgekeerd woonde 24,4% van alle studenten die in West-Vlaanderen hoger onderwijs volgden buiten West-Vlaanderen.

Tabel 4.4.2: Aantal studenten hoger onderwijs met woonplaats in West-Vlaanderen of het Vlaamse Gewest, academiejaar 2014-2015.

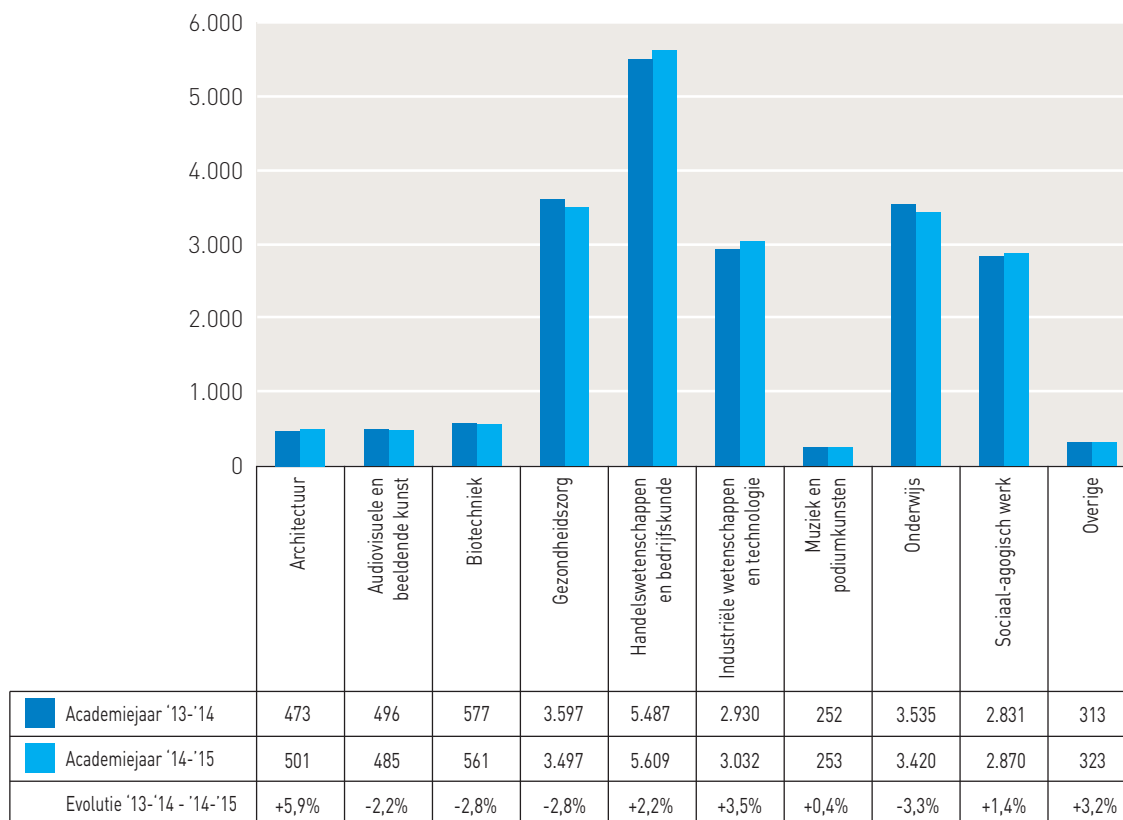
Woonplaats	Hogescholen			Universiteiten		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
West-Vlaanderen	8.962	11.589	20.551	8.361	8.354	16.715
	43,6%	56,4%	100,0%	50,0%	50,0%	100,0%
Vlaams Gewest	46.422	62.754	109.176	49.149	52.186	101.335
	42,5%	57,5%	100,0%	48,5%	51,5%	100,0%

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In het academiejaar 2014-2015 waren er 37.266 West-Vlaamse studenten hoger onderwijs. Dit is een status quo (-4 studenten) in vergelijking met het academiejaar 2013-2014. Het aantal Vlaamse studenten hoger onderwijs groeide tussen de academiejaren 2013-2014 en 2014-2015 met 1% tot 210.511 studenten. Hierdoor daalde het aandeel van West-Vlaanderen in het totale aantal Vlaamse studenten hoger onderwijs van 17,9% in het academiejaar 2013-2014 tot 17,7% in het academiejaar 2014-2015.
- Van alle West-Vlaamse studenten hoger onderwijs in het academiejaar 2014-2015 was 55,1% ingeschreven aan een hogeschool. Bij de Vlaamse studenten hoger onderwijs lag het percentage hogeschoolstudenten lager (51,9%). West-Vlamingen studeerden naar verhouding dus minder aan een universiteit dan Vlamingen (44,9% en opzichte van 48,1%).
- West-Vlaanderen telde in het academiejaar 2014-2015 meer vrouwelijke studenten hoger onderwijs dan mannelijke (53,5% vrouwen ten opzichte van 46,5% mannen). Dit overwicht aan vrouwelijke studenten situeerde zich enkel bij de hogescholen (56,4%); bij de universiteiten waren er evenveel vrouwelijke als mannelijke studenten. Bij de Vlaamse studenten hoger onderwijs was 54,6% een vrouw. Zowel aan de hogescholen (57,5% vrouwen) als de universiteiten (51,5% vrouwen) waren meer vrouwen dan mannen ingeschreven.

Figuur 4.4.6: Evolutie van het aantal hogeschoolstudenten met woonplaats in West-Vlaanderen naar studiegebied, academiejaar 2013-2014 en academiejaar 2014-2015.

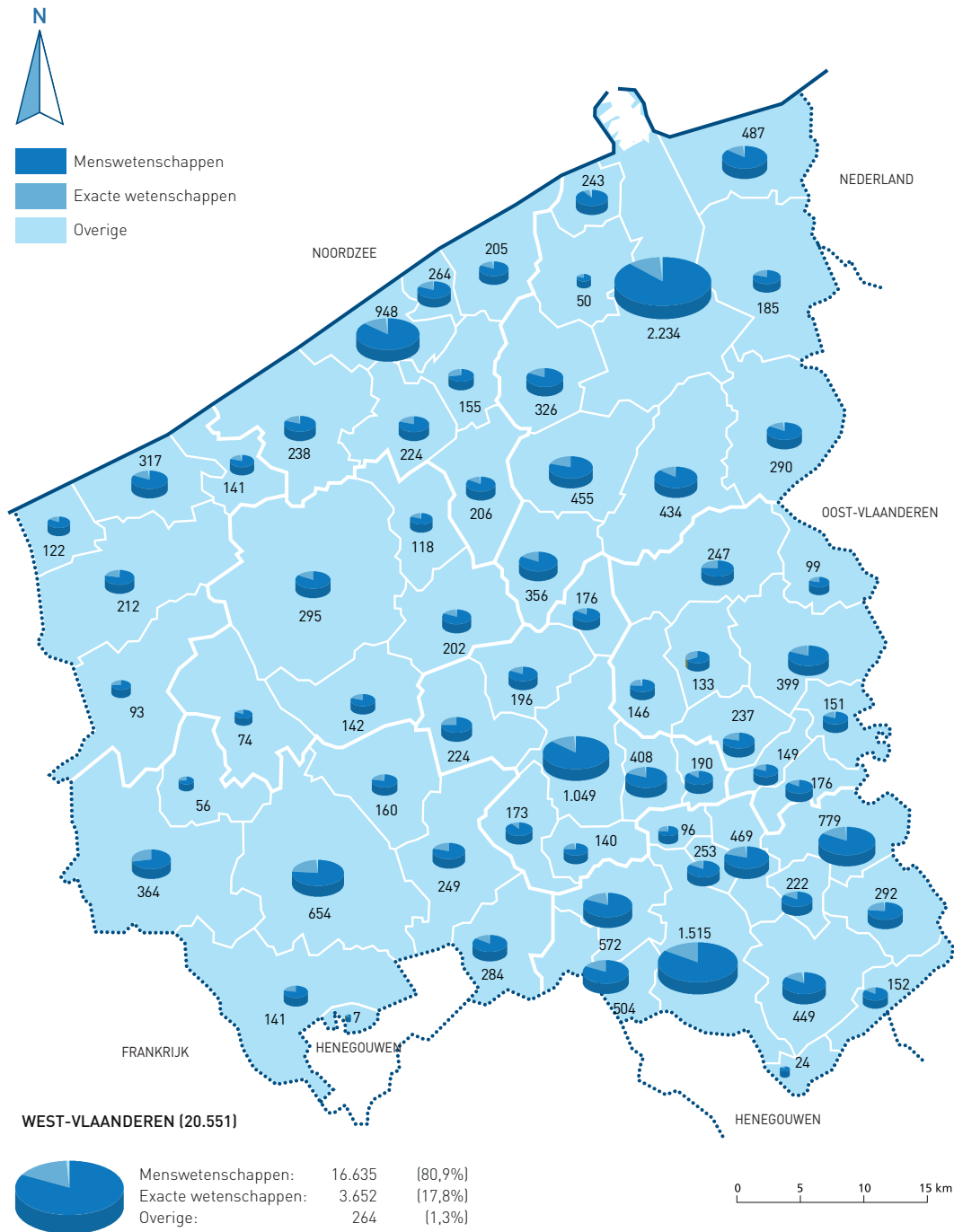
Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In het academiejaar 2014-2015 vertegenwoordigden vijf studierichtingen 89,7% van alle West-Vlaamse hogeschoolstudenten. Deze studierichtingen zijn: handelswetenschappen en bedrijfskunde (27,3%), gezondheidszorg (17%), onderwijs (16,6%), industriële wetenschappen en technologie (14,8%) en sociaal-agogisch werk (14%).
- Vier van de vijf (80,9%) West-Vlaamse hogeschoolstudenten volgden in het academiejaar 2014-2015 een richting in de menswetenschappen, 17,8% volgde een richting in de exacte wetenschappen en 1,3% koos voor een gecombineerd studiegebied.
- In de richtingen handelswetenschappen en bedrijfskunde (+122 studenten of +2,2%) en industriële wetenschappen en technologie (+102 studenten of +3,5%) was de toename van het aantal studenten tussen de academiejaren 2013-2014 en 2014-2015 in absolute termen het grootst. In de richtingen sociaal-agogisch werk, architectuur en muziek en podiumkunsten bleven de absolute toenames beperkt. Als gevolg van een stijging bij de gecombineerde studiegebieden - bij de nautische wetenschappen werd één student minder geteld - was er ook in de categorie overige sprake van een toename. In de richtingen onderwijs (-115 studenten of -3,3%) en gezondheidszorg (-100 studenten of -2,8%) was de afname van het aantal studenten tussen de academiejaren 2013-2014 en 2014-2015 zowel in absolute als relatieve termen het grootst. In de richtingen biotechniek en audiovisuele en beeldende kunst waren de afnames in absolute termen veel kleiner.

Kaart 4.4.2: Hogeschoolstudenten naar woonplaats en studiedomein (a), gemeenten van West-Vlaanderen, academiejaar 2014-2015.

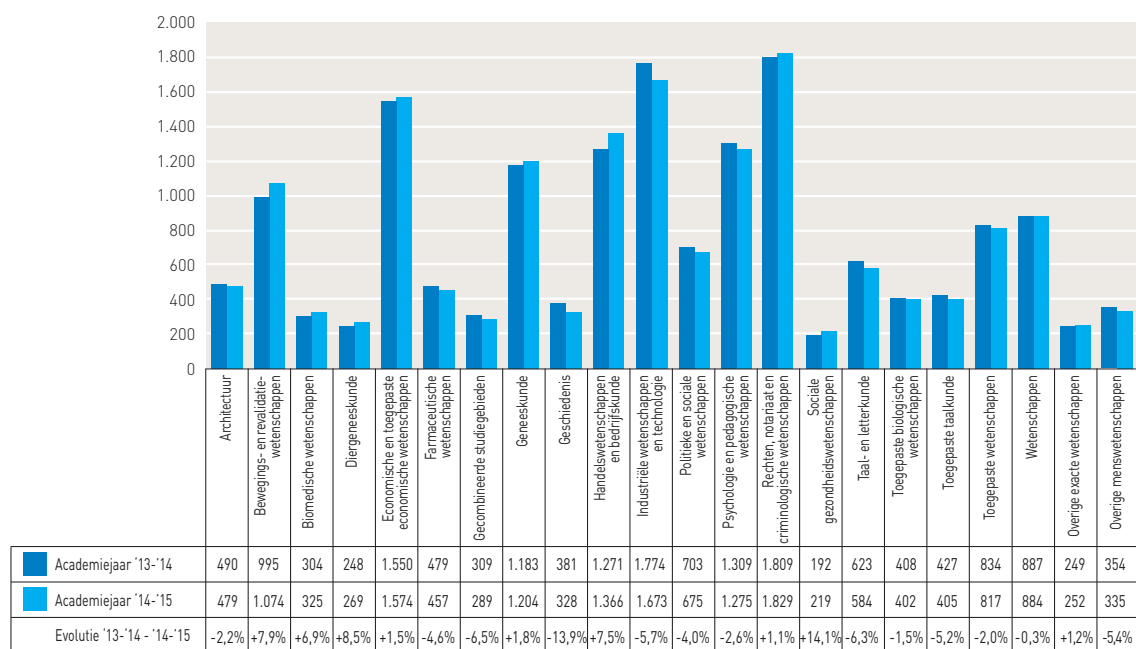
(a) *Menswetenschappen: architectuur, audiovisuele en beeldende kunst, gezondheidszorg, handelswetenschappen en bedrijfskunde, muziek en podiumkunsten, onderwijs en sociaal-agogisch werk.*

Exacte wetenschappen: biotechniek, industriële wetenschappen en technologie en nautische wetenschappen.

Overige: gecombineerde studiegebieden.

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.4.7: Evolutie van het aantal universiteitsstudenten met woonplaats in West-Vlaanderen naar studiegebied, academiejaar 2013-2014 en academiejaar 2014-2015.

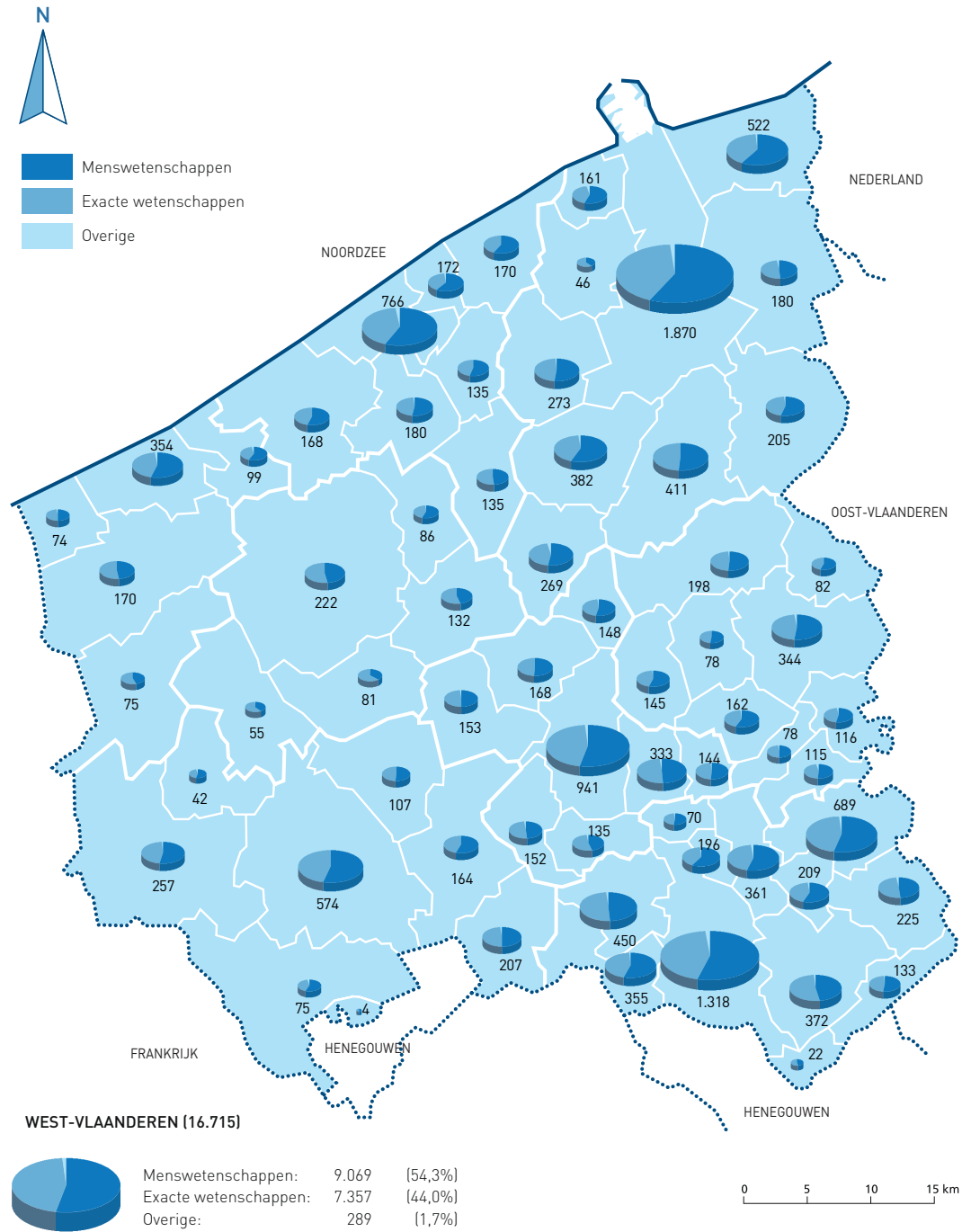
Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Zeven studierichtingen telden in het academiejaar 2014-2015 elk meer dan 1.000 West-Vlaamse universiteitsstudenten, namelijk: rechten, notariaat en criminologische wetenschappen (10,9%), industriële wetenschappen en technologie (10%), economische en toegepaste economische wetenschappen (9,4%), handelswetenschappen en bedrijfskunde (8,2%), psychologie en pedagogische wetenschappen (7,6%), geneeskunde (7,2%) en bewegings- en revalidatiewetenschappen (6,4%). Deze richtingen vertegenwoordigden samen 59,8% van alle West-Vlaamse universiteitsstudenten.
- Van alle West-Vlaamse universiteitsstudenten in het academiejaar 2014-2015 was 54,3% ingeschreven in een studierichting in de menswetenschappen, koos 44% voor een richting in de exacte wetenschappen en volgde 1,7% een gecombineerd studiegebied.
- Tussen het academiejaar 2013-2014 en het academiejaar 2014-2015 was de toename van het aantal studenten in absolute termen duidelijk het grootst in de studierichtingen handelswetenschappen en bedrijfskunde (+95 studenten of +7,5%) en bewegings- en revalidatiewetenschappen (+79 studenten of +7,9%). De richting industriële wetenschappen en technologie zag het aantal studenten in dezelfde periode in absolute cijfers het sterkst teruglopen (-101 studenten of -5,7%). Ook bij de richting geschiedenis was er een aanzienlijke afname van het aantal studenten (-53 studenten of -13,9%).

Kaart 4.4.3: Universiteitsstudenten naar woonplaats en studiedomein (a), gemeenten van West-Vlaanderen, academiejaar 2014-2015.

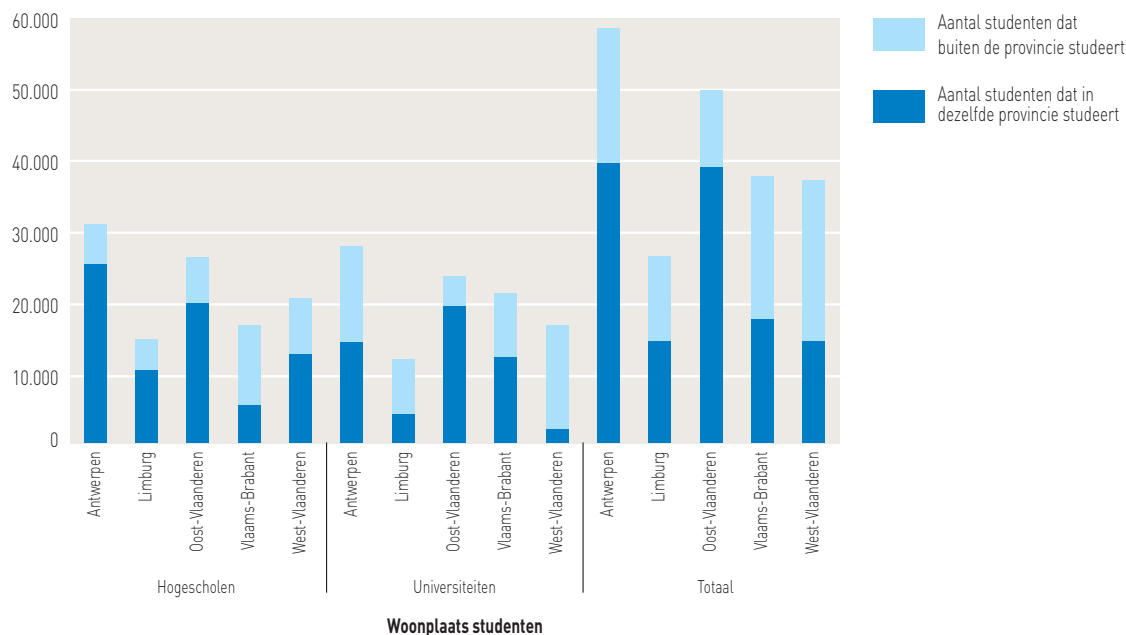
(a) *Menswetenschappen: archeologie en kunstwetenschappen, architectuur, conservatie-restauratie, (toegepaste) economische wetenschappen, geschiedenis, godgeleerdheid, handelswetenschappen en bedrijfskunde, politieke en sociale wetenschappen, productontwikkeling, psychologie, rechten, sociale gezondheidswetenschappen, taal- en letterkunde, toegepaste taalkunde en wijsbegeerte.*

Exacte wetenschappen: bewegings- en revalidatiewetenschappen, biomedische wetenschappen, biotechniek, farmaceutische wetenschappen, (dier)geneeskunde, industriële wetenschappen en technologie, tandheelkunde, toegepaste biologische wetenschappen, (toegepaste) wetenschappen en verkeerskunde.

Overige: gecombineerde studiegebieden.

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 4.4.8: Aantal studenten naar woonplaats, opleidingsvorm en vestigingsplaats van de onderwijsinstelling, academiejaar 2014-2015.

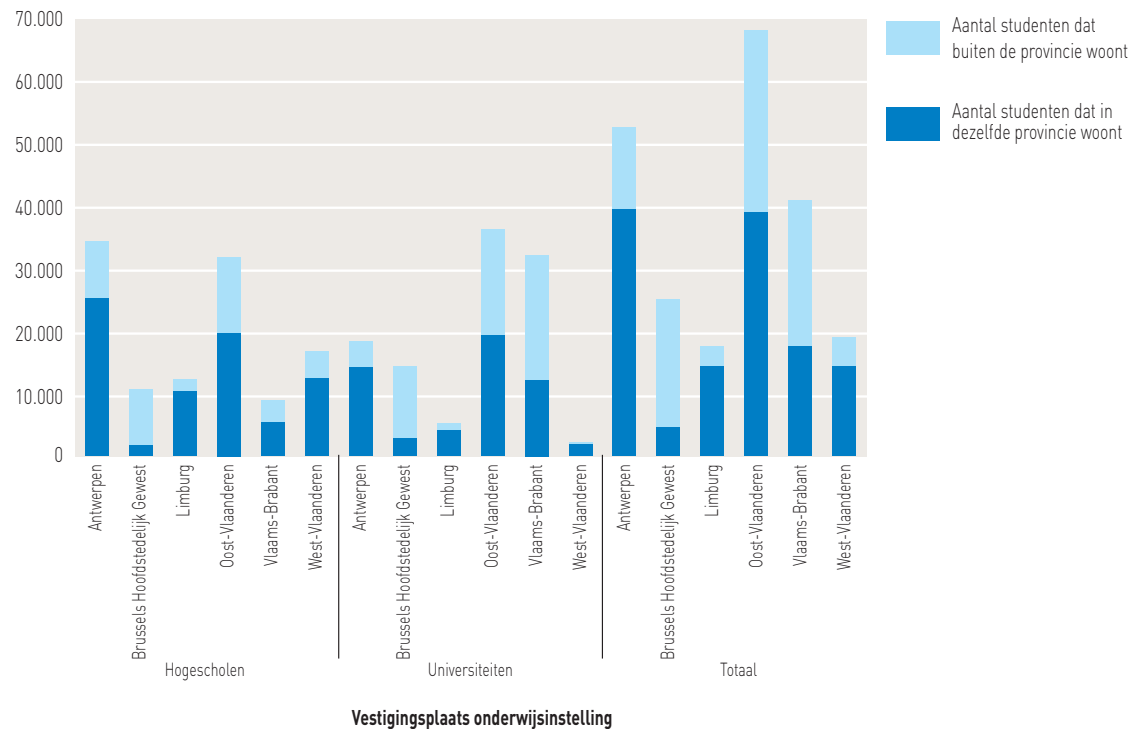
Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Van alle West-Vlaamse studenten hoger onderwijs in het academiejaar 2014-2015 studeerde 38,6% in West-Vlaanderen; 61,4% volgde dus een opleiding buiten West-Vlaanderen. Het uitstroombepaalde van studenten hoger onderwijs is hiermee hoger dan in de andere Vlaamse provincies.
- Dit hoge uitstroombepaalde van studenten hoger onderwijs in West-Vlaanderen kan hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de hoge uitstroom bij West-Vlaamse universiteitsstudenten. Het beperktere aanbod aan universitair onderwijs in West-Vlaanderen zorgt ervoor dat 88,6% van de West-Vlaamse universiteitsstudenten zijn of haar opleiding volgt buiten West-Vlaanderen. Bijna twee derde (64,8%) van de West-Vlaamse universiteitsstudenten kiest ervoor een opleiding te volgen in Oost-Vlaanderen. Vlaams-Brabant volgt op de tweede plaats met 16,9% van alle West-Vlaamse universiteitsstudenten.
- Bij de West-Vlaamse hogeschoolstudenten is het uitstroombepaalde (39,2%) veel lager dan bij de universiteitsstudenten. Na West-Vlaanderen trokken de hogescholen in Oost-Vlaanderen de meeste West-Vlamingen aan (34,3%).
- Ook bij de andere Vlaamse provincies zijn er enkele opvallende vaststellingen. Zo is de uitstroom van studenten hoger onderwijs in Oost-Vlaanderen (21,8%) veel lager dan in de andere Vlaamse provincies. De meerderheid van de Oost-Vlaamse hogeschool- en universiteitsstudenten studeert in de eigen provincie (respectievelijk 74,9% en 81,8%). In Antwerpen was het percentage hogeschoolstudenten dat in de eigen provincie studeert zelfs nog hoger (81,8%). In Vlaams-Brabant springt de hoge uitstroom van hogeschoolstudenten in het oog; slechts 32,1% woont en studeert in Vlaams-Brabant.

Figuur 4.4.9: Aantal studenten naar vestigingsplaats van de onderwijsinstelling, opleidingsvorm en woonplaats, academiejaar 2014-2015.

Bron: Vlaamse overheid, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

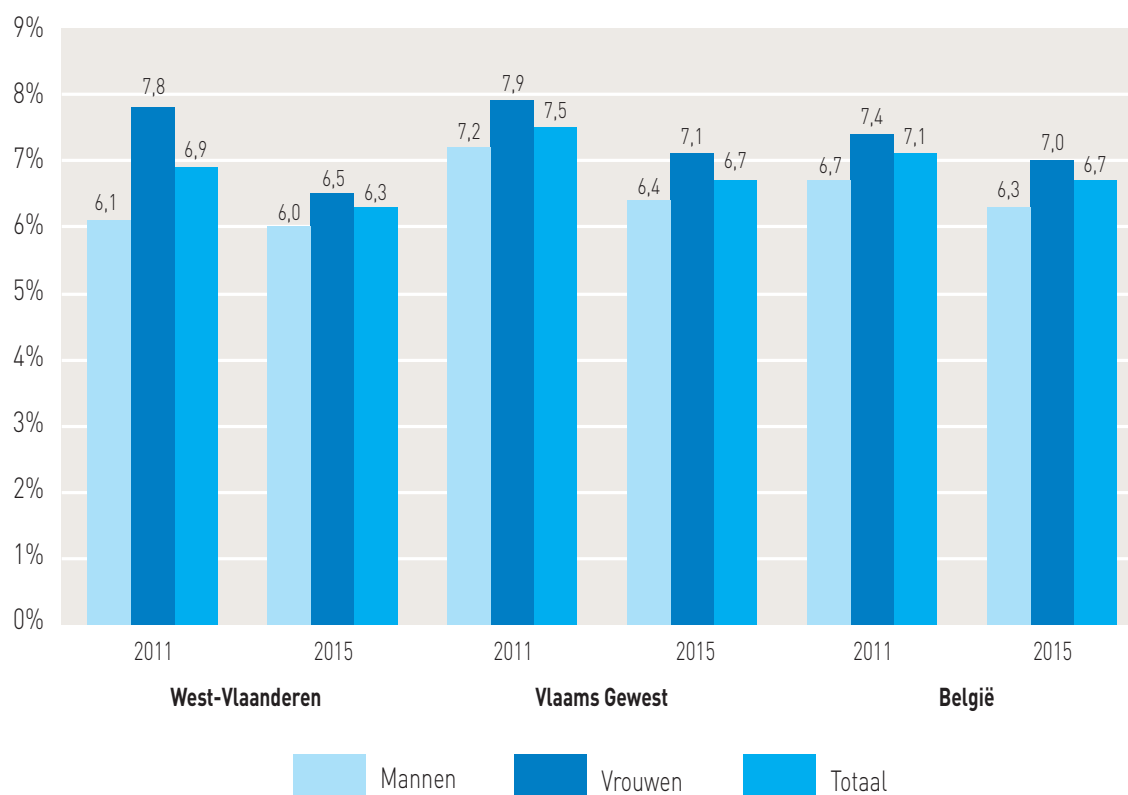
VASTSTELLINGEN

- Drie kwart (75,6%) van alle studenten die in het academiejaar 2014-2015 in West-Vlaanderen hoger onderwijs volgden, was woonachtig in West-Vlaanderen. Enkel in Limburg (18,2%) was de instroom van studenten hoger onderwijs nog lager dan in West-Vlaanderen (24,4%).
- De lage instroom van studenten hoger onderwijs in West-Vlaanderen kan vooral worden toegeschreven aan de instroom van universiteitsstudenten (16,4%) die de laagste is van alle Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het beperktere aanbod aan universitair onderwijs in West-Vlaanderen is hier uiteraard niet vreemd aan. Van de 373 niet-West-Vlaamse universiteitsstudenten die in West-Vlaanderen les volgden, was 52% afkomstig uit Oost-Vlaanderen en 19,3% uit Vlaams-Brabant.
- Bij de hogescholen was 25,4% van de studenten die in West-Vlaanderen studeerden woonachtig buiten West-Vlaanderen. Enkel in Limburg was de instroom van hogeschoolstudenten nog lager (16,1%). Van de 4.263 niet-West-Vlaamse hogeschoolstudenten die in West-Vlaanderen les volgen, was 59,9% afkomstig uit Oost-Vlaanderen en 14,9% uit Antwerpen.
- Ook bij de andere provincies zijn er enkele opvallende verschillen. Zo was de instroom van studenten hoger onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (81,6%) opvallend groter dan in de Vlaamse provincies. Zowel bij de hogescholen als de universiteiten was het instroompercentage in het academiejaar 2014-2015 het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (respectievelijk 83,7% en 80,1%). Ook in Vlaams-Brabant lag het instroompercentage van alle studenten hoger onderwijs ruim boven de 50% (57,3%). Dit kan vooral worden toegeschreven aan de universiteitsstudenten; 62% van de studenten aan de Katholieke Universiteit Leuven woont buiten Vlaams-Brabant. Bij de hogescholen in Vlaams-Brabant is de instroom beperkter (40,4%).

D. Levenslang leren

In 2015 volgde 6,3% van de West-Vlamingen tussen 25 en 64 jaar een opleiding, cursus of seminarie in het kader van levenslang leren.

Figuur 4.4.10: Evolutie van de deelname aan levenslang leren bij 25- tot 64-jarigen (a), West-Vlaanderen (b), Vlaams Gewest en België, 2011-2015.

(a) Percentage personen van 25-64 jaar dat tijdens de referentiemaand les volgde in het regulier onderwijs of dat heeft deelgenomen aan opleidingen buiten het regulier onderwijs.

(b) Cijfers voor West-Vlaanderen gebaseerd op een beperkt aantal waarnemingen.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Enquête naar Arbeidskrachten, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 nam 6,3% van de West-Vlaamse bevolking tussen 25 en 64 jaar deel aan levenslang leren. Het cijfer voor West-Vlaanderen lag lager dan dat voor Vlaanderen en België (beiden 6,7%).
- In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België was de participatie aan levenslang leren in 2015 groter bij vrouwen dan bij mannen.
- Het aandeel mannen en vrouwen dat in 2015 een opleiding, cursus of seminarie volgde lag in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België lager dan in vergelijking met 2011.

DEFINITIES EN METHODOLOGIE

Allochtoon

Origine buiten EU-15.

Arbeidsgehandicapte

Elk persoon met een diploma buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) of buitengewoon lager onderwijs (BLO), elk persoon met een beperkte tot zeer beperkte arbeidsgeschiktheid of een persoon die door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (het Vlaams Fonds) erkend is als persoon met een handicap inzake tewerkstelling.

DIMONA

Op 1 januari 2006 werden de stempelcontroles voor werklozen afgeschaft. Sindsdien actualiseert de VDAB haar databank op basis van elektronische gegevens afkomstig van DIMONA (RSZ) en de RVA-betalingsgegevens. Door het werken met DIMONA (waar werkgevers aangifte doen van in- en uitdiensttredingen van werknemers) wordt een correcter beeld van de werkloosheid verkregen. Het werken met DIMONA heeft een snellere afschrijving van de werkzoekenden tot gevolg en dus een daling van de werkloosheidscijfers.

EU-15

België, Duitsland, Oostenrijk, Denemarken, Spanje, Finland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Luxemburg, Griekenland, Ierland, Portugal, Zweden, Italië en Nederland.

EU-13

Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechoë en Kroatië.

Grensarbeid

De oude grensarbeidersregeling tussen Frankrijk en België bepaalde dat directe belastingen moesten betaald worden in het land van verblijf en dat sociale zekerheidsbijdragen dienden betaald te worden in het land van tewerkstelling. Dit leverde een dubbel fiscaal voordeel op voor de Franse grensarbeiders. De directe belastingen waren in Frankrijk immers lager dan in België terwijl de sociale zekerheidsbijdragen in België lager waren dan in Frankrijk. De nieuwe grensarbeidersregeling bepaalt echter dat de directe belastingen net zoals de sociale zekerheidsbijdragen betaald moeten worden in het land van tewerkstelling. Voor Belgische grensarbeiders ging deze regeling in voege vanaf 2008, voor de Franse grensarbeiders was dit vanaf 1 januari 2012. Tot en met 31 december 2011 konden nieuwe werknemers die aan alle voorwaarden voldeden het statuut van grensarbeider verwerven. Alle werknemers die het grensarbeidersstatuut hebben verworven vóór 1 januari 2012 kunnen van deze regeling blijven genieten tot en met 31 december 2033.

De regionale verdeling van de grensarbeiders gebeurt bij het RIZIV op basis van de plaats waar ze ingeschreven zijn in het ziekenfonds. In de praktijk blijkt dat heel wat Franse grensarbeiders die in West-Vlaanderen werken, in Wallonië ingeschreven zijn in een ziekenfonds, wellicht omwille van de taal. Dit fenomeen leidt tot een onderschatting van het aantal Franse grensarbeiders in West-Vlaanderen volgens de RIZIV-cijfers. Omdat bezoldigden en zelfstandigen al enkele jaren hetzelfde fiscale regime volgen, wordt er vanaf 2010 in de statistieken geen onderscheid meer gemaakt tussen bezoldigde en zelfstandige grensarbeid.

Wat betreft inkomende pendel zijn er een aantal verschillen tussen de statistieken van de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) en de RIZIV-statistieken. Zo vertrekken de VAR-statistieken rechtstreeks van de aangiftes bij RSZ en RSZPPO. Deze aangiftes bij RSZ en RSZPPO hebben betrekking op jaargemiddelden, terwijl de RIZIV-statistieken de toestand op 30 juni weergeven. Daarnaast kunnen werknemers wel nog ingeschreven zijn bij het RIZIV, terwijl ze bij de RSZ en RSZPPO niet meegeteld worden omwille van bijvoorbeeld loopbaanonderbreking of uitdiensttreding.

Help(st)er

Elke persoon die in België een zelfstandige in de uitoefening van zijn beroep bijstaat of vervangt, zonder dat zij door een arbeidsovereenkomst met elkaar verbonden zijn. De help(st)er valt onder de toepassing van het sociaal statuut van de zelfstandigen.

Hooggeschoold

Diploma hoger of universitair onderwijs.

Inkomende pendelintensiteit

Het aantal loontrekkenden dat vanuit een andere regio komt werken in regio X ten opzichte van het totale aantal loontrekkenden dat in regio X werkt.

Jobratio

Deze indicator geeft het totale jobaanbod weer in verhouding tot de bevolking op beroepsactieve leeftijd en wordt uitgedrukt als het aantal jobs voor loontrekkenden, zelfstandigen (in hoofd- en bijberoep en na pensioen) en helpers (in hoofd- en bijberoep en na pensioen) in regio X per 100 inwoners tussen 15 en 64 jaar in regio X.

Kansengroepen

Groepen die op de arbeidsmarkt ofwel ondervetegenwoordigd zijn in de werkzaamheid ofwel oververtegenwoordigd in de werkloosheid (ofwel beide). VESOC definieert kansengroepen als "groepen waarbij de werkzaamheidsgraad (het aandeel van de personen uit de betrokken categorie op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) die effectief werken, uitgedrukt in percentages) lager ligt dan gemiddeld bij de Vlaamse beroepsbevolking". Aangezien we in onze analyse tot op het niveau van arrondissementen werken, is de berekening van dergelijke graden niet mogelijk. Daarom worden kansengroepen in deze publicatie bepaald door te kijken welke groepen oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidscijfers ten opzichte van het Vlaamse Gewest.

Knelpuntberoep

De VDAB stelt jaarlijks een lijst op met beroepen waarvoor de vacatures doorgaans moeilijker ingevuld raken. De VDAB bepaalt deze knelpuntberoepen op Vlaams niveau aan de hand van een aantal statistische criteria (minimaal aantal vacatures, laag vervullingspercentage, lange loop- of plaatsingstijd). Daarna wordt deze lijst voorgelegd aan een groep arbeidsmarktspecialisten die beroepen kunnen toevoegen of schrappen.

Het knelpuntkarakter van een beroep kan veroorzaakt worden door kwantitatief tekort aan arbeidskrachten, door een kwalitatief tekort aan arbeidskrachten (er zijn voldoende werkzoekenden, maar er is een tekort aan vakbekwame mensen, aan mensen met ervaring of met bijkomende specifieke kennis of met bepaalde eigenschappen) of door de arbeidsomstandigheden (er zijn voldoende werkzoekenden, maar omwille van een te laag loon, ongezond, zwaar of stresserend werk of een ongunstige tijdsregeling stellen ze zich niet beschikbaar).

Knelpuntvacature

Een vacature voor een knelpuntberoep – beheerd door de VDAB – met een looptijd van meer dan 90 dagen. Knelpuntvacatures met een looptijd van meer dan 180 dagen worden beschouwd als kritieke knelpuntvacatures.

Laaggeschoold

Geen diploma hoger secundair onderwijs (inclusief middenstandsopleiding en deeltijds beroepssecundair onderwijs).

Laatstejaarsleerlingen

Leerlingen in het tweede jaar van de derde graad secundair onderwijs. Hoewel er in het BSO en het TSO een mogelijkheid bestaat om in deze laatste graad nog een derde jaar (of zelfs vierde jaar) te volgen, worden in deze publicatie enkel de leerlingen uit het tweede jaar beschouwd. Voor het DBSO worden alle leerlingen meegeteld aangezien het voor deze heterogene groep moeilijk is om de laatstejaarsleerlingen te definiëren.

Levenslang leren

De participatiegraden aan levenslang leren worden berekend aan de hand van de resultaten van de Enquête naar Arbeidskrachten die voor België georganiseerd wordt door de FOD Economie (ADSEI). Het gaat om het percentage personen van 25-64 jaar dat tijdens de referentiemaand les volgde in het regulier onderwijs (inclusief leercontract en sociale promotie) of dat heeft deelgenomen aan opleidingen (cursussen, seminaries, conferenties, ...) buiten het regulier onderwijssysteem. De cijfers voor West-Vlaanderen moeten met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden omdat ze gebaseerd zijn op een beperkt aantal waarnemingen.

Maghrebijnen

Origine in Algerije, Marokko of Tunesië.

Middengeschoold

Diploma derde graad secundair of vierde graad beroepssecundair onderwijs.

Niet-Belg

Beschikt niet over de Belgische nationaliteit. Ter verduidelijking: het begrip niet-Belg (nationaliteit) mag niet verward worden met het begrip allochtoon (origine).

Niet-werkende werkzoekenden (nwwz)

De werkzoekenden met werkloosheidsuitkeringsaanvraag (WZUA), de jongeren in beroepsinschakelings-tijd, de andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden en de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden.

Ondernemersgraad

Het aantal zelfstandigen en helpers naar woonplaats ten opzichte van de bevolking van 15 tot 64 jaar.

Oudere werklozen

Tot juli 2002 konden alle werklozen van 50 jaar en ouder die minstens één jaar werkloos waren zich laten uitschrijven als werkzoekende zonder hun recht op een uitkering te verliezen. Vanaf 1 juli 2002 geldt deze vrijstelling pas onvoorwaardelijk (dus voor iedereen) vanaf de leeftijd van 58 jaar of indien men minstens 50 jaar is én een beroepsverleden heeft van minstens 38 jaar als loontrekkende én minstens één jaar werkloos is. Dit leidt tot een geleidelijke uitstroom van gepensioneerde 50-plussers en een grote instroom van werkloze 50-plussers in de niet-werkende werkzoekendencijfers.

Pendelsaldo

Saldo van in- en uitgaande pendel.

Scholingsgraad

Bevolking volgens niveau van het hoogst behaalde diploma ten opzichte van de totale bevolking, al dan niet ingedeeld naar geslacht. Er wordt onderscheid gemaakt tussen laaggeschoolden (hoogstens diploma lager secundair onderwijs), middengeschoolden (secundair onderwijs afgerond) en hooggeschoolden (diploma hoger onderwijs).

Secundair onderwijs

Het gewoon secundair onderwijs (SO) bestaat meestal uit zes leerjaren ingedeeld in drie graden van twee leerjaren. De eerste graad krijgt de term gemeenschappelijk secundair onderwijs (GSO). Vanaf de tweede graad worden vier onderwijsvormen onderscheiden: algemeen, beroeps, kunst en technisch secundair onderwijs (respectievelijk ASO, BSO, KSO en TSO). In het BSO en TSO is het mogelijk om binnen de derde graad nog een derde jaar te volgen om zich voor te bereiden op het hoger onderwijs of om zich te specialiseren. Voor bepaalde specialisaties in het beroepsonderwijs bestaat er zelfs een vierde graad.

Voor jongeren vanaf de leeftijd van 15 of 16 jaar bestaat de mogelijkheid om over te stappen naar een deeltijds systeem. De belangrijkste groep hierin zijn de opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO). In het DBSO volgen de leerlingen 15 lessen per week, die aangevuld worden met een tewerkstelling die bij voorkeur aansluit bij de gevolgde opleiding.

Jongeren van 13 tot 21 jaar met een handicap of met leer- of opvoedingsmoeilijkheden kunnen daarnaast terecht in het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO). De structuur van het BuSO bestaat niet uit graden maar opleidingsvormen, afhankelijk van de doelstellingen die men nastreeft.

De laatste categorie bevat de leerlingen uit de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). Deze onthaalklassen werden opgericht om anderstalige leerlingen te helpen zich in te passen in het Vlaams secundair onderwijs.

Startersratio

Aantal startende zelfstandigen en helpers in verhouding tot het aantal actieve zelfstandigen en helpers.

Stopzettingsratio

Aantal zelfstandigen en helpers dat de activiteiten stopzet in verhouding tot het aantal actieve zelfstandigen en helpers.

Uitgaande pendelintensiteit

Het aantal loontrekkenden dat vanuit regio X gaat werken in een andere regio ten opzichte van het totale aantal loontrekkenden dat in regio X woont.

Vacatures

Omdat één interim-vacature kan leiden tot een reeks opeenvolgende interim-opdrachten of doorgegeven kan worden via meerdere interimkantoren, verwijderde de VDAB de interim-vacatures uit het Normaal Economisch Circuit (NEC) en uit haar analyses.

Wegens te grote niet-conjunctuurgerelateerde schommelingen worden de vacatures voor studentenjobs vanaf 1 januari 2014 niet meer meegeteld in het Normaal Economisch Circuit (zonder uitzendopdrachten). Bovendien worden vanaf 1 januari 2015 in de statistieken enkel die vacatures meegenomen die rechtstreeks aan de VDAB worden gemeld. Door een doorgedreven samenwerking en data-uitwisseling met bedrijven was het aantal vacatures dat via wervings- en selectiekantoren wordt gemeld immers sterk toegenomen. Om een beter beeld te krijgen van de reële arbeidsmarktevoluties worden deze vacatures daarom buiten beschouwing gelaten.

Naar aanleiding van bovenstaande wijzigingen werden alle vacaturecijfers herberekend waardoor een nieuwe tijdreeks met vergelijkbare cijfers werd verkregen.

Werkloosheidsdruk

Aantal niet-werkende werkzoekenden inclusief oudere werklozen in verhouding tot de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar).

Zelfstandige

Iedere natuurlijke persoon die een beroepsbezigheid uitoefent zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst of een statuut gebonden te zijn.

Zelfstandige in bijberoep

Een zelfstandige waarvan de beroepsactiviteit als zelfstandige gelijktijdig wordt uitgeoefend met een andere, gewoonlijke en hoofdzakelijke beroepsbezigheid onder gezag.

Zelfstandige in hoofdberoep

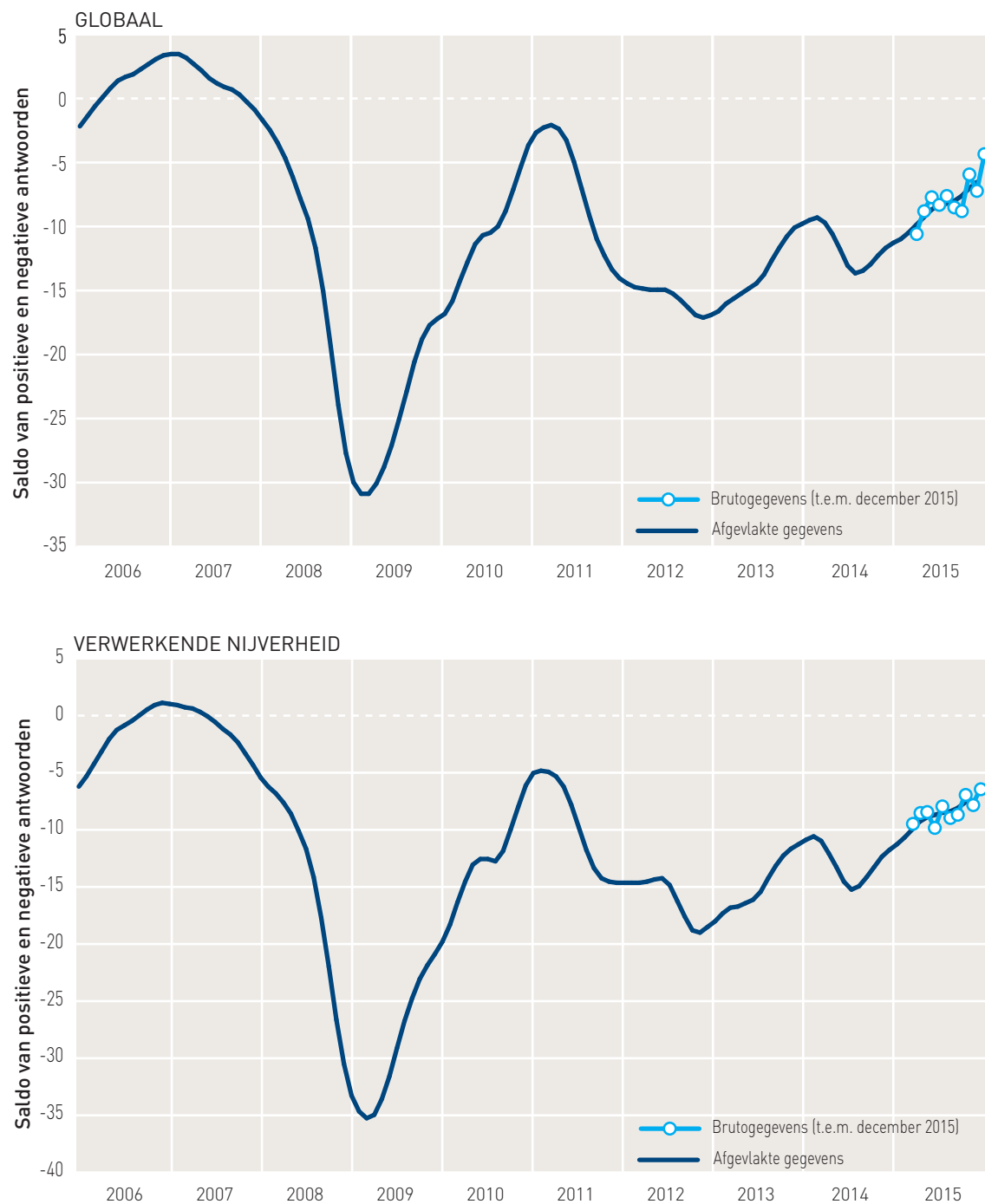
Een zelfstandige waarvan de beroepsactiviteit als zelfstandige de voornaamste of enige beroepsbezigheid is.

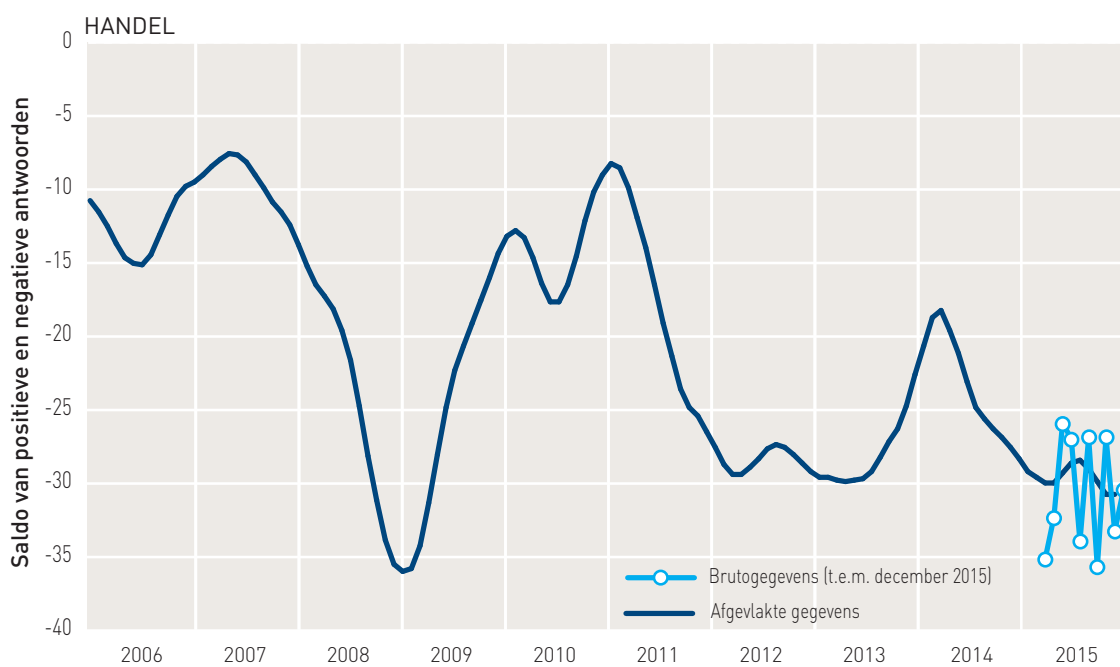
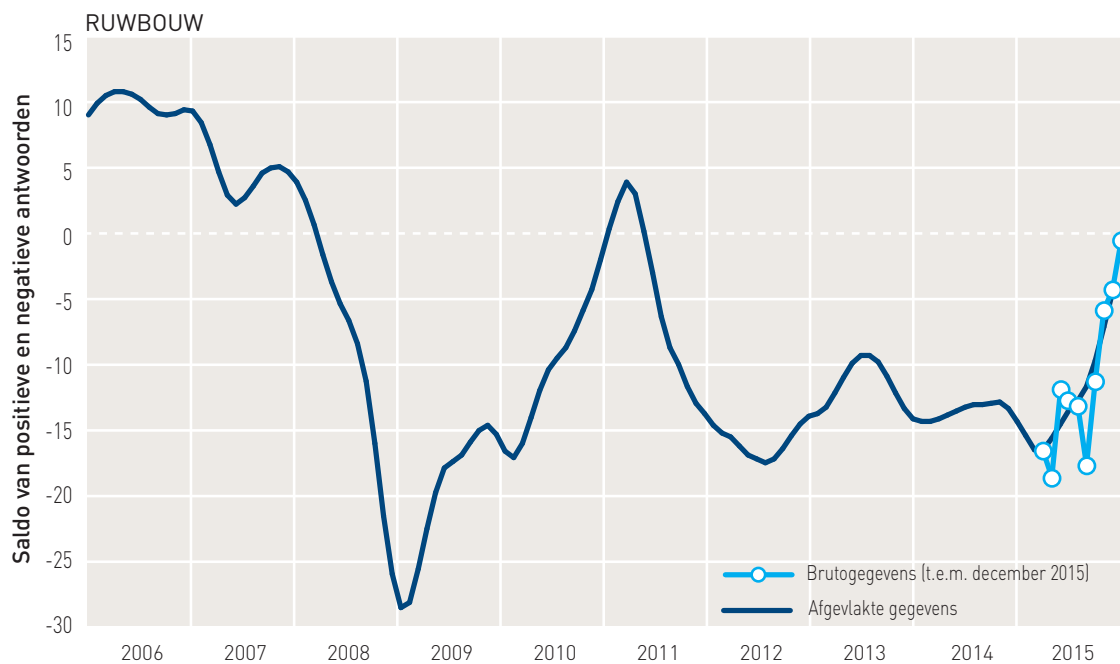
5 INDICATOREN VAN ECONOMISCHE ACTIVITEIT

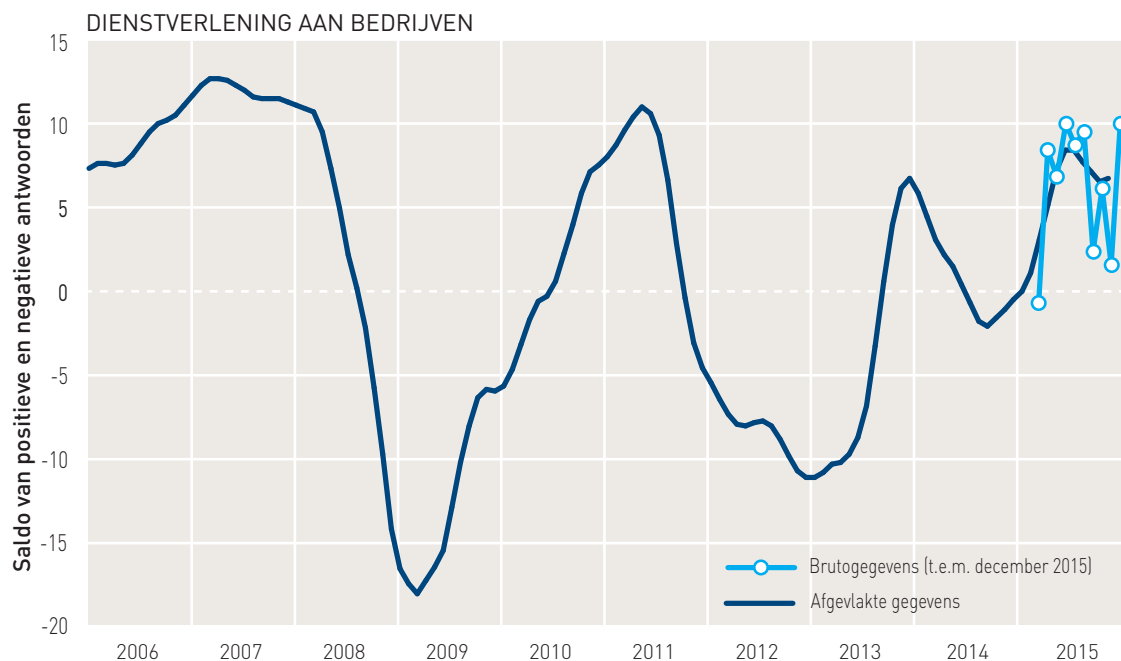
1. CONJUNCTUUR

2015 was een jaar van opgaande conjunctuur. Deze positieve evolutie werd midden 2014 ingezet.

Figuur 5.1.1: Conjunctuurcurven voor West-Vlaanderen, 2006-2015.

Bron: NBB, Conjuncturenuquêtes bij de bedrijven, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Vanaf augustus 2014 is de globale conjunctuurcurve opwaarts gericht. Deze positieve evolutie bleef gedurende het hele jaar 2015 aanhouden.
- De verschillende deelcurves vertoonden in 2015 een wisselend beeld. De evolutie van de curve van de verwerkende nijverheid was nagenoeg identiek aan die van de globale curve; de stijging was zelfs iets meer uitgesproken dan bij de globale curve. De curve van de ruwbouw steeg heel uitdrukkelijk in 2015. De curve van de handel kende een wisselend verloop in 2015. In april 2015 keerde de negatieve evolutie die begin 2014 was ingezet en begon de curve weer te stijgen. Een paar maanden later, in juli, bereikte de curve echter weer een piek en sindsdien zette de daling zich weer in om te eindigen met een stagnatie in november. Ook de curve van de dienstverlening aan bedrijven kende een wisselend verloop. De curve steeg aanvankelijk in 2015, kende een keerpunt in juli, om vervolgens weer te dalen tot in oktober en daarna lichtjes te verbeteren.

2. BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE

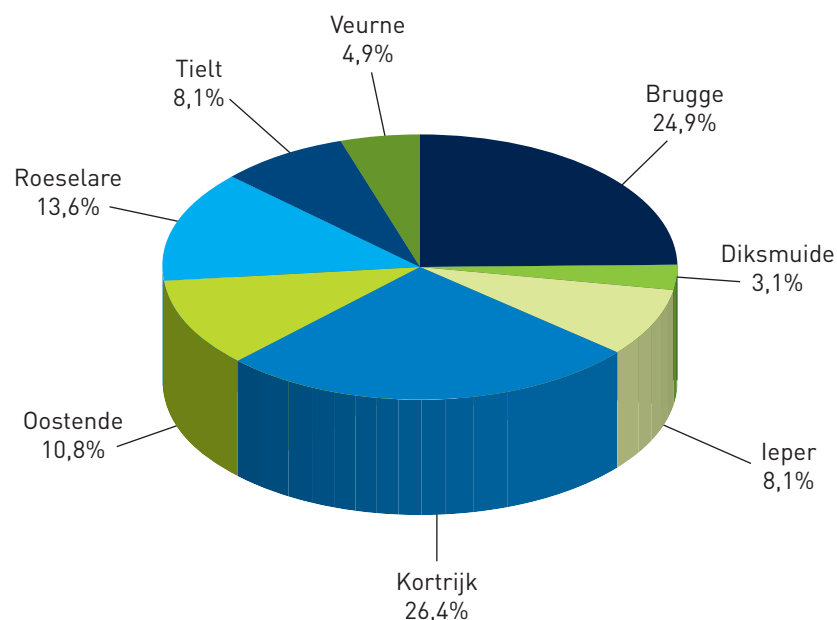
In de periode 2005-2014 steeg de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen met 13,6% en in Vlaanderen met 14,6%. Tussen 2005 en 2014 groeide de West-Vlaamse economie met gemiddeld 1,4% per jaar, wat iets minder is dan in Vlaanderen (1,5%), maar meer dan in België (1,2%). Van de in 2014 in West-Vlaanderen gerealiseerde toegevoegde waarde kan 70% worden toegeschreven aan de handel en diensten. De bruto toegevoegde waarde per werknemer is in West-Vlaanderen lager dan in Vlaanderen. Ook voor de beloning per werknemer is dit het geval, en zelfs nog in grotere mate, waardoor het loonaandeel in de bruto toegevoegde waarde in West-Vlaanderen kleiner is dan in Vlaanderen.

Tabel 5.2.1: Bruto toegevoegde waarde, totaal en per inwoner, in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2005 en 2014.

		West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	Aandeel West-Vlaanderen in Vlaams Gewest
Totaal (mln euro)	2005	32.125	181.034	17,7%
	2014	36.504	207.463	17,6%
	Evolutie (in %)	+13,6%	+14,6%	
Per inwoner (euro)	2005	24.671	26.344	
	2014	31.206	32.490	
	Evolutie (in %)	+26,5%	+23,3%	

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.2.1: Aandeel per arrondissement in de bruto toegevoegde waarde van West-Vlaanderen tegen lopende prijzen, 2014.

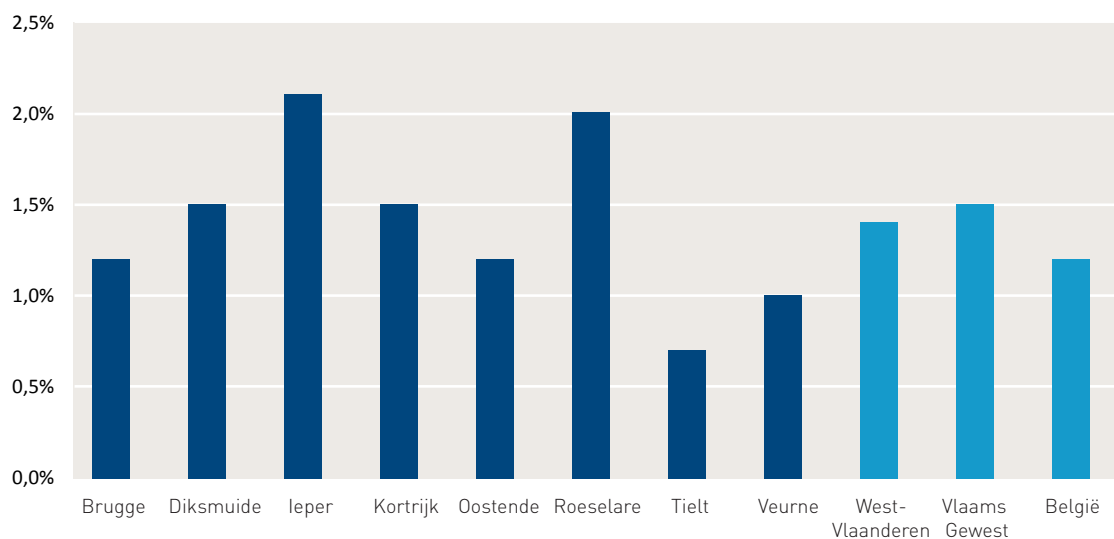
Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In globo steeg de toegevoegde waarde in West-Vlaanderen met 13,6% in de periode 2005-2014. De toename was iets kleiner dan in Vlaanderen (+14,6%). De bijdrage van West-Vlaanderen aan de Vlaamse toegevoegde waarde daalde hierdoor miniem.
- Uitgedrukt per inwoner was er in West-Vlaanderen echter een grotere toename dan in Vlaanderen, namelijk +26,5% ten opzichte van +23,3%. Hierdoor werd de kloof met Vlaanderen ietwat gedicht in de periode 2005-2014.
- Binnen West-Vlaanderen draagt Kortrijk het meest bij tot de bruto toegevoegde waarde, op de voet gevolgd door Brugge. Op ruime afstand volgen Roeselare en Oostende. Samen zijn deze vier arrondissementen goed voor meer dan drie kwart van de West-Vlaamse bruto toegevoegde waarde.

Figuur 5.2.2: Gemiddelde jaarlijkse economische groei aan de hand van de bruto toegevoegde waarde tegen vaste prijzen, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2005-2014 [a].

[a] De reeks in vaste prijzen wordt uitgedrukt in kettingeuro's (referentiejaar 2013).

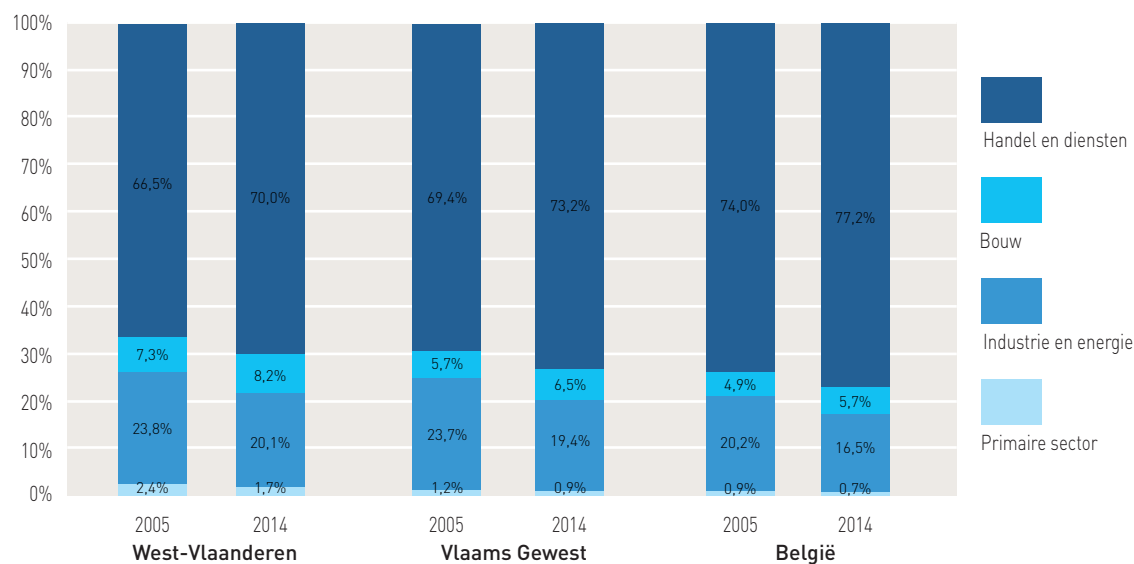
Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Binnen West-Vlaanderen groeide de economie - gemeten aan de hand van de evolutie van de bruto toegevoegde waarde tegen vaste prijzen - in de periode 2005-2014 het snelst in Ieper (2,1%), gevolgd door Roeselare (2%). Enkel deze twee arrondissementen noteerden een groei die hoger lag dan het Vlaamse cijfer (1,5%). Kortrijk en Diksmuide noteerden hetzelfde groeicijfer als Vlaanderen.
- In Brugge, Oostende, Veurne en Tielt was de economische groei in de periode 2005-2014 het laagst en kleiner dan gemiddeld in West-Vlaanderen (1,4%).

Figuur 5.2.3: Evolutie bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen naar sector in West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2005-2014.

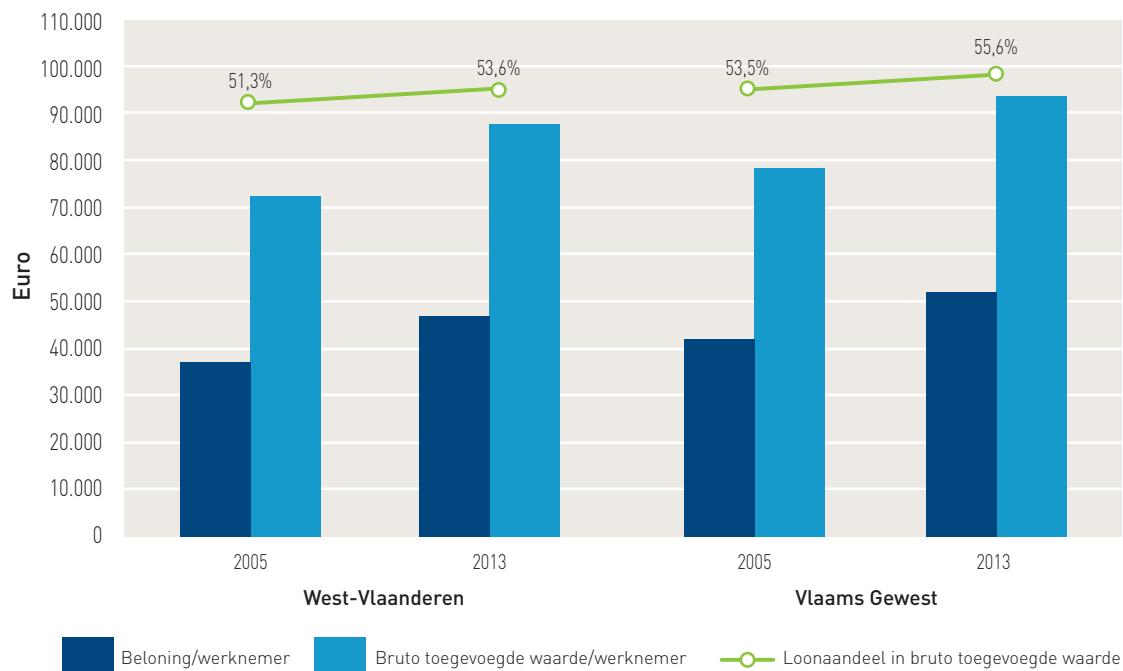

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De bruto toegevoegde waarde was in West-Vlaanderen in 2014 als volgt verdeeld over de grote economische sectoren: 70% werd gerealiseerd in de handel en diensten, 20,1% in de industrie, 8,2% in de bouw en de overige 1,7% in de primaire sector.
- Het verschil tussen West-Vlaanderen en Vlaanderen situeert zich vooral in het feit dat de bijdrage van de bouw in Vlaanderen aanzienlijk lager is dan in West-Vlaanderen. De bijdrage van de industrie is in Vlaanderen iets lager dan in West-Vlaanderen. In België is het aandeel van de bouw en de industrie nog een stuk lager. Dit alles is ten voordele van een grotere bijdrage van de handel en diensten in Vlaanderen en België in vergelijking met West-Vlaanderen.
- Op elk geografisch niveau stellen we vast dat de aandelen van de industrie en de primaire sector daalden in de periode 2005-2014 ten voordele van de aandelen van de bouwsector en de handel en diensten.

Figuur 5.2.4: Evolutie van de loonkost en de arbeidsproductiviteit in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest, 2005-2013.

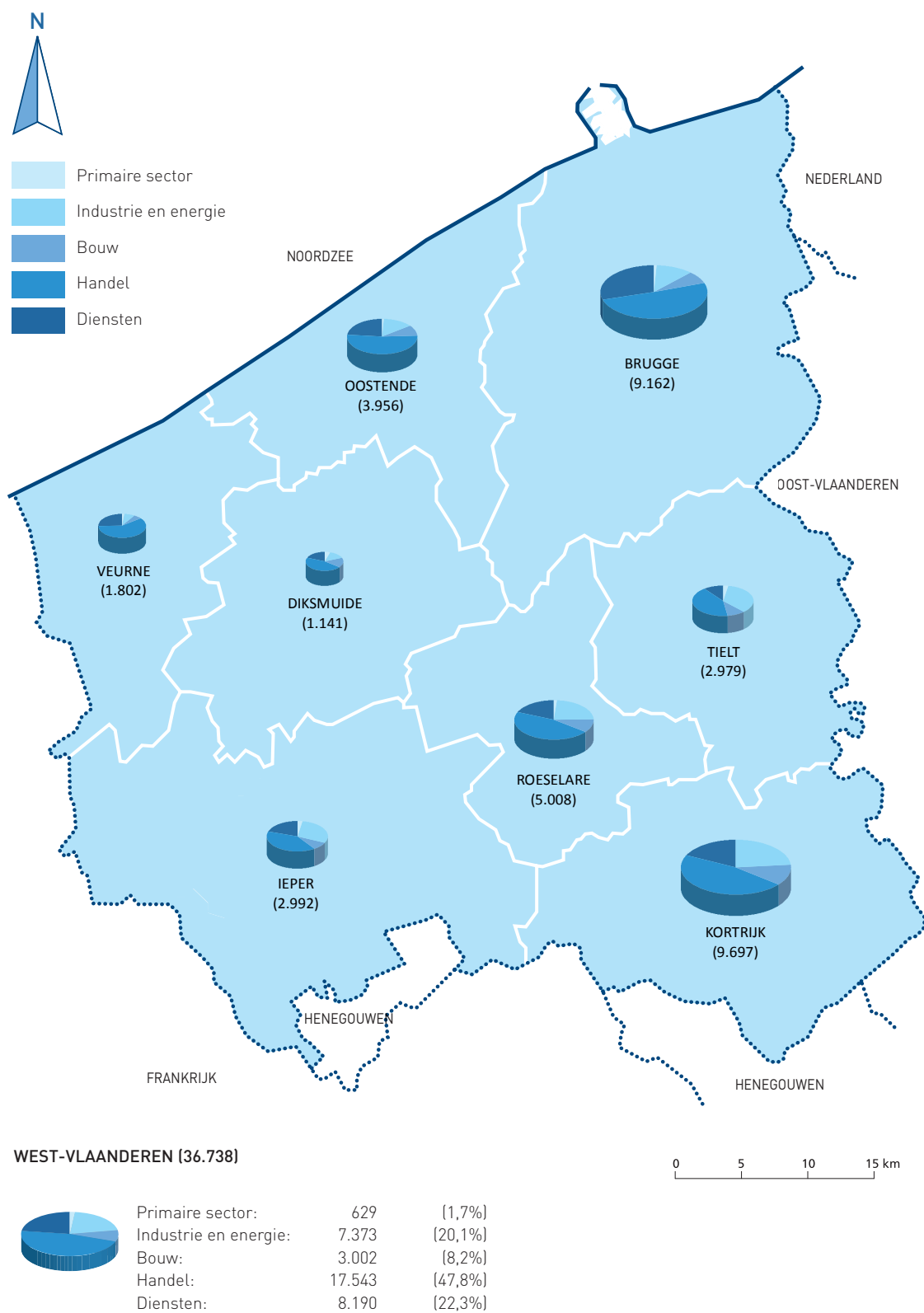

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Het loonaandeel in de bruto toegevoegde waarde is in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen. Het niveau dat West-Vlaanderen bereikte in 2013, werd in Vlaanderen al bereikt in 2005. De verklaring ligt in het feit dat, hoewel de bruto toegevoegde waarde per werknemer lager is in West-Vlaanderen dan in Vlaanderen, dit ook en in grotere mate het geval is voor de beloning per werknemer.
- Zowel de beloning per werknemer als de bruto toegevoegde waarde per werknemer groeiden in de periode 2005-2013. De beloning groeide echter sterker dan de bruto toegevoegde waarde, met een stijging van het loonaandeel tot gevolg. Dit deed zich zowel in West-Vlaanderen als in Vlaanderen voor.

Kaart 5.2.1: Bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen (miljoen euro) naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2014 (a).

(a) Indeling op basis van de nieuwe Nace-Belnoemenclatuur 2008.

*Handel: Nace-Belnoemenclatuur A21 - codes G tot en met N.

*Diensten: Nace-Belnoemenclatuur A21 - codes O tot en met T.

Bron: NBB, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

3. OMZET EN INVESTERINGEN

In 2015 realiseerden de ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen samen 85,6 miljard euro omzet; dit is 14,9% van het Vlaamse totaal. In vergelijking met 2014 steeg de omzet in West-Vlaanderen met 2,9%. In 2015 investeerden de West-Vlaamse ondernemingen 3,4 miljard euro, wat 16,3% is van het Vlaamse totaal. In de periode 2014-2015 groeiden de investeringen in West-Vlaanderen met 13,4%.

Tabel 5.3.1: Evolutie (2014-2015) en gemiddelde jaarlijkse groei (2011-2015) van de omzet in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest (a).

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
Omzet (in miljard euro)		
- 2014	83,1	567,5
- 2015	85,6	573,6
Evolutie 2014-2015 (in %)	+2,9%	+1,1%
Gem. jaarl. groei 2011-2015 (in %)	+1,9%	+0,9%

(a) Berekend op basis van kwartaalcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 realiseerden de ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen samen 85,6 miljard euro omzet. In vergelijking met 2014 is dit een toename met 2,9%, wat meer is dan in Vlaanderen (+1,1%). Hierdoor steeg het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse totaal van 14,6% in 2014 tot 14,9% in 2015. In vergelijking met de andere indicatoren van economische activiteit zoals toegevoegde waarde, actieve en startende ondernemingen, werkgelegenheid, enz. is het aandeel van West-Vlaanderen inzake omzet eerder laag. De verklaring hiervoor kan worden gezocht in het feit dat de btw-registratie en bron van deze statistiek gebeurt naar maatschappelijke zetel, waardoor een belangrijk deel van de in West-Vlaanderen gerealiseerde omzet niet in West-Vlaanderen wordt geregistreerd. Ook het feit dat West-Vlaanderen relatief meer kmo's telt dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest speelt een rol.
- In de periode 2011-2015 groeide de omzet in West-Vlaanderen jaarlijks met gemiddeld 1,9%. West-Vlaanderen realiseerde hiermee een grotere gemiddelde jaarlijkse groei dan Vlaanderen (+0,9%). In zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen was de omzetstijging tussen 2014 en 2015 groter dan de gemiddelde jaarlijkse omzetgroei tussen 2011 en 2015. De conjuncturele verbetering tussen 2014 en 2015 bleek eerder ook uit de synthetische conjunctuurcurve (cfr. 5.1. Conjunctuur).

Tabel 5.3.2: Evolutie (2014-2015) en gemiddelde jaarlijkse groei (2011-2015) van de investeringen in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest (a).

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
Investerings (in miljard euro)		
- 2014	3,0	19,0
- 2015	3,4	21,0
Evolutie 2014-2015 (in %)	+13,4%	+10,6%
Gem. jaarl. groei 2011-2015 (in %)	+0,4%	+2,1%

(a) Berekend op basis van kwartaalcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 investeerden de ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen 3,4 miljard euro, wat 13,4% meer is dan in 2014. Ook in Vlaanderen was er in deze periode een aanzienlijke toename (+10,6%), maar die was kleiner dan in West-Vlaanderen. Hierdoor steeg het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal van 15,9% in 2014 tot 16,3% in 2015. Dit is een hoger aandeel in vergelijking met het aandeel van West-Vlaanderen in de omzet van het Vlaamse Gewest (cfr. supra).
- In de periode 2011-2015 stegen de investeringen in West-Vlaanderen jaarlijks met gemiddeld 0,4%. In Vlaanderen was de gemiddelde jaarlijkse groei van de investeringen in dezelfde periode duidelijk groter (+2,1%). In zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen was de groei van de investeringen tussen 2014 en 2015 merkbaar groter dan de gemiddelde jaarlijkse groei van de investeringen in de periode 2011-2015. Ook hier had de conjuncturele verbetering in de loop van 2015 dus duidelijk een positieve invloed op de investeringen.

4. VERLOOP VAN DE ONDERNEMINGEN

A. Actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen

Eind 2015 telde West-Vlaanderen 110.714 actieve ondernemingen of 21,1% van het Vlaamse totaal. Tussen 2014 en 2015 daalde het aantal oprichtingen in West-Vlaanderen minder sterk dan in Vlaanderen en België en was de afname van het aantal verdwenen ondernemingen in West-Vlaanderen een stuk groter dan gemiddeld in Vlaanderen en België. De nettogroeiratio in West-Vlaanderen en Vlaanderen (beiden 2,5%) was in 2015 iets groter dan gemiddeld in België (2,3%). Bijna de helft van de 9.103 in West-Vlaanderen in 2015 opgerichte ondernemingen situeert zich in Brugge (24,9%) en Kortrijk (24,8%).

Tabel 5.4.1: Evolutie van het aantal actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2014-2015 (a).

		Actieve ondernemingen	Opgerichte ondernemingen	Verdwenen ondernemingen
West-Vlaanderen	2014	107.907	9.853	7.678
	2015	110.714	9.103	6.385
	evolutie (in %)	+2,6%	-7,6%	-16,8%
Vlaams Gewest	2014	511.288	53.531	39.863
	2015	524.614	48.432	35.372
	evolutie (in %)	+2,6%	-9,5%	-11,3%
België	2014	834.876	93.531	69.014
	2015	854.756	83.051	63.370
	evolutie (in %)	+2,4%	-11,2%	-8,2%

(a) Berekend op basis van maandcijfers.

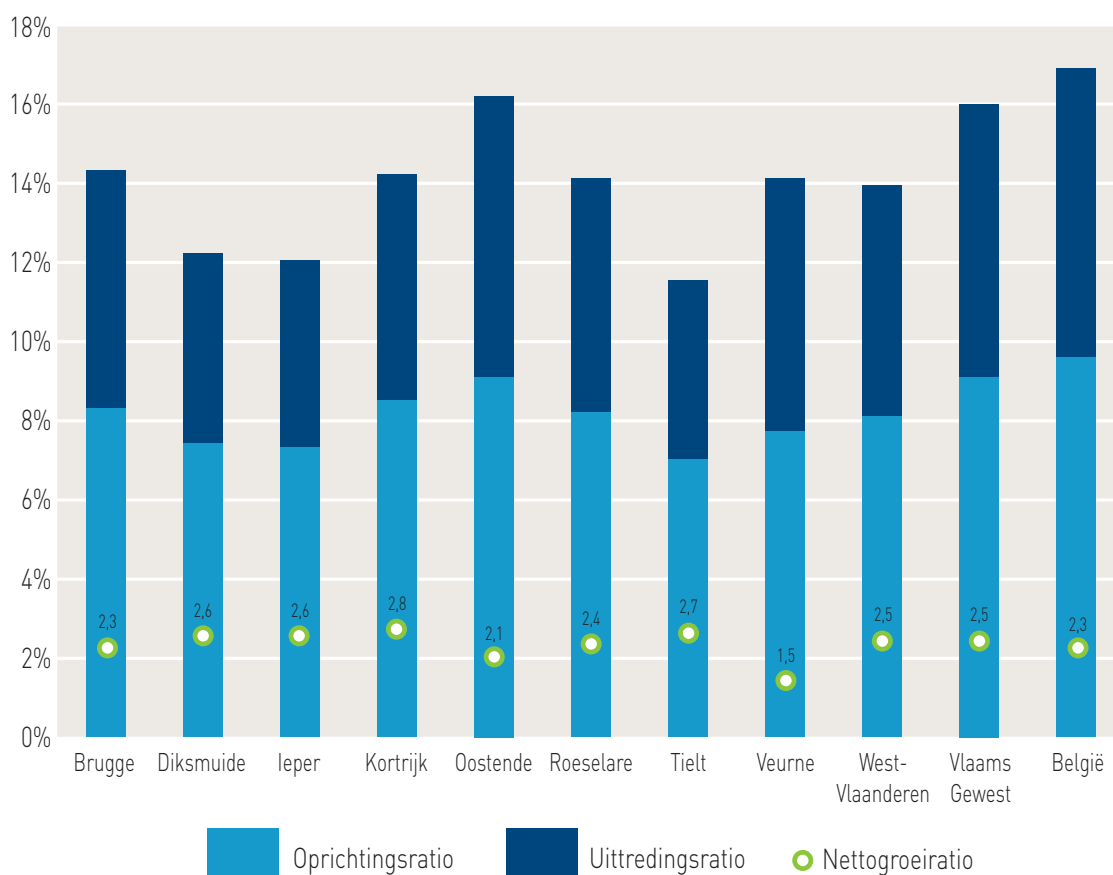
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2015 telde West-Vlaanderen 110.714 **actieve** ondernemingen; dit is 21,1% van het Vlaamse totaal. In de periode 2014-2015 steeg het aantal actieve ondernemingen in zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen met 2,6%. In heel België was de toename van het aantal actieve ondernemingen in deze periode iets kleiner (+2,4%).
- In de loop van 2015 werden in West-Vlaanderen 9.103 ondernemingen **opgericht**; dit is 18,8% van het Vlaamse cijfer. In vergelijking met 2014 werden in West-Vlaanderen 7,6% minder ondernemingen opgericht in 2015. In het Vlaamse Gewest en België was de relatieve afname van het aantal oprichtingen in de periode 2014-2015 nog groter (respectievelijk -9,5% en -11,2%). Deze afnames volgen na toenames in de periode 2013-2014. Het grotere aantal oprichtingen in 2014 werd toen grotendeels veroorzaakt door de invoering van de btw-plicht voor advocaten op 1 januari 2014. Aangezien zij beschouwd werden als nieuwe btw-plichtigen werden ze in 2014 meegenomen bij de oprichtingen.
- Met 6.385 **verdwenen** ondernemingen in 2015 kon 18,1% van alle in Vlaanderen verdwenen ondernemingen in West-Vlaanderen worden gesitueerd. In de periode 2014-2015 kende het aantal verdwenen ondernemingen in West-Vlaanderen een sterke afname (-16,8%). Ook in Vlaanderen en België waren er in deze periode afnames, maar deze waren minder groot dan in West-Vlaanderen (respectievelijk -11,3% en -8,2%). Deze afnames volgen na toenames in de periode 2013-2014. Op 1 oktober 2014 werd het ontbinden van een vennootschap een stuk duurder aangezien de roerende voorheffing, die moet worden betaald op de meerwaarde die bij de ontbinding van een vennootschap wordt gerealiseerd (de liquidatiebonus), sterk verhoogd werd van 10% naar 25%. Door deze gewijzigde fiscaliteit gingen in 2014 heel wat meer vennootschappen over tot ontbinding.

Figuur 5.4.1: Verloop van de ondernemingen, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2015 (a).

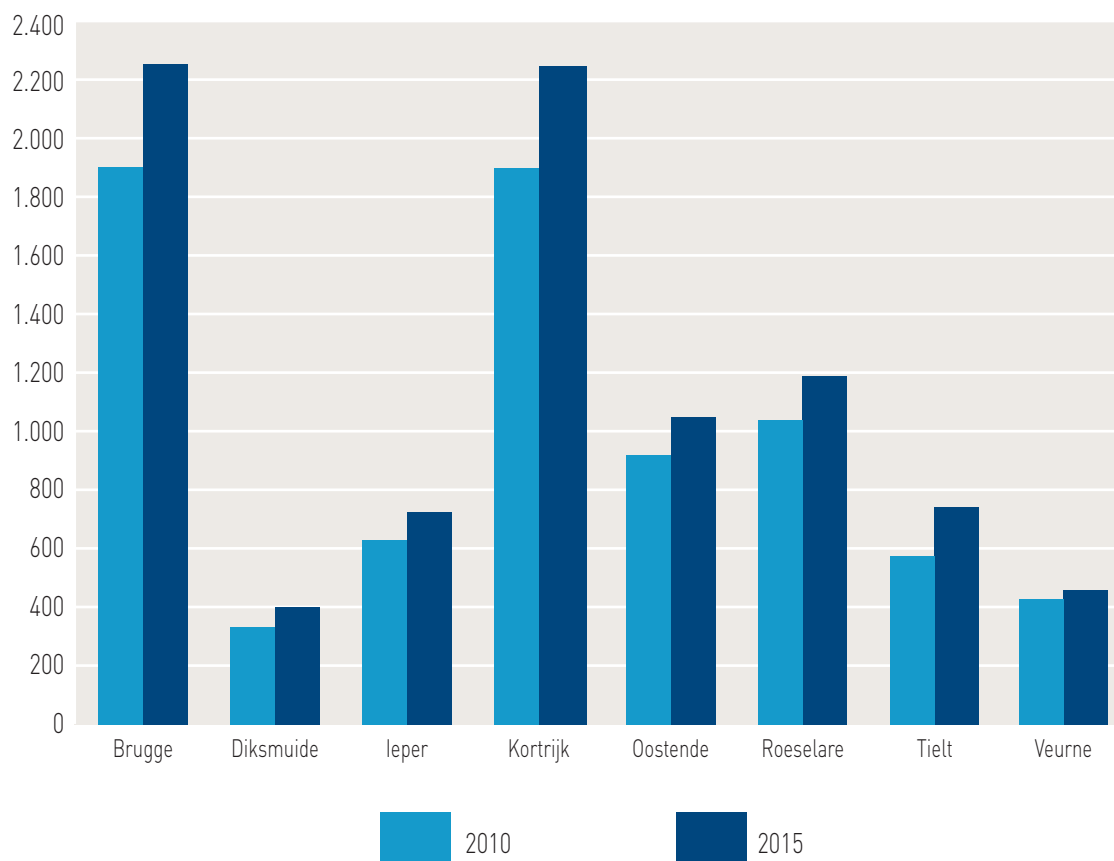

(a) Berekend op basis van maandcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 was de oprichtingsratio in West-Vlaanderen (8,2%) kleiner dan gemiddeld in Vlaanderen (9,2%) en België (9,7%). Ook de uittredingsratio lag in West-Vlaanderen (5,8%) onder het Vlaamse (6,7%) en Belgische (7,4%) cijfer. Hierdoor was ook de turbulentieratio in West-Vlaanderen (14%) kleiner dan in Vlaanderen (16%) en België (17,1%). De nettogroeiratio in West-Vlaanderen en Vlaanderen (beiden +2,5%) was in 2015 iets groter dan gemiddeld in België (+2,3%).
- Op arrondissementeel niveau zien we dat Oostende in 2015 niet alleen de grootste oprichtingsratio (9,2%) maar ook de grootste uittredingsratio (7,1%) had. Hierdoor was ook de turbulentieratio in Oostende het grootst (16,4%). Oostende was overigens het enige West-Vlaamse arrondissement met een turbulentieratio die groter was dan gemiddeld in Vlaanderen. In Tielt waren zowel de oprichtingsratio (7,1%) als de uittredingsratio (4,4%) en bijgevolg ook de turbulentieratio (11,5%) het kleinst. In Kortrijk (+2,8%), Tielt (+2,7%), Diksmuide en Ieper (beiden +2,6%) was de nettogroeiratio in 2015 groter dan gemiddeld in West-Vlaanderen en Vlaanderen. In Veurne (+1,5%) was de nettogroeiratio een stuk kleiner dan in de andere West-Vlaamse arrondissementen.

Figuur 5.4.2: Evolutie van het aantal opgerichte ondernemingen, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2010-2015 (a).

(a) Berekend op basis van maandcijfers.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

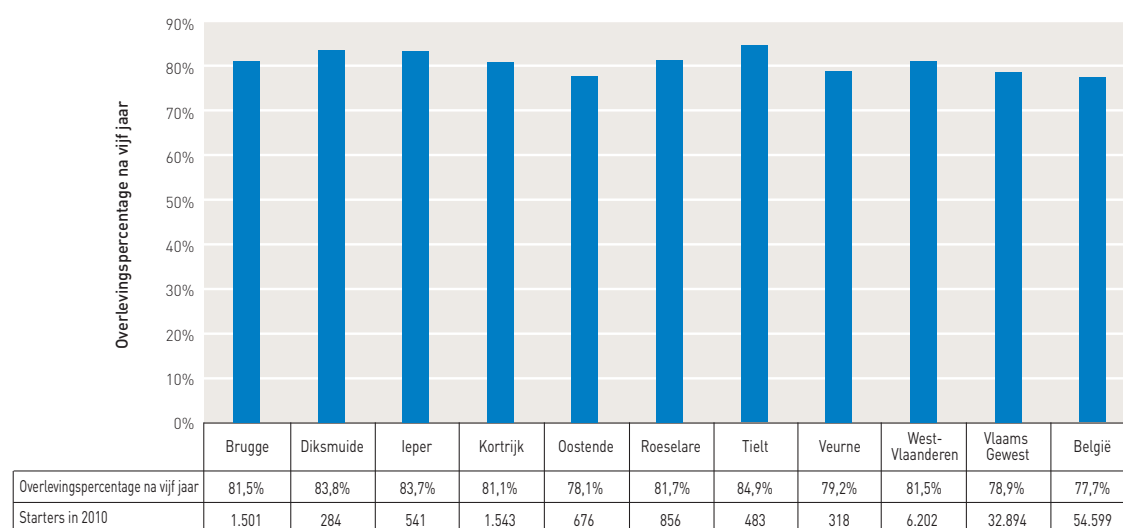
- Bijna de helft van de 9.103 ondernemingen die in West-Vlaanderen werden opgericht in 2015 situeert zich in Brugge (24,9%) en Kortrijk (24,8%). Roeselare volgt op geruime afstand op de derde plaats met 13,1% van alle in 2015 opgerichte ondernemingen. In de arrondissementen Diksmuide (4,4%) en Veurne (5,1%) was het aandeel oprichtingen het kleinst.
- In de periode 2010-2015 steeg het aantal opgerichte ondernemingen in West-Vlaanderen met 17,3%. In het Vlaamse Gewest en België was de relatieve toename van het aantal oprichtingen in dezelfde periode bijna even groot (respectievelijk +17% en +16,7%).
- In elk West-Vlaams arrondissement werden in 2015 meer ondernemingen opgericht dan in 2010. In absolute termen was de toename het grootst in Brugge en Kortrijk (respectievelijk +352 en +350 oprichtingen of telkens +18,4%). In relatieve termen groeide het aantal oprichtingen in de periode 2010-2015 sterker in Tielt (+28,7% of +166 oprichtingen) en Diksmuide (+19,7% of +66 oprichtingen). In Veurne was de toename van het aantal oprichtingen in zowel absolute als relatieve cijfers het kleinst (+31 oprichtingen of +7,2%).

B. Overlevingspercentage starters

Van de 6.202 ondernemingen die in West-Vlaanderen werden gestart in de loop van 2010 waren er vijf jaar later nog 5.055 of 81,5% actief. Het overlevingspercentage in West-Vlaanderen ligt hiermee een eind boven het Vlaamse (78,9%) en Belgische cijfer (77,7%). De meerderheid (31,2%) van de in 2010 gestarte West-Vlaamse ondernemingen die binnen de vijf jaar opnieuw werden stopgezet, deed dat tussen de één tot twee jaar na oprichting. In alle sectoren ligt het overlevingspercentage van starters in West-Vlaanderen boven het Vlaamse en Belgische gemiddelde.

Figuur 5.4.3: Overlevingspercentage in 2015 na vijf jaar van ondernemingen gestart in 2010, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België.

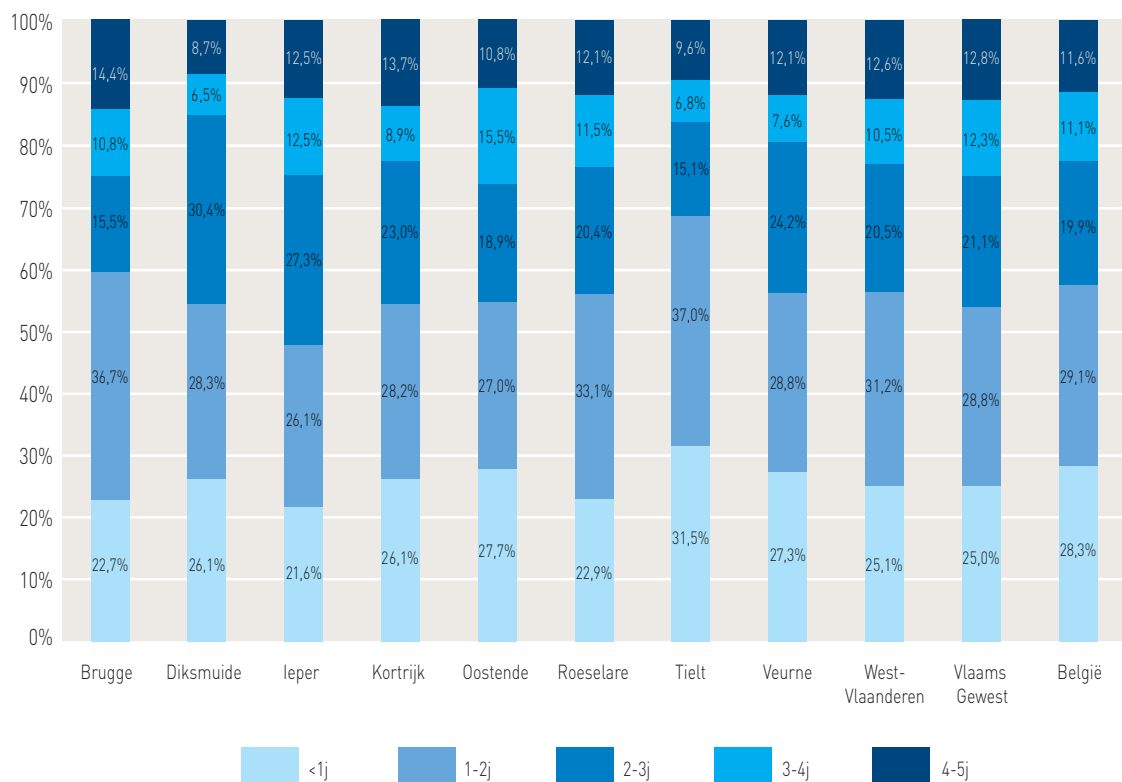

Bron: Lokovest (21/3/2016), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In de loop van 2010 werden 6.202 ondernemingen gestart in West-Vlaanderen; dit is 18,9% van het Vlaamse totaal. Binnen West-Vlaanderen staan de arrondissementen Kortrijk en Brugge op kop met respectievelijk 24,9% en 24,2% van alle ondernemingen die in 2010 werden gestart. Roeselare volgt op geruime afstand met 13,8% van alle gestarte ondernemingen. Onderaan de rangschikking vinden we Diksmuide en Veurne met respectievelijk 4,6% en 5,1% van alle gestarte ondernemingen.
- Van de 6.202 ondernemingen die in West-Vlaanderen werden gestart in de loop van 2010 waren er vijf jaar later nog 5.055 actief. Het overlevingspercentage – dit is het aandeel starters dat in 2015 nog actief was in het totale aantal in 2010 gestarte ondernemingen – ligt in West-Vlaanderen (81,5%) een stuk hoger dan gemiddeld in Vlaanderen (78,9%) en België (77,7%).
- Binnen West-Vlaanderen lieten de arrondissementen Tielt (84,9%), Diksmuide (83,8%) en Ieper (83,7%) de hoogste overlevingspercentages noteren. Onderaan de rangschikking vinden we Oostende (78,1%) en Veurne (79,2%) met een overlevingspercentage dat net onder respectievelijk net boven het Vlaamse gemiddelde ligt. Als we dit naast de statistiek van de demografische beweging van ondernemingen leggen (cfr. 5.4.A), dan blijkt dat de arrondissementen met een hoog overlevingspercentage bij starters net die arrondissementen zijn met een lage turbulentieratio en vice versa.

Figuur 5.4.4: Stopzettingen in de periode 2010-2015 van ondernemingen gestart in 2010, ingedeeld naar leeftijd, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België.

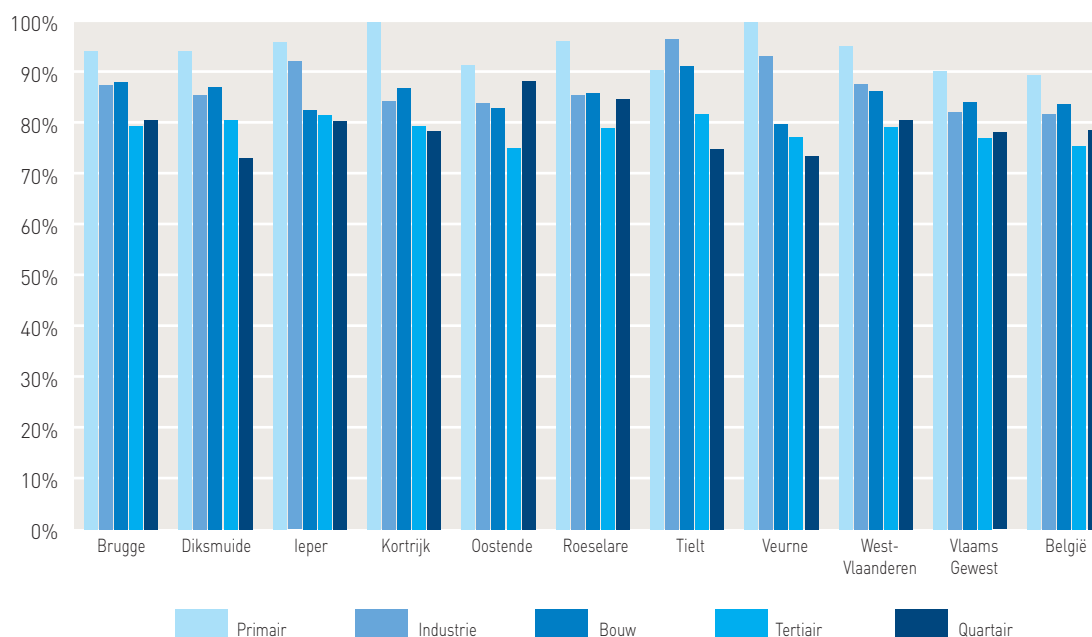

Bron: Lokovest (21/3/2016), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Van alle in 2010 gestarte West-Vlaamse ondernemingen die binnen de vijf jaar werden stopgezet, deed 31,2% dat tussen de één tot twee jaar na oprichting. De starters die binnen het jaar na hun oprichting de activiteiten stop zetten, vertegenwoordigden 25,1% van alle stopzettingen. Iets meer dan een vijfde (20,5%) van alle stopzettingen gebeurde tussen de twee tot drie jaar na oprichting.
- In het Vlaamse Gewest zien we een sterk gelijkaardig beeld: 28,8% van de starters stopt tussen de één tot twee jaar na oprichting, exact een kwart stopt binnen het jaar na de opstart en 21,1% zet de activiteiten stop tussen de twee tot drie jaar na oprichting. In België ligt het percentage opgerichte ondernemingen dat tussen de één tot twee jaar na oprichting de activiteiten stop zet (29,1%) iets hoger dan in Vlaanderen, maar het aandeel starters dat er binnen het jaar mee ophoudt (28,3%) ligt er wel een stuk hoger dan in Vlaanderen en West-Vlaanderen. Het aandeel ondernemingen dat tussen de twee tot drie jaar na oprichting opnieuw werd stopgezet ligt in België (19,9%) onder het Vlaamse en West-Vlaamse cijfer.
- In zowel West-Vlaanderen, België als Vlaanderen vertegenwoordigen de starters die tussen de drie tot vier jaar na hun oprichting de activiteiten stop zetten de kleinste groep (respectievelijk 10,5%, 11,1% en 12,3%).
- Binnen West-Vlaanderen zijn er enkele opvallende verschillen. Zo zijn de starters die er binnen het jaar (31,5%) of tussen de één tot twee jaar (37%) na hun oprichting mee ophouden (respectievelijk 23 en 27 van de 73 stopgezette starters) in Tielt duidelijk sterker vertegenwoordigd dan gemiddeld in West-Vlaanderen. Ook in Brugge ligt het aandeel in 2010 gestarte ondernemingen dat er tussen de één tot twee jaar na oprichting mee ophoudt (36,7% of 102 van de 278 stopgezette starters) een eind boven het West-Vlaamse gemiddelde. In Diksmuide is het percentage opgestarte ondernemingen dat tussen de twee tot drie jaar na hun oprichting de activiteiten stop zet duidelijk het grootst (30,4% of 14 van de 46 stopgezette starters). Het aandeel opgerichte ondernemingen dat tussen de drie tot vijf jaar na hun oprichting werd stopgezet is in Diksmuide (15,2% of zeven van de 46 stopgezette starters), net als in Tielt (16,4% of 12 van de 73 stopgezette starters), wel duidelijk lager dan gemiddeld in West-Vlaanderen (23,2%).

Figuur 5.4.5: Overlevingspercentage in 2015 na vijf jaar van ondernemingen gestart in 2010, ingedeeld naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België.

Bron: Lokovest (21/3/2016), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In alle sectoren ligt het overlevingspercentage van starters in West-Vlaanderen hoger dan het Vlaamse en Belgische cijfer. In West-Vlaanderen overleefde maar liefst 95,3% van de 234 opgerichte ondernemingen in de primaire sector de eerste vijf jaar, wat merkbaar meer is dan gemiddeld in Vlaanderen (90,5%) en België (89,7%). Ook in de industrie ligt het overlevingspercentage van de in 2010 gestarte ondernemingen in West-Vlaanderen (87,8%) een eind boven het Vlaamse (82,3%) en Belgische cijfer (82%). In de bouwsector was 86,5% van de in West-Vlaanderen gestarte ondernemingen vijf jaar later nog actief, wat meer is dan in Vlaanderen (84,4%) en België (84%). Iets meer dan vier op de vijf (80,7%) gestarte West-Vlaamse ondernemingen in de quartaire sector was na vijf jaar nog actief, wat meer is dan in België (78,7%) en Vlaanderen (78,3%). Het overlevingspercentage van starters is in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen en België het laagst in de tertiaire sector (respectievelijk 79,3%, 77,2% en 75,7%).
- Binnen West-Vlaanderen zijn er opnieuw enkele opvallende verschillen. In twee arrondissementen - Kortrijk en Veurne - waren alle starters in de primaire sector nog actief vijf jaar na hun oprichting. Voor Kortrijk ging het over 24 ondernemingen en voor Veurne over 14 ondernemingen. In de overige West-Vlaamse arrondissementen overleefde ruim 90% van de starters de eerste vijf jaar. In drie arrondissementen was ruim 90% van de starters in de industrie nog actief vijf jaar na hun oprichting. In Tielt ging het over 30 van de 31 starters (of 96,8%), in Veurne over 14 van de 15 starters (of 93,3%) en in Ieper over 24 van de 26 starters (of 92,3%) in de industrie. Ook in de andere arrondissementen lag het overlevingspercentage in de industrie duidelijk boven het Vlaamse gemiddelde. In de bouwsector springt Tielt in het oog: van de 94 opgerichte ondernemingen waren er vijf jaar later nog 86 (of 91,5%) actief. In Oostende was het overlevingspercentage van starters in de quartaire sector het grootst: 46 van de 52 opgerichte ondernemingen (of 88,5%) was vijf jaar na hun oprichting nog actief. In drie arrondissementen overleefde ruim vier op de vijf opgerichte ondernemingen in de tertiaire sector de eerste vijf jaar, namelijk Tielt (244 van de 298 starters of 81,9%), Ieper (264 van de 323 starters of 81,7%) en Diksmuide (126 van de 156 starters of 80,8%).

C. Faillissementen

In 2015 werden in West-Vlaanderen 755 faillissementen geteld. In vergelijking met 2014 betekent dit een afname met 19,9%. Ruim de helft van alle West-Vlaamse ondernemingen die in 2015 failliet gingen situeerde zich in de arrondissementen Brugge (30,1%) en Kortrijk (22,9%). In West-Vlaanderen vertegenwoordigde de tertiaire sector 69,1% van alle faillissementen. Bijna de helft hiervan kon worden toegeschreven aan de horeca (27,8%) en de kleinhandel (19,9%).

Tabel 5.4.2: Evolutie van het aantal faillissementen, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2014-2015.

	2014	2015	Evolutie in a.c.	Evolutie in %
West-Vlaanderen	942	755	-187	-19,9%
Vlaams Gewest	5.285	4.769	-516	-9,8%
België	10.736	9.762	-974	-9,1%

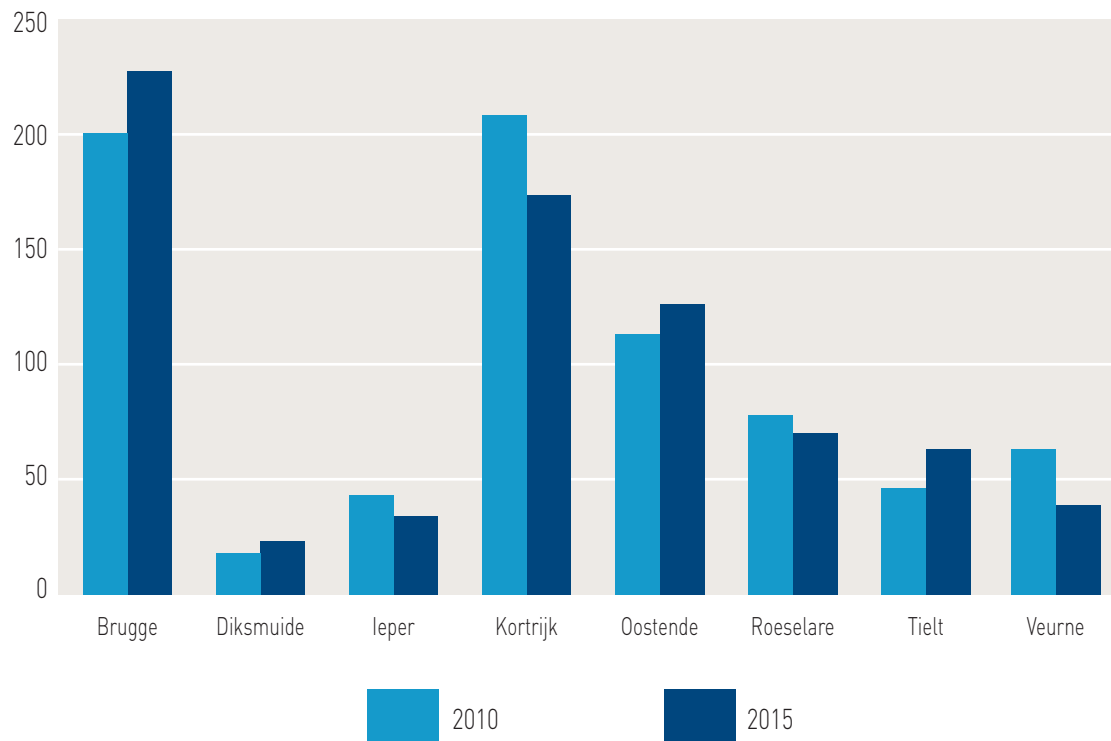
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 werden in West-Vlaanderen 755 faillissementen geteld; dat zijn er 187 of 19,9% minder dan in 2014. In het Vlaamse Gewest en België gingen in 2015 ook minder ondernemingen failliet dan in 2014 (respectievelijk -9,8% en -9,1%), maar de relatieve afnames waren minder groot dan in West-Vlaanderen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bleef de afname van het aantal faillissementen in dezelfde periode beperkt tot 2,8% (of -61 faillissementen). In het Waalse Gewest was de procentuele afname van het aantal faillissementen groter dan in Vlaanderen, maar in absolute termen ging het om minder faillissementen (-12,2% of -397 faillissementen).
- Aangezien het aantal faillissementen in West-Vlaanderen in de periode 2014-2015 een stuk sterker daalde dan in Vlaanderen, daalde het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal van 17,8% in 2014 tot 15,8% in 2015.
- Het overgrote deel (94%) van alle faillissementen in West-Vlaanderen in 2015 situeerde zich bij de ondernemingen met minder dan vijf werknemers. Ook in Vlaanderen en België was dat het geval, al was het aandeel faillissementen bij ondernemingen met minder dan vijf werknemers iets kleiner dan in West-Vlaanderen (respectievelijk 92,1% en 91,1%). De ondernemingen met minder dan vijf werknemers zijn natuurlijk ook het sterkst vertegenwoordigd in de economie.

Figuur 5.4.6: Evolutie van het aantal faillissementen, arrondissementen van West-Vlaanderen, 2010-2015.

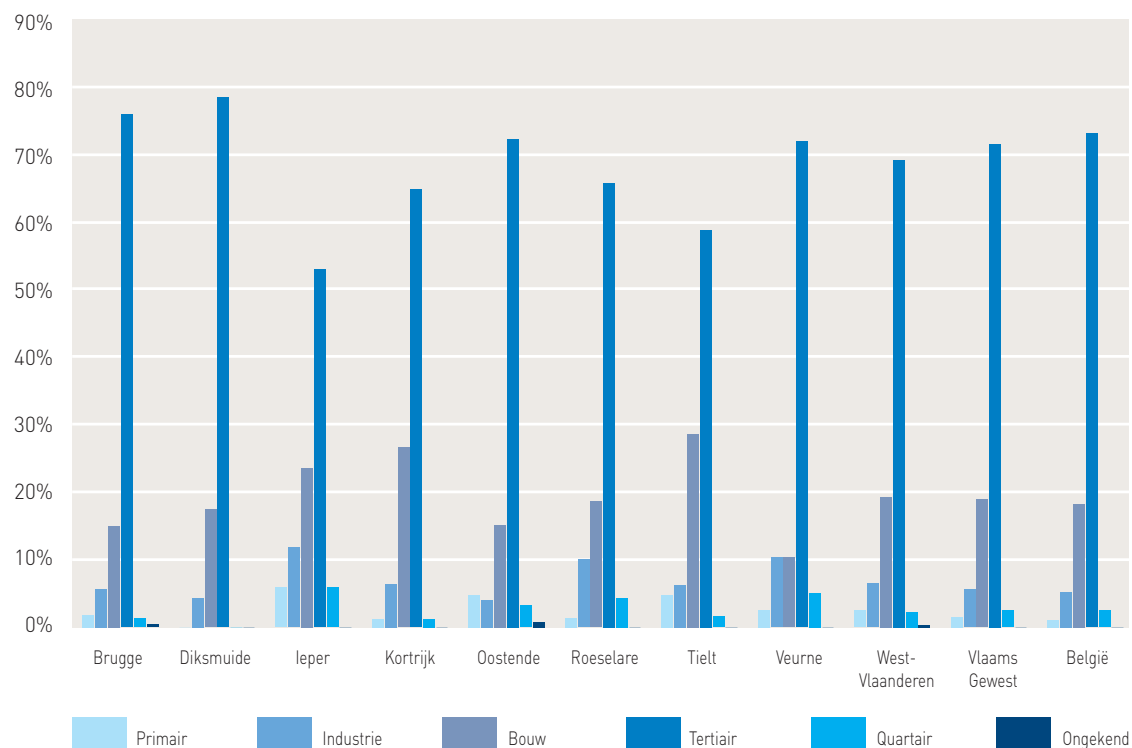

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Van de 755 faillissementen die West-Vlaanderen telde in 2015 situeerde ruim de helft (53%) zich in de arrondissementen Brugge (30,1%) en Kortrijk (22,9%). Op geruime afstand vervolledigt Oostende de top drie met 16,7% van alle faillissementen in West-Vlaanderen. In de arrondissementen Diksmuide (3%) en Ieper (4,5%) was het aandeel faillissementen het kleinst. In Brugge en Oostende is het aandeel faillissementen een stuk groter dan het aandeel actieve ondernemingen (respectievelijk 24,4% en 10,3%). In Veurne is het aandeel faillissementen (5,2%) nagenoeg even groot als het aandeel actieve ondernemingen (5,3%). In de overige West-Vlaamse arrondissementen is het aandeel faillissementen duidelijk kleiner.
- In 2015 gingen in West-Vlaanderen 14 ondernemingen minder failliet dan in 2010 (of -1,8%). In het Vlaamse Gewest was er in dezelfde periode een afname met 3%. Als gevolg van toenames in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (+227 faillissementen of +11,9%) en het Waalse Gewest (+114 faillissementen of +4,2%) steeg het aantal faillissementen in België in de periode 2010-2015 met 2%. Binnen West-Vlaanderen waren er vier arrondissementen waar in 2015 minder faillissementen geteld werden dan in 2010. In absolute termen was de afname in de periode 2010-2015 het grootst in Kortrijk (-35 faillissementen of -16,8%). In relatieve termen was de afname groter in Veurne (-24 faillissementen of -38,1%) en Ieper (-9 faillissementen of -20,9%). In Roeselare was de afname zowel in absolute als relatieve termen het kleinst (-8 faillissementen of -10,3%). In Brugge, Tielt, Oostende en Diksmuide waren er in 2015 meer faillissementen dan in 2010. In Brugge was de absolute toename het grootst (+27 faillissementen of +13,5%). Tielt kende de grootste relatieve toename (+37% of +17 faillissementen). In Oostende (+13 faillissementen of +11,5%) en Diksmuide (+5 faillissementen of +27,8%) waren de absolute toenames het kleinst, al ging het in Diksmuide in relatieve termen wel over ruim een kwart meer faillissementen.

Figuur 5.4.7: Aandeel van faillissementen naar sector, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2015.

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

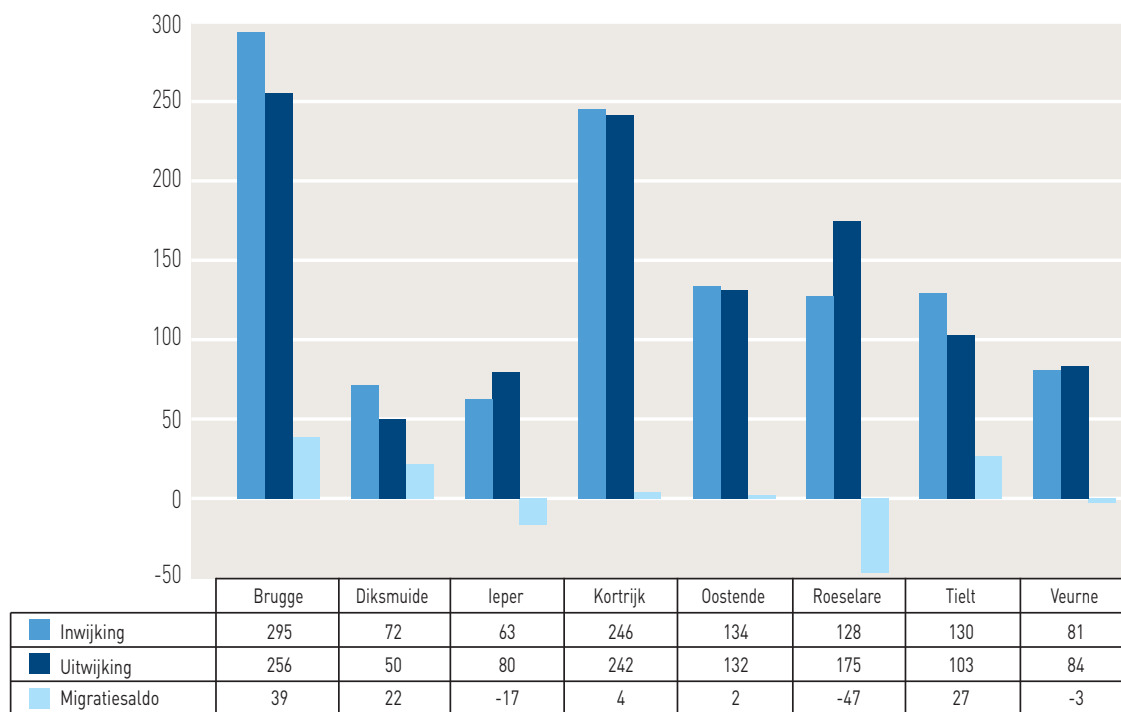
- In West-Vlaanderen was 69,1% van de ondernemingen die in 2015 failliet gingen actief in de tertiaire sector. In Vlaanderen en België was het aandeel faillissementen in de tertiaire sector zelfs nog groter (respectievelijk 71,4% en 73%). In West-Vlaanderen situeerde ruim een kwart (27,8%) van alle faillissementen in de tertiaire sector zich in de horeca. De kleinhandel vertegenwoordigde in West-Vlaanderen 19,9% van alle faillissementen in de tertiaire sector. Ook in Vlaanderen en België waren de horeca (respectievelijk 27,2% en 25,8%) en de kleinhandel (respectievelijk 16,5% en 19,6%) de sectoren die binnen de tertiaire sector het grootste aantal faillissementen vertegenwoordigden.
- In zowel West-Vlaanderen (19,3%), Vlaanderen (18,9%) als België (18,2%) stond de bouwsector op de tweede plaats wat betreft het aantal faillissementen. Ook het aandeel faillissementen in de industrie was in West-Vlaanderen (6,5%) iets groter dan in Vlaanderen (5,6%) en België (5,2%).
- Binnen West-Vlaanderen zijn er op arrondissementeel niveau enkele opvallende verschillen. Zo was in Diksmuide (78,3%) en Brugge (75,8%) ruim drie kwart van alle ondernemingen die failliet gingen actief in de tertiaire sector. In Ieper was het aandeel faillissementen in de tertiaire sector het laagst (52,9%). Ieper stond daarentegen wel op kop wat betreft het aandeel faillissementen in de industrie (11,8%), de primaire en de quartaire sector (beiden 5,9%). Ook het aandeel faillissementen in de bouwsector lag in Ieper (23,5%) ruim boven het West-Vlaamse gemiddelde, al volgt Ieper hier pas op de derde plaats na Tielt (28,6%) en Kortrijk (26,6%).

D. Verhuisbewegingen

Met respectievelijk 551 en 488 bewegingen telden de arrondissementen Brugge en Kortrijk in 2015 het grootste aantal verhuisbewegingen van vestigingen. In Roeselare, Ieper en Veurne vertrokken in 2015 meer vestigingen dan er zich zijn komen vestigen.

Tabel 5.4.8: Aantal verhuisbewegingen van vestigingen in de arrondissementen van West-Vlaanderen, 2015.

Bron: Lokovest (12/05/2016), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Het grootste aantal verhuisbewegingen in 2015 is terug te vinden in de arrondissementen Brugge en Kortrijk (respectievelijk 551 en 488 bewegingen). Daarna volgen de arrondissementen Roeselare (303), Oostende (266) en Tielt (233). Onderaan de rangschikking vinden we Veurne (165), Ieper (143) en Diksmuide (122). De arrondissementen met het grootste aantal verhuisbewegingen zijn ook de arrondissementen die eind 2015 het grootste aantal vestigingen telden en vice versa.
- Wanneer we het aantal verhuisbewegingen relateren aan het aantal vestigingen op 31 december 2015, dan zien we dat Veurne de meeste verhuisbewegingen telde (18,4 per 1.000 vestigingen), gevolgd door Diksmuide en Tielt (respectievelijk 17,2 en 16,9 per 1.000 vestigingen). In Ieper was de verhouding van het aantal verhuisbewegingen ten opzichte van het aantal vestigingen het laagst (10,7 per 1.000 vestigingen).
- De arrondissementen Roeselare (-47), Ieper (-17) en Veurne (-3) hebben een negatief migratiesaldo. Dit betekent dat er in deze arrondissementen meer vestigingen vertrokken dan er zich zijn komen vestigen. In Oostende en Kortrijk was er een klein inwijkingsoverschot (respectievelijk +2 en +4). In de arrondissementen Brugge (+39), Tielt (+27) en Diksmuide (+22) kwamen zich duidelijk meer vestigingen vestigen dan er vertrokken.

E. Collectieve ontslagen

In 2015 waren er in West-Vlaanderen zes collectieve ontslagen waarbij 449 jobs verloren gingen. In heel Vlaanderen verloren 5.540 werknemers in 2015 hun job als gevolg van collectieve ontslagen bij in totaal 58 ondernemingen. Daarnaast werden in 2014 en 2015 ook nog intenties tot collectief ontslag gemeld. Hierdoor worden in West-Vlaanderen 183 jobs bedreigd en staan in heel Vlaanderen 1.009 banen op de helling.

Tabel 5.4.3: Evolutie van het aantal collectieve ontslagen, bedrijven en werknemers, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 2014-2015.

	2014		2015	
	Bedrijven	Werknemers	Bedrijven	Werknemers
West-Vlaanderen				
Volledig uitgevoerd	5	319	6	449
Intentie gemeld	1	132	1	51
Vlaams Gewest				
Volledig uitgevoerd	57	3.719	58	5.540
Intentie gemeld	2	542	6	467

Bron: VDAB (februari 2016), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 waren er in West-Vlaanderen zes collectieve ontslagen waarbij 449 jobs verloren gingen. Hoewel er in vergelijking met 2014 slechts één collectief ontslag meer werd geteld, gingen er 130 jobs meer verloren in 2015. Hierdoor lag het gemiddeld aantal werknemers dat door een collectief ontslag werd getroffen in 2015 (74,8) een stuk hoger dan in 2014 (63,8).
- In Vlaanderen verloren 5.540 werknemers in 2015 hun job als gevolg van collectieve ontslagen bij in totaal 58 ondernemingen. Hoewel ook hier slechts één collectief ontslag meer werd geteld in vergelijking met 2014, gingen bijna de helft meer jobs verloren (+1.821 jobs of +49%). Het collectief ontslag bij Delhaize, dat wellicht ook gevolgen had voor werknemers van het bedrijf in West-Vlaanderen, was in 2015 verantwoordelijk voor het grootste deel van de collectieve ontslagen. Door de sterke toename van het aantal verloren banen steeg het gemiddeld aantal werknemers dat door een collectief ontslag werd getroffen van 65,2 in 2014 tot 95,5 in 2015.
- In 2014 en 2015 werden in West-Vlaanderen nog twee intenties tot collectief ontslag gemeld waardoor 183 jobs bedreigd worden. In het Vlaamse Gewest werden in 2014 en 2015 samen nog acht intenties tot collectief ontslag gemeld die in februari 2016 (afsluitdatum van deze statistiek) nog niet waren uitgevoerd. Hierdoor staan in totaal nog eens 1.009 jobs op de helling.

5. ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

West-Vlaanderen ontving in 2015 ruim 35,1 miljoen euro projectsteun van het IWT. Dit is 13,1% van de totale IWT-steun die in Vlaanderen werd toegekend in 2015. Op 31 december 2014 was ruim de helft (51,1%) van alle werknemers in West-Vlaanderen actief in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten. In 2013 telde West-Vlaanderen 5.643 O&O-personeelsleden, waarvan 3.404 onderzoekers.

Tabel 5.5.1: Evolutie van de IWT-projectsteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie in West-Vlaanderen, 2011-2015 (a).

	2011		2015	
	West-Vl. (euro)	Aandeel West-Vl. in Vl. Gewest	West-Vl. (euro)	Aandeel West-Vl. in Vl. Gewest
IWT-steun voor Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)	15.212.882	16,0%	25.878.939	21,4%
Steun uit Baekeland-programma	210.073	4,8%	213.510	3,3%
Steun via Innovatiemandatenprogramma	120.765	5,5%	-	-
Steun via Innovatieplatformen	n.v.t.	n.v.t.	2.228.121	10,3%
Steun uit Kmo-programma	4.350.056	28,4%	5.385.371	16,7%
Steun uit Landbouwonderzoek-programma	-	-	398.390	4,4%
Steun uit TETRA-fonds	2.547.914	35,0%	594.313	7,3%
Steun uit VIS-programma	-	-	439.210	2,3%
TOTAAL	22.441.690	11,5%	35.137.853	13,1%

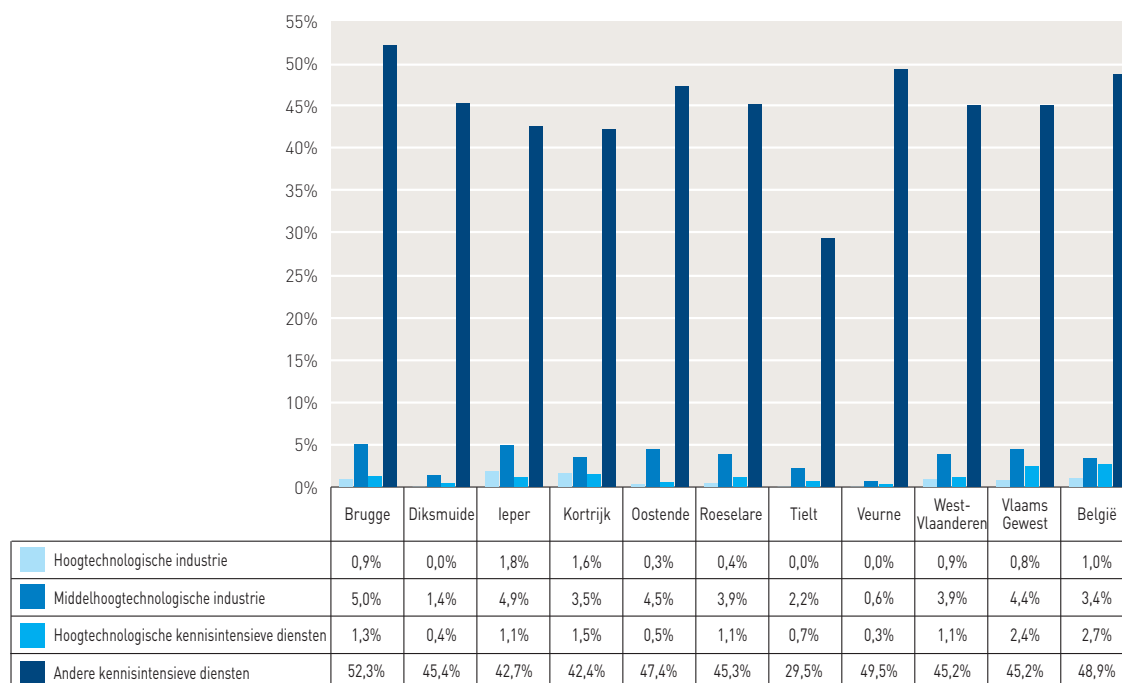
[a] '-' = wel steun in Vlaanderen, maar niet in West-Vlaanderen; 'n.v.t.' = programma nog niet operationeel.

Bron: VLAIO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Via diverse programma's ontving West-Vlaanderen in 2015 ruim 35,1 miljoen euro projectsteun van het IWT. In vergelijking met de 22,4 miljoen euro projectsteun in 2011 is dit een toename met 56,6%. In heel Vlaanderen kende het IWT in 2015 in totaal 37,8% meer projectsteun toe dan in 2011.
- Van de totale projectsteun die het IWT in 2015 toekende in Vlaanderen ging 13,1% naar West-Vlaanderen. Dit percentage ligt hoger dan in 2011 toen 11,5% van de Vlaamse steun bestemd was voor West-Vlaanderen.
- Twee programma's vertegenwoordigden in West-Vlaanderen samen 89% van de in 2015 toegekende IWT-steun, namelijk het programma voor Onderzoek & Ontwikkeling (O&O) (73,6%) en het Kmo-programma (15,3%).
- In vergelijking met 2011 ontving West-Vlaanderen in 2015 voor nagenoeg alle programma's meer projectsteun. Uitzonderingen hierbij zijn de steun uit het TETRA-fonds en het Innovatiemandatenprogramma. De steun die het IWT toekende via het TETRA-fonds kende in de periode 2011-2015 een sterke terugval (-76,7%) en er was in 2015 geen steun uit het Innovatiemandatenprogramma voor West-Vlaanderen.
- In 2015 werd in West-Vlaanderen maar liefst 70,1% meer steun toegekend via het O&O-programma dan in 2011. Ook het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse cijfer steeg (van 16% in 2011 tot 21,4% in 2015). Ondanks het feit dat West-Vlaanderen in 2015 ruim één miljoen euro meer ontving via het Kmo-programma dan in 2011 (+23,8%), daalde het West-Vlaamse aandeel van 28,4% in 2011 tot 16,7% in 2015.
- In 2011 werd via het programma voor Landbouwonderzoek en het VIS-programma geen steun toegekend aan West-Vlaanderen; in 2015 kwamen respectievelijk 4,4% en 2,3% van de middelen die in Vlaanderen werden toegekend via deze programma's naar West-Vlaanderen.
- De Innovatieplatformen waren in 2011 nog niet operationeel; in 2015 was 10,3% van de middelen die in Vlaanderen werden toegekend via dit programma bestemd voor West-Vlaanderen.

Figuur 5.5.1: Aandeel van de tewerkstelling in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten in de totale tewerkstelling, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 31 december 2014.

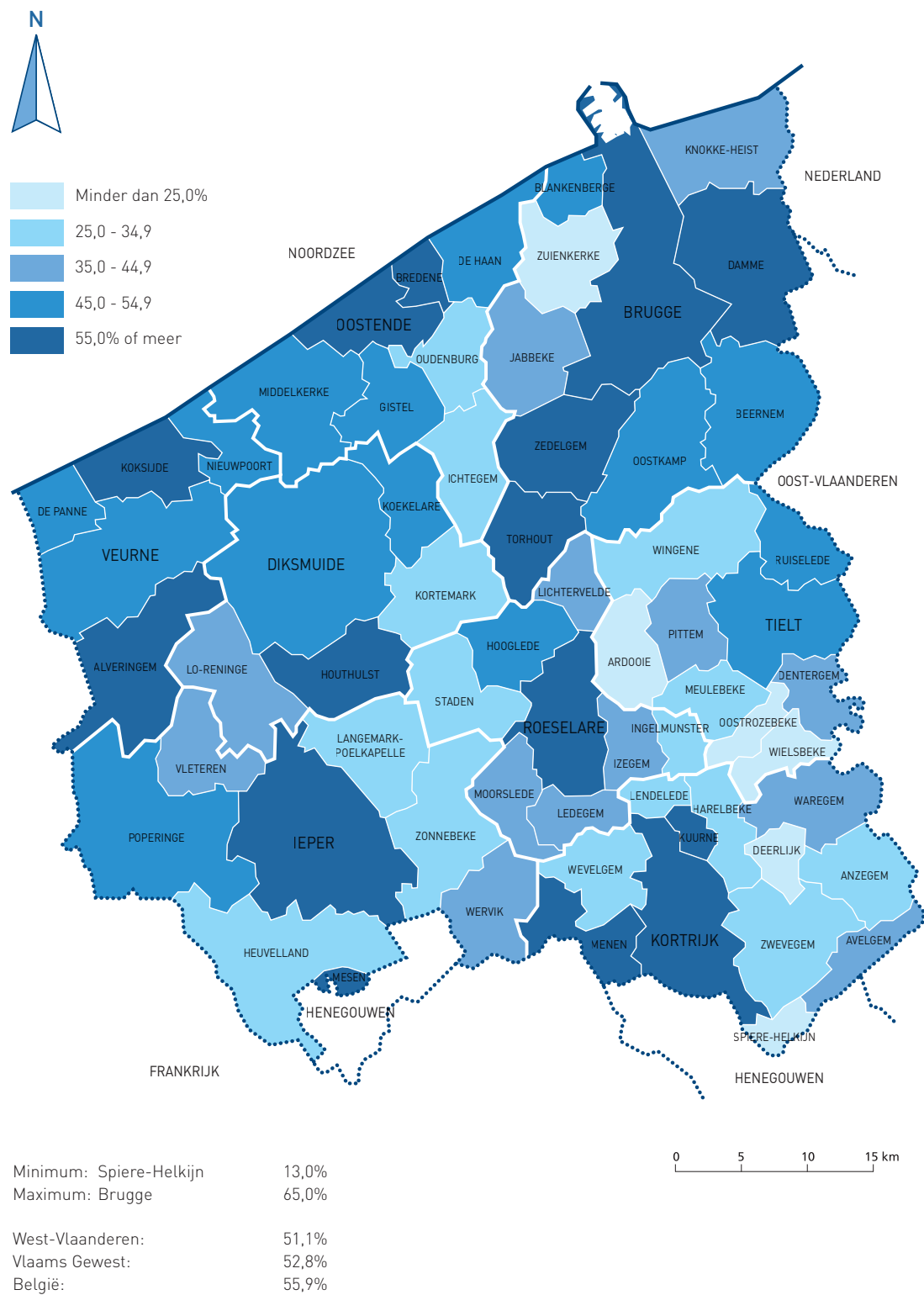
Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- Eind 2014 was 0,9% van alle loontrekkenden in West-Vlaanderen actief in de **hoogtechnologische industrie**. Dit percentage lag net tussen het cijfer voor Vlaanderen (0,8%) en dat voor België (1%). Binnen West-Vlaanderen was het percentage werknemers in de hoogtechnologische industrie het grootst in Ieper (1,8%) en Kortrijk (1,6%).
- Ook in de **middelhoogtechnologische industrie** lag het aandeel loontrekkenden in West-Vlaanderen (3,9%) eind 2014 tussen het cijfer voor België (3,4%) en dat voor Vlaanderen (4,4%). In drie West-Vlaamse arrondissementen - Brugge (5%), Ieper (4,9%) en Oostende (4,5%) - was het aandeel werknemers in de middelhoogtechnologische industrie hoger dan in Vlaanderen.
- In de **hoogtechnologische kennisintensieve diensten** was de afstand met Vlaanderen en België het duidelijkst. Het aandeel werknemers dat eind 2014 actief was in deze sectoren lag in West-Vlaanderen (1,1%) een eind onder het Vlaamse (2,4%) en Belgische (2,7%) cijfer. Binnen West-Vlaanderen was het percentage werknemers in hoogtechnologische kennisintensieve diensten het grootst in Kortrijk (1,5%).
- In zowel West-Vlaanderen als Vlaanderen was 45,2% van alle werknemers eind 2014 actief in **andere kennisintensieve diensten**; in België lag dit percentage een stuk hoger (48,9%). Binnen West-Vlaanderen waren er twee arrondissementen waar de werknemers in andere kennisintensieve diensten sterker vertegenwoordigd waren dan in België, namelijk Brugge (52,3%) en Veurne (49,5%). In Tielt was het aandeel werknemers in andere kennisintensieve diensten (29,5%) opvallend laag in vergelijking met de andere West-Vlaamse arrondissementen.

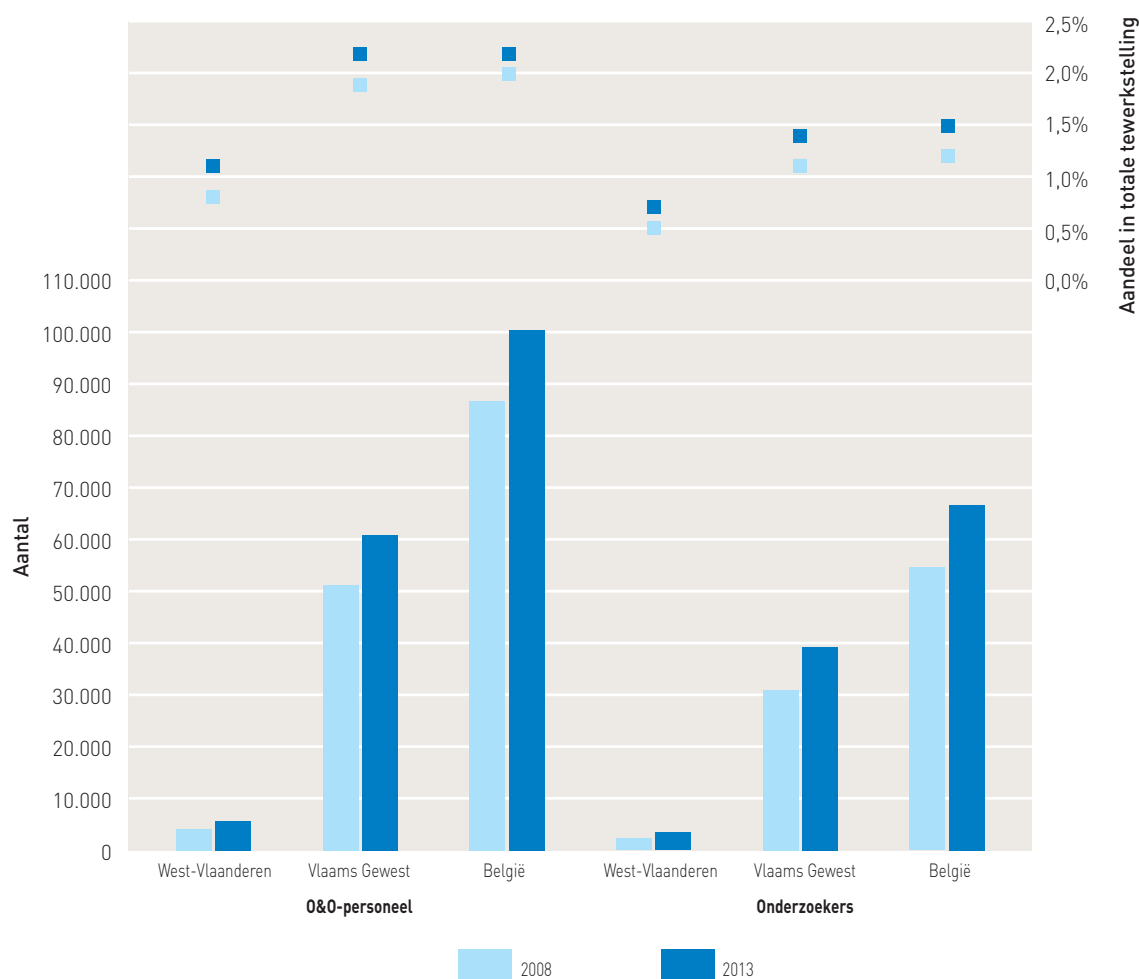

Kaart 5.5.1: Aandeel van de tewerkstelling in hoogtechnologische sectoren en kennisintensieve diensten in de totale tewerkstelling, gemeenten van West-Vlaanderen, 31 december 2014.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Figuur 5.5.2: Evolutie van O&O-personeel en onderzoekers, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, 2008-2013.

Bron: Eurostat, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2013 telde West-Vlaanderen 5.643 **O&O-personeelsleden**; dit is 9,3% van het Vlaamse totaal. De O&O-personeelsleden vertegenwoordigden 1,1% van de totale tewerkstelling in West-Vlaanderen. Dit cijfer ligt een eind onder het Vlaamse en Belgische gemiddelde (beide 2,2%).
- West-Vlaanderen telde 3.404 **onderzoekers** in 2013; dit is 8,7% van het Vlaamse totaal. De West-Vlaamse onderzoekers vertegenwoordigden 0,7% van de totale tewerkstelling. Ook hiermee scoort West-Vlaanderen ondermaats in vergelijking met Vlaanderen (1,4%) en België (1,5%).
- In de periode 2008-2013 was er in West-Vlaanderen wel sprake van een inhaaloperatie. Zo steeg het aantal O&O-personeelsleden in West-Vlaanderen met 35,8%, wat meer is dan in Vlaanderen en België (respectievelijk +18,9% en +15,8%). In zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België lag het aandeel O&O-personeelsleden in de totale tewerkstelling in 2013 hoger dan in 2008. In 2013 telde West-Vlaanderen de helft meer onderzoekers dan in 2008 (+49,9%). Ook in Vlaanderen (+26,9%) en België (+22,2%) waren er in dezelfde periode aanzienlijke toenames. Het percentage onderzoekers in de totale tewerkstelling lag in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België hoger in 2013 dan in 2008.

DEFINITIES EN METHODOLOGIE

Actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen

Het aantal actieve, opgerichte en verdwenen ondernemingen werd berekend op basis van maandcijfers in plaats van jaarcijfers. Maandcijfers tellen elke levensgebeurtenis van een onderneming ((her)oprichtingen, schrappingen, in- of uitwijkingen). Jaarcijfers daarentegen vloeien voort uit een vergelijking van de toestand van de onderneming op 31 december van het huidige en het vorige jaar. Hierdoor zal het aantal opgerichte en verdwenen ondernemingen bij jaarcijfers lager liggen dan het aantal opgerichte en verdwenen ondernemingen dat werd berekend op basis van maandcijfers. Enkel het aantal actieve ondernemingen op 31 december is hetzelfde bij maand- en jaarcijfers.

Bruto Regionaal Product (BRP)

Som van de bruto toegevoegde waarden gerealiseerd door alle economische sectoren die gevestigd zijn binnen de regio.

Statistische reeksen over het bruto nationaal of regionaal product zijn terug te vinden in de nationale en regionale rekeningen die door de Nationale Bank van België worden opgemaakt. Deze bevatten cijfers over de bruto toegevoegde waarde van België in het geheel of van een specifieke regio (gewest, provincie, arrondissement). Sinds 1998 worden de reeksen opgemaakt volgens de definities van het "Europese Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen 1995" (ESR 1995). Vanaf september 2014 is het ESR 2010-rekeningenstelsel van toepassing. Het is een update van het vorige ESR 1995-stelsel en stemt beter overeen met de huidige economische omgeving. Het is niet mogelijk om cijfers volgens beide methodologieën met elkaar te vergelijken.

Bruto toegevoegde waarde

Dit is het bedrag dat de productiefactoren aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten toevoegen en is gelijk aan het verschil tussen de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten. De bruto toegevoegde waarde kan ook beschouwd worden als de som van de vergoedingen voor de primaire productiefactoren die ingeschakeld zijn in het productieproces (lonen, wedden, kapitaalinkomen, winst, ...).

De waardering van de bruto toegevoegde waarde gebeurt tegen basisprijzen. Dat wil zeggen dat de productie niet de door de producent in rekening gebrachte belasting over de toegevoegde waarde omvat en ook niet mogelijke andere productgebonden belastingen zoals accijnzen. Wel zijn productgebonden subsidies inbegrepen.

Voor de geografische subindelingen in bedrijfstakken worden de gegevens in lopende prijzen opgemaakt. Enkel voor de totale bruto toegevoegde waarde is er een berekening in vaste prijzen. De reeks in vaste prijzen - die gebruikt wordt om de economische groei te berekenen - wordt uitgedrukt in kettingeuro's met als referentiejaar 2013. Via deze nieuwe berekeningsmethode wordt de recente economische groei correcter berekend. Voor meer informatie verwijzen we naar: http://www.nbb.be/DOC/DQ/N/METHOD/B_OVERHN05.pdf

Vanaf september 2014 is het ESR 2010-rekeningenstelsel van toepassing. Het is een update van het vorige ESR 1995-stelsel en stemt beter overeen met de huidige economische omgeving. Het is niet mogelijk om cijfers volgens beide methodologieën met elkaar te vergelijken. Voor meer informatie hieromtrent verwijzen we naar: <https://www.nbb.be/nl/statistieken/nationaleregionale-rekeningen>.

Conjunctuurcurven

De conjunctuurcurven van de Nationale Bank van België (NBB) worden samengesteld op basis van een enquête bij de bedrijfsleiders waarin wordt gepeild naar de facetten van de vraag, de activiteiten en de vooruitzichten. Men kan antwoorden met 'stijgend' (positief), 'dalend' (negatief) of 'gelijkblijvend'. De bruto-indicator is het saldo van de antwoorden op die vragen. Met enkele maanden vertraging wordt op basis van de brutogegevens een afgevlakte curve berekend.

Midden 2009 wijzigde de NBB de methodologie voor het samenstellen van de synthetische curven. Enerzijds omvat de globale curve naast de curven van de verwerkende nijverheid (industrie), ruwbouw en handel nu ook de dienstverlening aan bedrijven. Anderzijds baseren de synthetische curven van iedere activiteitstak en bijgevolg dus ook de globale curve zich nu op een selectie van vragen, dit in tegenstelling tot de vorige curven die alle vragen van de enquête omvatten.

De provinciale curven worden volgens eenzelfde methode berekend als de nationale synthetische curven. De basis wordt gevormd door de individuele antwoorden van de ondernemingen die in de provincie gevestigd zijn, maar ze worden ongewogen in de berekeningen opgenomen.

Hoogtechnologische industrie

Deze omvat volgende sectoren: vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (Nace-Bel 21) en vervaardiging van informaticaproducten en elektronische en optische producten (Nace-Bel 26).

Kennisintensieve diensten

Deze omvatten de hoogtechnologische kennisintensieve diensten (productie van films en video- en televisieopnames, maken van geluidsopnames en uitgeverijen van muziekopnamen (Nace-Bel 59), programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (Nace-Bel 60), telecommunicatie (Nace-Bel 61), informatica (Nace-Bel 62+63) en speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (Nace-Bel 72)) en de andere kennisintensieve diensten (vervoer over water en luchtvaart (Nace-Bel 50+51), uitgeverijen (Nace-Bel 58), financiële activiteiten en verzekeringen (Nace-Bel 64 t/m 66), rechtskundige, boekhoudkundige, bedrijfskundige en technische dienstverlening (Nace-Bel 69 t/m 71), reclame en overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten (Nace-Bel 73 t/m 75), terbeschikkingstelling van personeel (Nace-Bel 78), beveiligings- en opsporingsdiensten (Nace-Bel 80), openbaar bestuur (Nace-Bel 84), onderwijs (Nace-Bel 85), menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (Nace-Bel 86 t/m 88) en kunst, amusement en recreatie (Nace-Bel 90 t/m 93)).

Middelhoogtechnologische industrie

Deze omvat volgende sectoren: vervaardiging van chemische producten (Nace-Bel 20), vervaardiging van elektrische apparatuur (Nace-Bel 27), vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (Nace-Bel 28), vervaardiging van transportmiddelen (Nace-Bel 29+30).

Nettogroeiratio

Saldo van het aantal oprichtingen en het aantal stopzettingen en faillissementen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen. De nettogroeiratio drukt uit hoeveel ondernemingen er per saldo bijkwamen.

Oprichtingsratio

Aantal oprichtingen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen.

Overlevingspercentage van starters

Om het overlevingspercentage van starters te berekenen wordt gebruik gemaakt van de start- en stopzettingsdatum van ondernemingen in Lokovest, een extract van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Op basis hiervan kan de exacte leeftijd van de onderneming bij stopzetting worden berekend. De definiëring van starters en stopzettingen is in deze statistiek wel administratief. Zo vinden we onder de starters ook ondernemingen die worden omgevormd van "natuurlijk persoon" naar "rechtspersoon". Dit zorgt ervoor dat deze ondernemingen tweemaal worden geregistreerd, namelijk als een schrapping (van de natuurlijke persoon) en een inschrijving (als rechtspersoon). In werkelijkheid gaat het echter om dezelfde onderneming, zij het dan onder een andere juridische vorm. Het is niet mogelijk om dergelijke administratieve starters uit de statistiek te filteren. De redenen waarom een onderneming de activiteiten stop zet kunnen vrij divers zijn (vrijwillige stopzetting van de activiteiten, faillissement, het ontbreken van attesten of vergunningen, een fusie tussen twee of meer ondernemingen, een administratieve wijziging, ...).

Turbulentieratio

Som van het aantal oprichtingen en het aantal stopzettingen en faillissementen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen. De turbulentieratio geeft weer in welke mate het economisch weefsel zich vernieuwde.

Uittredingsratio

Aantal stopzettingen en faillissementen in verhouding tot het aantal actieve ondernemingen.

Verhuisbeweging

In Lokovest, een extract van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO), werd een selectie gemaakt van alle vestigingen die tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015 verhuisden naar een adres binnen een geselecteerd arrondissement (= inwijking) en vestigingen die verhuisden naar een adres buiten een geselecteerd arrondissement (= uitwijking). Het verschil tussen in- en uitwijking is het migratiesaldo. Verhuisbewegingen binnen een bepaald arrondissement worden niet meegeteld.

VLAIO

Op 1 januari 2016 werden het Agentschap Ondernemen en het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) geïntegreerd in het Vlaams Agentschap voor Innoveren & Ondernemen (VLAIO). Voor meer informatie omtrent de verschillende steunprogramma's: <http://www.vlaio.be>.

6 BLIK OP SECTOREN

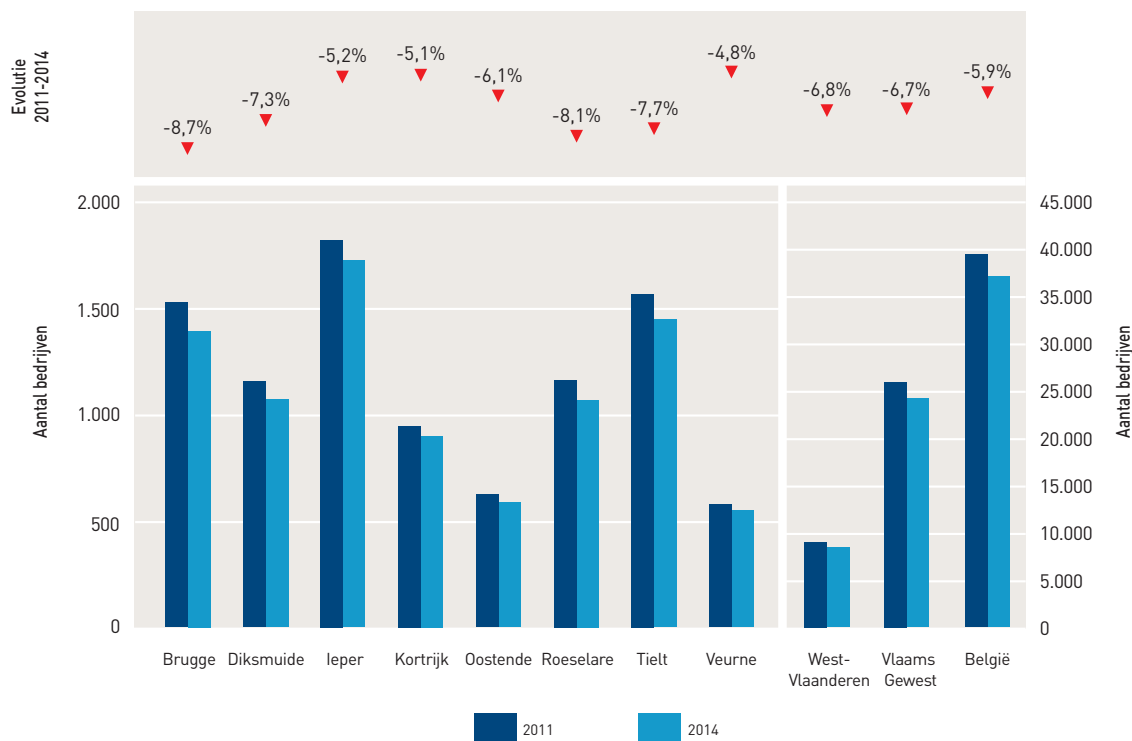
1. LAND- EN TUINBOUW

Van alle land- en tuinbouwbedrijven in Vlaanderen in 2014 lagen er 8.445 of 34,8% in West-Vlaanderen. Tussen 2011 en 2014 daalde het aantal land- en tuinbouwbedrijven in West-Vlaanderen met 6,8%, maar de gemiddelde grootte van een West-Vlaams land- en tuinbouwbedrijf nam wel toe van 23,8 ha in 2011 tot 24,7 ha in 2014. Van de totale oppervlakte cultuurgrond in Vlaanderen lag 204.576 ha of 33,1% in West-Vlaanderen. De West-Vlaamse veestapel telde 14,7 miljoen dieren, wat 39,5% is van het Vlaamse totaal.

Als gevolg van een administratieve vereenvoudiging in 2011 is de teleenheid niet meer de vestiging maar de onderneming. Dit zorgde voor een extra daling van het aantal land- en tuinbouwbedrijven en een verschuiving van de tewerkstelling, het teeltpatroon en de veestapel tussen gemeenten onderling. Omwille van deze wijziging kozen we ervoor om evoluties vanaf 2011 te bekijken.

Cijfers omtrent het aantal tewerkgestelden in de land- en tuinbouw waren niet beschikbaar op arrondissementeel niveau in de telling van mei 2014. Bij de statistieken over de veestapel waren enkel voor de rundvee-, varkens- en pluimveestapel cijfers voor 2014 beschikbaar.

Figuur 6.1.1: Evolutie van het aantal land- en tuinbouwbedrijven, arrondissementen van West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, mei 2011 – mei 2014.

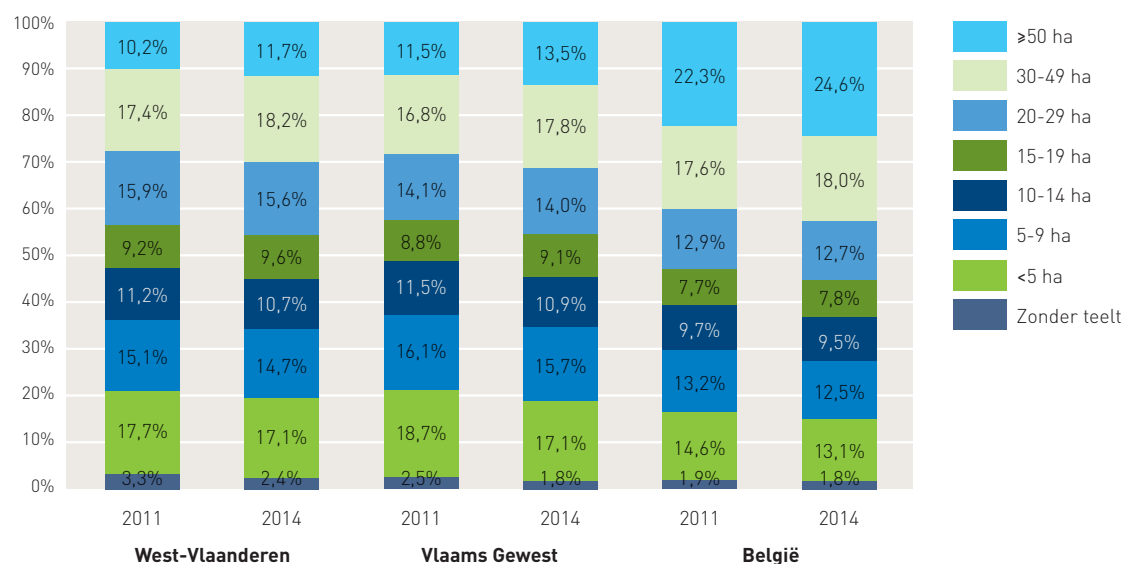

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2014 telde West-Vlaanderen 8.445 land- en tuinbouwbedrijven; dit is 34,8% van het Vlaamse totaal.
- Binnen West-Vlaanderen stond Ieper in 2014 op kop met 19,7% van alle West-Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven. De arrondissementen Tielt (16,6%) en Brugge (16%) vervolledigden de top drie. Onderaan de rangschikking vinden we Veurne en Oostende met respectievelijk 6,3% en 6,7% van alle land- en tuinbouwbedrijven die West-Vlaanderen telde.
- In de periode 2011-2014 daalde het aantal land- en tuinbouwbedrijven in West-Vlaanderen met 6,8% (of 620 bedrijven). In Vlaanderen was de procentuele afname in dezelfde periode nagenoeg even groot (-6,7%); in België was de relatieve afname iets kleiner (-5,9%).
- Elk West-Vlaams arrondissement telde in 2014 minder land- en tuinbouwbedrijven dan in 2011. In Brugge was de afname in zowel absolute als relatieve termen het grootst (-128 bedrijven of -8,7%). Ook in Tielt (-116 bedrijven of -7,7%), Ieper (-92 bedrijven of -5,2%) en Roeselare (-91 bedrijven of -8,1%) was er tussen 2011 en 2014 een aanzienlijke afname van het aantal land- en tuinbouwbedrijven.

Figuur 6.1.2: Evolutie van aantal land- en tuinbouwbedrijven naar grootteklasse, West-Vlaanderen, Vlaams Gewest en België, mei 2011 – mei 2014.

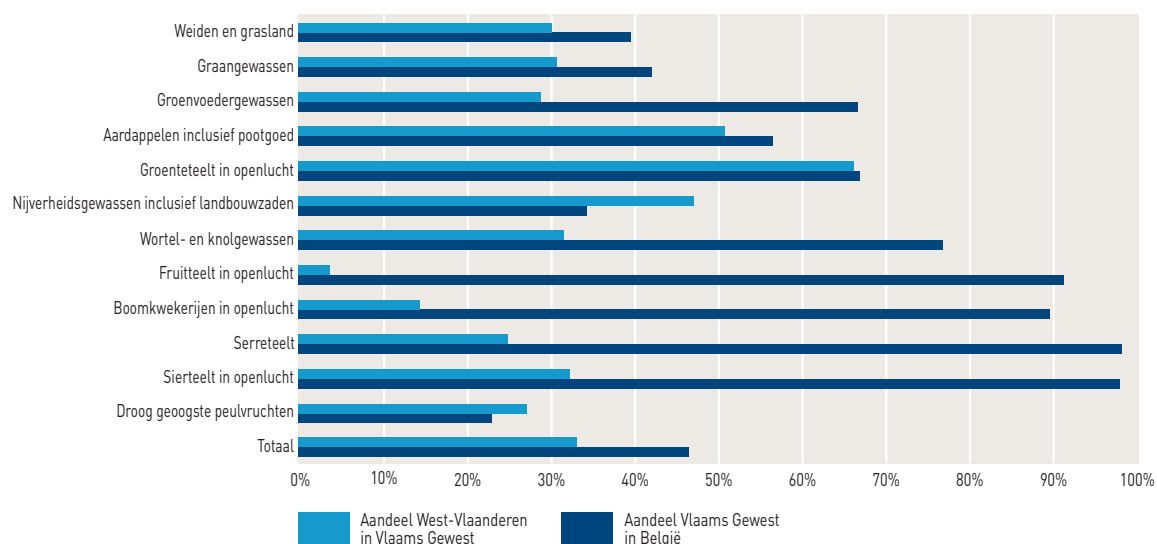

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2014 was ruim de helft (54,5%) van alle West-Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven minder dan 20 ha groot. De land- en tuinbouwbedrijven met 30 tot 49 ha en 20 tot 29 ha cultuurgrond vertegenwoordigden respectievelijk 18,2% en 15,6% van alle West-Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven. In West-Vlaanderen was 11,7% van alle land- en tuinbouwbedrijven meer dan 50 ha groot. In Vlaanderen was de verdeling van het aantal land- en tuinbouwbedrijven naar grootteklasse vrij gelijkaardig als in West-Vlaanderen. In België waren er daarentegen wel opvallende verschillen bij de kleine en de grote land- en tuinbouwbedrijven. Zo waren de land- en tuinbouwbedrijven met minder dan 20 ha cultuurgrond in België (44,8%) veel minder sterk vertegenwoordigd en de bedrijven met meer dan 50 ha cultuurgrond (24,6%) duidelijk sterker vertegenwoordigd dan gemiddeld in West-Vlaanderen en Vlaanderen.
- Behalve bij de land- en tuinbouwbedrijven die meer dan 50 ha groot zijn was er tussen 2011 en 2014 in elke grootteklasse een afname van het aantal bedrijven, en dit in zowel West-Vlaanderen, Vlaanderen als België. De afname was in zowel absolute als relatieve termen het grootst bij de land- en tuinbouwbedrijven met minder dan 20 ha cultuurgrond, en dit in zowel West-Vlaanderen (-10%), Vlaanderen (-11,5%) als België (-10,8%). In Vlaanderen was de relatieve toename van het aantal land- en tuinbouwbedrijven met meer dan 50 ha cultuurgrond (+10,2%) groter dan in West-Vlaanderen (+6,4%) en duidelijk groter dan in België (+3,7%).
- Dit proces van schaalvergroting blijkt ook uit de evolutie van de gemiddelde grootte van land- en tuinbouwbedrijven in de periode 2011-2014. In West-Vlaanderen was een land- en tuinbouwbedrijf in 2011 gemiddeld 23,8 ha groot; in 2014 was de gemiddelde grootte toegenomen tot 24,7 ha. In 2014 was een Vlaams land- en tuinbouwbedrijf gemiddeld 25,9 ha groot; in 2011 was dat nog 24,2 ha. In België was een land- en tuinbouwbedrijf zowel in 2011 (34,5 ha) als in 2014 (36,5 ha) een stuk groter dan gemiddeld in West-Vlaanderen en Vlaanderen. Dit komt doordat een gemiddeld land- en tuinbouwbedrijf in het Waalse Gewest (56,4 ha) in 2014 veel groter was dan in Vlaanderen. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat in Wallonië de nadruk ligt op akkerbouw en extensieve grondgebonden veeteelt waarbij meer cultuurgrond wordt gebruikt.

Figuur 6.1.3: Aandeel van de teelten in West-Vlaanderen ten opzichte van de teelten in het Vlaamse Gewest en aandeel van de teelten in het Vlaamse Gewest ten opzichte van de teelten in België (gemeten in oppervlakte cultuurgrond), gemiddelde mei 2013 – april/mei 2014.

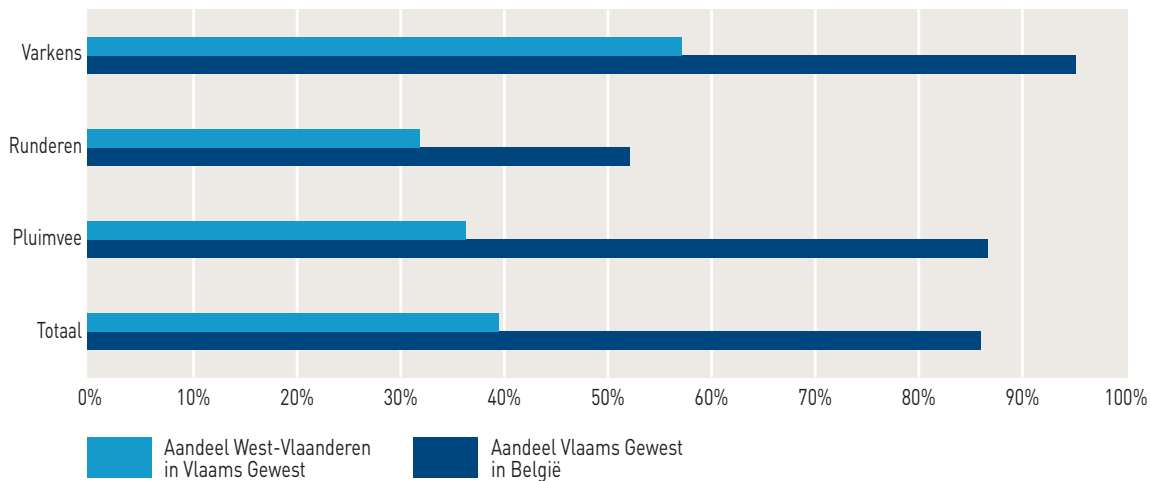

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2013 en 2014 werd in West-Vlaanderen gemiddeld 204.576 ha aangewend als cultuurgrond; dit is 65,1% van de totale kadastrale oppervlakte. In Vlaanderen (45,7%) en België (43,5%) is het aandeel cultuurgrond in de totale kadastrale oppervlakte veel kleiner dan in West-Vlaanderen.
- Van de totale oppervlakte cultuurgrond in Vlaanderen kon 33,1% in West-Vlaanderen worden gesitueerd. Voor drie teelten – groenteteelt in openlucht, aardappelen inclusief pootgoed en nijverheidsgewassen inclusief landbouwzaden – lag het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal boven dit gemiddelde.
- Van de 27.122 ha die in Vlaanderen wordt aangewend voor de groenteteelt in openlucht situeert 66,1% zich in West-Vlaanderen. Vooral in de regio Roeselare-Tielt is er een grote concentratie; de aanwezigheid van de REO-veiling speelt hierbij een belangrijke rol. Iets meer dan de helft (50,7%) van de 43.934 ha die in Vlaanderen worden ingepalmd voor de aardappelteelt ligt in West-Vlaanderen. In West-Vlaanderen wordt 14.944 ha gebruikt voor de teelt van nijverheidsgewassen; dit is 47% van het Vlaamse totaal.
- Voor drie gewassen – serreteelt (97,9%), sierteelt in openlucht (97,7%) en fruitteteelt in openlucht (91%) – situeert ruim 90% van de oppervlakte die deze gewassen in België innemen zich in Vlaanderen. De oppervlakte die in Vlaanderen wordt gebruikt voor boomkwekerijen in openlucht vertegenwoordigt 89,4% van de totale oppervlakte die deze teelt in België inpalmt. Het West-Vlaamse aandeel van deze vier teelten in de Vlaamse oppervlakte is eerder laag.

Figuur 6.1.4: Aandeel van West-Vlaanderen in de Vlaamse veestapel en van het Vlaamse Gewest in de Belgische veestapel, gemiddelde mei 2013 – oktober/november 2014.

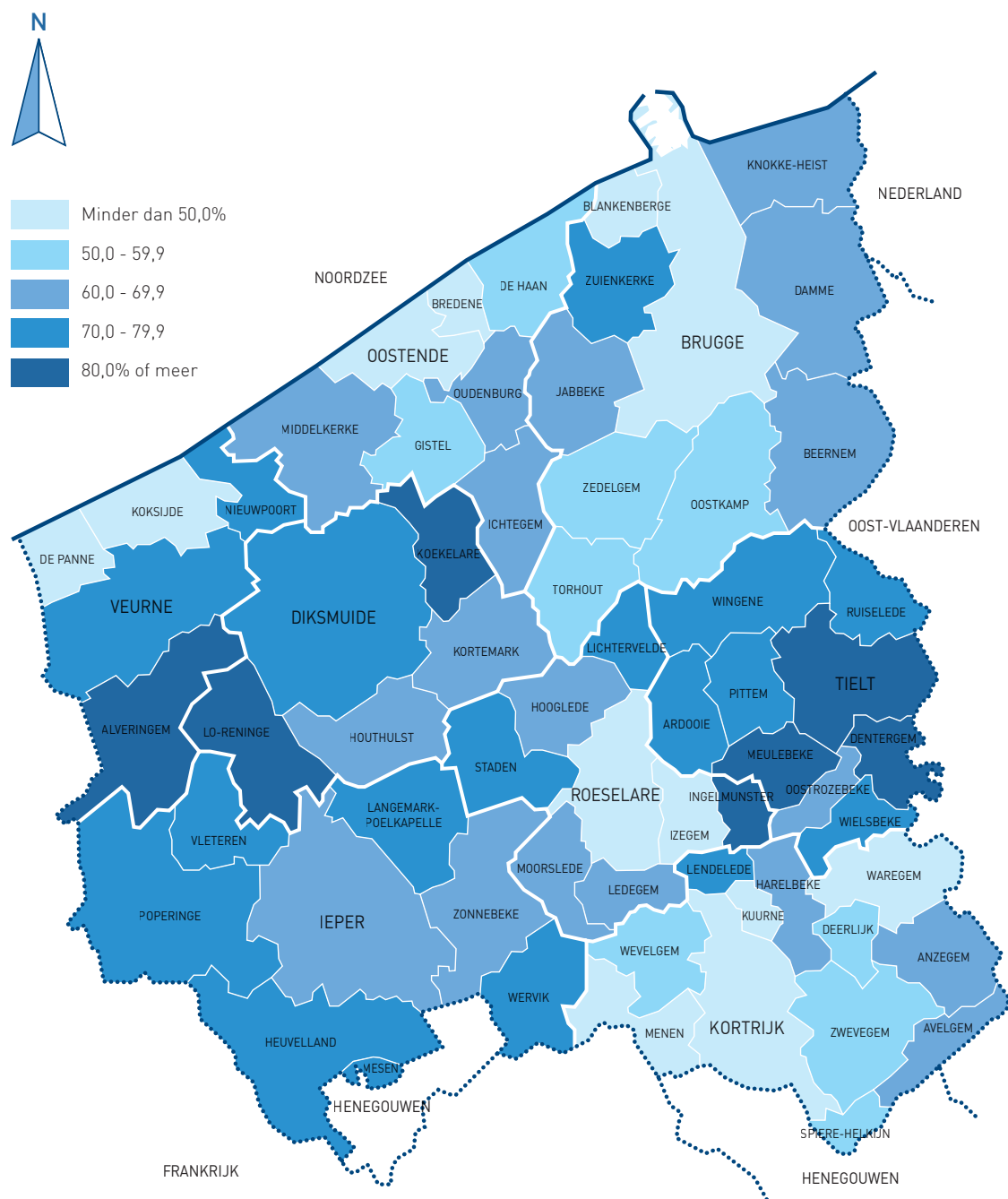

Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De West-Vlaamse veestapel telde in 2013 en 2014 gemiddeld 14,7 miljoen dieren, waarvan 73,6% pluimvee, 23,6% varkens en 2,8% runderen. In Vlaanderen en België was het aandeel pluimvee een stuk groter dan in West-Vlaanderen (respectievelijk 80,2% en 79,5%) en ook het aandeel runderen was groter in Vlaanderen (3,4%) en België (5,7%). Daartegenover staat dat varkens in West-Vlaanderen duidelijk sterker vertegenwoordigd waren dan in Vlaanderen (16,4%) en België (14,8%).
- Van de bijna 37,1 miljoen dieren in de Vlaamse veestapel werd 39,5% in West-Vlaanderen gekweekt. Met bijna 3,5 miljoen varkens of 57% van het Vlaamse totaal spant West-Vlaanderen de kroon in Vlaanderen wat de varkenshouderij betreft. West-Vlaanderen heeft ook 10,8 miljoen stuks pluimvee (of 36,3% van het Vlaamse totaal) en 407.795 runderen (of 31,9% van de Vlaamse rundveestapel).
- Bekijken we het aandeel van Vlaanderen in België, dan blijkt dat maar liefst 85,7% van alle dieren – varkens, runderen en pluimvee – die in België worden gekweekt, toegeschreven kan worden aan Vlaamse landbouwbedrijven. Vooral de Vlaamse varkensteelt springt in het oog met 94,8% van alle varkens die in België worden gekweekt. Ook de pluimveeteelt is een grotendeels Vlaamse aangelegenheid: 86,4% van de Belgische pluimveestapel wordt in Vlaanderen gekweekt. Bij de rundveeteelt is het overwicht van Vlaanderen veel minder uitgesproken; iets meer dan de helft (52%) van alle Belgische runderen wordt in Vlaamse bedrijven gekweekt.

Kaart 6.1.1: Aandeel oppervlakte cultuurgrond in de totale kadastrale oppervlakte, gemeenten van West-Vlaanderen, april/mei 2014 (a).

Minimum: Oostende 21,4%
Maximum: Dentergem 93,0%

West-Vlaanderen: 64,7%
Vlaams Gewest: 45,6%
België: 43,7%

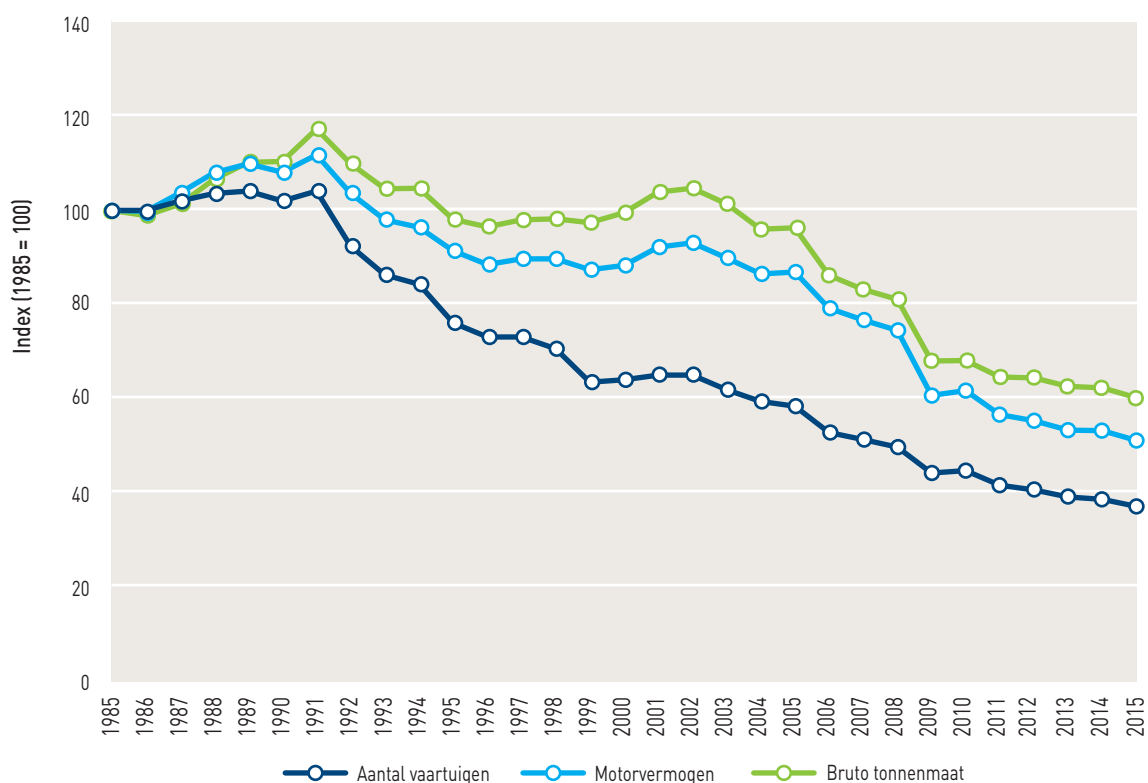
0 5 10 15 km

(a) De oppervlakte cultuurgrond wordt geteld bij de gemeente waar de landbouwer gevestigd is, ongeacht of die cultuurgrond in dezelfde gemeente ligt. Hierdoor wijken percentages soms af van de reële situatie.
Bron: FOD Economie (ADSEI), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

2. ZEEVISSERIJ

In 2015 telde de Belgische visserijvloot 73 vaartuigen; dat zijn er drie minder dan in 2014. De Belgische vaartuigen voerden 22.489 ton vis aan in 2015; in vergelijking met 2014 betekent dit een afname met 1.779 ton of 7,3%. Ondanks de afname van de aangevoerde hoeveelheid vis steeg de totale besomming in de periode 2014-2015 licht met 0,7% tot 81,8 miljoen euro.

Figuur 6.2.1: Evolutie van de Belgische visserijvloot, 1985-2015.

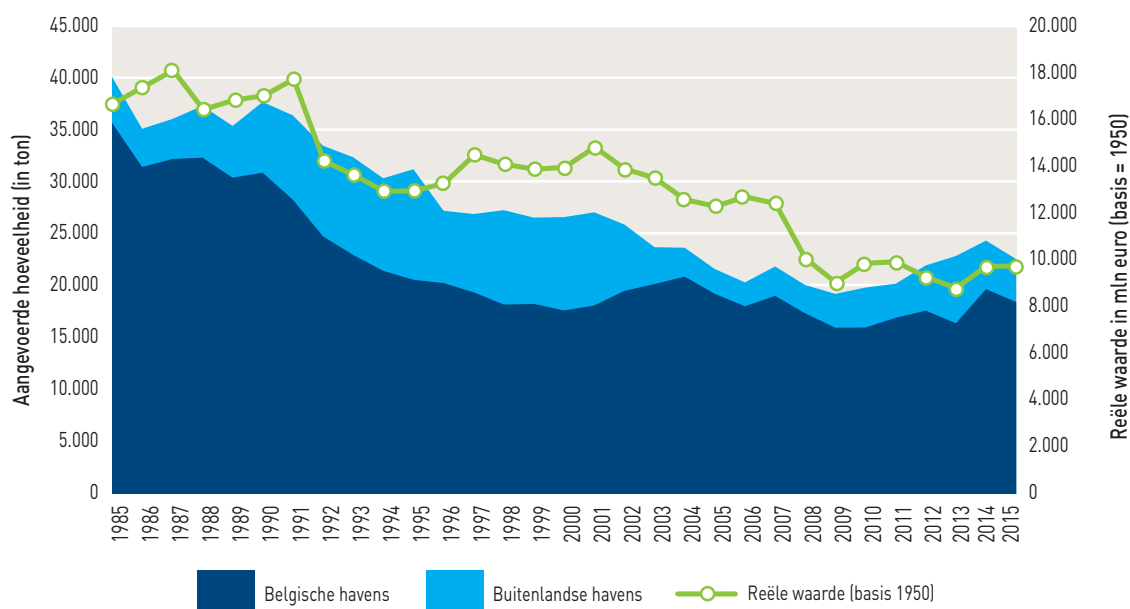

Bron: FOD Mobiliteit en Vervoer, Directoraat-generaal Maritiem Vervoer, Directie Scheepvaartbeleid, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 telde de Belgische visserijvloot 73 vaartuigen; dat zijn er drie minder dan in 2014. In de haven van Oostende verdwenen in de periode 2014-2015 twee vaartuigen zodat er in 2015 nog 20 overbleven. De haven van Zeebrugge telde in 2015 nog 40 vaartuigen; dit is er één minder dan in 2014. In Nieuwpoort (negen) en Blankenberge (vier) bleef het aantal vaartuigen status quo. Het verdwijnen van drie vaartuigen tussen 2014 en 2015 ging ook gepaard met een lichte afname van het motorvermogen (-3,9%) en de bruto tonnenmaat of capaciteit (-3,4%).
- Tussen 1985 en 1991 kende het aantal vaartuigen in de Belgische visserijvloot een lichte toename (+4,1%). Ook het motorvermogen (+11,8%) en de capaciteit (+17,3%) stegen. Vanaf 1992 volgde een sterke inkrimping van de visserijvloot die ook gepaard ging met een sterke afname van het motorvermogen en de capaciteit. Over de volledige periode van 30 jaar daalde de vloot van 197 tot 73 vaartuigen (of -62,9%). Het motorvermogen (-48,9%) en de capaciteit (-39,8%) kenden ook een sterke afname, maar die bleef relatief beperkter dan de afname van het aantal vaartuigen. In 2015 telde de Belgische zeevisserijvloot dus gemiddeld meer grote vaartuigen dan in 1985.

Figuur 6.2.2: Evolutie van de aanvoer door Belgische vaartuigen, aangevoerde hoeveelheid en totale besomming in reële waarde, 1985-2015.

Bron: Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Landbouw- en Visserijbeleid, Zeevisserij, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In 2015 voerden de Belgische vaartuigen 22.489 ton vis aan. Hiervan werd 81,7% aangevoerd in Belgische havens en 18,3% in buitenlandse havens.
- In vergelijking met 2014 lag de door Belgische vaartuigen aangevoerde hoeveelheid vis 1.779 ton of 7,3% lager in 2015. Deze afname kan vooral toegeschreven worden aan de kleinere aanvoer in Belgische havens (-1.246 ton of -6,3%). Ook in buitenlandse havens werd in 2015 minder vis aangevoerd dan in 2014 (-533 ton of -11,5%).
- De in 2015 aangevoerde hoeveelheid vis had een waarde van 81,8 miljoen euro. In vergelijking met 2014 is dit een lichte toename met 0,7%. Ondanks een afname van de hoeveelheid aangevoerde vis was er in de periode 2014-2015 dus toch een lichte toename van de besomming.
- De voorbij 30 jaar daalde de door Belgische vaartuigen aangevoerde hoeveelheid vis met 43,7% en nam de reële waarde van de besomming af met 42%.

3. FABRIEKEN VOOR DE TOEKOMST

In de Fabriek Nieuwe Materialen bedraagt het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal voor de verschillende indicatoren - loontrekkenden, vestigingen, zelfstandigen, actieve ondernemingen en toegevoegde waarde - telkens ongeveer 40%. Bij de Fabriek Voeding vertegenwoordigen de diverse indicatoren in West-Vlaanderen 25% tot 30% van het Vlaamse totaal. In de Fabriek Mechatronica & Machinebouw varieert het West-Vlaamse aandeel van 30,2% voor actieve ondernemingen tot 55,3% voor zelfstandigen en helpers.

De Fabrieken voor de Toekomst (FVT's) geven vorm aan het Nieuw Industrieel Beleid dat door de Vlaamse Regering werd ontwikkeld. In West-Vlaanderen vormen de Fabrieken voor de Toekomst een basispijler van West Deal, het strategisch economisch beleidsplan van de Provincie West-Vlaanderen. Er zijn vijf Fabrieken voor de Toekomst, namelijk Nieuwe Materialen, Voeding, Blue Energy, Mechatronica & Machinebouw en Zorg economie. De FVT's die aan de hand van de Nace-Belnoemenclatuur kunnen worden afgebakend – Nieuwe Materialen, Voeding en Mechatronica & Machinebouw – worden in dit hoofdstuk kort in kaart gebracht. Voor een uitgebreide analyse van deze sectoren verwijzen we naar de rapporten op onze website (<http://www.pomwvl.be/studie>).

Tabel 6.3.1: Kerncijfers voor de Fabrieken voor de Toekomst, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest.

	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			% West-Vl. in Vl. Gewest		
	Nieuwe Materialen	Voeding	Mechatronica & Machinebouw	Nieuwe Materialen	Voeding	Mechatronica & Machinebouw	Nieuwe Materialen	Voeding	Mechatronica & Machinebouw
Loontrekkenden 31/12/2014	13.967	15.879	11.918	33.559	56.477	28.953	41,6%	28,1%	41,2%
Vestigingen 31/12/2014	401	843	223	939	3.256	663	42,7%	25,9%	33,6%
Aantal loontrekkenden per vestiging 31/12/2014	34,8	18,8	53,4	35,7	17,3	43,7	-	-	-
Specialisatiegraad 31/12/2014	224,0	151,3	221,5	100,0	100,0	100,0	-	-	-
Relatieve groei loontrekkenden 2009-2014	-16,7%	+2,6%	-5,0%	-14,8%	-0,3%	-4,5%	-	-	-
Zelfstandigen (excl. bijberoep) en helpers 31/12/2014	351	1.621	121	835	5.478	219	42,0%	29,6%	55,3%
Actieve ondernemingen 2014	684	1.375	341	1.807	4.968	1.129	37,9%	27,7%	30,2%
Gem. startersratio 2009-2014	3,0%	3,2%	3,4%	4,4%	4,3%	4,4%	-	-	-
Gem. stopzettingsratio 2009-2014	5,7%	5,0%	4,3%	5,7%	5,5%	4,7%	-	-	-
Toegevoegde waarde (in mln euro) 2014	1.034,9	1.152,4	1.563,1	2.857,2	4.481,2	4.137,8	36,2%	25,7%	37,8%

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, FOD Economie (ADSEI), Belfirst (Bureau van Dijk Electronic Publishing), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- In de **Fabriek Nieuwe Materialen** bedraagt het West-Vlaamse aandeel in het Vlaamse totaal voor de verschillende indicatoren telkens ongeveer 40%. Aangezien het West-Vlaamse aandeel loontrekkenden iets kleiner is dan het aandeel vestigingen, tellen West-Vlaamse vestigingen gemiddeld iets minder loontrekkenden dan in Vlaanderen (34,8 ten opzichte van 35,7). West-Vlaanderen is duidelijk gespecialiseerd in de nieuwe materialen ten opzichte van Vlaanderen. Het aantal werknemers in de sector daalde in West-Vlaanderen en in Vlaanderen wel relatief sterk tussen 2009 en 2014 (respectievelijk -16,7% en -14,8%). De gemiddelde startersratio in de periode 2009-2014 was in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen (3% ten opzichte van 4,4%); de gemiddelde stopzettingsratio was even groot (5,7%).
- Voor de diverse kerncijfers vertegenwoordigt de **Fabriek Voeding** in West-Vlaanderen 25% tot 30% van het Vlaamse totaal. Een West-Vlaamse vestiging in de voedingssector telde eind 2014 gemiddeld meer werknemers dan in Vlaanderen (18,8 ten opzichte van 17,3). Met een specialisatiegraad van 151,3 heeft West-Vlaanderen ten opzichte van Vlaanderen ook een specialisatie in de voedingssector. In de periode 2009-2014 groeide het aantal werknemers in de voedingssector in West-Vlaanderen met 2,6%; in Vlaanderen was er in dezelfde periode sprake van een minieme afname (-0,3%). Zowel de gemiddelde starters- als stopzettingsratio in de voedingssector in de periode 2009-2014 waren in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen.
- In de **Fabriek Mechatronica & Machinebouw** is er bij de verschillende indicatoren een sterkere variatie van het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen, namelijk van 30,2% voor actieve ondernemingen tot 55,3% voor zelfstandigen en helpers. Het West-Vlaamse aandeel loontrekkenden (41,2%) is een stuk groter dan het West-Vlaamse aandeel vestigingen (33,6%), waardoor het gemiddeld aantal loontrekkenden per vestiging in West-Vlaanderen een eind boven het Vlaamse gemiddelde ligt (53,4 ten opzichte van 43,7). Ook in de mechatronica en machinebouw heeft West-Vlaanderen duidelijk een specialisatie ten opzichte van Vlaanderen. In West-Vlaanderen was de afname van het aantal werknemers in de periode 2009-2014 iets groter dan in Vlaanderen (-5% ten opzichte van -4,5%). De gemiddelde startersratio in de periode 2009-2014 in de mechatronica en machinebouw is in West-Vlaanderen kleiner dan in Vlaanderen (3,4% ten opzichte van 4,4%), maar ook de gemiddelde stopzettingsratio is kleiner (4,3% in West-Vlaanderen ten opzichte van 4,7% in Vlaanderen).

4. GROOTSTE SECTOREN

Met 28.683 loontrekkenden was de metaalsector op 31 december 2014 de grootste industriële sector in West-Vlaanderen. De 26.951 werknemers die eind 2014 actief waren in de West-Vlaamse bouwsector vertegenwoordigden 20,9% van het Vlaamse totaal. Binnen de handel en diensten was de gezondheidszorg in West-Vlaanderen met 71.906 werknemers eind 2014 de grootste sector.

A. Inleiding

Tabel 6.4.1: Kerncijfers voor de grootste sectoren op basis van loontrekkende tewerkstelling, West-Vlaanderen en Vlaams Gewest, 31 december 2014.

	West-Vlaanderen			Vlaams Gewest			% West-VL. in Vl. Gewest	
	Werknemers	Vestigingen	Werknemers per vestiging	Werknemers	Vestigingen	Werknemers per vestiging	Werknemers	Vestigingen
Metaalsector	28.683	869	33,0	126.491	3.289	38,5	22,7%	26,4%
Textielsector	9.941	306	32,5	16.083	551	29,2	61,8%	55,5%
Voedingssector	15.879	843	18,8	56.477	3.256	17,3	28,1%	25,9%
Bouwsector	26.951	3.974	6,8	128.995	17.105	7,5	20,9%	23,2%
Groothandel	18.105	2.193	8,3	130.186	13.337	9,8	13,9%	16,4%
Kleinhandel	25.949	5.194	5,0	142.607	23.027	6,2	18,2%	22,6%
Horeca	15.878	3.649	4,4	67.388	13.840	4,9	23,6%	26,4%
Transport, logistiek en post	18.533	1.228	15,1	133.897	6.363	21,0	13,8%	19,3%
Zakelijke dienstverlening	51.283	4.543	11,3	316.463	22.366	14,1	16,2%	20,3%
Openbaar bestuur	29.223	724	40,4	151.232	3.397	44,5	19,3%	21,3%
Onderwijs	37.026	1.522	24,3	222.727	8.007	27,8	16,6%	19,0%
Gezondheidszorg	71.906	1.831	39,3	336.197	9.752	34,5	21,4%	18,8%

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

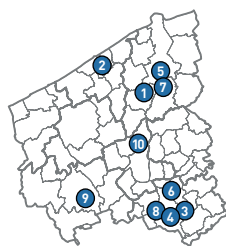
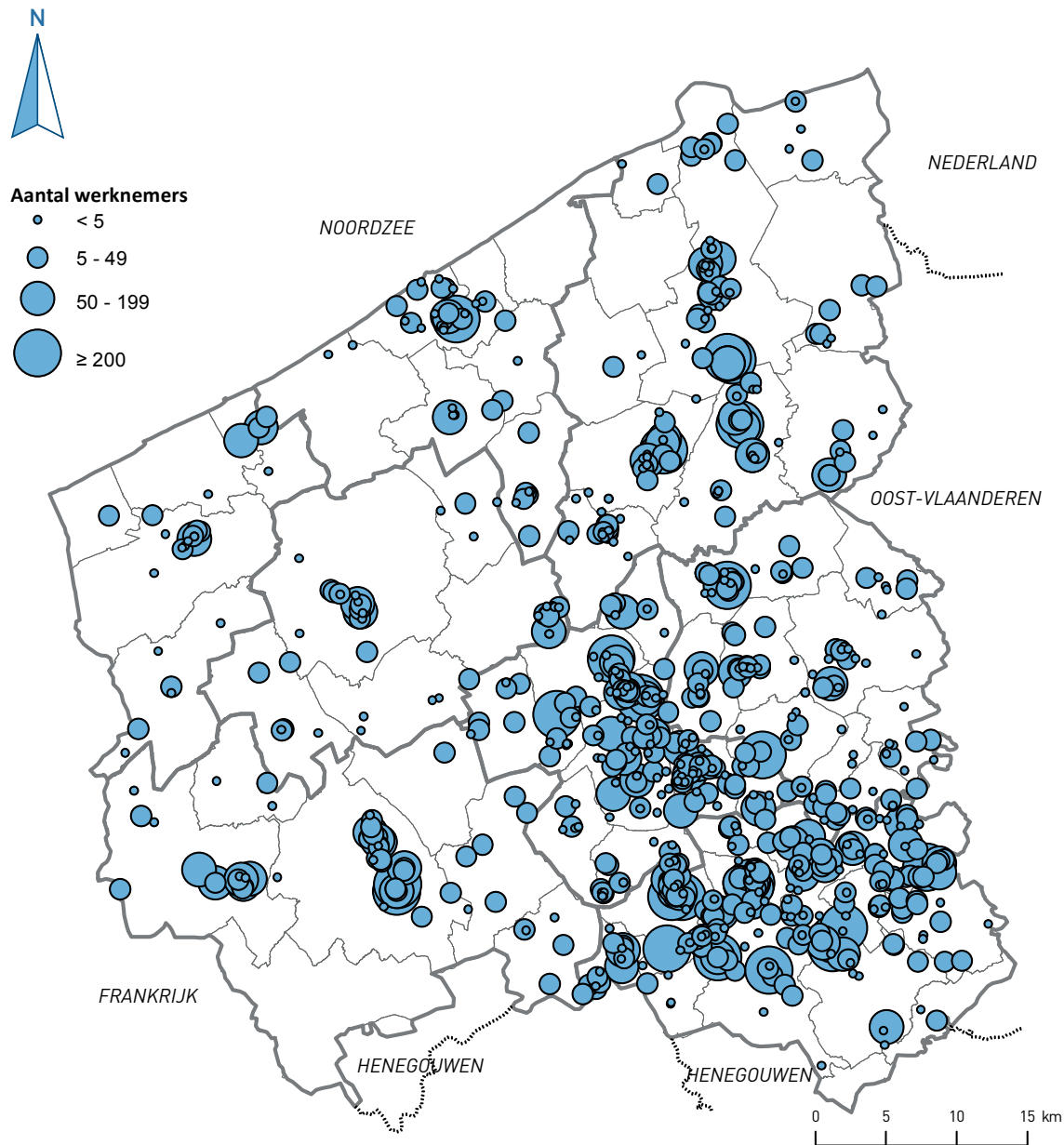
VASTSTELLINGEN

- Met 28.683 loontrekkenden was de metaalsector op 31 december 2014 de grootste industriële sector in West-Vlaanderen. De West-Vlaamse metaalsector vertegenwoordigde 22,7% van alle werknemers en 26,4% van alle vestigingen in de sector in Vlaanderen. Een West-Vlaamse vestiging in de metaalsector telt dus minder werknemers dan gemiddeld in Vlaanderen.

- Na de metaalsector zijn de voedingssector en de textielsector de grootste industriële sectoren. De West-Vlaamse voedingssector vertegenwoordigde 28,1% van alle werknemers in de sector in Vlaanderen; bij de textielsector bedroeg het West-Vlaamse aandeel maar liefst 61,8%. In zowel de voedings- als de textielsector tellen West-Vlaamse vestigingen meer werknemers dan gemiddeld in Vlaanderen.
- De 26.951 werknemers die eind 2014 actief waren in de West-Vlaamse bouwsector vertegenwoordigden 20,9% van het Vlaamse totaal. Een West-Vlaamse vestiging in de bouwsector telt iets minder werknemers dan gemiddeld in Vlaanderen (6,8 ten opzichte van 7,5 werknemers per vestiging).
- Eind 2014 telde de gezondheidszorg in West-Vlaanderen 71.906 werknemers; hiermee was ze de grootste sector binnen de handel en diensten. De West-Vlaamse werknemers in de gezondheidszorg vertegenwoordigden 21,4% van het Vlaamse totaal. Van de acht grootste sectoren in de handel en diensten is de gezondheidszorg de enige sector waar de tewerkstelling per vestiging in West-Vlaanderen groter is dan in Vlaanderen (39,3 ten opzichte van 34,5).
- De sectoren zakelijke dienstverlening en onderwijs volgen binnen de handel en diensten op de tweede en derde plaats inzake het aantal werknemers. De West-Vlaamse loontrekkenden in de zakelijke dienstverlening zijn goed voor 16,2% van het Vlaamse cijfer; bij het onderwijs bedraagt het West-Vlaamse aandeel 16,6%.
- Van de acht grootste sectoren binnen de handel en diensten is het West-Vlaamse aandeel in de totale Vlaamse tewerkstelling het kleinst in de sectoren groothandel en transport, logistiek en post (respectievelijk 13,9% en 13,8%).

B. Metaalsector

Kaart 6.4.1: Geografische spreiding van de vestigingen in de metaalsector in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

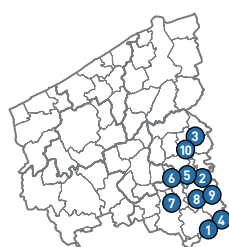
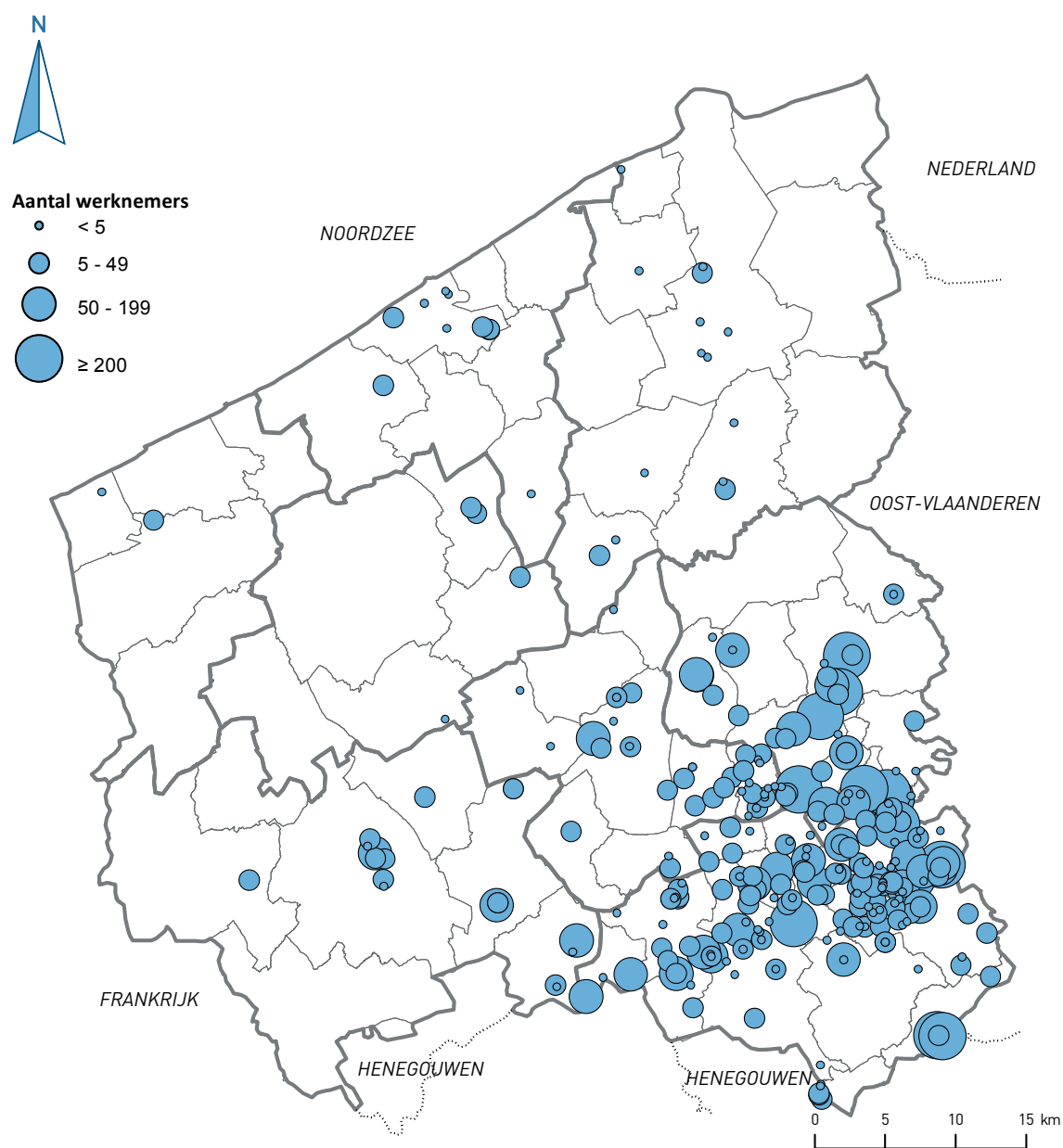
1. CNH BELGIUM NV, Zedelgem	6. BARCO NV, Kuurne
2. DAIKIN EUROPE NV, Oostende	7. TYCO ELECTRONICS BELGIUM EC BVBA, Oostkamp
3. BEKAERT NV, Zwevegem	8. MICHIEL VAN DE WIELE NV, Kortrijk
4. BARCO NV, Kortrijk	9. PICANOL NV, Ieper
5. BOMBARDIER TRANSPORTATION BELGIUM NV, Brugge	10. SADEF NV, Hooglede

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	Vlaams G.
35,1% metaalsector in tewerkstelling industrie	34,9%
7,0% metaalsector in totale tewerkstelling	5,7%

C. Textielsector

Kaart 6.4.2: Geografische spreiding van de vestigingen in de textielsector in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

1. BALTA INDUSTRIES NV, Avelgem	6. B.I.G. FLOORCOVERINGS NV, Wielsbeke
2. BALTA INDUSTRIES NV, Wielsbeke	7. LANO NV, Harelbeke
3. BALTA INDUSTRIES NV DIVISIE I.T.C., Tielt	8. MC THREE CARPETS NV, Waregem
4. IVC BVBA, Avelgem	9. CONCORDIA TEXTILES NV, Waregem
5. BALTA INDUSTRIES NV, Wielsbeke	10. GRANDECO WALLFASHION GROUP - BELGIUM NV, Tielt

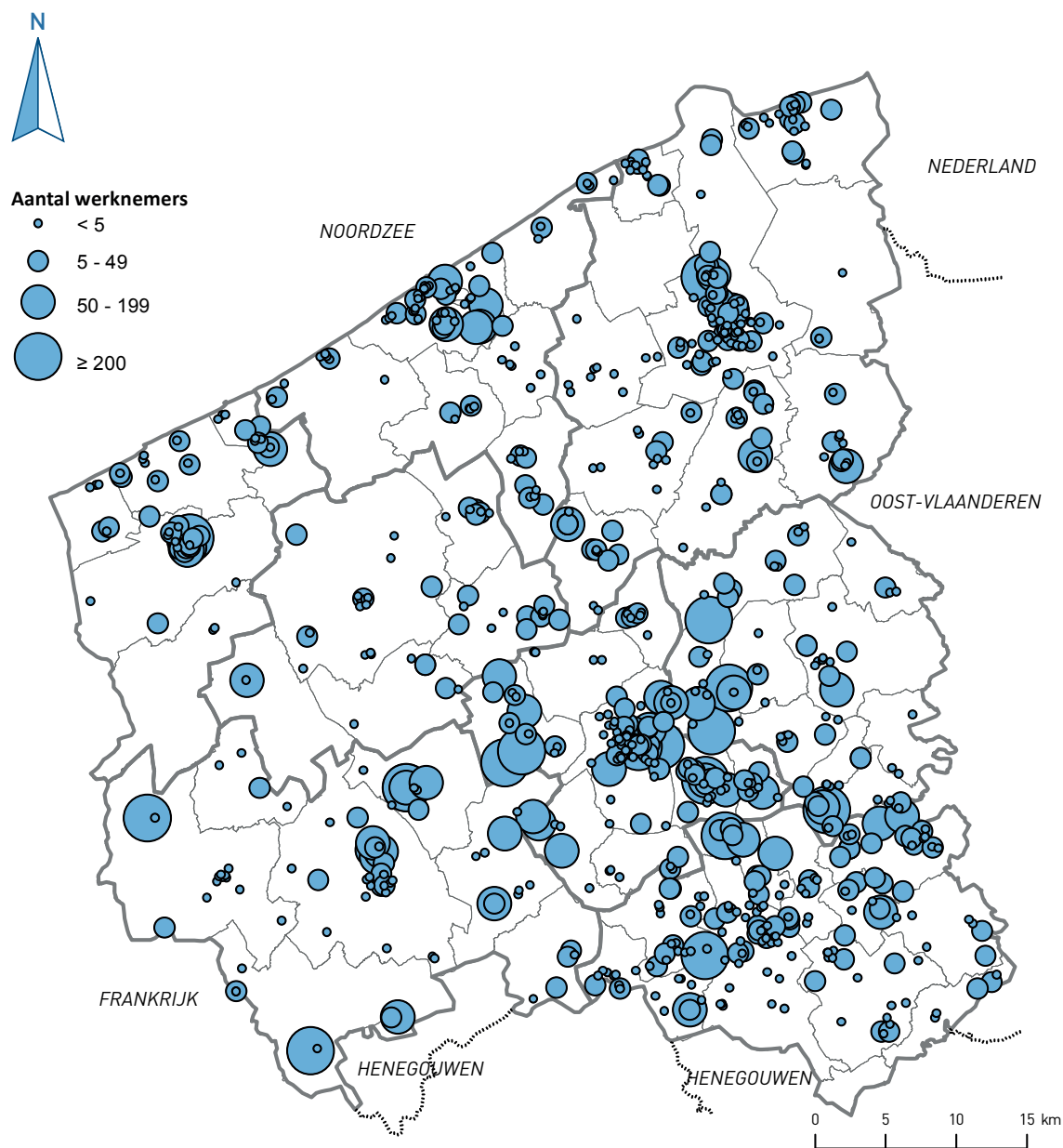
Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.		Vlaams G.
12,1%	textielsector in tewerkstelling industrie	4,4%
2,4%	textielsector in totale tewerkstelling	0,7%

D. Voedingssector

Kaart 6.4.3: Geografische spreiding van de vestigingen in de voedingssector in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

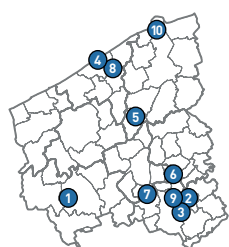
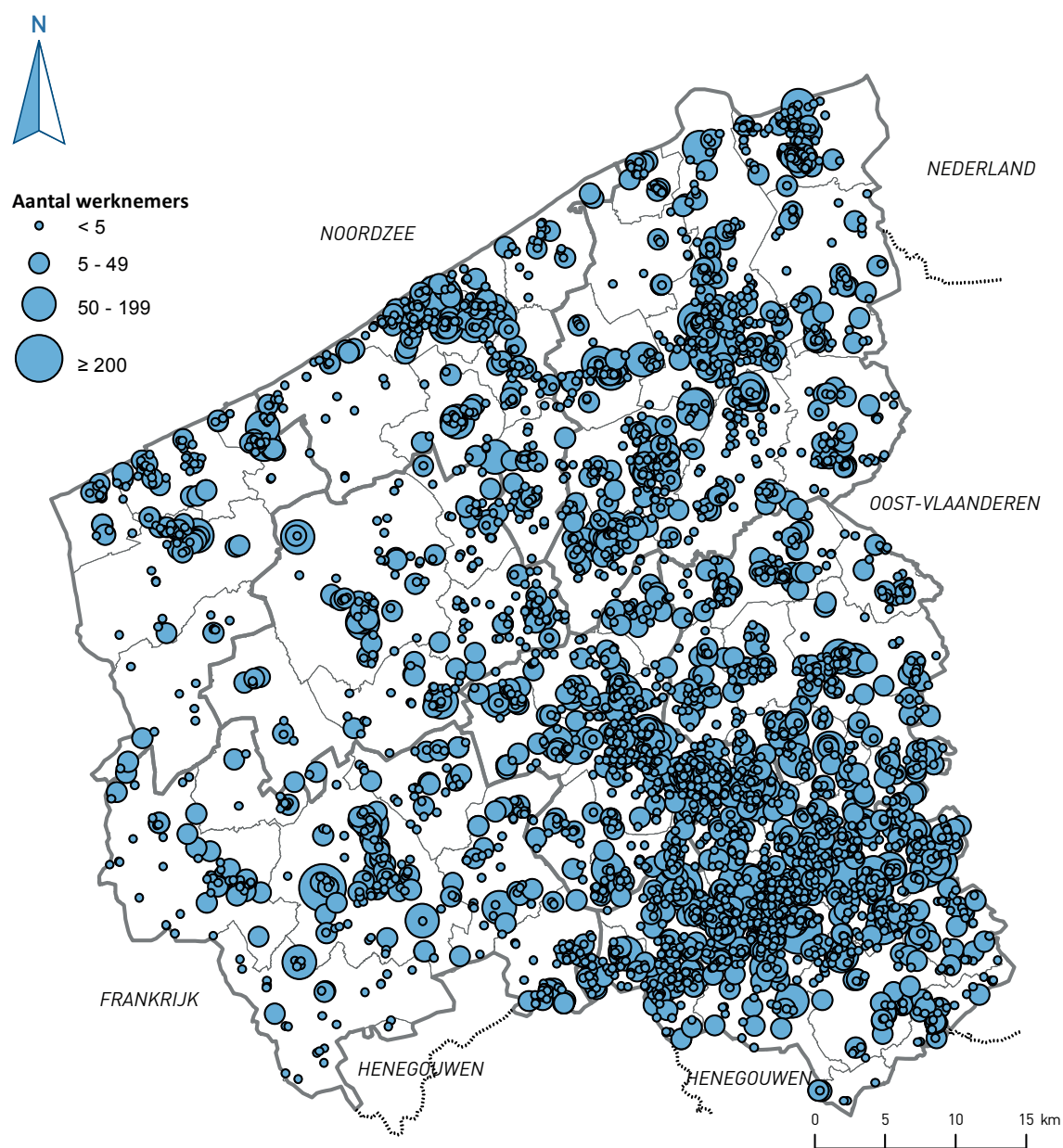
<ol style="list-style-type: none"> 1. WESTVLEES NV, Staden 2. VEURNE SNACK FOODS BVBA, Veurne 3. ALPRO CVA, Wevelgem 4. YSCO NV, Langemark-Poelkapelle 5. UNIFROST NV, Ardoorie 	<ol style="list-style-type: none"> 6. ARDOVRIES NV, Ardoorie 7. VOLYS STAR NV, Lendeledede 8. GREENYARD FOODS NV, Staden 9. MARINE HARVEST PIETERS NV, Brugge 10. CLAREBOUT-POTATOES NV, Heuvelland
--	--

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl. 19,4% voedingssector in tewerkstelling industrie 3,9% voedingssector in totale tewerkstelling	Vlaams G. 15,6% 2,6%
---	---

E. Bouwsector

Kaart 6.4.4: Geografische spreiding van de vestigingen in de bouwsector in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

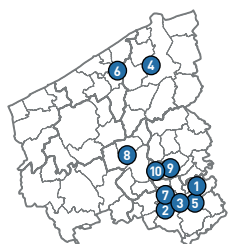
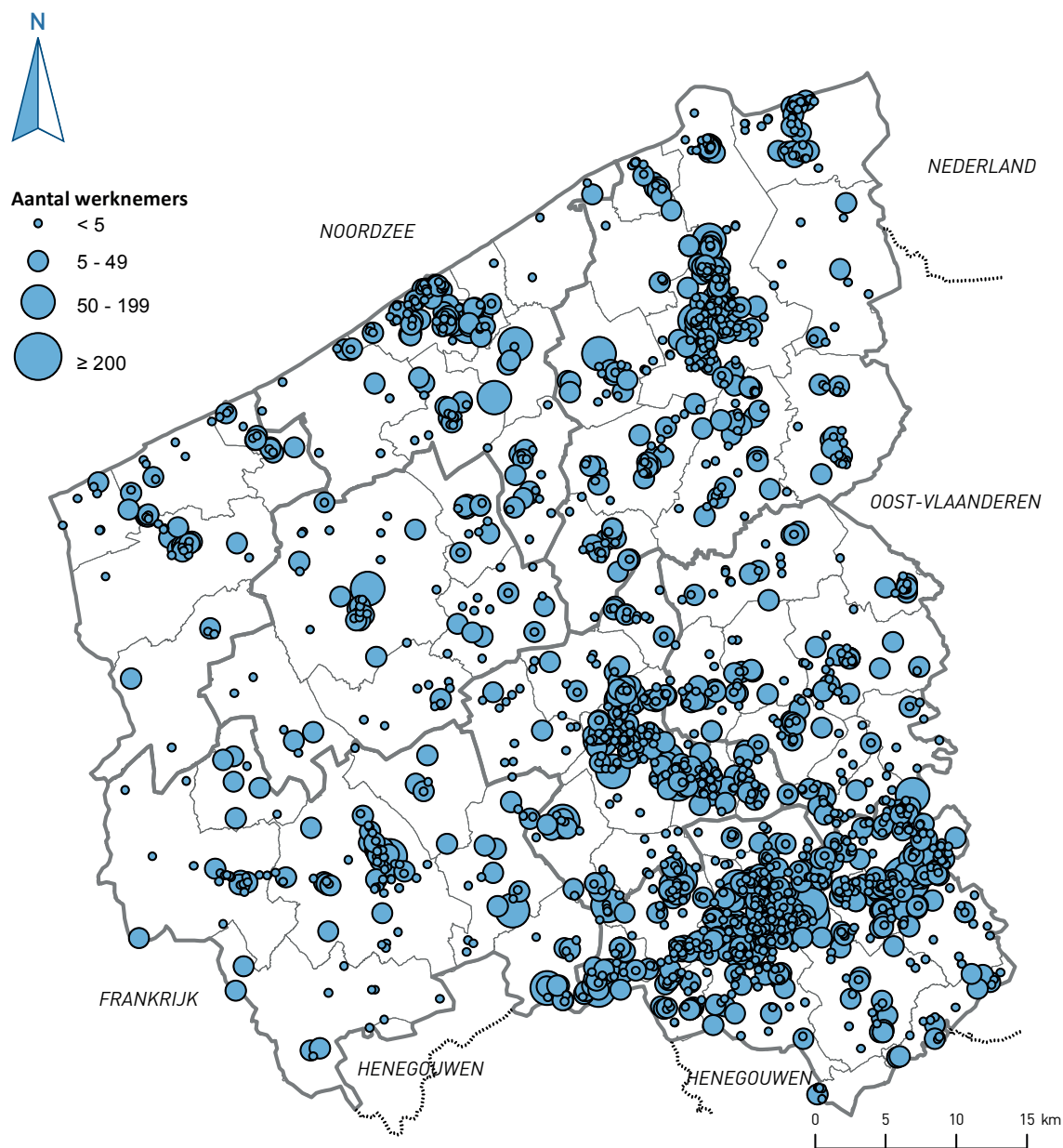
1. VALCKE PREFAB BETON NV, Ieper	6. MONUMENT-VANDEKERCKHOVE NV, Ingelmunster
2. WONINGBOUW HUYZENTRUYT NV, Waregem	7. ELECTRO ONDERNEMING NV, Wevelgem
3. STADSBADER NV, Harelbeke	8. VERHELST AANNEMINGEN NV, Oostende
4. BAGGERWERKEN DECLIEDT & ZOON NV, Oostende	9. VEREECKE NV, Harelbeke
5. INFRA WEST, Torhout	10. ARTES DEPRET NV, Brugge

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	Vlaams G.
24,8%	26,3%
6,6%	5,9%

F. Groothandel

Kaart 6.4.5: Geografische spreiding van de vestigingen in de groothandel in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

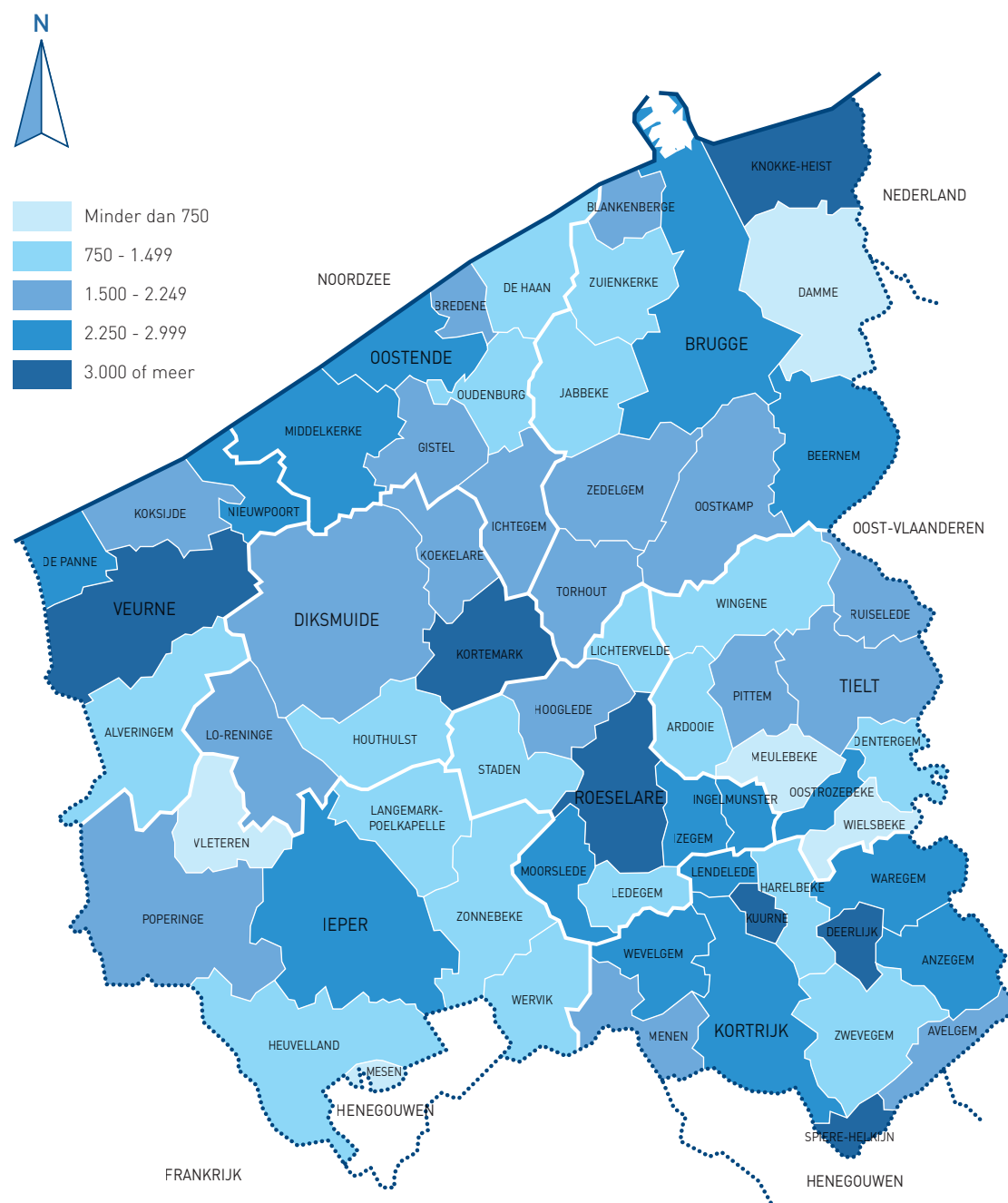
1. TVH PARTS NV, Waregem	6. VERHELST BOUWMATERIALEN NV, Oudenburg
2. VAN MARCKE LOGISTICS NV, Kortrijk	7. LECOT NV, Kortrijk
3. RANSON NV, Harelbeke	8. COÖPERATIEVE VEILING ROESELARE CVBA, Roeselare
4. KAASIMPORT JAN DUPONT NV, Brugge	9. FEBELCO CVBA, Izegem
5. BRENNTAG NV, Deerlijk	10. CARGILL OIL PACKERS BVBA, Izegem

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	Vlaams G.
12,0% groothandel in tewerkstelling tertiaire sector	13,9%
4,4% groothandel in totale tewerkstelling	5,9%

G. Kleinhandel

Kaart 6.4.6: Winkelvloeroppervlakte (in m²) van detailhandelszaken (a) per 1.000 inwoners, gemeenten van West-Vlaanderen, 2015.

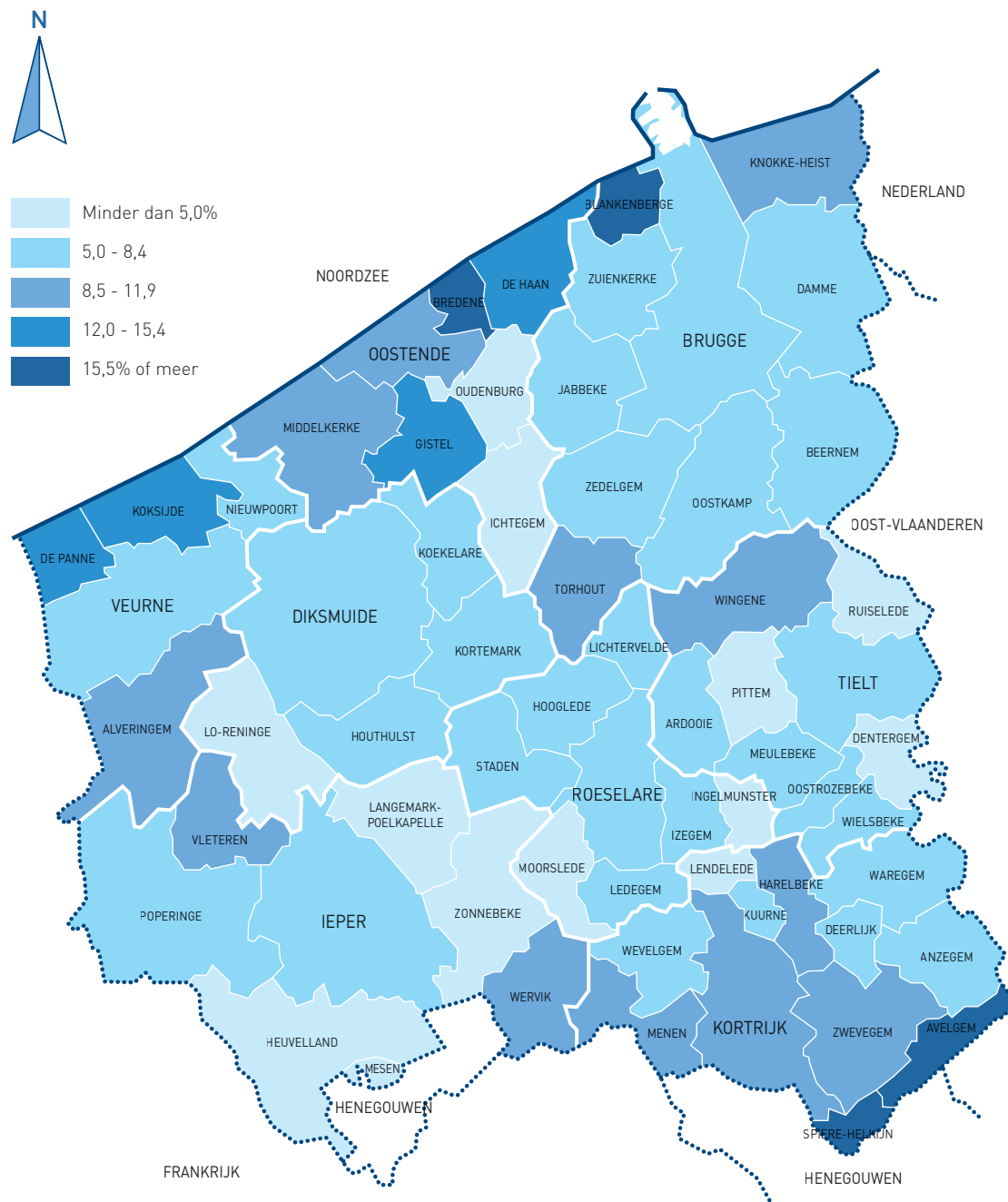

Minimum:	Wielsbeke	464
Maximum:	Deerlijk	5.766
West-Vlaanderen:		2.194
Vlaams Gewest:		1.829

(a) Exclusief horeca, commerciële dienstverlening en leegstand.
Bron: Locatus (januari 2016), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 6.4.7: Leegstand bij detailhandelszaken (in %) (a), gemeenten van West-Vlaanderen, 2015.

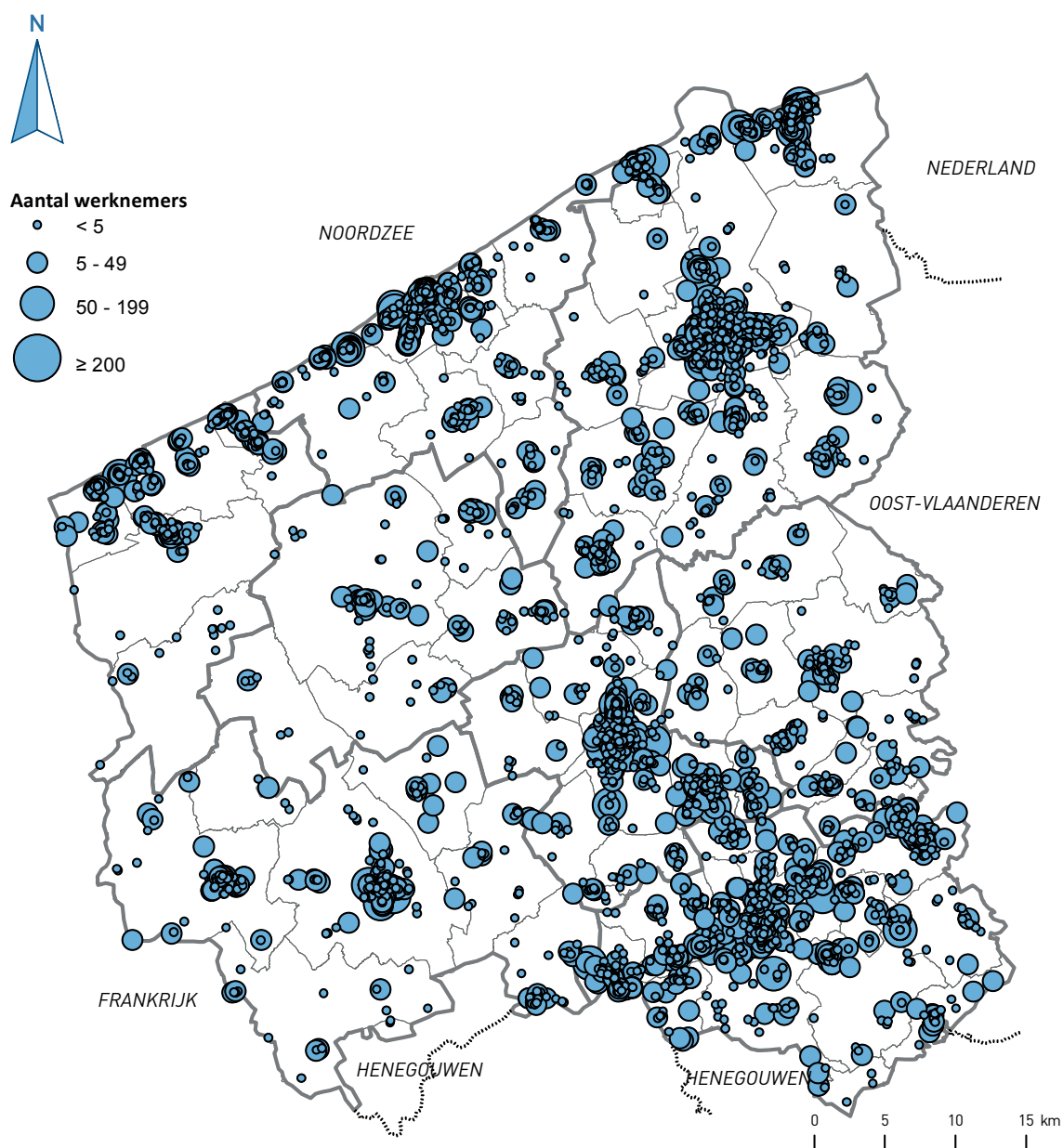
Minimum: Lo-Reninge en Mesen 0,0%
 Maximum: Spiere-Helkijn 18,9%
 West-Vlaanderen: 8,5%
 Vlaams Gewest: 10,3%

0 5 10 15 km

(a) Gemeten in aantal panden.

Bron: Locatus (januari 2016), Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

Kaart 6.4.8: Geografische spreiding van de vestigingen in de kleinhandel in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

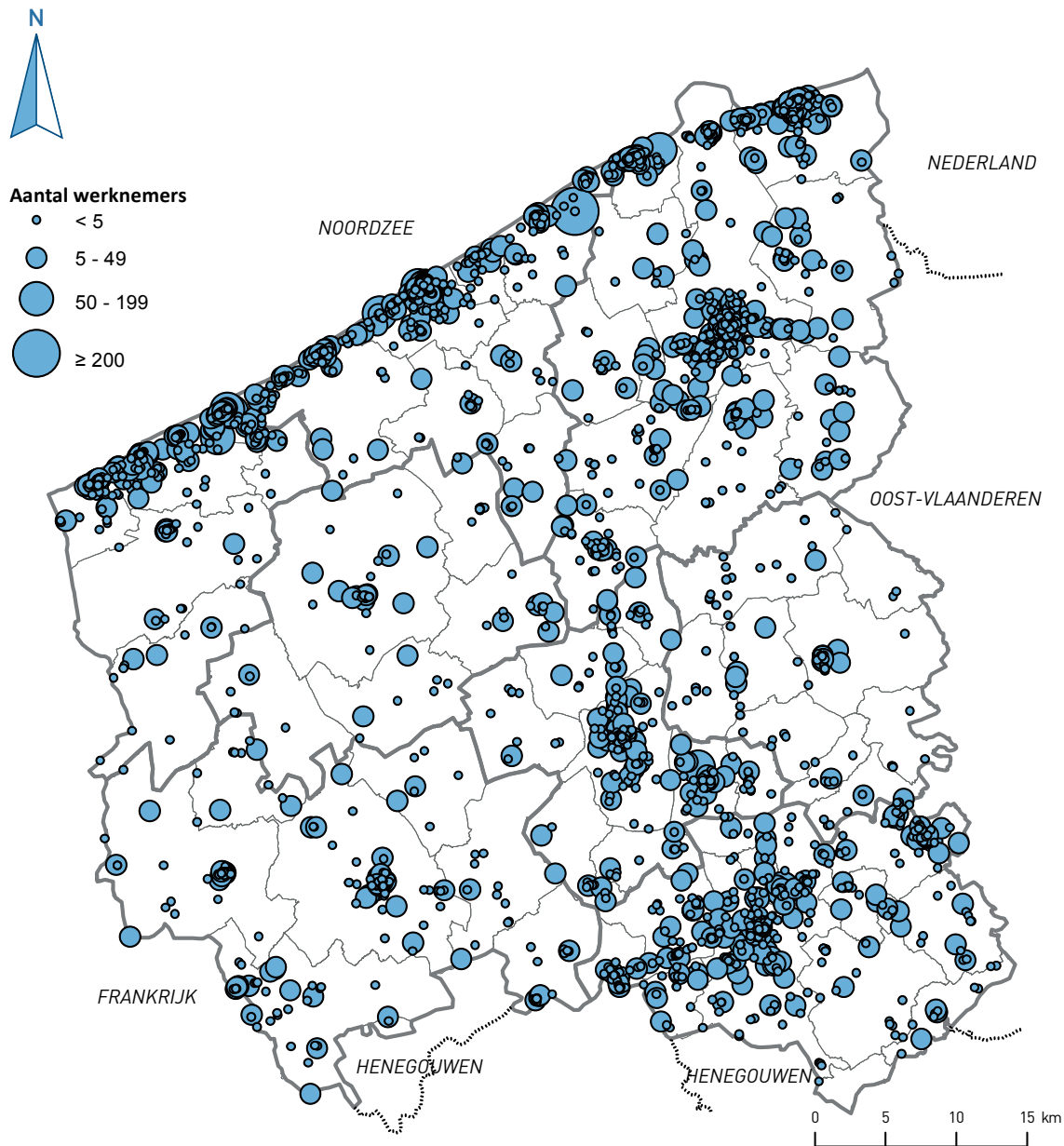
1. ALDI MARKT NV, Roeselare	6. CARREFOUR BELGIUM NV, Koksijde
2. BRUGGE RETAIL NV, Brugge	7. CARREFOUR BELGIUM NV, Waregem
3. CARREFOUR BELGIUM NV, Brugge	8. DELHAIZE GROEP NV, Oostende
4. BEL&BO NV, Deertlijk	9. DELHAIZE GROEP NV, Roeselare
5. DELHAIZE GROEP NV, Brugge	10. DELHAIZE GROEP NV, Brugge

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	Vlaams G.
17,1% kleinhandel in tewerkstelling tertiaire sector	15,2%
6,3% kleinhandel in totale tewerkstelling	6,5%

H. Horeca

Kaart 6.4.9: Geografische spreiding van de vestigingen in de horeca in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

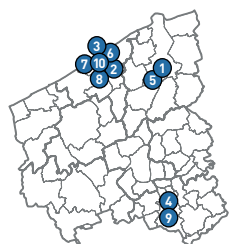
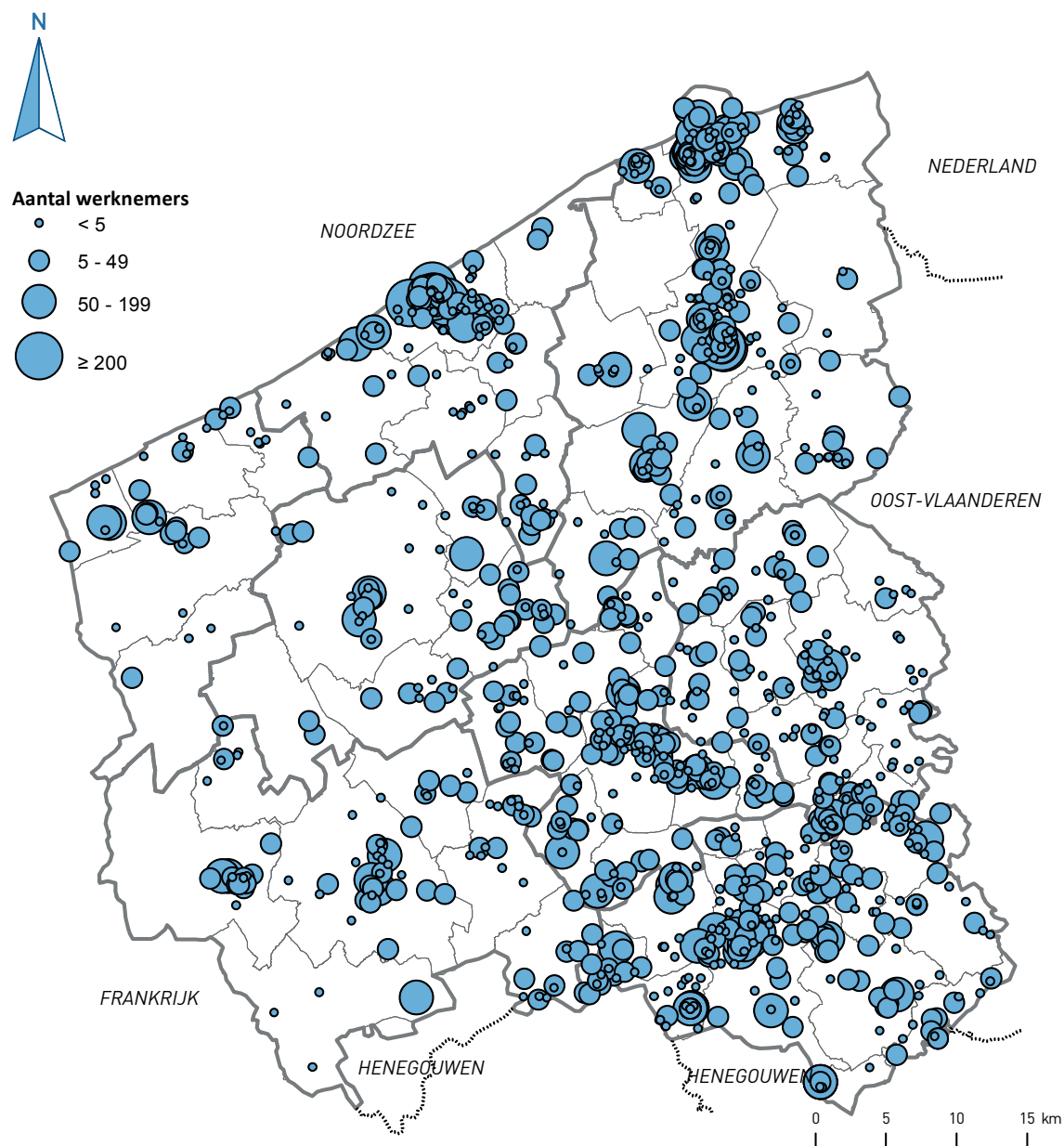
<ol style="list-style-type: none"> 1. SUNPARKS DE HAAN NV, De Haan 2. SUNPARKS OOSTDUINKERKE NV, Koksijde 3. VERKINDERE BVBA, Izegem 4. DE CAPELLERIE DE COMMANDERIE NV, Kuurne 5. FLOREAL CLUB BLANKENBERGE VZW, Blankenberge 	<ol style="list-style-type: none"> 6. RAVELINGEN VZW, Oostende 7. HOTEL CROWNE PLAZA NV, Brugge 8. FLOREAL CLUB NIEUWPOORT VZW, Nieuwpoort 9. LA RÉSERVE MANAGEMENT NV, Knokke-Heist 10. ANDROMEDA HOTEL NV, Oostende
---	--

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	Vlaams G.
10,5% horeca in tewerkstelling tertiaire sector	7,2%
3,9% horeca in totale tewerkstelling	3,1%

I. Transport, logistiek en post

Kaart 6.4.10: Geografische spreiding van de vestigingen in transport, logistiek en post in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

1. DE LIJN, Brugge
2. NMBS HOLDING NV, Oostende
3. AGENTSCHAP VOOR MARITIEME DIENSTVERLENING EN KUST, Oostende
4. NMBS HOLDING, Kortrijk
5. NMBS HOLDING, Brugge
6. DE LIJN, Oostende
7. DE LIJN, Oostende
8. BPOST NV, Oostende
9. BPOST NV, Kortrijk
10. VINCI PARK SERVICES BELGIUM NV, Oostende

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.

12,2%

4,5%

transport, logistiek en post in tewerkstelling tertiaire sector
transport, logistiek en post in totale tewerkstelling

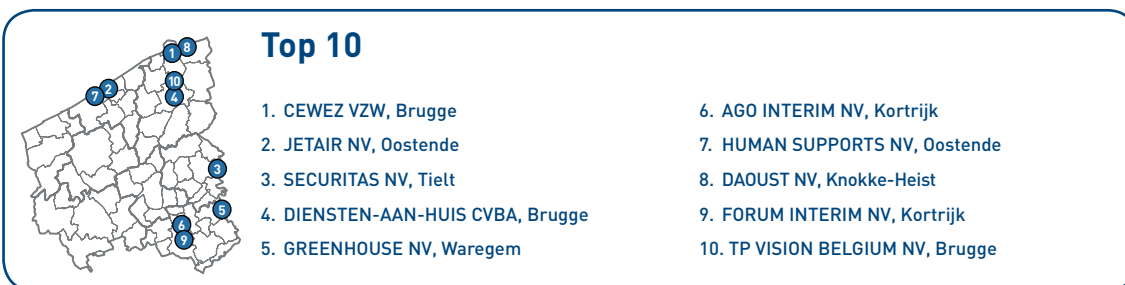
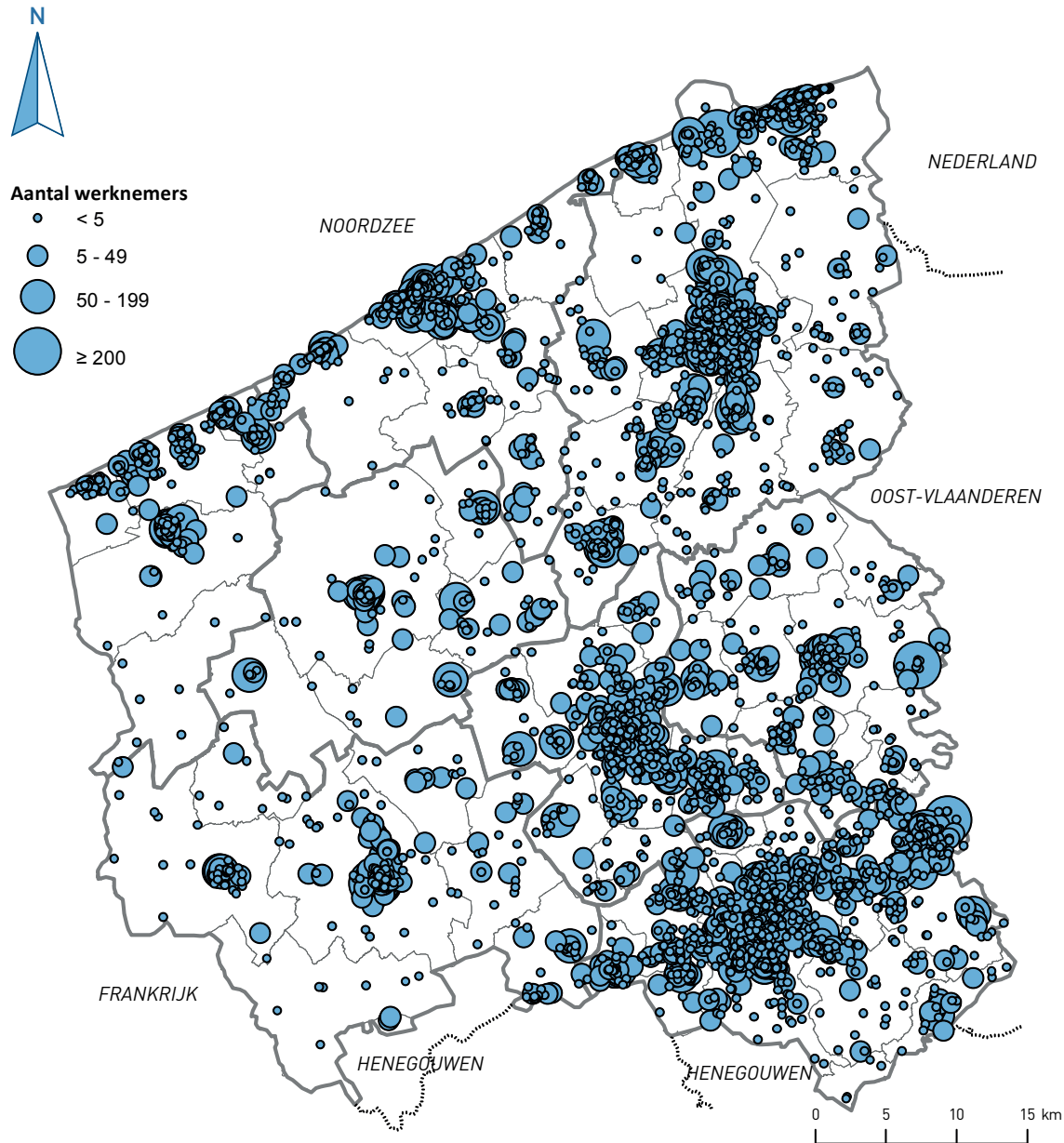
Vlaams G.

14,3%

6,1%

J. Zakelijke dienstverlening

Kaart 6.4.11: Geografische spreiding van de vestigingen in de zakelijke dienstverlening in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

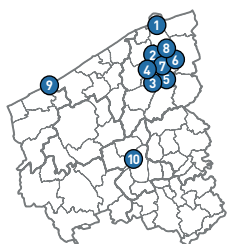
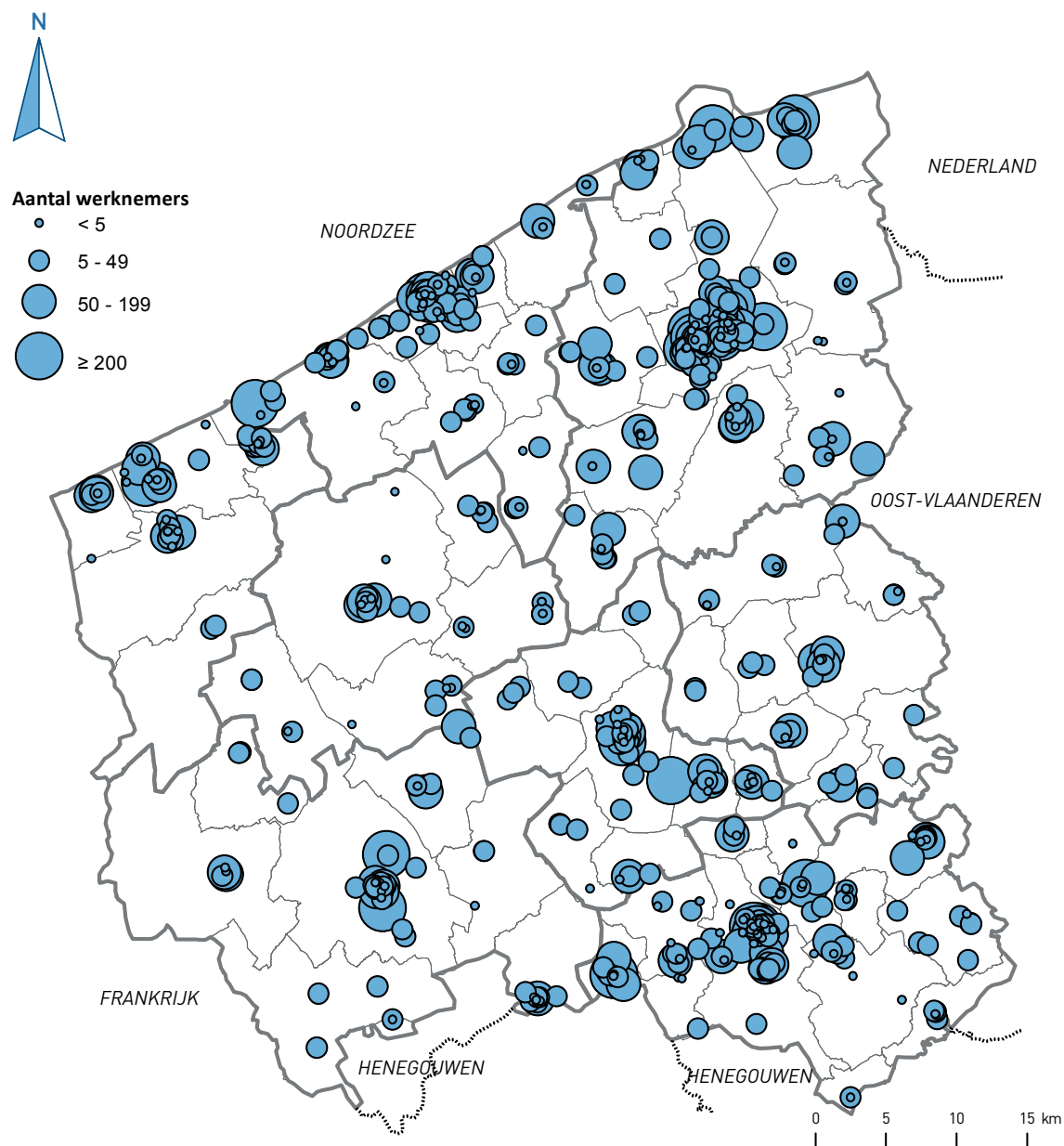

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	zakelijke dienstverlening in tewerkstelling tertiaire sector	Vlaams G.
33,8%		33,7%
	zakelijke dienstverlening in totale tewerkstelling	
12,5%		14,4%

K. Openbaar bestuur

Kaart 6.4.12: Geografische spreiding van de vestigingen in openbaar bestuur in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

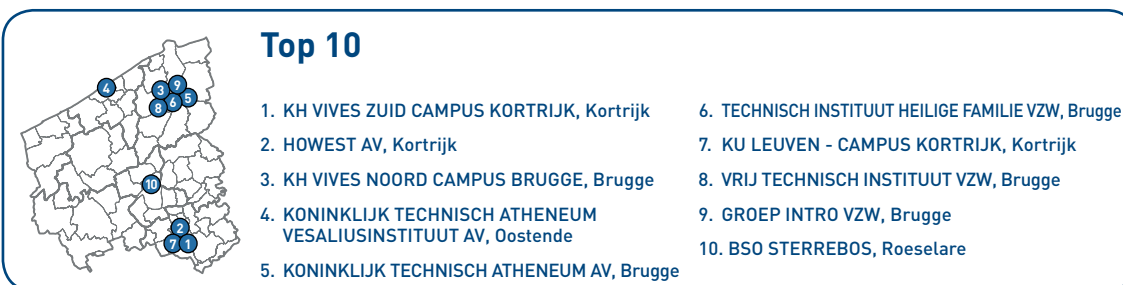
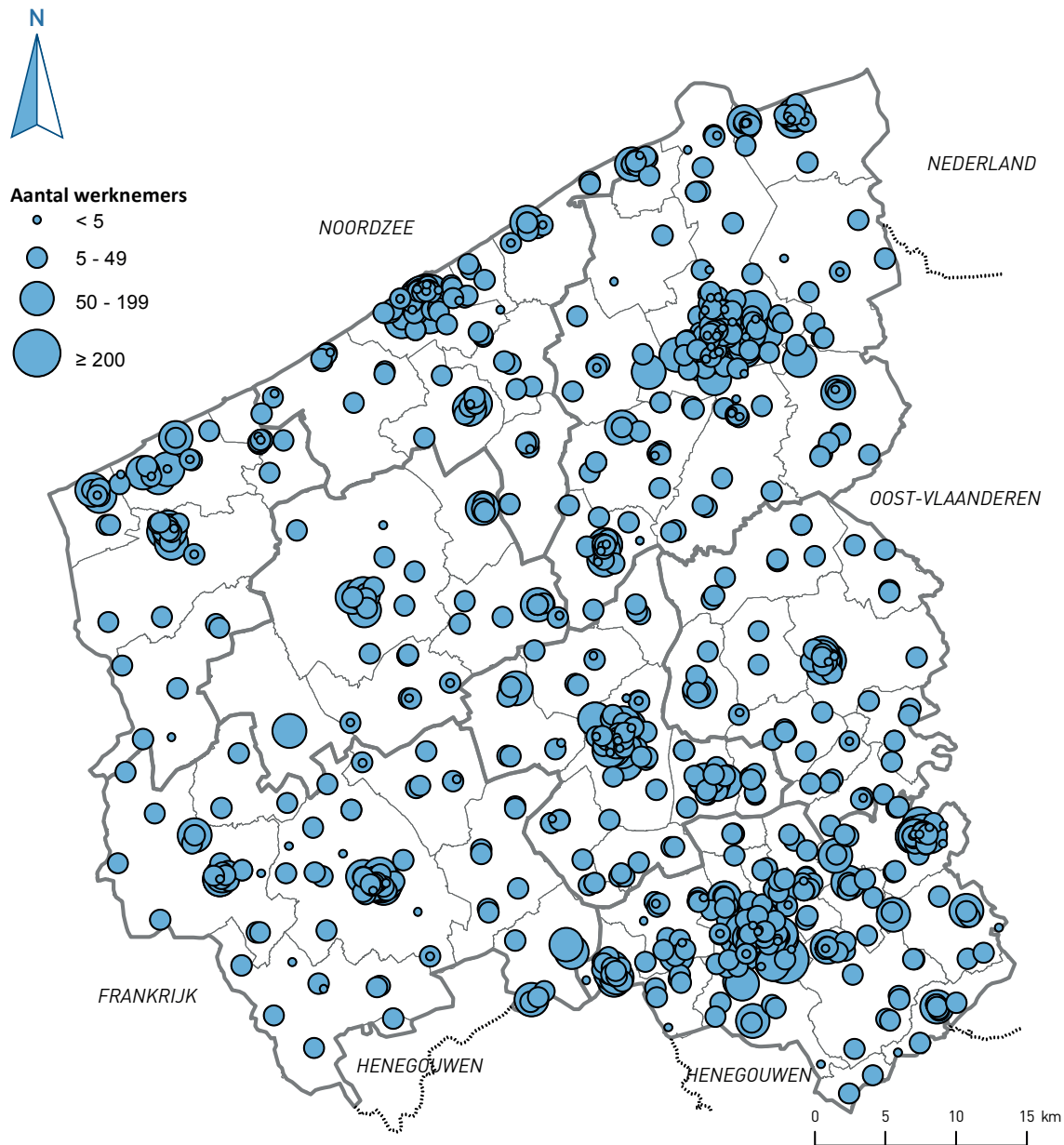
1. MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING, Brugge	6. MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING, Brugge
2. FOD JUSTITIE, Brugge	7. POLITIEZONE VAN BRUGGE, Brugge
3. STADSBESTUUR VAN BRUGGE, Brugge	8. PROVINCIE WEST-VLAANDEREN, Brugge
4. FOD JUSTITIE, Brugge	9. MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING, Nieuwpoort
5. MINISTERIES VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, Brugge	10. STADSBESTUUR VAN ROESELARE, Roeselare

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	openbaar bestuur in tewerkstelling quataire sector	Vlaams G.
19,9%		19,9%
7,1%	openbaar bestuur in totale tewerkstelling	6,9%

L. Onderwijs

Kaart 6.4.13: Geografische spreiding van de vestigingen in het onderwijs in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

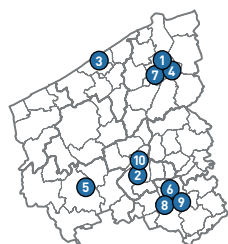
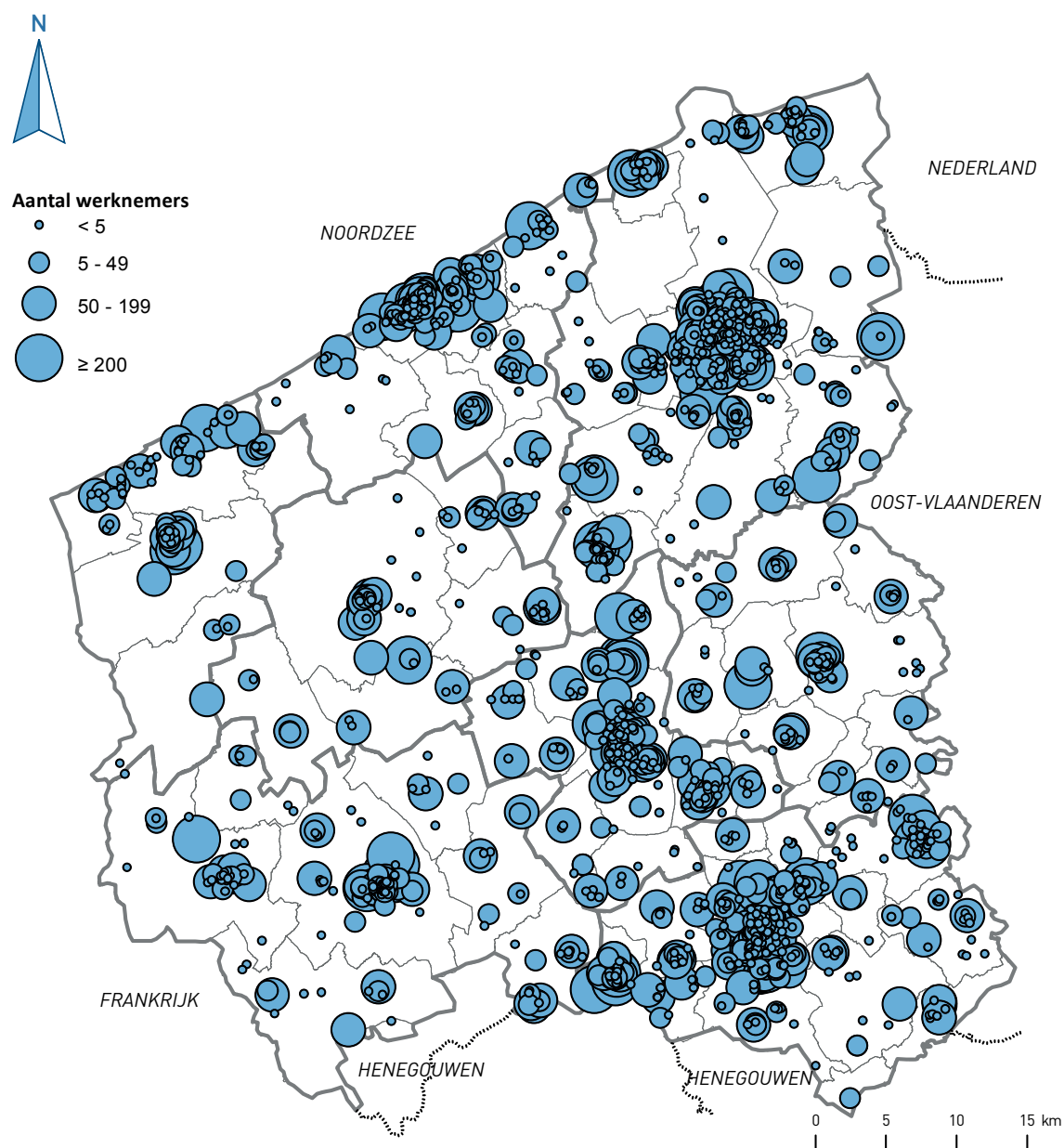

Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	onderwijs in tewerkstelling quartaire sector	Vlaams G.
25,3%		29,2%
9,0%	onderwijs in totale tewerkstelling	10,1%

M. Gezondheidszorg

Kaart 6.4.14: Geografische spreiding van de vestigingen in de gezondheidszorg (a) in West-Vlaanderen, 31 december 2013.

Top 10

1. AZ SINT-JAN AV, Brugge
2. H.-HARTZIEKENHUIS ROESELARE-MENEN VZW, Roeselare
3. AZ DAMIAAN VZW, Oostende
4. AZ SINT-LUCAS BRUGGE VZW, Brugge
5. JAN YPERMAN ZIEKENHUIS VZW, CAMPUS ONZE LIEVE VROUW, Ieper
6. WAAK VZW, Kuurne
7. OCMW BRUGGE, Brugge
8. AZ GROENINGE VZW CAMPUS KENNEDYLAAN, Kortrijk
9. AZ GROENINGE VZW CAMPUS MARIA'S VOORZIENIGHEID, Kortrijk
10. OCMW ROESELARE STEDELIJK ZIEKENHUIS, Roeselare

(a) Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening.

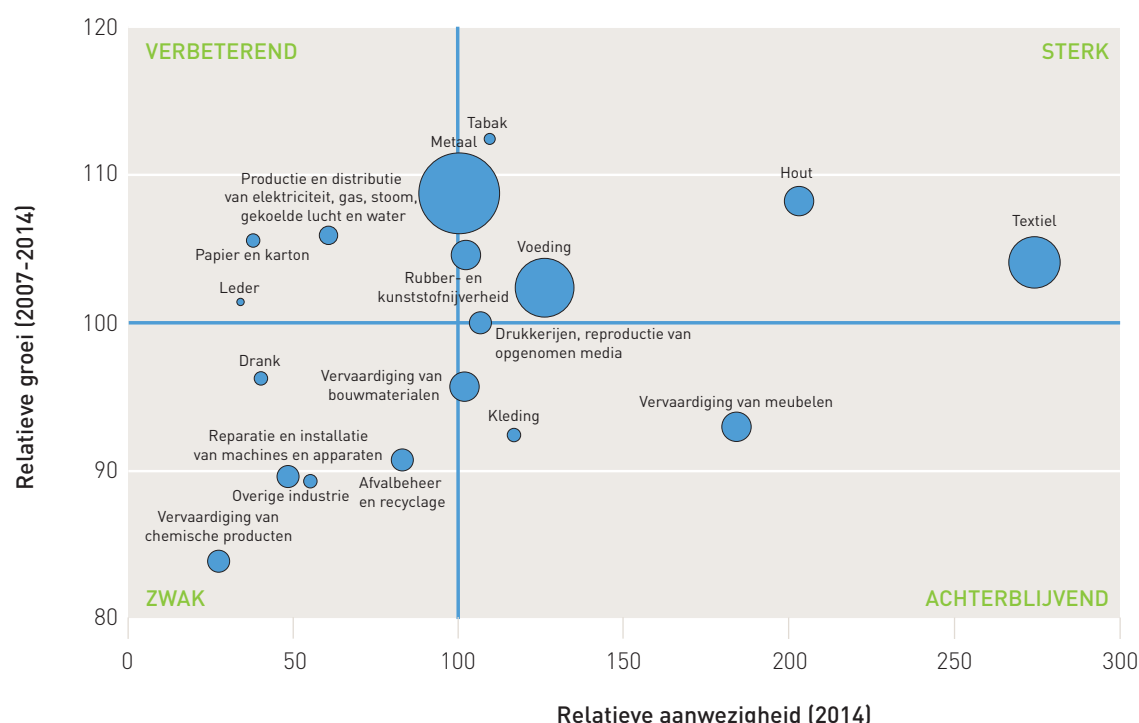
Bron: Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

West-Vl.	gezondheidszorg in tewerkstelling quataire sector	Vlaams G.
49,1%		44,1%
17,6%	gezondheidszorg in totale tewerkstelling	15,3%

5. RELATIEVE AANWEZIGHEID EN GROEI

De vier grootste industriële sectoren in West-Vlaanderen – metaal, voeding, textiel en rubber en kunststoffen – zijn sterke sectoren die een specialisatie ten opzichte van het Vlaamse Gewest combineren met een tewerkstellingsevolutie die gunstiger was dan in Vlaanderen. Bij de handel en dienstensector bevinden de vijf grootste subsectoren zich zowel in het sterke kwadrant (openbaar bestuur en kleinhandel), het verbeterende kwadrant (zakelijke dienstverlening), het achterblijvende kwadrant (menselijke gezondheidszorg) als het zwakke kwadrant (onderwijs).

Figuur 6.5.1: Relatieve aanwezigheid (2014) en relatieve groei (2007-2014) van de subsectoren van de industrie op basis van de loontrekkende tewerkstelling in West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

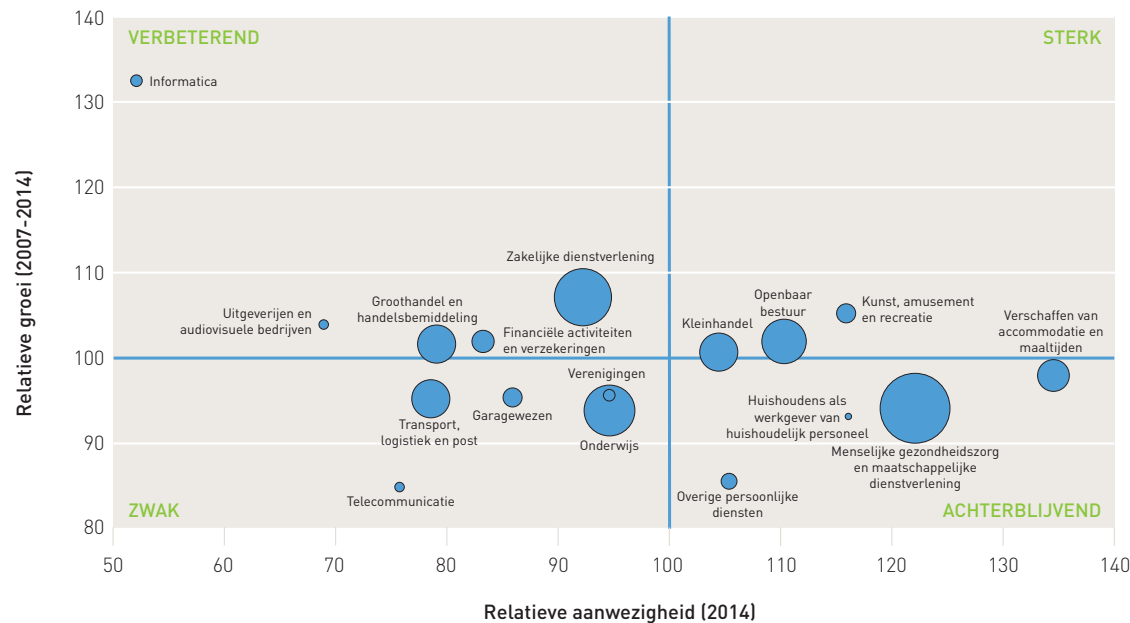
VASTSTELLINGEN

- Wanneer we de relatieve aanwezigheid en de relatieve groei van de tewerkstelling in de subsectoren van de industrie in West-Vlaanderen combineren, kunnen we vier groepen van subsectoren onderscheiden: sterke, verbeterende, zwakke en achterblijvende sectoren.
- **Sterke** subsectoren zijn sectoren waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest en waarvan de tewerkstelling beter evolueerde dan in Vlaanderen. Dit is het geval voor zeven subsectoren, namelijk: textiel, hout, voeding, tabak, drukkerijen, rubber en kunststof en metaal. De vier industriële subsectoren met het grootste aantal loontrekkenden in West-Vlaanderen – metaal, voeding, textiel en rubber en kunststof – bevinden zich in dit kwadrant.
- **Verbeterende** subsectoren zijn sectoren waarin West-Vlaanderen niet gespecialiseerd is in vergelijking met het Vlaamse Gewest, maar waarvan de tewerkstelling wel beter evolueerde dan in Vlaanderen. Dit is het geval voor vijf subsectoren, namelijk: winning van delfstoffen, vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten, productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom, gekoelde lucht en water, papier en karton en leder. De sectoren vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten en winning van delfstoffen zijn niet weergegeven in de figuur. De sector vervaardiging van farmaceutische

grondstoffen en producten liet in de periode 2007-2014 een relatieve groei van 175,9% optekenen in combinatie met een relatieve aanwezigheid van 5,8% in 2014; de sector winning van delfstoffen kende in de periode 2007-2014 een relatieve groei van 288,2% en een relatieve aanwezigheid van 20,4% in 2014.

- **Achterblijvende** subsectoren zijn sectoren waarin West-Vlaanderen gespecialiseerd is ten opzichte van het Vlaamse Gewest, maar waarvan de tewerkstelling minder goed evolueerde dan in Vlaanderen. Drie subsectoren bevinden zich in dit kwadrant, namelijk: vervaardiging van meubelen, kleding en vervaardiging van bouwmaterialen. De meubel- en bouwmaterialensector staan binnen de industrie in West-Vlaanderen op de vijfde en zesde plaats wat betreft het aantal werknemers.
- Tot slot combineren **zwakke** sectoren een specialisatiegraad kleiner dan 100% met een tewerkstellings-evolutie die in West-Vlaanderen minder goed was dan in het Vlaamse Gewest. Dit is het geval voor vijf industriële subsectoren, namelijk: afvalbeheer en recyclage, overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten, drank en vervaardiging van chemische producten.

Figuur 6.5.2: Relatieve aanwezigheid (2014) en relatieve groei (2007-2014) van de subsectoren van de handel en dienstensector op basis van de loontrekkende tewerkstelling in West-Vlaanderen ten opzichte van het Vlaamse Gewest.

Bron: Gedecentraliseerde statistieken RSZ, Verwerking: Afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

VASTSTELLINGEN

- De subsectoren kunst, amusement en recreatie, openbaar bestuur en kleinhandel worden tot de **sterke** subsectoren in de handel en dienstensector gerekend. De subsectoren openbaar bestuur en kleinhandel staan binnen de handel en dienstensector op respectievelijk de vierde en vijfde plaats wat betreft het aantal werknemers.
- Zes subsectoren worden bij de **verbeterende** sectoren geteld, namelijk: reparatie van computers en consumentenartikelen, zakelijke dienstverlening, financiële activiteiten en verzekeringen, groothandel, uitgeverijen en informatica. De sector reparatie van computers en consumentenartikelen is niet weergegeven in de figuur. Deze sector liet in de periode 2007-2014 de grootste relatieve groei optekenen (343%) in combinatie met een relatieve aanwezigheid van 92,8% in 2014. De subsector informatica combineerde een aanzienlijke relatieve groei (132,9%) met een opvallend lage specialisatiegraad (52,2%). In termen van aantal werknemers staat de zakelijke dienstverlening op de tweede plaats.
- De grootste sector binnen de handel en diensten – de menselijke gezondheidszorg – is een **achterblijvende** sector. Dit is ook het geval voor de subsectoren verschaffen van accommodatie en maaltijden, huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en overige persoonlijke diensten.
- De handel en dienstensector telt vijf subsectoren die tot de **zwakke** sectoren worden geteld, namelijk: onderwijs (de op twee na grootste sector binnen de handel en diensten), verenigingen, garagewezen, transport, logistiek en post en telecommunicatie.

DEFINITIES EN METHODOLOGIE

Fabrieken voor de Toekomst

De Fabriek Nieuwe materialen wordt afgebakend aan de hand van de Nace-Belcodes 13 (textiel) en 22 (rubber en kunststoffen). De Fabriek Voeding valt samen met Nace-Belcode 10 (voeding). De Fabriek Mechatronica & Machinebouw bestaat uit de Nace-Belcodes 26.1 (elektronische onderdelen en printplaten), 26.5 (meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur), 26.6 (bestralingsapparatuur en elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur), 27.9 (andere elektrische apparatuur) en 28 (machines, apparaten en werktuigen).

Kubus POM West-Vlaanderen op basis van RSZ en RSZPPO

De kubus van de POM West-Vlaanderen bestaat uit RSZ- en RSZPPO-data (PPO: Plaatselijke en Provinciale Overheden).

Landbouwtelling

Tot en met 2007 was de analyse van de land- en tuinbouw in West-Vlaanderen gebaseerd op de resultaten van de land- en tuinbouwtelling die elk jaar in mei wordt uitgevoerd door de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie. Om de administratieve lasten voor de land- en tuinbouwers tot een minimum te herleiden werd de landbouwtelling in 2008 en 2009 vervangen door een enquête bij 75% van alle land- en tuinbouwbedrijven. In 2010 was er een land- en tuinbouwtelling, maar in 2011 en 2012 werd opnieuw een enquête gehouden. Voor 2013 werden de resultaten van de landbouwenquête gecombineerd met administratieve data. Voor 2014 werd geen landbouwenquête gehouden en zijn de gegevens afkomstig uit administratieve databanken, in combinatie met doelgerichte enquêtes. De referentieperiode in 2014 voor de teeltstatistieken is april/mei, voor de veeteeltstatistieken is dat oktober/november. Voor meer informatie verwijzen we naar <http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/economie/landbouw/bedrijven/#.V0glRelf271>.

Als gevolg van een administratieve vereenvoudiging in 2011 is de teleenheid niet meer de vestiging maar de onderneming. Dit zorgt voor een extra daling van het aantal land- en tuinbouwbedrijven en een verschuiving van de tewerkstelling, het teeltpatroon en de veestapel.

Relatieve aanwezigheid

De relatieve aanwezigheid van een industriële subsector wordt berekend door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in deze subsector in de West-Vlaamse industriële tewerkstelling te delen door het aandeel van de loontrekkende tewerkstelling in diezelfde subsector in de Vlaamse industriële tewerkstelling. Op dezelfde manier wordt de relatieve aanwezigheid van een subsector in de handel en dienstensector berekend.

Relatieve groei

De relatieve groei van een subsector wordt berekend als het verschil tussen de groei in West-Vlaanderen en de groei in het Vlaamse Gewest. Een positieve waarde betekent dat de subsector in West-Vlaanderen beter is geëvolueerd dan dezelfde subsector in Vlaanderen. Dit kan zowel betekenen dat de groei groter was, de krimp kleiner of dat er een groei was in West-Vlaanderen tegenover een krimp in Vlaanderen.

AFKORTINGEN

ADSEI	Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
AG	Autonoom Gemeentebedrijf
ASO	Algemeen secundair onderwijs
BBP	Bruto Binnenlands Product
BLO	Buitengewoon lager onderwijs
BPA	Bijzonder Plan van Aanleg
BRP	Bruto Regionaal Product
BSO	Beroepssecundair onderwijs
BuSO	Buitengewoon secundair onderwijs
DBSO	Deeltijds beroepssecundair onderwijs
DIMONA	Déclaration Immédiate / Onmiddellijke Aangifte
DSA	Data, Studie en Advies
ESR	Europees Systeem van Rekeningen
FEBIAC	Belgische Federatie van de Automobiël- en Tweewielerindustrie
FOD	Federale Overheidsdienst
GSO	Gemeenschappelijk secundair onderwijs
KBO	Kruispuntbank van Ondernemingen
KMO	Kleine en middelgrote ondernemingen
KSO	Kunstsecundair onderwijs
NACE	Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne (Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap)
NBB	Nationale Bank van België
NECzU	Normaal Economisch Circuit zonder uitzendopdrachten
NWWZ	Niet-werkende werkzoekenden
O&O	Onderzoek en ontwikkeling
OKAN	Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers
POM	Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij
RESOC	Regionaal Sociaaleconomisch Overlegcomité
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RSZPPO	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten
RSVZ	Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
RUP	Ruimtelijk uitvoeringsplan
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SVR	Studiedienst Vlaamse Regering
TSO	Technisch secundair onderwijs
VAR	Vlaamse Arbeidsrekening
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VLAIO	Vlaams Agentschap voor Innoveren & Ondernemen
WIV	West-Vlaamse Intercommunale Vliegveld Wevelgem-Bissegem
WVO	Winkelvloeroppervlakte
WZUA	Werkzoekenden met werkloosheidsuitkeringsaanvraag

ANDERE PUBLICATIES

Naast "West-Vlaanderen Ontcijferd – Sociaaleconomisch profiel van de provincie" maakt de afdeling DSA van de POM West-Vlaanderen periodiek ook nog een aantal andere publicaties op die eveneens beschikbaar zijn via www.pomwvl.be/data-studie-en-advies.

Gemeentelijke steekkaarten

De gemeentelijke steekkaarten - die jaarlijks worden geactualiseerd - zijn een aanvulling op de publicatie "West-Vlaanderen Ontcijferd - Sociaaleconomisch profiel van de provincie", waar de analyse vooral op bovenlokaal niveau gebeurt (arrondissementen, provincie) en waarin overzichtstabellen en -kaarten voor alle West-Vlaamse gemeenten samen zijn opgenomen.

De steekkaarten van de 64 West-Vlaamse gemeenten bevatten kenmerkende getallen voor de gemeente, het arrondissement, West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest. Daarbij krijgt u een tabel met bijkomende uitleg over de datum waarop de cijfers betrekking hebben, de gegevensbron en toelichting over de gehanteerde definities.

Onderwerpen die in de steekkaarten aan bod komen zijn: demografie, huisvesting en ruimtelijke ordening, welvaart, arbeidsmarkt en opleiding, indicatoren van economische activiteit, land- en tuinbouw en detailhandel.

Dataset voor de Regionaal Sociaaleconomische Overlegcomités (RESOC's)

Vanuit de afdeling DSA werd, in samenspraak met de RESOC's, een selectie gemaakt van sociaaleconomische gegevens die relevant zijn voor de dagelijkse RESOC-werking. Deze dataset wordt digitaal ter beschikking gesteld van de RESOC's en wordt jaarlijks geactualiseerd.

De statistieken worden op arrondissementeel en op RESOC-niveau weergegeven en waar mogelijk ook op gemeentelijk niveau. Telkens wordt ook het West-Vlaamse en Vlaamse cijfer vermeld. Waar nodig wordt bijkomende toelichting verstrekt over de gebruikte definities.

Onderwerpen die in de RESOC-dataset aan bod komen zijn: demografie, huisvesting en ruimtelijke ordening, welvaart, arbeidsmarkt en opleiding, indicatoren van economische activiteit, land- en tuinbouw en detailhandel.

Conjunctuuranalyses

De afdeling DSA maakt trimestrieel conjunctuuranalyses voor West-Vlaanderen. Aan de hand van een aantal arbeidsmarktindicatoren en indicatoren die het producenten- en consumentenvertrouwen weerspiegelen, wordt de recente economische evolutie in West-Vlaanderen onderzocht.

Publicatie "Tewerkstelling en participatie van personen uit de kansengroepen in West-Vlaanderen"

Jaarlijks inventariseert de POM West-Vlaanderen het aantal tewerkstellings- en participatieplaatsen voor personen uit de kansengroepen. De editie van 2016 – met cijfermateriaal over het jaar 2014 – introduceert voor het eerst de participatieladder om de diverse tewerkstellings- en participatieplaatsen voor kansengroepen logisch te ordenen en voor te stellen.

